

ရှစ်မြာမဂ္ဂင်နိဗ္ဗာန်ဝင်တရားတော်

(မဟာစည်စေတီတော်)

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဟောကြားတော်မူသော

ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင်နိဗ္ဗာနဝင်္ဂ

တရားတော်

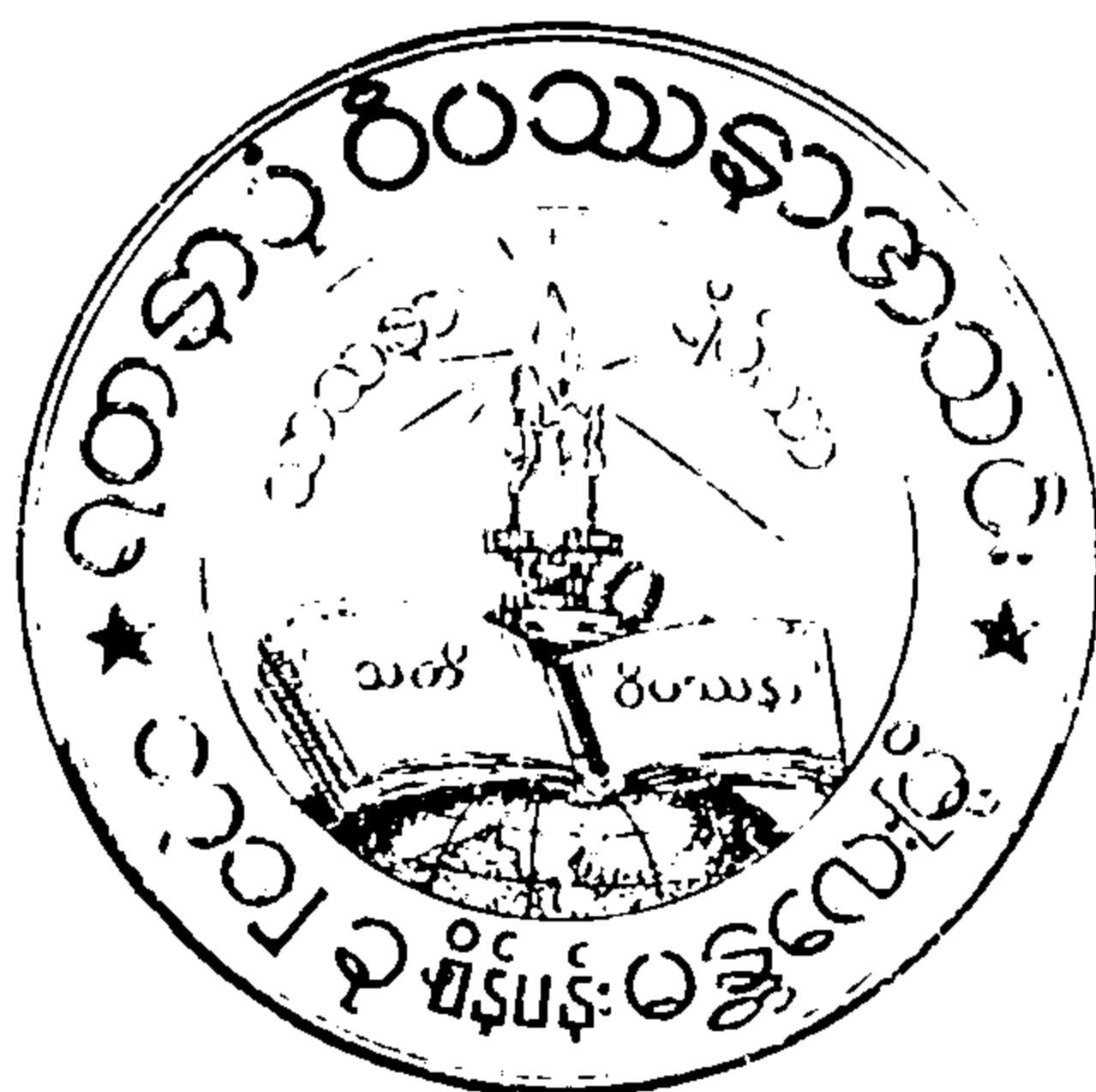
သာရဏီယ

မဟာပစ္ဆဝေက္ခဏာ

တရားတော်

တရားတော်

မန္တလေးမြို့၊ ရတနာပုံဝိပဿနာအသင်း သာသနာ့ရိပ်သာ
ရံပုံငွေဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်

သာသနာ့ ၂၅ ခ။ ကောဇာ ၁၃၃၉။ ၁၉၇၇-၇၈ ခု။

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာပေခွင့်ပြုချက် အမှတ် (၉၁၂၂)

ပဌမအကြိမ်

အုပ်စု-၅ ၀၀၀

၁၉၇၇ - ခု၊ ဇွန်လ၊

ထုတ်ဝေသူ။ ။ ဦးတင် ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ် (၀၃၅၂၆)
၂၇-မင်္ဂလာလမ်း မန္တလေးမြို့။

ပုံနှိပ်သူ။ ။ ဒေါ်မမကြီး မှတ်ပုံတင်အမှတ် မြဲ (၀၉၉၀)
ပြည်ညွန့်ပုံနှိပ်တိုက် ၈၄/၃၇-လမ်းဒေါင့်
မန္တလေးမြို့။

ဆဋ္ဌသိင်္ဂီတိပုစ္ဆိက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

နိဒါန်း

ဘာသာအယူဝါဒ မှန် မမှန် ဘယ်စံနှင့် ရွေးမလဲ?

ရွှေကောင်း မကောင်း သိလိုလျှင် မှတ်ကျောက်တင် ကြည့်ရ၏။ ပစ္စည်းတခုခု အရည်အသွေး မှီ မမှီသိလိုလျှင် “စံ” အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော ပစ္စည်းနှင့်ယှဉ်ကာ စံတင်ကြည့် ရ၏။

ဘာသာအယူဝါဒတရပ် မှန် မမှန် သိလိုလျှင် မည်သို့ ပြုလုပ်ရမည်နည်း?

မှတ် ကျောက် တင် ကြည့် ရပါ သည်။ စံ တင် ကြည့် ရ ပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ စာရူသု၏ ဘာသာရေး ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု မှန် မမှန်ကို စိစစ်ဝေဖန် ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် မှန်ကန်တိကျ၍ ခိုင်လုံ စိတ်ချရသော ဘာသာရေးမှတ်ကျောက် စာရူသုမှာ ရှိပါပြီ လား၊? ဘာသာရေး စံမှန် စံကောင်း ရှိပါပြီလား?

(ခ) ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

အကယ်၍ မရှိသေး - ဟု ယူဆလျှင် ယခု စာရှုသူ၏ လက်ထဲ၌ မှန်ကန်တိကျ၍ ခိုင်လုံစိတ်ချရသော ဘာသာရေး မှတ်ကျောက်ကောင်း စံမှန် စံကောင်း ရောက်လျက် နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြလိုပါသည်။

ဤ ဘာသာရေး စံ ကို ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၅၆၄ - နှစ်ကတည်းကပင် ဖော်ထုတ်ပေးခဲ့ပါ သည်။ ယင်းစံကား အခြားမဟုတ်၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဟု ထင်ရှား သည့် အလယ် အလတ် အကျင့် တရား မဂ္ဂင် ရှစ်ပါး ပင် ဖြစ် ပါသည်။

သို့သော် ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာကို “ဘာသာရေးစံ” အဖြစ် သိ သူဦး ရေ မှာ အ လွန် ကြီး များ လှ မည် မ ဟုတ် သေး ပါ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကိုယ်တော်တိုင်လည်း ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာကို စတင်ထုတ် ဖော် ဟောကြားတော်မူပြီးနောက် ၄၅ - နှစ်ပတ်လုံး ဘာသာ ရေး စံတရပ်အဖြစ်ဖြင့် ပီပီပြင်ပြင် ထင်ထင်ရှားရှား မိန့်ကြား တော်မူခဲ့ပါ။ ဆင်းရဲငြိမ်းကြောင်းအကျင့်လမ်းဟူ၍သာ ဟော ပြော ညွှန်ပြတော်မူခဲ့ပါသည်။

ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူချိန်နီးမှသာ ပရိဗိုဇ်သုဘဒ္ဒ၏ မေး လျှောက်ချက်အရ အကြောင်းပေါ်လာသဖြင့် “သုဘဒ္ဒ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါး မရှိသော ဘာသာရေး သာသနာရေး၌ ကိလေသာငြိမ်း သူ မရှိနိုင်” ဟု မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဘာသာရေးစံအဖြစ် တိတိကျကျ ညွှန်ပြတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဘာကြောင့် “ စံ ” လိုအပ်သလဲ

လူတို့သည် ဆင်းရဲမွန်သမျှကို မတွေ့မကြုံ မဆုံလိုကြ မခံစားလိုကြပေ။ ချမ်းသာသူခံကိုသာ တွေ့လို ကြုံလို ခံစားလိုကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဆင်းရဲလွတ်ကင်း ချမ်းသာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံစေရန် မိမိတို့ ဥာဏ်သက်ဝင်ရာ ဘာသာအယူဝါဒ တခုခုကို ယုံကြည်လက်ခံကာ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြ၏။ မိမိတို့ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သော ဘာသာတရား၏ လမ်းညွှန်ချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ဆင်းရဲလွတ်ကင်း ချမ်းသာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံရလိမ့်မည် ဟု ယုံကြည်ယူဆကြ၏။

လူတို့ မတွေ့မကြုံ မဆုံလိုကြ မခံစားလိုကြသော ထိုဆင်းရဲတို့သည် လောဘ၊ ဒေါသစသော ကိလေသာတရားဆိုးတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြ၏။ ယင်း ကိလေသာတရားဆိုးတို့ မကင်းငြိမ်းသေးသမျှ ဆင်းရဲလွတ်ကင်း ချမ်းသာခြင်းကို မရနိုင်ပေ။ ယင်းတို့ ကင်းငြိမ်းမှသာလျှင် ဆင်းရဲကင်းကွာ ချမ်းသာနိုင်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ဘာသာအယူဝါဒ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှု၏ အဆုံးစွန် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ဖြစ်သော ဆင်းရဲကင်းဝေး ချမ်းသာရေးအတွက်မှာ ကိလေသာတရားဆိုးတို့ကို မငြိမ်းသတ်ပဲ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ထင်ရှား၏။ သို့ဖြစ်ရာ ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း အကျင့်ကောင်း အကျင့်မှန်တို့ကို ညွှန်ပြနိုင်သော ဘာသာအယူဝါဒသည်သာလျှင် ချမ်းသာစစ် ချမ်းသာမှုကို ပေးစွမ်းနိုင်သော စစ်မှန်သည့် ဘာသာတရားဖြစ်ကြောင်းမှာ ယုံမှားဘွယ်မရှိချေ။

(သ) ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း အကျင့်ကောင်း အကျင့်မှန် မရှိသော ဘာသာတရားသည် လူသားတို့ လိုလားတောင့်တအပ်သော ချမ်းသာသုခကို မပေးစွမ်းနိုင်သဖြင့် ယုံကြည်အားထားလောက်သော ဘာသာတရား မဟုတ်ဟူ၍လည်း ယုံကြည်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း အကျင့်ကောင်း အကျင့်မှန်ကို ညွှန်ပြထားသော ဘာသာအယူဝါဒ ဟုတ် မဟုတ် စိစစ်နိုင်ရန် 'စံ' တခု ရှိဘို့ လိုအပ်သည်မှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားပေသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဘာသာရေးစံ

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ဘုရားကမူ သုဘဒ္ဒ၏ အမေးနှင့် ပတ်သက်၍ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမှတစ်ပါး ကိလေသာကို ငြိမ်းစေနိုင်သော အကျင့်တရား မရှိ - ဟု တိတိကျကျ ညွှန်ပြတော်မူပေသည်။ ယင်းသို့ ညွှန်ပြတော်မူသည်ကို ထောက်ဆ၍ ကိလေသာကိုငြိမ်းစေနိုင်သည့် ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် မှန်ကန်သော အကျင့်လမ်းစဉ်ကို ရရှိရာဖြစ်သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဗုဒ္ဓသာသနာသည် ချမ်းသာသုခကို မုချ ပေးစွမ်းနိုင်သော ဘာသာမှန် သာသနာမှန်ဖြစ်ကြောင်း မှာ စိုးစဉ်းမျှ အငြင်းပွားဘွယ် မရှိတော့ပေ။

ပရိဗိုဇ်သုဘဒ္ဒသည် ပူရဏ စသော ဂိုဏ်းဆရာကြီး တို့၏ သူဆဟောပြောနေကြပုံကို ဖော်ပြလျက် ယင်းတို့၏ တရား မှန်မမှန်ကို ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် ဂဏာဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား မေးမြန်းလျှောက်ထားလေသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကမူ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန် - အားဖြင့်သာ ဖြေကြားတော်မူပေသည်။ ယင်းသို့ ဖြေကြား

တော်မူခြင်းမှာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် ဂဏာဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် ဖြေကြားခြင်းသည် အထိအခိုက်အငြိအစွန်း မလွတ်ကင်းသောကြောင့် တကြောင်း၊ နောင်လဲ နောက်သားတို့ ကိုးကွယ် ဆည်းကပ် ရေး ရွေးချယ်ရာတွင် ‘စံ’ တခုအဖြစ် ကျန်ရစ်စေလိုသောကြောင့် တကြောင်း ဖြစ်ဟန်တူပေသည်။

မှန်ပေသည်။ မည်သည့်အကျင့်လမ်းကိုမဆို မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဟူသော ‘စံ’ နှင့် ယှဉ်၍ကြည့်လျှင် ဘောင်မဝင် အံမကျက ထိုအကျင့်လမ်းသည် ကိလေသာကို ငြိမ်းစေနိုင်မည် မဟုတ် သည်မှာ သေချာ၏။ ကိလေသာကို မငြိမ်းစေနိုင်လျှင် ချမ်းသာ ကို မရစေနိုင်ပေ၊ ချမ်းသာကို မရစေနိုင်လျှင် ထိုအကျင့်လမ်း ကို ညွှန်ပြသော ဘာသာအယူဝါဒကိုလည်း ယုံကြည် အားကိုး လောက်သော ဘာသာအယူဝါဒဟု ဆိုနိုင်ရန် ခဲယဉ်းပေသည်။

ထို့ကြောင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရားကို မသိမဖြစ် သော ဘာသာရေးမှတ်ကျောက် ဘာသာရေးစံ ဟု ဆိုမှ ပေသည်။

ယင်း မှတ်ကျောက် ယင်းစံသည် ယခုအခါ စာရွှသုဇ် မျက်မှောက်၌ ရောက်လျက်နေပါပြီ။

ရှစ်မြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခါနီး နာရီပိုင်းအလိုတွင် ဘာသာရေး မှတ်ကျောက် ဘာသာရေးစံ အဖြစ်ဖြင့် ပရိဗိုဇ်သုဘဒ္ဒအား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သော ထိုရက်

(စ) ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

ဖြာ မဂ္ဂင် ဒေသနာတော်ကို ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ချမ်းသာစစ် ချမ်းသာမှန် ရရှိရေး၌ မိမိတို့သန္တာန်ဝယ် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားစေရန်မှာ လွန်စွာ အရေးကြီးလှကြောင်းကို ဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကသုတော်စင်တို့၏ စိတ်အစဉ်၌ ပေါ် လွင် ထင် ရှား စေ လို့ သော ကြောင့် ထိုထို ဓမ္မသဘင်တို့၌ “ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်” ဟု နာမည်တပ်လျက် ချင်းလင်းပြတ်သားစွာ ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ထိုရှစ်ဖြာမဂ္ဂင်နိဗ္ဗာန်ဝင်တရားတော်ကို ၁၃၃၃-ခုနှစ် တော်သလင်း လဆန်း ၂-ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ နေ့လယ် ၂-နာရီခန့် အချိန်တွင် မိုးကောင်းဘုရားအနီး ဓမ္မာရုံကြီး၌ ကျင်းပသော ဓမ္မသဘင်မှ စတင်ကာ ဟောကြားတော်မူခဲ့၏။ ထို့နောက် ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ ဖလ်ယဉ်ခမ္မာရုံ၌၎င်း၊ ဘုရားကြီးတိုက် သိမ်တော်ကြီး၌၎င်း၊ ဖဆပလစသော ရပ်ကွက်များ၌၎င်း အနှံ့အပြား ဟောကြားတော်မူခဲ့၏။ မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်း၊ ဝေဠုဘိ၊ ချောက်၊ ရန်ချောင်း၊ မကွေး၊ မင်းလှ၊ သရက်၊ အောင်လံ၊ ပြည်၊ စသော မြို့များ၌လည်း ဟောတော်မူခဲ့၏။

ယင်းသို့ နေရာဒေသအနှံ့အပြား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပြီးမှ ယခုအခါ ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော် ကျမ်းစာအဖြစ် ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် အကျင့်လမ်းစဉ်သည် ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ အခြေခံအကျဆုံး အရေးကြီးဆုံး အကျင့်လမ်းစဉ် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့

ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဗာရာဏသီမြို့အနီး မိဂဒါဝုန် ဘေးမဲ့
တောကြီး၌ ဓမ္မစကြာတရားဦးကို၊ ဟောတော်မူစဉ် ကတည်း
ကပင် ဤရှစ်ဖြာမဂ္ဂင်အကျင့်လမ်းစဉ်ကို မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်
လမ်းစဉ်အဖြစ်လက်မှန်မဆွဟောပြည့်န်ကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။
ဤမဂ္ဂင်ကျင့်စဉ်ကို လိုက်နာကျင့်ကြံကြသောကြောင့်ပင် ပဉ္စဝဂ္ဂီ
ငါးဦးတို့သည် ငါးရက်အတွင်း၌ တရားထူးရကာ ကိလေသာ
ခပ်သိမ်း ချုပ်ပြတ်ငြိမ်း၍ ဒုက္ခဇာတ်သိမ်းခဲ့ကြရပေသည်။ ထို
အချိန်မှစ၍ ယနေ့တိုင်အောင် ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ
ကျင့်စဉ်ကို ကျင့်ကြံပွားများကြ၍ တရားထူး ရကြသူတွေမှာ
မရေမတွက်သာအောင် များပြားလှပေပြီ။

ထို့ကြောင့်ပင် ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်
ဘုရားကြီးသည် ထိုထို ဓမ္မသဘင်တို့၌ ဤရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင်
တရားတော်ကို ဟောစဉ်က ကာမသုခလွှဲကာနုယောဂနှင့်
အတ္တကိလမထာနုယောဂဟူသော အစွန်းနှစ်ပါး၏ အပြစ်ကို
မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော် တွေ့မြင်လာပုံ၊ ယင်းအစွန်းနှစ်
ပါးကို စွန့်ပယ်ပြီးလျှင် ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါကျင့်စဉ်မှန်ကို
တွေ့မြင်လာပုံ၊ ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားစေပုံ စသည်တို့ကိုလည်း
အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်း ဟောပြောခဲ့ပေသည်။ သို့သော်လည်း
ယခုအခါမှာမူ အဆိုပါ အကြောင်းအရာ အကျယ်တို့ကို
“ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး” စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားပြီး
ဖြစ်သောကြောင့် ဤတရားကျမ်းစာ၌ အကျဉ်းချုပ်မျှသာ
ဖော်ပြထားပေသည်။

(၉) ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

**ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်သော ယူဆ
ဟောပြောချက်များ**

စင်စစ်မူ ဤရှစ်ဖြာမဂ္ဂင်နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်ကျမ်းစာ
သည် နှစ်ပေါင်းအတော်စောစောကတည်းကပင် ပေါ်ထွက်ခဲ့
ဘို့ သင့်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြန်မာပြည်ဗုဒ္ဓ
သာသနာတော်၌ လက်တွေ့လည်းမရ ကျမ်းဂန်လည်းမကျန
ပါဘဲလျက် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ကပ်မြှောင်၍ အတုအယောင်တရား
များကို ဟောပြောမှုများ ပြန့်ပွားလာခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း
အတော် စောစောကတည်းကပင် စတင်လာခဲ့သောကြောင့်
ဖြစ်ပေသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်
အဆိုပါ တရားတုတရားယောင်တို့ တဖြည်းဖြည်း ပြန့်ပွားလာ
လျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားစစ် တရားမှန်တို့ကို မွေးမြှန်ကွယ်
ပျောက်သွားစေနိုင်သည့်အရေး မြှော်တွေးသိမြင်သဖြင့် ယင်း
အခြေအနေဆိုးကို တားဆီး ကာကွယ်ရန်အလို့ငှါ ထိုတရားတု
တရားယောင်များ ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်ပုံ
ကို ဒေါက်ပါအတိုင်း ပေါ်ပြထားသည်မှာ သတိမူစရာ ဖြစ်
ပေသည်။

“ယခုခေတ်မှာ ဗုဒ္ဓတရားတော်အနေနဲ့ ဟောပြော
ညွှန်ပြနေကြတာတွေဟာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး
အကျင့်၊ သီလသမာဓိပညာအကျင့်၊ သစ္စာလေးပါးသိတဲ့
အကျင့် ဆိုတဲ့ မူချင်းတူသင့် ပါတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို

မပွားစေဘဲ သီလ သမာဓိ ပညာ ဖြစ်အောင် မကျင့်ဘဲ သစ္စာလေးပါးကို သိအောင်မကျင့်ဘဲ ကိစ္စပြီးတဲ့အနေနဲ့ ဟောပြောနေယင် အဲဒီဟောပြောချက်ကို ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် မူမတူတဲ့ လမ်းမှားဘဲလို့ သိနားလည်ထားဘို့ လိုတယ်။”

“ယခုကာလမှာ အချို့က ဗုဒ္ဓတရားတော် အနေဖြင့် ဘုရားအလိုတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဟောနေကြတာတွေ ရှိနေတယ်။ သူတို့ ဟောပြောတာကို သိယင် ကိစ္စပြီးတယ်။ တရားအားထုတ်ဘို့ရာ မလိုဘူး—စသည်ဖြင့် ဟောပြော နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ တရားအားမထုတ်ဘို့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မပွားများဘို့ ပိတ်ပင်တာဘဲ။ မြတ်စွာဘုရားက မဂ္ဂသစ္စာဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေအပ်သော ဘာဝေတဗ္ဗတရားလို့ ဟောတော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီလိုဟောတာဟာ အလွန် ထင်ရှားပါတယ်။ ထင်ရှားပုံကတော့ “တံ ခေါ ပနိဝံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါဆိုတဲ့ ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အရိယသစ္စာတရားကို ဘာဝေတဗ္ဗဖြစ်ပွားစေအပ်၏” ဤသို့ သေချာဖြင့် ဓမ္မစကြာတရားတော်မှ စပြီး သုတ်ပေါင်းများစွာတို့၌ ဟောတားပါတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားတယ်ဆိုတာ ဖြစ်ပွားအောင် နည်းမှန်လမ်းမှန်အတိုင်း အားထုတ်မှ ဖြစ်တာ။ အားမထုတ်ဘဲနဲ့ အလိုလိုတော့ ဖြစ်မလာဘူးဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့က “အားထုတ်ယင် ဒုက္ခဖြို

(ည) ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

တဘဲ၊ အားမထုတ်ဘဲနေမှ ငြိမ်းအေးတယ်၊ လုပ်သမျှ ဒုက္ခချည်းပဲ” စသည်ဖြင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားရေးအာ လုပ်ကို အားမထုတ်ချင်အောင် တားမြစ်ပြီး ဟောပြော နေကြတယ်။ အဲဒီလို ဟောပြောချက်ကို ယုံကြည် ငှ တဲ့သူတွေဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပွားများရေးဘာဝနာအလုပ် ကို အားထုတ်ကြပါဦးမလား (အားထုတ်ကြမှာမဟုတ် ပါ ဘုရား)။ပ။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမရှိယင် “မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ မရှိ ရာ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိချေ” ဆိုတဲ့ ဘုရားအလို တော်ကျ တရားဆောင်ပုဒ်နှင့် အညီ တရားအားထုတ် ခို့ မလိုဘူး လို့ အယူအခွဲရှိနေတဲ့ ဂိုဏ်းဂဏလူစုထဲမှာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သောတာပန်တောင် မရှိဘူး ဆိုတာ ကိန်းသေ မှတ်ထားကြရမယ်။ ”

အချို့ကလည်း မြတ်စွာဘုရားလက်တက်ဖော်က ဥဇ္ဈ ခွိတညူ ဝိပဇ္ဈိတညူ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ထောက်ပြကာ “တရားနာရုံဖြင့် တရားထူးရနိုင်တယ်၊ အားထုတ် နေဘို့ မလိုဘူး” ဟု ယူဆဟော ပြောနေကြ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ဤကျမ်းစာ၌ “နေယျ ပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့ အားမထုတ်ဘဲ တရားထူး ရအောင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရားတောင် မစွမ်းဆောင်နိုင်ပါဘူး” ဟု အချက် ကျကျ ထောက်ပြပြီးလျှင် ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးထဲမှ ရှင်ဝပ္ပစသော ၄-ဦးမှာ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို နာစဉ်က တရားထူး မရကြဘဲ ဆက် လက် အားထုတ်မှသာ တရားထူးရကြပုံကို ထည့်သွင်း ညွှန်ပြ ထားပေသည်။ ။

အချို့ကမူ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-
ဟု စာသိ နာသိ သညာသိ သိလျှင် တရားသိမှု ကိစ္စ ပြီးသည်။
အားထုတ်နေစရာ မလို—ဟု ယူဆဟောပြောနေကြပြန်၏။ ထို့
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အယူမှားကိုလည်း ဤသို့ ထောက်ပြ ထားသည်
မှာ မှတ်သားဘွယ်ကောင်းလှပေသည်။

“တချို့က ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-
ဘဲလို့ သိနေတာဘဲ၊ ဝိပဿနာရှုနေဘို့ မလိုပါဘူး၊ ဒုက္ခတရား
တွေ ရှုနေယင် ဒုက္ခတွေကိုဘဲ တွေ့နေမှာပေါ့၊ ငြိမ်းအေးတဲ့
နိဗ္ဗာန်ကို ရှုမှ ချမ်းသာမယ် စသည်ဖြင့် ကျမ်းဂန်လွတ် အရမ်း
ဟောပြောနေကြတာတွေ ရှိနေတယ်၊ သူတို့သိတဲ့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊
အနတ္တ ဆိုဒါက သညာသိမျှဘဲ၊ သညာသိတောင်မှ စာပေဗဟု
သုတ ရှိသူတို့၏ အသိနှင့် နှိုင်းစားကြည့်လျှင် သူတို့သိတာက ဘာ
မျှ မပြောပုလောက်ပါဘူး၊ အဲဒီလို သိရုံမျှဖြင့် မိမိတို့၏ မြင်မှု
ကြားမှုစသည်ကို ကြောက်ပါ့မလား၊ ကြောက်စရာလို့ တောင်
သိမှာမဟုတ်ဘူး၊ ပညာရှိတွေက ကြောက်စရာကောင်းကြောင်း
ဟောပြောတောင်မှ ကြောက်စရာမဟုတ်တာတွေကို ကြံဖန်ပြီး
ပြောနေတယ်လို့ ထင်ကြလိမ့်ဦးမယ် ။ပ။ စိတ်ကူးကြံစည်မှု
ကိုတော့ အပြစ်မမြင်ဆုံး ပျော်စရာအကောင်းဆုံးလို့ ထင်နေ
ကြမှာ သေချာပါတယ်၊ လွတ်လွတ်လပ်လပ် စိတ်ကူးနေရတာ
ကို ပျော်စရာလို့ ထင်နေကြတဲ့အဘက် စိတ်ကို ချုပ်ထိန်းပြီး
တရားအားမထုတ်ချင်ကြတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် တရားအားမထုတ်
ဘဲ အလွယ်တကူနည်းကို ကြံဖန်ပြီး ဟောနေကြတာဘဲ၊
နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို လွတ်လွတ်လပ်လပ် စိတ်ကူးနေရတာ

(၄) ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

ကလေး ပျောက်ကင်းသွားမှလဲ အလုံမရှိဘဲ ဖြစ်နေကြတာဘဲ၊
နောက်ပြီးတော့ မြေဆိုးကြီးကို လွတ်ပစ်လိုက်ချင်သလို မြင်မှု
ကြားမှုစသည်တွေကို စွန့်လွှတ်လိုတဲ့စိတ် ဖြစ်ပါ့မလား၊ သာမန်
သုတသိ သညာသိမျှဖြင့် မြင်မှု ကြားမှုစသည်တွေကို စွန့်လွှတ်
လိုတဲ့စိတ်ဖြစ်ဖို့ ဝေးပါသေးရဲ့၊ ဗဟုသုတများတဲ့သူတွေတောင်
မှ တကယ်ငြီးငွေ့ဖို့၊ စွန့်လွှတ်လိုတဲ့ မှီတုကမျှတာဉာဏ် ကြံဖို့
မလွယ်လှပါဘူး။”

လက်တွေ့အားထုတ်ဘူးဟန် မရှိသဖြင့် ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်
တွေတရားကို သဘောမမီနိုင်သူ အချို့လူတို့ကလည်း ပဋိစ္စ
သမုပ္ပါဒ်ကို အကျယ် မသင်ဘူးလျှင် တရားအားမထုတ်ကောင်း၊
အားထုတ်လျှင်လဲ 'တရားထူးမရနိုင်-ဟု အားထုတ်လိုသူများ
စိတ်အားလျော့ဘွယ်ရာ စကားဆန်း တရားဆန်းတို့ကို ပြော
ဟောနေကြ၏။ ထိုသူတို့၏ ဟိမ်းစောင်းနေသော ထိုအယူအဘ
ကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း တည့်မတ်ပေးထားသည်ကို ဤ
ကျမ်းစာ၌ ဖတ်ရှုနိုင်ပေသည်။

“တချို့က ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မသင်ဘူးယင် တရား
အားမထုတ်ကောင်းဘူးလို့ ဟောနေကြတယ်၊ အဲဒါက
တော့ တရားအားထုတ်ချင်တဲ့သူတွေ စိတ်ဆန္ဒပျက်ပြား
အောင်အရမ်းဟောနေကြတာပါဘဲ၊ ဒီ သုတဒ္ဓကတော့
ပုဂ္ဂိုလ်ထူးမို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျယ် သင်စရာမလိုဘူး
လို့လဲဆင်ခြေပေးစရာရှိပါတယ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို စော
စောကန့်လုံးမသွင်းမီလို့ တရားမတက်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အရှင်

ဆန္ဒဟာလဲ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပါတဲ၊ ဒါပေမဲ၊ အရှင်ဆန္ဒမှာ
 တော့ အတ္တစွဲကအားကြီးနေလို့ တရားမတက်နိုင်တာ
 ဘဲ၊ အဲဒီလို တရားမတက်နိုင်တာကလဲ အဲဒီ အရှင်ဆန္ဒ
 တပါးဘဲ ထင်ရှားပါတယ်၊ အတ္တစွဲ အားမကြီးဘဲသူတွေ
 အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှဘဲ ရှိတယ်လို့ ဒါလောက်
 ကြားဘူးပြီး ယုံကြည်သဘောကျနေယင် ကိစ္စပြီးတာ
 ပါဘဲ။ အဲဒီလို ကြား နူးဘဲသူဟာ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်တွေ
 ကို ရှုမှတ်နေရင်းပင် အကြောင်းနဲ့ အကျိုး ဆက်စပ်ပြီး
 ဖြစ်နေတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ရတော့ ပဋိစ္စသမု
 ပျာဒိသိခြင်း ကိစ္စပြီးတော့တာပါဘဲ၊ အဲဒီအကြောင်းအ
 ရာ တွေကို ဓမ္မစကြာတရားတော် (ကျမ်းစာ စာမျက်နှာ
 ၃၄၇-၃၅၁) စသည်မှာ အကျယ် ပြဆိုထားခဲ့ပါပြီ၊
 အဲဒီလို ပြရတာကလဲ မဟုတ်တမ်းတရားဟောနေတဲ့သူ
 တွေမှာ အမှန်သိပြီး စောင့်စည်းခြင်းဖြင့် အကုသိုလ်
 နောက်ထပ် မပွားရအောင် တရားအားထုတ်နေတဲ့
 ပုဂ္ဂိုလ်များလဲ အမှန်ကို သိပြီး ဆက်လက် အားထုတ်
 သွားနိုင်အောင် အဲဒီလို အားထုတ်ခြင်းဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသ
 နာတော် တိုးတက်သွားအောင် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရှင်း
 ပြရတာပါဘဲ။

သုညာ ပရပုဝါဒါ သမဏေဘိ အညေဟိ-ဟူသော ပါဠိ
 တော်၏ အဖွင့် အဋ္ဌကထာပါဠိကို ထုတ်ပြုပြီးလျှင် ဤသို့လည်း
 ဆက်လက် ရှင်းပြထားပေသေးသည်။

(၁) ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

“အဲဒီ အဋ္ဌကထာအဆိုကို ထောက်ဆကြည့်ယင် မဂ်လေးပါး ရရန် ဝိပဿနာ ရှုတယ်ဆိုတော့ ဝိပဿနာရှုမှ မဂ်လေးပါးကို ရနိုင်တယ် မရှုယင် မရနိုင်ဘူး။ပ။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် အပြင်ဘက်က ဘာသာအယူဝါဒတွေမှာတော့ ဝိပဿနာ ရှုရမယ်ဆိုတာကိုတောင် မသိတဲ့အတွက် ဝိပဿနာရှုသူလဲ မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာ ယောဂီသမဏမ္ပလဲ ကင်းဆိတ်နေတယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာ ဝင် တွေ ထဲမှာလဲ “ ရုပ် နာမ် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘော တွေ ကို ကြားနာပြီး သဘောပေါက်သိယင် ကိစ္စပြီးတယ်။ ဝိပဿနာ ရှုဘို့ မလိုဘူး ” လို့ ပြောဟောနေတဲ့ အယူဝါဒစွဲရှိ နေတဲ့ သူတွေထဲမှာလဲ အဲဒီ ဝိပဿနာယောဂီဆိုတဲ့ ပုထုဇဉ်သမဏတောင် ကင်းဆိတ်နေတယ်။ အရိယာရှစ်ပါး သမဏတွေ ကင်းဆိတ်နေတာကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး ”

သူတို့ အယူအဆလဲ နေရာမကျသေး

အချို့ကမူ တရားကို အားထုတ်မှသာ ရနိုင်သည်-ဟု ကား သဘောပေါက်ကြပါ၏။ သို့သော်လည်း စ ရှုကတည်းက အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တသဘောများကို သိမြင်သည် ဟူ၍၎င်း၊ ဖြစ်မှု, ပျက်မှုကိုသိမြင်သည် ဟူ၍၎င်း ယူဆကြ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ယင်းအယူအဆရှိသူတို့သည် တရားစတင် အားထုတ်ကတည်းက “အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ” ဟု ဖြစ်စေ၊ “ မမြဲ ဆင်းရဲ ငါမဟုတ် ”

ဟု ဖြစ်စေ၊ “ဖြစ်ပျက်ဖြစ်ပျက်” ဟု ဖြစ်စေ ရှုမှတ်ပါးများကြ၏။ ယင်းသို့ စရူ ကတည်းက အနိစ္စ စသည်ကို သိမြင်သည်ဟု ယူဆလျှင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုထားသောဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး ဖြစ်စဉ်နှင့် ဆန့်ကျင်ကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြထားပေသည်။

“ဒီမှာလဲ ဥပစာရသမာဓိ ဈာန် အပ္ပနာသမာဓိကို မဖြစ်စေတော့ဘဲ ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာငါးပါးကို စပြီး အနိစ္စ စသည်တို့ဖြင့် ရှုတယ်ဆိုပေမဲ့ ပဌမ စပြီးရှုကတည်းက အနိစ္စ စသည်ကို သိမြင်တယ်လို့ တော့ မယူရဘူး။”
ဒီ အဋ္ဌကထာမှာတော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ရှုတယ်လို့ အကျဉ်းချုပ်ပြထားတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။ အဲဒီလို မယူဘဲနဲ့ စပြီး ရှုကတည်းက အနိစ္စ စသည်ကို သိမြင်တဲ့ ဥာဏ် ဖြစ်တယ်လို့ ယူသင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့် ဆန့်ကျင်တယ်။ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး ဖြစ်စဉ်နှင့်လဲ ဆန့်ကျင်တယ်။ ဆန့်ကျင်ယင် အစစ်အမှန် မဟုတ်ဘူး၊ အဘုအယောင် အမှားပေါ့။”

“အဲဒီလို ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တွေကို လိုက်ပြီး ရှုနေယင် တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ သဘော သဘာဝအစစ်အမှန်ကို သိပြီးတော့ အဲဒီသဘောတရားများရဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အစပိုင်း ဖြစ်မှုကိုလဲ သေချာစွာ သိရတယ်။ ပျက်ပျက်သွားတဲ့ နောက်ဆုံး ပျောက်ကွယ်မှု ပျက်မှုကိုလဲ သေချာစွာ သိရတယ်။

(တ) ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

အဲဒီ သဘောအထည်ကိုယ်ကိုသိပြီးမှ အစဖြစ်ပေါ်လာပုံ အဆုံးပျောက်ကွယ်သွားပုံကို အမှန် အတိုင်း သိနိုင် တယ်။ပ။ ဒါကြောင့် တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်ကို မရှုပါဘဲနဲ့ ဖြစ်ပျက် ဖြစ်ပျက် ဆိုနေရုံမျှဖြင့် တကယ် အဖြစ်အပျက်ကို သိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် မဖြစ်ဘူး၊ ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ပြီး တကယ်ဖြစ်သွားပုံကို တွေ့ ပါမှ တကယ် အဖြစ်အပျက်ကို သိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ် ဖြစ် တယ် ဆိုတာ ကိုလဲ ကိန်း သေ မှတ် ထား ကြရမယ်”။

ဝိပဿနာဓာဏိက သမာဓိ နှင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ

တချို့ကလည်း “ဥပစာရသမာဓိဖြစ်စေ၊ အပ္ပနာ သမာဓိဖြစ်စေ ရှိမှသာလျှင် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်နိုင်သည်”ဟု ယူဆ၍ “ထိုသမာဓိ နှစ်ပါးတို့တွင် တပါးပါးကို ရအောင် သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရှေးဦးစွာ အားထုတ်ပြီးမှသာ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း ကို အားထုတ်ရသည်၊ စတင် အားထုတ်လျှင် အားထုတ်ချင်း ဝိပဿနာကို အားထုတ်လျှင် ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ ကို မရနိုင်၍ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ မဖြစ်နိုင်သဖြင့် တရားမရနိုင် ” ဟု အစွဲကြီးစွာ ယူဆ တားတတ်ကြ၏။ စင်စစ်မူ ဝိပဿနာ ဓာနိက ယောဂီသည် သမထယာနိက ယောဂီကဲ့သို့ ဥပစာရ သမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိကိုထူထောင်မနေတော့ဘဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ

ငါးပါးကို စတင် ရှုပွားခြင်းဖြင့် တဖြည်းဖြည်း ထက်မြက်
အားကောင်းသော ခဏိကသမာဓိကို ရရှိလျက် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ
ဖြစ်ပေါ်ရပေသည်။

ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဤတရားတော်
၌ မူလမဂ္ဂင် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင် အရိယမဂ္ဂင်များ အဆင့်ဆင့် ပွားပုံ
ကို စေ့စပ်သေချာစွာ ရှင်းပြရင်း မဇ္ဈိမနိကာယ် ဓမ္မဒါယာဒ
သုတ်၏ အဖွင့် အဋ္ဌကထာကို ထုတ်ဆောင် ကိုးကားလျက် အ
ထက်ပါအချက်ကို အမြက်မျှ ရှင်းပြထားသည်မှာ မှတ်သား
ဘွယ် ကောင်းလှပေသည်။

ရဟန္တာ မဆိတ်သုဉ်းသောလောက

ဤခေတ် ဤအခါမှာ တရားအား ထုတ်သော်လည်း
ဟုရားထူး မရနိုင်တော့ဟု အကြောင်းမဲ့ ယူဆ ပြောဆိုနေကြ
သူများလည်း ရှိသေး၏။ ထိုသူတို့သည် “ သုဘဒ္ဒ ဤတကျိတ်
နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့သည် ကောင်းမွန် မှန်ကန်စွာ နေထိုင်
ကြမည် ဆိုလျှင် လောကသည် ရဟန္တာ မဆိတ်သုဉ်းပေ ” ဟူ
သော မြတ်စွာဘုရား၏ မိန့်ခွန်းတော်ကို မတွေ့မိ သတိမမူမိကြ
သောကြောင့်သော်၎င်း၊ သတိမမူမိသော်လည်း ယင်း မိန့်ခွန်း
တော်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ကျမ်းဂန်လာအတိုင်း သဘော
မမီနိုင်ကြသောကြောင့်သော်၎င်း ထိုသို့ အယူအဆ တိမ်းယိမ်း

(၁) ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

နေကြခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဤအချက်ကိုလည်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ လာသည့်အတိုင်း ဤတရားတော်၌ ရှင်းပြထားသည်မှာ အားတက်ဖွယ်ရာ ဖြစ်ပေသည်။

အလုံးစုံကို ခြုံ၍ သုံးသပ်ရသော် ဤရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ အတွက် အချက်အချာ အကျဆုံး အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံ၊ ယင်းမဂ္ဂင်များ ဖြစ်ပွားစေရန် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားပုံ၊ ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်ပုံ၊ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်သို့ ဆိုက်ရောက်ပုံ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာမဂ် အရိယမဂ်တို့ဖြင့် ဆိုင်ရာကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေပုံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပုံ စသည်တို့ကို လူသမန်တို့ နားလည် နိုင် လောက် သော အရပ်သုံး စကားဖြင့် အရိုးဆုံး အရှင်းဆုံး ဟောပြထားရာ သုတ နုနယ်သွေးသူများ အတွက်ပါ အကျိုးကျေးဇူး များလိမ့်မည်မှာ ယုံမှားဘွယ် မရှိချေ။

နိုင်ငံရပ်ခြား ဘာသာခြားများပင် လက်ခံနိုင်ကြသည်

စင်စစ်မူ ဤရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ကျင့်စဉ်သည် ဘာသာရေး စံမှန် စံကောင်း ဖြစ်သည့် အလျောက် နိုင်ငံရပ်ခြားမှ ဗုဒ္ဓဘာသာကို စာတွေ့ လက်တွေ့ လေ့လာသူ ဘာသာခြားများ အတွက်ပါ အကျိုးများလှပေသည်။ အမေရိက၊ အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီ၊ ဟော်လန်၊ ဆွီဒင်၊ သြစတြေးလျ စသောနိုင်ငံများမှ သုတေသီများသည်၎င်း၊ အမှန်တရား ရှာ

ဤစာရေးသူသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ရှေးဦးစွာ ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အခြေခံသဘောတို့ကို အကြမ်းဖျင်း ရှင်းပြပြီးနောက် သစ္စာလေးပါးကို ဆက်လက် ရှင်းပြလေ့ရှိ၏။ ဒုက္ခသစ္စာကို ယင်းတို့ နားလည်နိုင်မည့်နည်းဖြင့် ရှင်းပြရ၏။ သမုဒယတဏှာကြောင့် ဒုက္ခဖြစ်ပုံကို ပုံစံသက်သေ အမျိုးမျိုးဖြင့် ရှင်းပြရ၏။ သူတို့ ကြေကြေနပ်နပ် လက်ခံကြ၏။ အကြောင်းသမုဒယကို ပယ်သတ်နိုင်လျှင် အကျိုးဒုက္ခ ငြိမ်းသည် ဟူသော နိရောဓသဘောကို လည်း ကြောင်းကျိုးဆက် သဘာဝအရ လက်ခံကြေနှပ်ကြ၏။

သို့သော် သမုဒယကို ပယ်သတ်လို့ ရနိုင်သည်—ဟူသော
 သဘောကိုမူ သူတို့ လက်မခံနိုင်ကြ။ ထို့ကြောင့်ပင် “သမုဒယ
 ကို ပယ်နိုင်လျှင် ဆင်းရဲငြိမ်းတယ် ဆိုတာ တော့ အကြောင်း

(န) ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်

အကျိုး ညီညွတ်ပါတယ်၊ ဒါပေတဲ့ သမုဒယကို ပယ်လို့ ဘယ်
လိုလုပ် ရနိုင်မလဲ ” ဟု ခပ်ပြုံးပြုံး မျက်နှာပေးဖြင့် မေးခွန်း
ထုတ်ကာ စောဒက ဝင်တတ်ကြ၏။ သူတို့ အယူ အဆ မှာ
သတ္တဝါမှန်လျှင် လိုချင်တပ်မက် နှစ်သက်တယ်တာမှ သမုဒယ
ရှိသည်ချည်းပင်၊ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ပယ်လို့ မရနိုင်—ဟူ၍
ဖြစ်၏။ ဤအချက်မှာ သူတို့အတွက် နေရာမအခက်ကြီး ဖြစ်နေ
၏။ သမုဒယ ပယ်သည့်နည်းကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့
ကြောင်း၊ ထိုနည်းဖြင့် ပယ်လျှင် ရနိုင်သည်မှာ သေချာကြောင်း
ဖြေကြားရ၏။ ထို့နောက်မှ ဆက်လက်၍ ရုပ်နှင့်နာမ်အပေါ်၌
အသိအမြင်မှားနေမှုကြောင့် သမုဒယ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ မဂ္ဂင်
ရှစ်ပါးကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်ခြင်းဖြင့်
မှန်ကန်သော အသိအမြင်ကို ရခြင်းကြောင့် သမုဒယ ကင်း
ငြိမ်းပုံတို့ကို အသေးစိတ် ရှင်းပြလိုက်၏။

ယင်းသို့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကျင့်စဉ်နှင့် ယှဉ်စပ်လျက် ကျိုး
ကြောင်း ဆက်စပ် ရှင်းပြသောအခါမှသာ သမုဒယကို ပယ်
သတ်လို့ ရနိုင်ကြောင်း ကြေကြေနပ်နပ် လက်ခံလာကြပြီးလျှင်
ဆွေးနွေးရန် လာသူများလည်း အသိရှင်းသွားကြ၏။ အား
ထုတ်ရန်လာသူများလည်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားခြင်းဖြင့် ကိလေ-
သာငြိမ်း၍ ဆင်းရဲလွတ်ကင်း ချမ်းသာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံနိုင်
ကြောင်းကို သဘောတရားရေးအရ စိတ်ချယုံကြည်လာကြ၍
လက်တွေ့တရားကို လေး လေး စား စား အားထုတ် လာ ကြ
တော့၏။

ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ယင်းသို့လျှင် နိုင်ငံရပ်ခြားဘာသာခြားတို့၏ စေ့စေ့ငုငု ဆစ်ဖုဝေဘန်အ မြင်သန်သော ဥာဏ်ဖြင့်ပင် ချေဖျက်၍ မရနိုင်လောက်အောင် ခိုင်မာစစ်မှန်သော ဤရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် အကျင့်လမ်းစဉ်၏ အရေး ကြီးပုံနှင့် ယင်း၏အနှစ်သာရကို အစီအစဉ်တကျ ဟောပြ ရင်း ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ ဆူးငြောင့်ခလုတ်တို့ကိုပါ အလျဉ်း သင့်သလို ရှင်းလင်းသုတ်သင်ထားသဖြင့် ဤဘာသာရေးစံကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များရော အခြားဘာသာဝင်များပါ လက်မ လွှတ်စတမ်း လေ့လာကြည့်ရှုကြပါလျှင် မုချ အကျိုးများမည် ဖြစ်ကြောင်း နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် တင်ပြလိုပါသည်။

သာရဏီယတရားတော်

ဤသာရဏီယတရားတော်နှင့် မဟာပစ္စဝေက္ခဏာတရား တော်တို့ကို ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ရွှေဘို မြို့ ဆိတ်ခွန်ရှာ မဟာစည်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးစဉ် ကပင် ဆောင်ပုဒ်များနှင့် တကွ ဟောကြားခဲ့ဘူးပါသည်။ ရန်ကုန် သာသနာ့ရိပ်သာ၌လည်း ဟောခဲ့ဘူးပါသည်။ သာရဏီယ တရားတော်ကိုမူ မဟာစည်သြဝါဒကထာ ပေါင်းချုပ်စာအုပ် ငယ်၌ပင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြခဲ့ဘူးပါသည်။

ယခု ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင်တရားတော်နှင့် တွဲလျက် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည့် သာရဏီယနှင့် မဟာပစ္စဝေက္ခဏာတရား တော်တို့မှာမူ ၁၃၁၄-ခုနှစ် တန်ခူးလဆုတ် ၁၂-ရက်နေ့မှ

စ၍ ၅-ညတိတိ ဟောကြားခဲ့သော တရားတော်များဖြစ်ပါသည်။ ထိုစဉ်က ညစဉ်တရားပွဲ ရှေ့ပိုင်းတွင် အခြားတပါး ဟောပြီးမှ နောက်ပိုင်း တနာရီသာသာခန့် ၅-ည ဟောခဲ့ရပါသည်။ ဗဟန်းရပ် ဆေးဆရာကြီး ဆရာကြွယ်က တရားထောက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဤတရားတော်များမှာ ဆက်ခံ နက်နဲသောကြောင့် ထိုစဉ်က စာအုပ်အဖြစ် ရောက်အောင် ကြောင့်ကြ မစိုက်ခဲ့ကြောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး မိန့်ကြားတော်မူပါသည်။ လွန်ခဲ့သော ၃-နှစ်ခန့်ကမှ ဤတရားတော်များကို ဦးဝိမလက အသံဖမ်းကြိုးခွေမှ ရေးကူးထုတ်ယူ၍ ဆက်ကပ်သဖြင့် ယခုအခါ စာအုပ်အဖြစ်ရောက်အောင် စီစဉ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဤတရားတော်များကို ၁၉၇၃-နှစ် မတ်လ ၂၉-ရက်နေ့မှစ၍ အားလပ်သည့်အချိန်တွင် မူချောမူသန့် ဖြစ်အောင် လက်နှိပ်စက်ဖြင့် သုတ်သင်သန့်စင် စေခဲ့ပါသည်။

ယခု ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင်တရားတော်သည် စာမျက်နှာ နည်းသေးသဖြင့် ပုံနှိပ်ရန် မူချောမူသန့် အဆင်သင့် ဖြစ်ပြီးသော ဤ သာရဏီယ နှင့် မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ တရားတော်များကိုပါ ပူးတွဲလျက် ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး တရားတော်

သာရဏီယတရားတော်မှာ အချင်းချင်း ချစ်ခင်လေးစား သနားကြင်နာ ညီညွတ်စွာ နေထိုင်နိုင်ကြရေးအတွက် ဗုဒ္ဓမြတ် စွာ ဟောကြားတော်မူသော တရားတော် ဖြစ်သောကြောင့် လူကြီးလူငယ် မရွေး အသိဉာဏ် အနုအရင့် မရွေး သင့်လျော် သော တရားတော်ဖြစ်ပေသည်။

ဤတရား၌ သတ္တဝါအချင်းချင်း မျက်မှောက်မျက်ကွယ် မရွေး မေတ္တာရှေ့သွားသည့် အပြုအမူ အပြောအဆို စိတ်နေ စိတ်ထားများ ဖြစ်ပွားအောင် ပြုမူပြောဆိုမွေးမြူကာ နေထိုင် သွားကြလျှင်၊ မိမိပစ္စည်းကို တဦးတည်း မသုံးဆောင်ဘဲ အများ နှင့်အတူ ခွဲခြားဝေဘန် သုံးဆောင်လျှင်၊ အရိယာနှင့် တူမျှ သော ကိုယ်ကျင့်သီလ ရှိလျှင်၊ အရိယာနှင့် တူမျှသော ပညာ ရှိလျှင် အချင်းချင်း နှစ်ကိုယ် တစိတ်သဖွယ် ချစ်ခင်လေးစား သနားကြင်နာကြ စည်းလုံးညီညွတ်ကြမည် ဖြစ်သောကြောင့် တဦးကိုတဦး မေ့မရဘဲ တသသနှင့် အောက်မေ့နေရမည်ဖြစ် ကြောင်း လမ်းကောင်း ညွှန်ပြထားပေသည်။

ထို့ပြင် သာရဏီယကျင့်ဝတ်ကို ၁၂-နှစ်ပတ်လုံး အပြည့် အစုံ ကျင့်သူသည် မည်မျှလောက် အစားအသောက် ရှားပါး သည့် နေရာဒေသ၌ နေရသည်ဖြစ်စေ အစားအသောက် မရှား ပါးဘဲ နတ်များ ကပင် မွန်မြတ်သော ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်တို့ကို

(ဘ) မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ တရားတော်

လူဒါန်းကြကြောင်း၊ ယင်းခဲဘွယ်ဘောဇဉ်များကို အသိန်းမက
သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဝေငှပေးကမ်းသော်လည်း မကုန်ခန်း
နိုင်ကြောင်းကို အဋ္ဌကထာလာသည့်အတိုင်း ဖော်ပြထားရာ
အားကျဘွယ် ဖြစ်ပေသည်။

အရိယာမဂ် ဥာဏ်အမြင်နှင့် မပြည့်စုံသေးသမျှ ရုပ်တရား
နာမ်တရားတို့၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတို့ကို မည်
မျှလောက်ပင် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ သိမြင်နေစေကာမူ ယင်း
အသိ ခိုင်မြဲပြီဟု စိတ်မချရသေး၍ ခိုင်မြဲသော အသိရရှိစေရန်
အရိယမဂ်ကို ရသည်အထိ အားထုတ်သင့်ကြောင်း ကို လည်း
သတိပေးတိုက်တွန်းထားရာ တရားလမ်း မဆုံးမီ လက်လျှော့
တတ်သူများ အထူးသတိပြုဘွယ် ဖြစ်ပေသည်။

ဤတရားတော်ကား လောကီလူမှုညီညွတ်ငြိမ်းချမ်းရေး
နှင့် လောကုတ္တရာငြိမ်းချမ်းရေးနှစ်ရပ်တို့ကို တုံ့စပ်ညွှန်ကြား
သားသော တရားတော်ဖြစ်သောကြောင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး
တရားတော် အစစ် ဖြစ်ပါပေသည်။

မဟာပစ္စဝေက္ခဏာတရားတော်
သောတာပန်၏ မှတ်ကျောက် ၇ ခု

မဟာပစ္စဝေက္ခဏာတရားတော်မှာ သောတာပတ္တိမဂ်
ဥာဏ်ကို ရပြီးသော သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်များ မိမိတို့တရား
ပြည့်စုံမပြည့်စုံ ပြန်၍ ဆင်ခြင်ကြည့်ပုံကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်

ဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သော တရားတော် ဖြစ်ပါသည်။
 ထို့ကြောင့် ဂိုဏ်းဂဏပုဂ္ဂိုလ် မရွေး ကိုယ်တွေ့ တရားအားထုတ်
 ထား၍ မိမိ တမက်တဖိုလ်မျှ ဆိုက်ရောက်ရပေပြီ—ဟု ယုံကြည်
 ယူဆသူ မည်သူမဆို ဤတရားတော်ကို ဖတ်ရှုနာကြားပြီးလျှင်
 မိမိတို့ တရားသည် ဤတရားတော်လာ ပစ္စဝေက္ခဏာ ၇-ပါးနှင့်
 ညီညွတ် မညီညွတ်ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု လျှင် လွန်စွာ အကျိုးများ
 ဘွယ်ရှိပေသည်။

ဤတရားတော်အရ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိကိုယ်
 ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင်—

၁။ စိတ်အေး လက်အေး ရှိသောအချိန်တွင် ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌
 ထိုင်၍ သင်္ခါရတရားတို့ကို ရှုမှတ်သောအခါ ပရိယုဋ္ဌာန်
 ကိလေသာတို့ မဖြစ်ပေါ် နိုင်သည် ကို တွေ့ရခြင်း၊
 အကယ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင်လည်း ရှုမှတ်၍ ပယ်နိုင်
 သည်ကို တွေ့ရခြင်း၊

၂။ ရှုမှတ်နေသည့်အခါ နိဝရဏတို့ ကင်းငြိမ်းနေလောက်
 အောင် သမာဓိ ထက်သန် အားကောင်း နေသည်ကို
 တွေ့ရခြင်း၊ ရှုမိသည့် အာရုံ၌ ကိလေသာ ဖြစ်ခွင့် မရ
 ဘဲ ငြိမ်းနေခြင်းနှင့် တချို့ ကိလေသာ တွေ လုံးဝ
 မဖြစ်လာတော့ဘဲ အမြဲပြတ် ငြိမ်းနေသည်ကို တွေ့ရ
 ခြင်း၊

(ဃ) မဟာပစ္စဝေက္ခကာ တရားတော်

၃။ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်လျက် အသိမှန်ကို ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌သာ ရှိ၍ အခြားမှာ မရှိ-ဟု သိမြင် သဘောပေါက်ခြင်း၊

၄။ လွန်ကျူး ပြစ်မှားလိုစိတ် မရှိဘဲ လွန်ကျူးပြစ်မှားမိသော အပြစ်များကို သိလျှင်သိချင်း ကုစား၍ နောင် ခါမှာ မလွန်ကျူးမိအောင် ရှိရှိသေသေ စောင့်စည်း ထိန်းသိမ်းသည်ကို တွေ့ရခြင်း၊

၅။ မလွဲမရှောင်သာ၍ အလုပ်ကိစ္စများကို ပြုလုပ်ရသော် လည်း သိက္ခာသုံးပါး ဖြည့်ကျင့်ပွားများ အားထုတ်ရန် သာ စိတ်အားထက်သန်နေသည်ကို တွေ့ရခြင်း၊

၆။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်တို့ကို နာကြားရသော အခါ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှိရှိသေသေ လိုလိုချင်ချင် နာယူခြင်း၊

၇။ တရားနာနေစဉ်မှာ တရားကို သဘောပေါက်နားလည်သောကြောင့် ဝမ်းမြောက်မှုပီတိတို့ဖြင့် တကိုယ်လုံး နှံ့လျက် တသိမ့်သိမ့် တစိမ့်စိမ့် ဖြစ်နေခြင်း-

ဤအချက် ၇-ချက်နှင့် ပြည့်စုံလျှင် မိမိကိုယ်ကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို ရပြီးသူ-ဟု ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်ကြောင်း ဟောပြထားပေသည်။

ပညာရှင်တို့ ဥာဏ်ကျက်စားဘွယ်

ဤတရားတော်သည် နက်နဲ ခက်ခဲလှသဖြင့် အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဥာဏ်သက်ဝင်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းလှပေသည်။ တရားကို လက်တွေ့အားမထုတ်ဘူးလျှင် ပရိယတ် မည်မျှပင် ကျွမ်းကျင်သော်လည်း အနက်အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို သဘောပေါက်နိုင်ရန် ခက်လှ၏။ ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီးမှာမူ ပရိယတ် ပဋိပတ် စွယ်စုံကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းသော ဂမ္ဘီရဥာဏ်ရှင်ဖြစ်၍ ကျောက်တောင်အတွင်း၌ နက်ရှိုင်းစွာ နစ်မြုပ်နေသော ရတနာ ၇-ပါးကို ခက်ခက်ခဲခဲ တူးဖော်ကာ လက်ဝါးပြင်တွင် တင်၍ ပြသကဲ့သို့ နက်နဲ ခက်ခဲလှသော ဤမဟာပစ္စဝေက္ခဏာ ၇-ပါးကို သိသာပေါ်လွင်အောင် ကြိုးကြိုးစားစား ဟောပြထားသည်မှာ တရားအားထုတ်သူတို့ လည်း ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု ဘွယ်ရာ၊ ပညာရှင်တို့လည်း အနက် အဓိပ္ပါယ်ယူဆပုံကို ဥာဏ်ကျက်စားဘွယ်ရာ ကောင်းလှပါပေသည်။

မွန်မြတ်သော ရသာစုံ

ယခု ပူးတွဲ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်သော တရားတော် သုံးပုဒ်သည် အတုညီညီဖြင့် ဖတ်ရှု နာယူသူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်နိုင်ဘွယ် ရှိပေသည်။

(လ)

မဟာပစ္စဝေက္ခဏာတရားတော်

သာရဏီယတရားတော်က လောကီကောင်းကျိုးချမ်းသာ လောကုတ္တရာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ နှစ်ဖြာလုံးကို ဆောင်ပေးလိမ့်မည်။ ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင်နိဗ္ဗာန်ဝင်တရားတော်က မဂ္ဂိဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သုံးတန်သော လောကုတ္တရာ ချမ်းသာကို ဆောင်ပေးလိမ့်မည်။ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာတရားတော်က မိမိ ရပြီးသော လောကုတ္တရာတရားကို စိစစ်ဆင်ခြင် ပြည့်စုံကြောင်းသိမြင်၍ စိတ်နှလုံးကြည်ရှင် ချမ်းမြေ့ခြင်းကို ဆောင်ပေးလိမ့်မည်။

သို့ဖြစ်၍ စာရူသုသည် ဤတရားတော် သုံးပုဒ်မှ အဖိုးမပြတ်နိုင်အောင် မှန်မြတ် ချိုးမြီနိမ့်သည့် သောစုံကို ခံစားသုံးဆောင်နိုင်လိမ့်မည် ဟု မြော်လင့်ပါသည်။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ
အစိုးရနှင့် သကျသီဟဓမ္မာစရိယ
နာယကဆရာတော်
ရတနာပုံသာသနာ့ရိပ်သာ
စိန်ပန်းရပ်
မန္တလေး

၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆုတ် ၃-ရက်။

၁၉၇၆-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇-ရက်။

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
တရားပလ္လင်ခံ ၁
သုတ်၏နိဒါန်း ၂
ပင်ပန်းကြီးစွာ ကြွတော်မူခြင်း အကြောင်း ၃
သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်အကြောင်း ၆
ဗူးမျှော်ခွင့်တောင်းပုံ ၁၁
ဗူးမျှော်ခွင့်ရ၍ ချဉ်းကပ်ပုံ ၁၄
သုဘဒ္ဒ-က မေးလျှောက်ပုံ ၁၇
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ မိန့်ခွန်းတော် ၂၁
သုဘဒ္ဒသုတ် ၂၅
မဂ္ဂင်မဲ့ဝါဒ၌ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိ ၂၇
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မပွားလျှင် ကိလေသာမငြိမ်း ၂၉
(၁) မူလဆောင်ပုဒ် ၃၁
ဗုဒ္ဓတရားအနေဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ဟောသည် ၃၁
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပွားစေမှ ကိလေသာငြိမ်းသည် ၃၄
(၂) မူလဆောင်ပုဒ် ၃၆

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

နေယျပုဂ္ဂိုလ် နာရီနဲ့ တရားထူးမရနိုင်	၃၀
ပဉ္စဝဂ္ဂိ ၄-ပါးလဲ အားထုတ်ရသည်	၃၉
ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာသာ ကိလေသာငြိမ်းသူ ရှိတယ်....		၄၀
သာသနာတည်တံ့ရေးအတွက် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်း		၄၅
သောတာပန်ဖြစ်ဖို့လဲ ဝိပဿနာရှုရသည်	၄၉
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံ	၅၃
သတိပဋ္ဌာန်ဖြစ်လျှင် သမာဓိဉာဏ်များလဲ ဖြစ်သည်....		၅၆
ပွားစေရမည့်မဂ္ဂင်သုံးဆင့်	၆၀
ပုဗ္ဗဘာဂမဂ် ပွားစေပုံ	၆၅
ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ သဘောမှန်ကို သိသည်	၆၇
သဘောမှန်ကို သိမှ ဖြစ်ပျက်မြင်သည်	၇၁
တကယ်ဖြစ်ပျက်တာကို မြင်မှ အနိစ္စကိုသိသည်	၇၂
အနိစ္စလက္ခဏာကိုမြင်မှ အနိစ္စာနုပဿနာဖြစ်သည်	၇၅
အနိစ္စဉာဏ်အစစ်ဖြစ်ယင် ဒုက္ခအနတ္တဉာဏ်လဲ ဖြစ်သည်		၇၇
ဉာဏ်စဉ်တက်ပုံ	၈၀
သင်္ခါရုပက္ခာ၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ ၆-ပါး	၈၆
အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဝင်ပုံ	၉၂
သုဘဒ္ဒသုတ် နိဂုံးချုပ်	၉၆
သုဘဒ္ဒ၏ ဆင်ခြင်ပုံ	၉၉
မြတ်စွာဘုရားက ဝိနည်းစည်းကမ်းကို မိန့်တော်မူပုံ	၁၀၀
သုဘဒ္ဒကို ရှင်ရဟန်းပြုပေးခြင်း	၁၀၁
ရဟန်းပြုပေးပြီးလျှင်ပြီးချင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးသည်	၁၀၃

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
စကြိုလျှောက်လျက် ဝိပဿနာရှုပုံ ၁၀၅
နိဂုံးချုပ် သံဂါယနာမှတ်တမ်း ၁၀၈
တရားမျက်မှောက်နောက်ဆုံးရဟန္တာ ၁၁၁
မူလဆောင်ပုဒ် ၁၁၂
မဂ္ဂင်သုံးဆင့် ၁၁၂
သတိဉာဏ်ဖြစ်ရေး ၁၁၂
ဖြစ်ခိုက်ရှုလျှင် နိဗ္ဗာန်ဝင် ၁၁၃
နိဂုံးချုပ် အာသိသ ပတ္ထနာ ၁၁၃

ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော် မာတိကာ ပြီး၏။

သာရဏီယ တရားတော် မာတိကာ

တရားပလ္လင်ခံ ၁၁၅
သာရဏီယတရားတော် ဥဒ္ဓေသပါဠိ	... ၁၁၆
ညီညွတ်ရေးတရား ၆-ပါး	... ၁၁၉
မေတ္တာရှေ့သွား ကံသုံးပါး	.. ၁၂၀
တခြားသုံးဝ ၁၂၂
(၁) မေတ္တာကာယကံ	. ၁၂၃
(၂) မေတ္တာဝစိကံ	... ၁၃၀
(၃) မေတ္တာမနောကံ	.. ၁၃၅

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

(၄) ဝေဘန်ပေးကမ်းခြင်း	၁၃၉
(၅) အရိယာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တူလျှင်	၁၄၄
သီလဝီမံသနဇာတ်ဝတ္ထု	၁၄၉
မကောင်းမှုပြု၍ ဆိတ်ကွယ်ရာမရှိ	၁၅၀
(၆) အရိယာနှင့် ဉာဏ်ဖြင့် တူလျှင်	၁၅၂
ဆင်းရဲအမှားငြိမ်းပုံ	၁၅၄
ဆင်းရဲအမှန်ငြိမ်းပုံ	၁၅၈
ကျင့်သူကိုသာ ပညာက ထုတ်ဆောင်ကြောင်း	၁၆၀
အရိယမဂ်ပညာရအောင်အားထုတ်ပုံ	၁၆၂
သူရဗ္ဗဝတ္ထု	၁၆၈

သာရဏီယ တရားတော် မာတိကာ ပြီး၏။

မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ တရားတော် မာတိကာ

တရားအနုသန္ဓေ	၁၇၅
မေးခွန်တော်	၁၇၆
(၁) ပဌမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၇၇
ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာသရုပ်ပြ	၁၈၀
(၁) ကာမစွန့်နီဝရဏ	၁၈၄
(၂) ဗျာပါဒနီဝရဏ	၁၈၇

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

(၃) ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ	၁၈၉
(၄) ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏ	၁၉၀
(၅) ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ	၁၉၁
သောတာပန်မှာတော့ မနိုင်တာမရှိ	၁၉၄
ပဌမပစ္စဝေက္ခဏာဆောင်ပုဒ်	၁၉၆
(၂) ဒုတိယပစ္စဝေက္ခဏာ	၁၉၉
ဒုတိယပစ္စဝေက္ခဏာဆောင်ပုဒ်	၂၀၅
(၃) တတိယပစ္စဝေက္ခဏာ	၂၀၆
တတိယပစ္စဝေက္ခဏာ ဆောင်ပုဒ်	၂၁၁
(၄) စတုတ္ထပစ္စဝေက္ခဏာ	...	၂၁၂
စတုတ္ထပစ္စဝေက္ခဏာဆောင်ပုဒ်	၂၁၅
(၅) ပဉ္စမပစ္စဝေက္ခဏာ	၂၁၆
ပဉ္စမပစ္စဝေက္ခဏာဆောင်ပုဒ်	၂၂၀
(၆) ဆဋ္ဌမပစ္စဝေက္ခဏာ	၂၂၁
ဆဋ္ဌမပစ္စဝေက္ခဏာဆောင်ပုဒ်	၂၂၄
(၇) သတ္တမပစ္စဝေက္ခဏာ	၂၂၆
သတ္တမပစ္စဝေက္ခဏာဆောင်ပုဒ်	၂၂၇
နိဂုံးချုပ်	၂၃၁

မဟာပစ္စဝေက္ခဏာတရားတော် မာတိကာ ပြီး၏။

မဟာစည် ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

ရှစ်ပြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင်

တရားတော်

၁၃၃၃-ခုနှစ် တော်သလင်းလဆန်း ၂-ရက်

နေ့မှ စ၍ ဟောသည်

~~~~~

နောက်တသ္မိတကော အရဟတော

သမ္ဘာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

တရားပလ္လင်ခံ

ဒီကနေ့ ဒီ မိုးကောင်း အရိယာဝါသဓမ္မာရုံကြီးမှာ ရှစ်ပြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် ဆိုတဲ့ တရားကို ဟောရမယ်။ ရှစ်ပြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော် ဆိုတာ အထူးအဆန်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး၊ မြတ်စွာဘုရား မွေ့ကြောသုတ်ဆိုတဲ့ တရားဦးကို ဟောကတည်းက စပြီး ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားပါဘဲ၊ မြတ်စွာဘုရား

သခင်ဟာ ဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားကို ၄၅ - ဝါ ကာလပတ်လုံး
ဟောတော်မူသွားပါတယ်။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး နာရီပိုင်း ကာလ
အတွင်းမှာ နောက်ဆုံး ရဟန္တာဖြစ်မည့် သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်အား
နောက်ဆုံးအနေဖြင့်လဲ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ နောက်
ဆုံး အနေဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ သုဘဒ္ဒသုတ်ကိုဘဲ အရင်းခံပြု
ပြီးတော့ ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင်ဆိုတဲ့ ဒီတရားကို ဟောရမယ်။

သုတ်၏ နိဒါန်း

အဲဒီ သုတ်တရားကို မဟောသေးခင် အဲဒီ သုတ်၏ အ
ကြောင်း နိဒါန်းကိုလဲ ဖော်ပြရဦးမယ်။ မြတ်စွာဘုရားသခင်
ဟာ သက်တော်ရှစ်ဆယ်၊ ဝါတော် ၄၅-ရှိတဲ့အခါ ပရိနိဗ္ဗာန်
ဝင်စံရန် အချိန်ကျတဲ့အတွက် အာယုသင်္ခါရကို စွန့်လွှတ်တော်
မူပြီးတဲ့နောက် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၄၈-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်နေ့
နံနက်ပိုင်းမှာ ပါဝါမြို့၌ စုန္ဒဆိုတဲ့ ရွှေပန်းထိမ်သည်၏ ဆွမ်း
ကို ဘုန်းပေးတော်မူပြီးတဲ့အခါ ဝမ်းသွေးသွန်တဲ့ရောဂါ အကြီး
အကျယ် နှိပ်စက်ခြင်းကို ခံတော်မူရပါတယ်။

အဲဒီလို ဝမ်းသွေးသွန်တဲ့ရောဂါ အကြီးအကျယ်နှိပ်စက်
သော်လဲ မြတ်စွာဘုရားသခင်ဟာ ကိုယ်တော်ပင်ပမ်း ဆင်းရဲ
ဘာကို ဂရုမစိုက်ဘဲ ပါဝါမြို့မှ ကုသိနာရုံမြို့သို့ ကြွတော်မူပါ
တယ်။ ပါဝါမှ ကုသိနာရုံအထိ ဘယ်လောက်ဝေးသလဲဆိုတော့
ဆုံးဂါဝုတ် ဝေးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ တယူဇနာမှာ လေးဂါ

ဝုတ် ရှိတယ်။ အဘိဓါန်ကျမ်း စသည်မှာ ပြထားတဲ့အတိုင်း ဆိုယင် တယူဇနာမှာ ယခုခေတ်မိုင်အားဖြင့် ၁၂-မိုင်ကျော် ၁၃-မိုင် နီးပါးရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံတဝိုက်မှာ ရှေးက တယူဇနာလို့ ပြထားတဲ့အရပ်များမှာ ယခုခေတ် မိုင်အားဖြင့် ၇-မိုင်၊ ၈-မိုင် ၉-မိုင်၊ ရှိနေတာတွေကို တွေ့ကြရပါတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ ၈-မိုင်ရှိတာကတဲ များပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အများနှုန်းအရ တယူဇနာအတိုင်း အရှည် လေး ဂါဝုတ်မှာ (၈) မိုင်ဆိုတော့ (၃) ဂါဝုတ်ခရီးကို (၆) မိုင်ရှိတယ် လို့ ဘဲမှတ်ယူရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပါဝါမြို့မှ ကုသိနာရုံအထိ (၆) မိုင်ခရီးကို မြတ်စွာဘုရားသခင်ဟာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလောက် အောင် ဝမ်းသွေးသွန်သောရောဂါက ပြင်းထန်စွာ နှိပ်စက် နေပါလျက် ကိုယ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲခံပြီး ကြွချီတော်မူပါတယ်။

ပင်ပန်းကြီးစွာ ကြွတော်မူခြင်း အကြောင်း

ဒီလို ပင်ပန်း ဆင်းရဲခံပြီး ကြွတော်မူခြင်း၏အကြောင်း ကတော့ တရားဟောရေးနှင့်စပ်၍ ၂-ပါးရှိပါတယ်။ မြို့ငယ် မြို့သိမ်ကလေးမျှ ပြစ်တဲ့ ကုသိနာရုံမှာ ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုဘို့အရှင် အာနန္ဒာ၏ လျှောက်ထားခြင်းကို အကြောင်းပြုပြီး မဟာ ဂုဿနသုတ္တန်တရားကိုဟောရန်အတွက်က အကြောင်းတပါး၊ သုဘဒ္ဒပရိဒိုင်အား မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး လုပ်ငန်းတရားကို ဟောရန်အ တွက်က အကြောင်းတပါး၊ ဒီအကြောင်း ၂-ပါးပါတဲ။ ဒီ ၂-ပါးထဲမှာ မဟာသုဿနသုတ္တန်ကို ဟောဘို့ ဆိုတာလဲ အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီသုတ္တန်ကြီးက အလွန် ကြည်ညိုဘွယ်

ကောင်းပါတယ်။ သင်္ခါရဓမ္မတွေနဲ့ စပ်ပြီး သံဝေဂယူစရာသဲ
အင်မတန်ကောင်းပါတယ်။ ဗဟုသုတဖြစ်ပွားစရာတွေလဲ အများ
ကြီး ပါရှိပါတယ်။ သို့ပေမဲ့ အဲဒီသုတ်တရားကြီးကို နာပြီး
တရားထူးရကြကြောင်းကိုတော့ ပါဠိအဋ္ဌကထာတွေမှာ ပြဆို
ချက် မရှိဘူး။ ယခု ဟောမည့် သုဘဒ္ဒသုတ်တရားကတော့
ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ရှည်စွာတည်တံ့ရေး ထွန်းကားရေး ကြီးပွား
စည်ပင်ရေးများအတွက် အလွန်အရေးပါ အရာရောက်သည့်
ပြင် ဒီတရားကိုဘဲ နာပြီး ကျင့်သုံးတဲ့အတွက် အရှင်သုဘဒ္ဒဟာ
နာရီပိုင်းအတွင်းမှာ ရဟန္တာ ဖြစ်တော် မူရပါတယ်။ အကယ်၍
မြတ်စွာဘုရားဟာ ကုသိနာရုံသို့ မကြွတော့ဘဲ ပါဝါမြို့မှာ ဖြစ်
စေ၊ အခြားနေရာမှာဖြစ်စေ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုမယ် ဆိုယင် ဘုရား
မျက်မှောက်မှာ နောက်ဆုံးရဟန္တာဖြစ်ရမည့် သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်ဟာ
ဘာတရားကိုမျှ မရဘဲ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲတွေနဲ့ တွေ့မြဲ တွေ့ပြီး
ဒုက္ခရောက်သွားရရှာမယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို မြင်တော်မူတဲ့အ
တွက် မြတ်စွာဘုရားသခင်ဟာ သုဘဒ္ဒအား သနားခြင်းကြီး
စွာ မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် ကိုယ်ပင် ပန်း ဆင်း ရဲ ခံပြီး တော
၃-ဂါဝုတ် ၆-မိုင်ခရီးကို မကျန်းမမာ ဖြစ်နေပါလျက် ကြံချီ
တော်မူပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက အခြွေအရံရဟန်းတော်တွေဟာ အလွန်
များပါတယ်။ အရှင်အာနန္ဒာ အရှင်စုန္ဒ အစရှိတဲ့ အရှင်မြတ်
တွေက မြတ်စွာဘုရားအား ဖေးဖေးမမ ယုယုယယနဲ့ ပြုစု
စောင့်ရှောက်လျက် ပင့်ဆောင်သွားတော်မူကြပါတယ်။ ၆-မိုင်
ခရီးဆိုတာ ပကတိကျန်းမာသန်စွမ်းတဲ့သူဆိုယင် ၂-နာရီအတွင်း

ရောက်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက မြတ်စွာဘုရားမှာ ဝမ်းသွေး သွန်တဲ့ ရောဂါက အပြင်းအထန်နှိပ်စက်နေတဲ့အတွက် ၂၅-ပါး သော ဌာနတို့၌ နားနားပြီး ဖြေးဖြေးသက်သာကြွတော်မူရ တယ်။ ဒါကြောင့် ခရုပန်းထိမ်သည် စုန္တ၏ ဆွမ်းကို ဘုန်းပေး ပြီးတဲ့ နံနက်ပိုင်းကာလမှ စပြီး ကြွချီတော်မူတာဟာ အဲဒီ ကဆုန်လပြည့်နေ့ ညနေချမ်းအချိန်မှ ကုသိနာရုံမြို့ မလ္လာမင်း တို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ် သို့ ရောက်တော်မူပါသတဲ့။ အဲဒီလို ကြွချီတော်မူပုံကို သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ယင် အင်မတန် ကြည်ညိုစရာ ကောင်းပါတယ်။

စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ယုံတော်မူလောက်အောင် မကျန်းမ မာဖြစ်နေတဲ့ ဆရာတော်တပါးဟာ ဘယ်လို စေတနာကောင်း တယ် ဆိုပေမဲ့ တမိုင် နှစ်မိုင် ဝေးတဲ့အရပ် ခြေလျင်သွားပြီး တရားဟောဘို့ ဆိုယင် ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား၊ မဖြစ်နိုင်တာ သေ ချာပါတယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားမှာတော့ သနားတော်မူတဲ့ မဟာ ကရုဏာတော်က အင်မတန်ကြီးမားတော်မူတဲ့အတွက် သုဘဒ္ဒ ပရိဗိုဇ်အား သနားတော်မူသဖြင့် အပြင်းအထန် ရောဂါနှိပ် စက်နေပါလျက် ၆-မိုင်ဝေးသော ခရီးကြမ်းကို တနေကုန်ပင် ပန်းစွာ ကြွတော်မူပါတယ်။ ကဆုန်လဆိုတော့ ရာသီဥတုကလဲ အလွန်ပူပြင်းတဲ့အခါကြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒါတွေကို စဉ်းစား ကြည့်ယင် မဟာကရုဏာတော်သခင် ဘုရားရှင်ဟာ အလွန်ပင် ကြည်ညိုစရာ ကောင်းလှပါပေတယ်။ ကဲ အဲဒီလို မဟာကရုဏာ တော်ဖြင့် ပင်ပန်းကြီးစွာ ကြွချီတော်မူနေပုံကို အာရုံပြုပြီး ကြည်ညိုကြရအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

သနားခြင်းကြီးစွာ မဟာကရုဏာအရှင် ဖြစ်တော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူမည့်နေ့ရက် ဖြစ်သော ကဆုန်လပြည့်နေ့ နံနက်ပိုင်းကာလ၌ ပါဝါမြို့သား ဖြစ်သော ရှေ့ပန်းထိမ်သည် စုန္ဒ၏ ဆွမ်းကို ဘုန်းပေးတော်မူပြီးသောအခါ ဝမ်းသွေးသွန်သောရောဂါ ဖြစ်ပေါ်လျက် အပြင်းအထန် နှိပ်စက်နေသော်လဲ ကုသိနာရုံမြို့ မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရန် ၆-မိုင်ဝေးကွာသော ခရီးကို ၂၅-ပါးသောဌာနတို့၌ နားကာ နားကာ ပင်ပန်းစွာကြွချီတော်မူလေသည်။ ထိုသို့ ကြွချီတော်မူခြင်းသည် သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်၏ ဘုရားထူးရမည့်အရေးကို မြင်တော်မူသော ကြောင့် သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်အား သနားတော်မူသဖြင့် ကြွချီတော်မူခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ သနားခြင်းကြီးစွာ မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် ပါဝါမြို့မှ ကုသိနာရုံမြို့အထိ ၃-ဂါဝုတ် ၆-မိုင်ဝေးကွာသော ခရီးကို နောက်ပါရဟန်းသံဃာတော်များစွာတို့နှင့် တကွ ကြွချီတော်မူနေသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို တပည့်တော်တို့သည် ကြည်ညို မြတ်နိုးလက်အုပ်မိုးလျက် ရှိခိုးကြပါ၏ မြတ်စွာဘုရား။

သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ် အကြောင်း

အဲဒီလို ပင်ပန်းကြီးစွာ မဟာကရုဏာဖြင့် ကြွချီတော်မူပြီးတော့ ကုသိနာရုံမြို့ မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်ထဲမှာ အင်ကြင်းပင်ပျို ၂-ခုတို့၏ အကြား မြောက်အရပ်သို့ ခေါင်းရင်းပြုလျက် ခင်းထားသည့် ညောင်စောင်းတော် ထက်၌

လကျာနံတောင်းဖြင့် နောက်ဆုံးလျောင်းစက် စံနေတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအချိန်အခါမှာ သုဘဒ္ဒဆိုတဲ့ပရိဗိုဇ်ကလဲ အဲဒီကုသိနာရုံမြို့မှာ ရှိနေတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားဟာ အဲဒီညမှာဘဲ ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော့မယ် ဆိုတဲ့သတင်းကို ကြားရတယ်။ အဲဒီလို ကြားရတော့ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်က ဒီလို ဆင်ခြင်မိပါသတဲ့။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားတို့ ဆိုတာ အလွန်ပွင့်ခဲပေါ်ခဲတယ်တခါတရံ မှာသာ ပွင့်ပေါ်တော်မူကြတယ်—လို့ ကြီးရင့်တဲ့ဆရာ ဆရာ ပရိဗိုဇ်ကြီးများပြောတာကို ကြားဘူးတယ်။ ဒီကနေ့ည နောက်ဆုံးပိုင်း ယာမ်မှာဘဲ ရဟန်းဂေါတမ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော့မည်တဲ့။ ငါ့မှာလဲ မပြေလည်တဲ့ ယုံးမှားသံသယတခု ရှိနေတယ်။ အဲဒီယုံမှား သံသယကို ပြေလည်ကင်းရှင်းအောင် ရဟန်းဂေါတမက ဟောကြား ဖြေရှင်းပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့လဲ ငါ ယုံကြည်တယ် လို့ ဆင်ခြင်မိပါသတဲ့။

သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ် ဆိုတာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်ဘူး၊ အဋ္ဌကထာမှာ “ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလာ—ဥဒိစ္စအနွယ် ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ သေဋ္ဌေးမျိုးမှ၊ ဝါ-သေဋ္ဌေးအိမ်ထောင်စုမှ၊ ပဗ္ဗဒိတော-ပရိဗိုဇ် ရသေ့ ပြုလာသော၊ ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဇကော-အဝတ်ပတ်သောပရိဗိုဇ် ပေတည်း” လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဥဒိစ္စအနွယ် ဆိုတာ မြင့်မြတ်တဲ့ အထက်တန်းစားအနွယ်ဘဲ၊ အရှင်သဒ္ဓိပုတ္တရာ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့၏ အမျိုးအနွယ်နဲ့ အတူတူဘဲ။ စီးပွားရေးအခြေအနေအားဖြင့် ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ သေဋ္ဌေးမျိုးမှ ဖြစ်လာပါသတဲ့။ မဟာသာလသေဋ္ဌေးက ယုံးမျိုး ရှိတယ်။ ခတ္တိမမဟာသာလ—မင်းသေဋ္ဌေးကြီးမျိုး

ဗြာဟ္မဏမဟာသမ္ဘလ—ပုဏ္ဏားသေဋ္ဌေးကြီးမျိုး၊ ဂဟပတိမဟာသမ္ဘလ—သူကြွယ်သေဋ္ဌေးကြီးမျိုး ဆိုတဲ့ ဒီသုံးမျိုးပါ။

အဲဒီသုံးမျိုးထဲက ခတ္တိယမဟာသမ္ဘလ ဆိုတာ သုံးစရာ

အတွက်မရှိလို့ သိမှီးသိမ်းဆည်းထားတဲ့ ငွေကြေးပမာဏ—ကကုဋေတရာ ကုဋေတထောင်ရှိရတယ်။ နေ့စဉ်ထုတ်ပြီး ပေးကမ်းသုံးစွဲတဲ့ ငွေက လှည်းတစီးတိုက် ရှိရတယ်။ ဝင်ငွေက လှည်း ၂ စီးတိုက်ရှိရတယ်။ အဲဒီလောက် ပေါများကြွယ်ဝတဲ့မင်းသေဋ္ဌေးကြီးကို ခတ္တိယမဟာသမ္ဘလခေါ်တယ်။ ဗြာဟ္မဏမဟာသမ္ဘလ ဆိုတာကတော့ သိမှီးသိမ်းဆည်းထားတဲ့ငွေက ကုဋေ (၈၀)၊ နေ့စဉ်ထုတ်သုံးငွေက လှည်းစီးဝက်တိုက်၊ ဝင်ငွေက လှည်းတစီးတိုက်ရှိရတယ်။ အဲဒီလို ပုဏ္ဏားသေဋ္ဌေးကြီးကို ဗြာဟ္မဏမဟာသမ္ဘလခေါ်တယ်။ ဂဟပတိမဟာသမ္ဘလ ဆိုတာကတော့ သိမ်းဆည်းထားတဲ့ငွေက ကုဋေ (၄၀)၊ နေ့စဉ်ထုတ်သုံးငွေက လှည်းစီးတစိတ်၊ ဝင်ငွေက လှည်းစီးဝက် ရှိရတယ်။ အဲဒီလို သူကြွယ်သေဋ္ဌေးကြီးကို ဂဟပတိမဟာသမ္ဘလ ခေါ်တယ်။

အဲဒီ မဟာသမ္ဘလသေဋ္ဌေးကြီး သုံးမျိုးထဲက သုဘဒ္ဒဟာ ဗြာဟ္မဏမဟာသမ္ဘလ သေဋ္ဌေးကြီးမျိုး အိမ်ထောင်စုမှ ရှေးသေပြုလာတဲ့ ပရိဗိုဇ် ဖြစ်ပါသတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ အဝတ်မဝတ်တဲ့တက္ကဟုန်း မဟုတ်ဘူး၊ အဝတ်ဝတ်တဲ့ပရိဗိုဇ်ရသေ့ပါတဲ့။ အဲဒီလိုအဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို ထောက်ဆကြည့်ယင် သုဘဒ္ဒဟာ ကုဋေရှစ်ဆယ်မက ပေါများကြွယ်ဝတဲ့ အိမ်ထောင်စုမှ တွက်ပြီး

ရသေ့ပြုလာတဲ့သူဖြစ်ကြောင်း၊ ဥဒိစ္စခေါ်တဲ့ အထက်တန်းစား
ဗြာဟ္မဏမျိုး ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသိရပါတယ်။ ဒါကြောင့်
တချို့က ပြောနေကြတဲ့ ဥပကတက္ကတွန်းကြီး၏ သား ဆိုတာ
မဟုတ်ဘူးလို့လဲ ထင်ရှားပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင်
ဥပကတက္ကထွန်းကြီး၏ သား ဆိုတာ မုဆိုး သွီး စာပါ(ဆာဝါ)
က မွေးတဲ့သားဘဲ၊ မုဆိုးမျိုးဟာ ဇာတ်ညွှန်းအမျိုးညွှန်းသာ ဖြစ်
တယ်။ အဲဒီအမျိုးညွှန်းနဲ့ အိမ်ထောင်ပြုတဲ့ ဥပကကြီးဟာလဲ
အမျိုးမြတ်ဟုတ်ဟန်လက္ခဏာမရှိဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ဥပက
နှင့် ဆာဝါတို့ဟာ သေဋ္ဌေးမျိုးလဲ မဟုတ်ဘူး။ ကုဋေရှစ်ဆယ်
မကကြွယ်ဝတဲ့ မဟာသာလသေဋ္ဌေးမျိုးလို့ ဆိုဘွယ်ကတော့
လုံးဝပင်မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီသုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်ကို ဥပက နှင့်
ဆာဝါတို့၏သား ဆိုတာကတော့ အသင့်ယုတ္တိ ဘာမျှမရှိပါဘူး။

နောက်ပြီးတော့ ဒီသုဘဒ္ဒဟာ ပူရဏ ကဿပ အစရှိ
သော ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေကို သူ့ယုံမှားချက်နဲ့ စပ်ပြီး မေးဘူး
တယ်။ အဲဒီဂိုဏ်းဆရာကြီး တွေက သူ့ယုံမှားကို ပြေလည်အောင်
မဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ကြဘူးတဲ့။ ဒါဖြင့် 'ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုတော့ ဘာ
ကြောင့် စောစောကမမေးခဲ့သလဲ ဆိုတော့၊ ပူရဏ ကဿပ အ
စရှိသော အသက်အရွယ်ကြီးတဲ့ ဟိုဆရာကြီးတွေတောင် မဖြေ
ရှင်းနိုင်တာကို အသက်အရွယ်ငယ်သေးတဲ့ အရှင် ဂေါတမ
တော့ မဖြေနိုင်ပေဘူးလို့ ငယ်ရွယ်တဲ့အနေနဲ့ အထင်သေးပြီး
မမေးခဲ့တဲ့အကြောင်း ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။
အဲဒီအဆိုအရ ဆိုရင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားတော် သူက အရွယ်ကြီး
ပုံရပါတယ်။ ဥပကကြီးနဲ့ ဆာဝါတို့ရဲ့သား ဆိုတာကတော့

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ဓမ္မစကြာ ဟောတော်မူပြီးတဲ့နောက် အတော်
ကြာမှ မွေးတဲ့သူ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို ငယ်သေး
တယ်လို့ အထင် သေးဘွယ်အကြောင်း မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့်
အဲဒီ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ စကားကို ထောက်ဆကြည့်ယင်လဲ ယခု
ဒီမှာ ပြောနေတဲ့ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်ဟာ ဥပကကြီးနဲ့ ဆာဝါတို့၏
သားမဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်ဟာ စောစောပိုင်းက မြတ်စွာဘုရားကို
မမေးဘဲနေခဲ့ပေမဲ့ အဲဒီ ကဆုန်လပြည့်နေ့ညကျတော့ ပရိနိဗ္ဗာန်
တော့မယ်ဆိုတဲ့ သတင်းကို ကြားရတဲ့အတွက် နောင်အခါမှာ
မမေးလိုက်မိ မမေးလိုက်မိနဲ့ စိတ်ပူပန်နေရမှာကိုလဲ တွေးမိ
ဟန်တူပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ အချိန်အခါမှာတော့
မြတ်စွာဘုရားအား ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါစိတ်လဲ ဖြစ်တန်သမျှ ဖြစ်
လာဟန်တူပါတယ်။ အဲဒီလို နောက်ဆုံးအချိန်ကျမှ မေးဘို့ရာ
အကြံအစည်ဖြစ်တာကလဲ သူက မြတ်စွာဘုရားထံမှာ နောက်
ဆုံးကျမှ တရားထူး ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါတဲ့။
အဲဒီလို နောက်ကျရခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ ရှေးကာလ
တခုသောဘဝတုန်းက သူနဲ့ အရှင်ကောဏ္ဍညအလောင်းဟာ
ညီအစ်ကို ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ အတူတူလယ်လုပ်ကြရာမှာ အစ်ကို
ဖြစ်သူ အရှင်ကောဏ္ဍညအလောင်းက ကောက်ဦးကို ဦးဦး
ဖျားဖျားလှူချင်တယ်။ သုဘဒ္ဒအလောင်း ညီဖြစ်သူက သဘော
မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် လယ်ကို တဝက်စီ ခွဲဝေပြီးတော့ အရှင်
ကောဏ္ဍညအလောင်းက ကောက်စပါး အဖုံးအလုံးမှစပြီး ၉-
ကြိမ်တိုင်တိုင် ကောက်ဦးကို လှူခဲ့တယ်။ သုဘဒ္ဒအလောင်း ညီ

ဖြစ်သူကတော့ စပါးများကို သိမ်းသွင်းပြီးတဲ့အခါ နောက် ဆုံးကျမှ လူခဲတယ်။ ဒါကြောင့် ဟိုတုန်းက အစ်ကိုဖြစ်ခဲ့ဘူးတဲ့ အရှင်ကောဏ္ဍည က ယခု ဘုရားသာသနာတော်မှာ တရားဦး ရတော်မူပါတယ်။ ညီဖြစ်ခဲ့ဘူးတဲ့ သုဘဒ္ဒ ကတော့ နောက်ဆုံး ကာလကျမှ တရားထူး ရဘို့ရှိတဲ့အတွက် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပါ နိုး နောက်ဆုံးအချိန်ကျမှ ဘုရားထံသွားပြီး မေးဘို့ရာ စိတ် အကြံ ဖြစ်လာပါသတဲ့။

ဖူးမျှော်ခွင့်တောင်းပုံ

သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်ဟာ အဲဒီလိုအကြံဖြစ်ပြီးတော့ သန်ကောင်း ယာမ်အချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရားထံသို့ အရေးတကြီးလာခဲ့ပါ တယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက အရှင်အာနန္ဒာ-က အပေါက်ဝဏ္ဏ စောင့်နေတယ်။ ဝင်သင့်တဲ့သူကိုမှ ဝင်ခွင့်ပေးတယ်။ ဒါကြောင့် သုဘဒ္ဒဟာ အရှင်အာနန္ဒာထံ ဒီလိုခွင့်တောင်းပါတယ်။ “(ဘော အာနန္ဒ) အိုအရှင်အာနန္ဒာ၊ ပရိဗိုဇ်ဆရာတော်ကြီးများထံမှ ဒီလိုကြားဘူးပါတယ်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ-မြတ်စွာဘုရားတို့ ဆိုတာ အလွန်ပွင့်ခေါ်ပါတယ်။ တခါတရံမှာသာ ပွင့်ပေါ်တော်မူကြ၊ တယ်လို့ ကြားဘူးပါတယ်။ ရဟန်းဂေါတမလဲဒီကနေ့ည နောက် ဆုံးပိုင်း ယာမ် အချိန် မှာ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင် စံ တော့ မယ် လို့ လဲ ကြားသိရပါတယ်။ ကျွန်ုပ်မှလဲ မပြေလည်တဲ့ ယုံမှားသံသယ ဘခု ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီယုံမှားသံသယကို ပြေလည်ကင်းရှင်း အောင် ရဟန်းဂေါတမ-က ဟောကြားပြောရှင်းပေးနိုင်လိမ့်မယ်

လို့ ကျွန်ုပ်ကယုံကြည်ပါတယ်။ အိုအရှင်အာနန္ဒာ၊ ဒါကြောင့် ရဟန်း ဂေါတမကို ဖူးမြင်ရန် ကျွန်ုပ်အခွင့်ရလိုပါတယ်။ အခွင့် ပြုပါ” လို့ ခွင့်တောင်းပါတယ်။

အဲဒီတော့ အရှင်အာနန္ဒာက ဆင်ခြင်ကြည့်တယ်။ ပရိဗိုဇ် တွေဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်တွေ ဖြစ်တယ်။ မေးသင့်တဲ့ အကော်အကပ် တွေကို မေးနေယင် မြတ်စွာ ဘုရားမှာ ပင်ပန်းတော်မူလိမ့်မယ်လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ဒီလို ပြန်ကြားပြီး ပယ်ချလိုက်တယ်။

အလံ အာရုဿော သုဘဒ္ဒ၊ မာ တထာဂတံ ဝိဟေ-
ဌေသိ၊ ကိလန္တော ဘဂဝါ။

အာရုဿော သုဘဒ္ဒ—ငါ့ရှင်သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်၊ အလံ—မသင့်
တော်ဘူး၊ တထာဂတံ—မြတ်စွာဘုရားကို၊ မာ ဝိဟေဌေသိ—
မညှဉ်းဆဲပါနဲ့တော့၊ ဘဂဝါ—မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကိလန္တော-
ပင်ပန်းတော်မူလျက် ရှိနေပါသည်—လို့ ပြန်ကြားပြီး ပယ်ချ
လိုက်ပါတယ်။ ဟုတ်တယ်၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး နာရီပိုင်းလောက်
သာ လိုတော့တဲ့အချိန်မှာ ဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားမှာ ပင်ပန်း
တော်မူမှာဘဲ။ ယခု သာမန်လူတွေ သေခါနီး နာရီပိုင်းကာလ
တွင်း ခံစားကြရပုံနဲ့ နှိုင်းစာကြည့်ယင် ပင်ပန်းလိမ့်မယ်
ဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပင်ပန်းနေရာမှာ အလိုက်မသိဘဲ
မေးသင့်တာတွေကို မေးနေလို့ ဖြေကြား နေရမယ်ဆိုယင်
သာပြီး ပင်ပန်းဆင်းရဲမှာပေါ့၊ ဒါကြောင့် အရှင်အာနန္ဒာက

ခွင့်မပြုဘဲ ပယ်ချလိုက်တာပါဘဲ။ သုဘဒ္ဒပရိပိုင်က ဒုတိယ နှစ်
ကြိမ်မြောက်လဲ ထပ်ပြီး တောင်းပန်တယ်။ အရှင်အာနန္ဒာက
ဒုတိယအကြိမ်လဲ ပယ်ချလိုက်တာဘဲ။ သုဘဒ္ဒပရိပိုင်က တတိယ
သုံးကြိမ် မြောက်လဲ ထပ်ပြီး တောင်း ပန် ပြန် တယ်။ အရှင်
အာနန္ဒာက သုံးကြိမ်မြောက်လဲ ပယ်ချလိုက်တယ်။

အဲဒီလို သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် အရှင်အာနန္ဒာက ပယ်ချတာ
မြစ် နေတာကို ကြားရတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို အမိန့်ရှိ
တော်မူပါတယ်။

အလံ အာနန္ဒ မာ သုဘဒ္ဒံ ဝါရေသိ၊ လဘတံ အာနန္ဒ
သုဘဒ္ဒေါ တထာဂတံ ဒဿနာယ၊ ယံ ကိဉ္စိ မံ သုဘဒ္ဒေါ
ပုစ္ဆိဿတိ၊ သဗ္ဗံ တံ အညာပေက္ခောဝ ပုစ္ဆိဿတိ၊ နော ဝိဟေ-
သာပေက္ခော၊ ယဉ္ဇဿာဟံ ပုဋ္ဌော ဗျာကရိဿာမိ၊ တံ နိဗ္ဗာ-
နောဝ အာဇာနိဿတိ-တဲ။

အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ အလံ-မသင့်တော်ဘူး၊ သုဘဒ္ဒံ-
သုဘဒ္ဒကို၊ မာ ဝါရေသိ-မတားမြစ်ပါလင့်၊ အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊
သုဘဒ္ဒေါ-သုဘဒ္ဒသည်၊ တထာဂတံ-ငါဘုရားကို၊ ဒဿနာယ
မှူးမြင်ခြင်းငှါ၊ လဘတံ-အခွင့်ရပါစေ-တဲ။ အဲဒီလို မြတ်စွာ
ဘုရားက သုဘဒ္ဒအား မတားမြစ်ဖို့၊ အခွင့်ပြုဖို့ မိန့်တော်မူလိုက်
ပါတယ်။ ဒီလို မိန့်တော်မူတာကလဲ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး၊
ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သုဘဒ္ဒဟာ ဘုရားသက်တော် ထင်
ရှားရှိစဉ်မှာ နောက်ဆုံး ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ကျွတ်တမ်းဝင်မည့်

ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တဲ့အတွက် ပါဝါမြို့မှ ကုသိနာရုံမြို့အထိ သုံးဂါဝုတ်
 ၆-မိုင်ခရီးကို ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာနှင့် ကြွလာတော်မူခဲ့ရတယ်။
 အဲဒီလို ကြွလာတော်မူခဲ့ရတာဟာ သုဘဒ္ဒအား ဟောကြားရန်
 အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုလဲ
 ဆက်ပြီး မိန့်တော်မူပါတယ်။

သုဘဒ္ဒေါ-သုဘဒ္ဒသည်၊ မ-ငါဘုရားကို၊ ယံ ကိဉ္စိ ပုစ္ဆိ-
 သတိ-အမှတ်မရှိတစုံတခုကို မေးလာတဲ့၊ သဗ္ဗံ တံ-ထိုအလုံးစုံ
 ကို၊ အညာပေက္ခောဝ ပုစ္ဆိသတိ-သိလို၍ မေးခြင်းသာ ဖြစ်ပါ
 လိမ့်မည်၊ နော ဝိဟေသာပေက္ခော-ညည်းဆဲလို၍ မေးလိမ့်မည်
 မဟုတ်ပါ။ အဟံ-ငါသည်၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သောကြောင့်၊
 ဝါ-သူကမေးသောကြောင့်၊ အဿ-ထိုသုဘဒ္ဒအား၊ ယံ ဗျာ-
 ကရိဿာမိ-အကြင်အချက်ကို ဖြေကြားလျှင်၊ တံ စ-ထိုဖြေ
 ကြားချက်ကိုလည်း၊ ခိပ္ပမေဝ အာဇာနိသတိ-လျင်မြန်စွာ သူ
 သဘောပေါက် သိမြင်ပါလိမ့်မည်-တဲ့။ သုဘဒ္ဒဟာ တကယ်သိ
 လို၍သာ မေးပါလိမ့်မယ်၊ ဖြေကြားတဲ့အချက်ကိုလဲ အလျင်အ
 မြန် သိနားလည်သွားပါလိမ့်မယ်၊ ငါဘုရားအား ပင်ပန်းစေ
 လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ ဒါကြောင့် ခွင့်ပြုလိုက်ပါလို့ ဆိုလို
 ပါတယ်။

ဖူးမျှော်ခွင့်ရ၍ နှင်းကပ်ပုံ

အဲဒီတော့ အရှင်အာနန္ဒာက “အာရုသော သုဘဒ္ဒ-
 ငါရှင်သုဘဒ္ဒ၊ ဂစ္ဆ-ဘုရားထံသို့ သွားပေတော့၊ တေ-သင်အား

ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ကပင်၊ ဩကာသံ ကရော
တိ-အခွင့်ပြုတော်မူပါတယ်” လို့ ပြောကြားပြီး အခွင့်ပြုလိုက်
ပါတယ်။ အဲဒီအခါ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်ဟာ မြတ်စွာဘုရားထံ ချဉ်း
ကပ်သွားပြီးတော့ ဝမ်းမြောက်ဘွယ် သမ္မောဒနီယ စကားကို
ပြောကြားပါတယ် တဲ့၊ ဘယ်လို စကားလဲ ဆိုယင်၊ ပရိနိဗ္ဗာန်
စံခါနီး မကျန်းမမာဖြစ်နေတဲ့အခါ ဆိုတော့ ဘယ်နှယ်လဲ့
ကျန်းမာပါရဲ့လား၊ နေသာပါရဲ့လား စသည်ဖြင့် ဒီလို မင်္ဂလာ
နှုတ်ခွန်းဆက်စကားမျိုးဖြစ်ဘွယ်ရှိပါတယ်။ အဲဒီလိုဝမ်းမြောက်
ဘွယ် အမှတ်ရဘွယ် နှုတ်ဆက်စကားကို ပြောပြီးတော့ သင့်
လျော်တဲ့နေရာမှာ ထိုင်နေပါတယ် တဲ့။ ဒါကြောင့် ပဌမသံဂါ
ယနာတင် မထေရ်မြတ်များက သုဘဒ္ဒရဲ့ ချဉ်းကပ်ဝင်ရောက်ပြီး
ထိုင်ပုံကို ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

အထခေါ-ထိုသို့ အရှင်အာနန္ဒာက ပြောကြားခွင့်ပြု
သောအခါ၌၊ သုဘဒ္ဒေါ ပရိဗ္ဗာဇကော - သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်သည်
ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ ဥပသင်္ကမိတော-မြတ်စွာဘုရား
ရှိတော်မူရာသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင်၊ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိ-မြတ်စွာ
ဘုရားနှင့် အတူတကွ၊ သမ္မောဒီ-ဝမ်းမြောက်ဘွယ်စကား ပြော
ကြားလေသည်၊ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ-ဝမ်းမြောက်
ဘွယ် အမှတ်ရဘွယ်စကားကို၊ ဝီတိသာရေတော-ပြီးဆုံးစေ၍၊
ဧကမန္တံ နိသိဒ္ဓိ-သင့်လျော်သောနေရာ၌ ထိုင်နေလေသည်၊
ဧကမန္တံ နိသိန္ဒောခေါ သုဘဒ္ဒေါ ပရိဗ္ဗာဇကော - သင့်လျော်

သောအရပ်၌ ထိုင်နေပြီးသော သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်သည် ဘဂဝန္တံ
 ဧတဒဝေါစ - မြတ်စွာဘုရားကို ဤသို့သောစကား လျှောက်
 ကားမေးမြန်းလေသည် - တဲ့။

အဲဒီစကားထဲမှာ သင့်လျော်တဲ့အရပ်ထိုင်နေပုံကို သရုပ်
 ပေါ်အောင် ပြောရဦးမယ်။ သင့်လျော်တဲ့အရပ်ဆိုတာ မဝေး
 လွန်း၊ မနီးလွန်း၊ လေအထက်လဲမဟုတ်၊ မြင့်ရာလဲမဟုတ်၊
 ရှေ့တည့်တည့် လဲမဟုတ်၊ နောက်ကျောဘက်လဲ မဟုတ်တဲ့
 (အပြစ် ၆ - ပါးကင်းတဲ့) အရပ်ပါဘဲ။ မြတ်စွာဘုရား
 လျောင်းတော်မူရာ ညောင်စောင်းက မြောက်အရပ်သို့ ခေါင်း
 ရင်းပြုပြီး ခင်းထားတယ်။ အဲဒီညောင်စောင်းရဲ့ ခေါင်းရင်း
 ဘက်မှာ အင်ကြင်းပင်ပျို တပင် ရှိတယ်။ ခြေရင်းဘက်မှာလဲ
 တပင်ရှိတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက လကျော ဘက် စောင်း ပြီး
 လျောင်းနေတယ်ဆိုတော့ အနောက်ဘက်အရပ်ကို မျက်နှာပြု
 လျက် ဖြစ်နေတယ်။ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်က မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေရင်း
 ဘက်နားဆီက ဘုရားမျက်နှာတော်ဆီကို မျက်နှာမူလျက် ထိုင်
 နေတာဖြစ်မှာပေါ့။ အဲဒါက သင့်လျော်တဲ့အရပ်၌ ထိုင်နေပုံဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်က ဘုရားကို ရှိခိုးတဲ့အ
 ကြောင်း မပါဘူး။ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ ဘုရားထံ ချဉ်းကပ်ထိုင်
 နေပုံကို ပြတဲ့အရာမှာ ဆိုယင် “ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ-
 မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီး၍၊ ဧကမန္တံ နိဿိဒိ-သင့်လျော်သော
 အရပ်၌ ထိုင်နေလေသည်” လို့ ရှိခိုးပြီးမှ ထိုင်ကြောင်းကို
 ပြထားတယ်။ ဒီသုဘဒ္ဒထိုင်ပုံကိုပြရာမှာတော့ ရှိခိုးတဲ့အကြောင်း

မပါဘူး၊ အဲဒါကို ထောက်ဆကြည့်ယင် သုဘဒ္ဒပုရိဗိုဇ်ဟာ သူ့ယံမှားကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက ဖြေရှင်းပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ် ဆိုပေမဲ့ ရှိခိုးနိုင်လောက်အောင်တော့ သူမယုံ ကြည်သေးဘူးလို့ ဆိုရမှာဘဲ၊ သုဘဒ္ဒဟာ ဘာသာရေးတူတဲ့ ပရိဗိုဇ်ဆရာကြီးတွေကိုတော့ သူ ရှိခိုးမှာဘဲ၊ သို့ပေမဲ့ သူ့ယုံ ကြည်ပါတယ်ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုတော့ သူ့ရှိမခိုးနိုင် သေးဘူး၊ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် မှားယွင်းတဲ့ ဘာ သာရေး အယူဝါဒစွဲကြောင့်ဘဲဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒါ ဟာ အထူးသတိပြုစရာ အချက်တခုပါဘဲ၊ ယခုခေတ်မှာသဲ ကိုယ် အယူဝါဒ - က ဘာမျှ အခြေအမြစ် မရှိဘဲနဲ့ တကယ် ရှိသေထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အယူဝါဒကဲ့တာ အကြောင်းပြုပြီး တော့ အရိုအသေမပြုနိုင်တာ၊ မရိုမသေပြုတတ်ကြတာတွေဟာ အယူအစွဲကြောင့် ချို့ယွင်းချက်တွေပါဘဲ။

သုဘဒ္ဒ - က မေးလျှောက်ပုံ

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သင့်လျော်တဲ့အရပ်မှာ ထိုင်နေ ပြီးတော့ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်က ဒီလို မေးလျှောက်ပါတယ်။

ဘော ဂေါတမ—အို အရှင်ဂေါတမ၊ (ဒီမှာလဲ ဘန္တေ အရှင်ဘုရား၊ ဘဂဝါ—မြတ်စွာဘုရား-လို့ ဒီလို အလေးအနက် အရိုအသေ ပြောတာမျိုး မဟုတ်သေးဘူး၊ အရှင်အာနန္ဒာကို ဘော အာနန္ဒ—လို့ ခေါ်တာမျိုးဘဲ ရှိသေးတယ်၊ ဒါလဲ့ သတိ

ပြုစရာ အချက်တခုဘဲ) ဘော ဂေါတမ—အို အရှင်ဂေါတမ၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ—ရဟန်းသူမြတ်ဟု အမည်ခံနေကြကုန်သော၊ ယေ ဣမေ ဂဏာစရိယာ—အကြင်သို့သော ဤဂိုဏ်းဆရာကြီး တို့သည်၊ သဃိန်နော—တပည့်သင်္ဃာများစွာ ရှိကြပါကုန်၏၊ ဂဏိနော—ဩဝါဒခံ တပည့် ပရိသတ်အပေါင်း များစွာရှိကြပါ ကုန်၏၊ (ပူရဏ ကဿပ အစရှိသော ဂိုဏ်းဆရာကြီး ၆-ယောက် ကို ရည်ပြီး ပြောတာပါဘဲ၊ လောကဗျာဓိဘာမျှ အခြေအမြစ် အသင့်ယူတ္တိမရှိပေမဲ့ ဝါဒတခုကို တီထွင်ပြီး ခြောဟောနေယင် ယုံကြည်လက်ခံပြီး ထောက်ခံအားပေးမည့် လူတွေကတော့ ရှိ နေတာဘဲ၊ ရှေးကရှိခဲ့သလိုပင် ယခုခေတ်မှာလဲ မျက်စိမှိတ်ပြီး ယုံကြည်လက်ခံမည့်လူတွေ ရှိနေကြတာဘဲ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေလို့ ဝန်ခံနေကြပါလျက် ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် ဆန့် ကျင်တဲ့ ဝါဒကို လက်ခံအားပေးနေတဲ့လူတွေလဲ ရှိကြတာဘဲ၊ အံ့ဩစရာလဲ ကောင်းတယ်၊ အဲဒီလို နောက်လိုက်တွေအတွက် ဝမ်းနည်းစရာ သနားစရာလဲ ကောင်းပါတယ်။၊ ဥာတာ—ထင် ရှား ကျော်စောကြပါကုန်၏၊ ယသဃိန်နော—များသောအခြေ အရံ ရှိကြပါကုန်၏၊ တိတ္ထကရာ—သံသရာဆင်းရဲကို ကူးမြောက် ကြောင်း ဆိပ်ကမ်းသဖွယ်ဖြစ်သော အယူဝါဒကိုလည်း တီထွင် ဟောပြောတတ်ကြပါကုန်၏၊ (ဘာသာရေးဝါဒ ဟူသမျှ တွေ ဟာ မြစ်များ ချောင်းများကို ကူးမြောက်ရာ ဆိပ်ကမ်းများ လိုဘဲ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ပြော ဟော ယုံကြည်နေကြတဲ့ ဝါဒတွေပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီဘာ သာရေး အယူဝါဒတွေကို တိတ္ထလို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီပူရဏ ကဿပ အစရှိတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေက အဲဒီ ဆိပ်ကမ်းသဖွယ်

ဖြစ်တဲ့ အယူဝါဒကို တီထွင် ဟောပြော နေကြပါတယ် တဲ့) ဗဟုဇနံသ-မျှားစွာသော လူအပေါင်းက၊ သာဓုသမ္မတာ- သူတော်ကောင်းဟု သမုတ်အပ်-အသိအမှတ်ပြုအပ်ပါကုန်၏။ (သူတော်ကောင်းလို့ သမုတ်တယ်ဆိုတာ ဒီနေရာမှာတော့ သာမည သူတော်ကောင်းကို မဆိုလိုပါဘူး၊ အလုံးစုံကို သိတဲ့ ဘုရားအနေနဲ့ သူတော်ကောင်းကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်အနက်ပြန်လျှင် ဘုရားလို့ အသိအမှတ် ပြုကြတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေက ဘယ်သူတွေလဲဆိုယင် ပူရဏ ကဿပ ဆိုတဲ့ ဆရာကြီးက တယောက်၊ မက္ခလိ ဂေါသလ ဆိုတဲ့ဆရာကြီးက တယောက်၊ ဆံပင် အဝတ်ကိုဝတ်တဲ့ အဇိတဆိုတဲ့ ဆရာကြီးက တယောက်၊ ကစ္စာယနအန္ဓယ် ပကုဓ ဆိုတဲ့ ဆရာကြီးကတယောက်၊ ဗေလဌ၏သား သိဉ္ဇည်းဆိုတဲ့ ဆရာကြီးက တယောက်၊ နာဌ၏ သား နိဂဏ္ဌဆိုတဲ့ ဆရာကြီးက တယောက်၊ ဒီ ၆-ယောက်ပါဘဲ။) သဗ္ဗေ တေ-အလုံးစုံသော ထိုဆရာကြီး ၆ - ယောက်တို့သည်၊ သကာယ ပဋိညာယ-မိမိတို့၏ ဝန်ခံချက်အတိုင်း၊ အဗ္ဘညိံ သု-သိကြပါသလော။ သဗ္ဗေဝ န အဗ္ဘညိံ သု - ထိုဆရာကြီးတို့ အားလုံးပင်လျှင် မသိဘဲရှိကြပါသလော။ ဥဒါဟု-ထိုသို့မဟုတ်လျှင်၊ ဧကစ္စေ အဗ္ဘညိံ သု ဧကစ္စေ န အဗ္ဘညိံ သု-ထိုဆရာကြီး ၆-ယောက်ထဲက အချို့ကသာ သိကြ၍ အချို့က မသိဘဲ ရှိကြပါသလော-လို့ မေးလျှောက်ပါတယ်။

အဲဒီ ပူရဏ ကဿပ အစရှိတဲ့ ဆရာကြီးတွေက အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အလုံးစုံကို သိတယ်လို့ ဝန်ခံပြီး ပြောဟော

နေကြပါတယ်။ အဲဒီဝန်ခံချက်အတိုင်း သူတို့အားလုံးဘဲသိကြလေသလား၊ အားလုံးဘဲ မသိကြဘူး လေလား၊ သို့မဟုတ် သူတို့ထဲက အချို့ကသာ သိကြပြီး အချို့က မသိဘဲရှိကြလေသလားလို့ သူ့မှာ ဖြစ်နေတဲ့ ယုံမှားချက် သုံးခုကို မေးတာပါ။ သုဘဒ္ဒပရိဇိဇ်ဇ်မှာ အဲဒီယုံမှားတွေ ဖြစ်တာကတော့ ဖြစ်သင့် ဖြစ်ထိုက်လို့ ဖြစ်တာပါ။ လေးကမှာ လူတွေအများက မိမိတို့ကိုးကွယ်တဲ့ဘာသာ ရေးကို မိဘဆရာသမားတို့၏ ပြောပြချက်အရ ယုံကြည်ကိုးကွယ်နေကြတာဘဲ၊ ဟုတ် မဟုတ် အသင့်ယုတ္တိ ရှိ မရှိကို မစဉ်းစား မဆင်ခြင်ဘဲ၊ မျက်စိမှိတ်ပြီး ယုံကြည် နေကြတာဘဲ များတယ်။ ယခုလို သိပ္ပံပညာတွေ ထွန်းကားနေတဲ့ ခေတ်ကြီးထဲမှာလဲ ဘာမျှယုတ္တိမရှိတဲ့အစွဲအလမ်းတွေက ရှိနေတာဘဲ၊ ယခုမေးမြန်းတဲ့ သုဘဒ္ဒ-ကတော့ စဉ်းစား ဉာဏ်ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် သူက သူများပြောတိုင်း မယုံဘူး၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်တယ်။ ပူရဏ ကဿပအစရှိသော ဂိုဏ်းဆရာကြီး ၆-ယောက်က သူတို့ဟာအလုံးစုံကို သိတယ်လို့ ဝန်ခံကြတယ်။ အလုံးစုံကို သိယင် ချမ်းသာရေးတရားကို ဟောရာမှာ တမူထဲဖြစ်စရာ ကောင်းတယ်။ ယခုသူတို့ ဟောနေကြတာက တဿာန် တမျိုး မှတော့ ကဲ့နေတယ်။ ဒီတော့ အလုံးစုံကို သူတို့ သိတယ် ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့ လေလား စသည်ဖြင့် ယုံမှား ဖြစ်လာတယ်။

ဟုတ်တယ် ယုံမှားဖြစ်စရာပါ။ အလုံးစုံသိတယ်ဆိုယင် နည်းမှန်ကို သိရမှာဘဲ၊ နည်းမှန် ဆိုတာကလဲ တခုနဲ့ တခု မှကွဲသင့်ပေဘူး၊ ဥပမာ ဂဏန်းသင်္ချာကောင်းကောင်းတတ်

တဲ သူတွေဟာ ပြဿနာတခုကို တွက်ချက်ကြည့်ယင် ရတဲ့အဖြေ မှန်ချင်း တူညီနေသလိုပင် အလုံးစုံသိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အမှန် တရားချင်းဟာလဲ ထပ်တူပင် ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ အထူး သတိပြုစရာဘဲ၊ ယခုခေတ်မှာ ဗုဒ္ဓတရားတော်အနေနဲ့ ဟောပြောညွှန်ပြနေကြတာတွေဟာ မဇ္ဈိမပဒ္ဓိပဒါ ဆိုတဲ့ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါး အကျင့်၊ သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်၊ သစ္စာလေးပါး သိတဲ့အကျင့် ဆိုတဲ့မှုချင်း တူသင့်ပါတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မပွား စေဘဲ၊ သီလ သမာဓိ ပညာဖြင့်အောင် မကျင့်ဘဲ၊ သစ္စာလေး ပါးကို သိအောင်မကျင့်ဘဲ ကိစ္စပြီးတဲ့အနေနဲ့ ဟောပြောနေ ယင် အဲဒီဟောပြောချက်ကို ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် မူမတူတဲ့လမ်း မှားဘဲလို့ သိနားလည်ထားဘို့ လိုပါတယ်။

သုဘဒ္ဒ၏ အလိုကတော့ ပူရဏ က သာ ပ အ စ ရှိ သော ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေ မူမတူဘဲ တယောက်တပေါက် ပြောဟော နေကြတဲ့အတွက် သူတို့အားလုံးပင် မသိဘဲနဲ့ အရမ်း ဟောနေကြတာလေလားလို့ ထင်မြင်ဟန်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီဆရာကြီးတွေအား လေးစားတဲ့အနေနဲ့ ယုံမှားသုံးချက် အပြစ်ဖြင့် မေးလျှောက်ပါတယ်။ အဲဒီ ဆရာကြီးတွေ အကုန် လုံး သူတို့ဝန်ခံတဲ့အတိုင်း သိကြပါသလား၊ အကုန်လုံးပင် မသိဘဲနဲ့ ပြောဟောနေကြပါသလား၊ သို့မဟုတ် သူတို့ထဲက အချို့ကတော့ သိကြပါသလား-လို့ မေးလျှောက်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ မိန့်ခွန်းတော်

အဲဒီလိုမေးလျှောက်တော့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို မိန့်

တော်မူပါတယ်။

အလံ သုဘဒ္ဒ တိဋ္ဌ တေတံ “သဗ္ဗေတေ သကာယ ပဋိ-
ညာယ အဗ္ဘညိံသု၊ သဗ္ဗေဝ န အဗ္ဘညိံသု၊ ဥဒါဟု ကေစ္စေ
အဗ္ဘညိံသု ကေစ္စေ န အဗ္ဘညိံသု”တိ။ ဓမ္မံ တေ သုဘဒ္ဒ
ဒေသေဿာမိ၊ တံ သုဏာဟိ သာဓုကံ မနသိကရောဟိ၊
ဘာသိဿာမိ။

သုဘဒ္ဒ-သုဘဒ် ပရိဗိုဇ်၊ သဗ္ဗေတေ သကာယ ပဋိညာယ
အဗ္ဘညိံသု။ ပ။ ကေစ္စေ န အဗ္ဘညိံသုတိတေ-ပုရဏ ကဿပ
အစရှိသော ထိုဆရာကြီးအားလုံးပင် သူတို့ဝန်ခံသည့်အတိုင်း
သိကြပါသလော၊ သူတို့အားလုံးပင် မသိကြပါသလော၊ သို့မ
ဟုတ် တချို့ကသာ သိ၍ တချို့က မသိဘဲ ရှိကြပါသလော
ဆိုတဲ့ ထိုမေးခွန်းသည်၊ တိဋ္ဌတု-တည်ပါစေတော့-နေပါစေ
တော့-ထားလိုက်ပါတော့တဲ့။ အဲဒီမေးခွန်းကို ငါ မဖြေတော့
ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဘာကြောင့် မဖြေသလဲဆိုတော့၊
အကျိုးမရှိလို့ မဖြေတာပါဘဲ၊ အဲဒီမေးခွန်းကို ဖြေယင် ပုရဏ
ကဿပ အစရှိသော အဲဒီဆရာကြီး ၆-ယောက်လုံး သူတို့ဝန်ခံ
တဲ့အတိုင်း အလုံးစုံသိတယ်ဆိုတာ မဟုတ်ဘူး၊ သူတို့ ၆-ယောက်
လုံး ဘယ်သူမှ အလုံးစုံကို မသိဘူး၊ မသိဘဲနဲ့ အရမ်းဟော
နေကြတယ်-လို့ ဖြေရလိမ့်မယ်၊ အဲဒီအဖြေကို ကြားရတဲ့
အတွက် သုဘဒ္ဒမှာ ဘာမျှ အကျိုး မရှိဘူး၊ အခြားသူတွေမှာလဲ
ဘာမျှ အကျိုး မရှိဘူး၊ အယောနိသော မနသိကာရ ရှိတဲ့သူ
တွေမှာ ဆိုယင် မလိုလို့ ဖိနှိပ်ပြောတယ်လို့ အထင်လဲပြစ်မှား

ပြီး အကုသိုလ်အပြစ်သင့်စရာ အကျိုးမဲ့ဖြစ်စရာတောင် ရှိနေပါသေးတယ်။

ဟိုရှေးခေတ်ကသာ မဟုတ်ဘူး၊ ယခုခေတ်မှာလဲ နည်းမှား လမ်းမှား ဟောပြောနေတဲ့သူကို မှားတဲ့အကြောင်း ပြောယင် တချို့က အဲဒီလို အထင်လွဲပြီး ဖြစ်မှားတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့ ဟောပြောရာမှာတောင် အထူးသတိပြုရတယ်။ ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကို မထိခိုက်တဲ့ ဟောပြောချက်မျိုးဆိုယင် မှားယွင်း နေပေမယ်လို့ သူတပါး ဟောပြောမှားတာကို လျစ်လျူရှုထားရတယ်။ ဗုဒ္ဓတရားတော်နဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပြီး ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကို ထိခိုက်ပျက်စီးစေနိုင်တဲ့ ဟောပြောချက်တွေကိုတော့ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် ဖြေရှင်းဟောပြောရတယ်။ ဒါတောင်မှ မလိုလို့ ပြောတယ်လို့ တချို့က ထင်သေးတာဘဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သုဘဒ္ဒရဲ့ မေးခွန်းကို ထားလိုက်ပါတော့ မပြောတော့ဘူးလို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို မိန့်တော်မူပြီးတော့ အကျိုးရှိမည့်တရားကိုသာ ဟောမည့် အကြောင်းကိုလဲ ဆက် လက် ပြီး ဒီလို မိန့် တော် မူပါတယ်။

သုဘဒ္ဒ—သုဘဒ်ပရိဗိုဇ်၊ တေ—သင်အား၊ ဓမ္မ—တကယ် အကျိုးရှိမည့်တရားကိုသာလျှင်၊ ဒေသေဿာမိ—ဟောပေအံ့၊ တံ—ထိုင်၊ ဟောမည့်တရားကို၊ သာဓုကံ သုဏာဟိ—ကောင်းစွာ ရှိသေစွာ နာလော့၊ သာဓုကံ မနုဿိကရောဟိ—ကောင်းစွာ ရှိသေစွာ နှလုံးသွင်းလော့၊ ဘာသိဿာမိ—ယခုပင်ဟောပေအံ့—

ဟောတော့မယ်—လို့ အမိန့်ရှိပါတယ်။

အဲဒီတော့ သုဘဒ္ဒ က “ ဧဝံ ဘန္တေ—ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား ” လို့ ဝန်ခံပြန်ကြားပါတယ်။ အဲဒါဟာ တရားရ ဆိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ယောနိသော မနသိကာရဖြင့် သင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းပြီး သဘောတူလက်ခံလိုက်ခြင်းပါ ဘဲ။ ယောနိသော မနသိကာရမရှိယင်တော့ “ သင်မေးဟဲ့ ပြဿနာကို မဖြေဘူး၊ ငါဟောတဲ့တရားကိုသာ နာရမယ် ” ဆိုတာကို လက်ခံမှာ မဟုတ်ပေဘူး၊ ယခုနေအခါ ဆရာတော် တပါးပါးက မေးလာတဲ့ သူအား “ သင်မေးတာကို ငါမဖြေ ဘူး၊ ငါဟောတဲ့တရားကိုသာ ရှိရှိသေသေနာပါ ” လို့ ဆိုယင် မေးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ကျေနပ် လက်ခံဘို့ မလွယ်လှပါဘူး၊ “ ငါ့မေး ခုန်းမဖြေတာဟာ မသိလို့ မဖြေနိုင်လို့နဲ့ တူပါရဲ့ သူ့တရား ကို နာရမယ်ဆိုတာကလဲ ငါ့ကို သူ့တပည့်ဖြစ်အောင် ဝါဒဖြန့် တဲ့သဘောဘဲ ” လို့ ထင်မြင်ပြီး မကျေနပ်ဘို့ကတည်းများပါတယ်။

သုဘဒ္ဒပရိပိုင်ကတော့ တရားထူးရထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ် တဲ့အတွက် နှလုံးသွင်းပုံကောင်းပါတယ်၊ “ ငါ့မေးတဲ့ပြဿနာ ကို မဖြေတာဟာ အကျိုးမရှိလို့ ဖြစ်မှာဘဲ၊ တရားကို ဟောမယ် ဆိုတာဟာ ငါ့အတွက် တကယ်အကျိုးရှိစေမည့်တရားကို ဟော မှာဘဲ ” လို့ သင့်လျော်မှန်ကန်စွာ နှလုံးသွင်းပြီး ကျေကျေနပ် နပ်နဲ့ “ ဧဝံ ဘန္တေ—ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား ” လို့ လက်ခံ ပြန်ကြား လျှောက်ထားပါတယ်။ အဲဒီဝန်ခံချက်ထဲမှာ ဘန္တေ— အရှင်ဘုရား လို့ ရှိရှိသေသေလျှောက်တဲ့စကားကိုလဲ အထူး

သတိပြုရမယ်၊ ပဌမ မေးလျှောက်စဉ်က ဘော ဂေါတမ—အို
ဂေါတမ လို့ ပြောဆိုခဲ့တယ်၊ အဲဒီတုန်းက လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့
ယုံကြည်တဲ့သဒ္ဓါတရား မဖြစ်သေးတဲ့လက္ခဏာပါဘဲ၊ ယခုတော့
ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါက မူလကထက် အားကောင်းလာလို့ ရိုရိုသေ
သေလျှောက်တယ် ဆိုရမှာဘဲ။ အဲဒီလို ရိုရိုသေသေ ကျေကျေ
နပ်နပ်နဲ့ ဧဝံ ဘန္တေ—ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား လို့ လျှောက်
ပြီး ရိုသေစွာ နားစွင့်နေတဲ့အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက လျောင်း
တော်နုယင်းဘဲ မဂ္ဂင်ရှမ်းပါး ဆိုတဲ့ အရိယာ ဖြစ်ရေးကိန်းသေ
တရားကို ဒီလို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

သုဘဒ္ဓသုတ် (သုတ်မဟာဝါ နှာ ၁၂၄)

ယသ္မိံ ခေါ သုဘဒ္ဓ ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော
မက္ခော န ဥပလဗ္ဘတိ၊ သမဏောပိ တတ္ထ န ဥပလဗ္ဘတိ၊
ဒုတိယောပိ တတ္ထ သမဏော န ဥပလဗ္ဘတိ၊ တတိယောပိ
တတ္ထ သမဏော န ဥပလဗ္ဘတိ၊ စတုတ္ထောပိ တတ္ထ သမ-
ဏော န ဥပလဗ္ဘတိ—တဲ့။

သုဘဒ္ဓ—သုဘဒ်ပရိပိုင်၊ ယသ္မိံ ခေါ ဓမ္မဝိနယေ—အကြင်
တရား ဝိနည်း၌၊ ဝါ—တရားဝိနည်းဟု ဆိုအပ်သော အကြင်
ဘာသာရေး သာသနာရေး၌၊ (ဓမ္မ—တရားဆိုတာက ကောင်း
ကျိုးချမ်းသာရရေးတတို့ကို ညွှန်ပြတဲ့တရားစကားဘဲ၊ ဝိနယ-
ဝိနည်းဆိုတာကတော့အချိုးတကျနေထိုင်ရေးစည်းကမ်း ဥပဓမ္မ

ဘဲ၊ ဘာသာတိုင်း ဘာသာတိုင်းမှာ အဲဒီဓမ္မနှင့် ဝိနယဟာ ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ရှိနေတာချည်းပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဓမ္မနှင့် ဝိနယဟာ ဘာသာရေးသာသနာရေးပါဘဲ။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ဆိုယင် သုတ္တန်နှင့် အဘိဓမ္မာ ဒီ ပိဋကတ် ၂-ပုံက ခမ္မဘဲ၊ ဝိနည်း ပိဋကတ် ၁-ပုံက ဝိနယဘဲ။ အဲဒီအနက်ကို ခိုင်ခိုင်လုံလုံ မှတ်သားရအောင် သင်္ဂါထာ ဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာ (နှာ - ၄၂) အဖွင့်ကို ထုတ်ပြပါဦးမယ်။ ဣမံ ဓမ္မဝိနယန္တိ- ဤဓမ္မဝိနယသို့ဟူသည်ကား၊ ဣမံ ဓမ္မဉ္စ-ဤဓမ္မသို့၎င်း၊ ဣမံ ဝိနယဉ္စ-ဤဝိနယသို့၎င်း-ဟု ဆိုလို၏။ ဥဘယမ္ပိ တေ-ဓမ္မနှင့် ဝိနယဟူသော ဤအမည် ၂ ပါးလုံးသည်လည်း၊ သာသနဿ- သာသနာတော်၏၊ နာမံ-အမည်ပေတည်း။ ဟိ-သရုပ်အား ဖြင့် ဖော်ပြရလျှင်၊ ဧတ္ထံ-ဤအမည် ၂-ပါးတို့တွင်၊ ဓမ္မေန- ဓမ္မဟူသောအမည်ဖြင့်၊ ဒွေ ပိဋကနိ-သုတ်နှင့် အဘိဓမ္မာဟူသော ပိဋကတ် ၂-ပုံတို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ-ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဝိနယေန- ဝိနယဟူသောအမည်ဖြင့်၊ ဝိနယပိဋကံ-ဝိနည်းပိဋကတ်ကို ဆိုအပ်သည်-တဲ့။ အဲဒါဟာ သံယုတ်အဋ္ဌကထာအဖွင့်ပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဓမ္မဝိနယ ဆိုတာ ဘာသာရေး သာသနာရေးပါဘဲ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ဟောကြား ဆုမ္မတဲ ဓမ္မဝိနယဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာပေါ့၊ အခြားဘာသာဂိုဏ်းဆရာများက ဟောကြားဆုမ္မတဲ ဓမ္မဝိနယဟာ အဲဒီဘာသာဝင်တို့ရဲ့ သာသနာပေါ့၊ ဒါကြောင့် ယခု ခေတ်ဝေါဟာရဖြင့် နားလည်လွယ်အောင် ဓမ္မဝိနယကို ဘာသာရေး သာသနာရေးလို့ အနက်ပြန်ပါတယ်။

မဂ္ဂင်မဲ့ ဝါဒ၌ ကိလေသာငြိမ်းသူမရှိ

သုဘဒ္ဒ-သုဘဒ်ပရိဗိုဇ်၊ ယသ္မိံ ခေါ မဗ္ဗဝိနယေ - အကြင်ဘာသာရေး သာသနာရေး၌၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိသော အရိယော မဂ္ဂေါ-အရိယမဂ်ကို၊ န ဥပလဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ (မရအပ်-ဆိုတာ မရှိဘူးလို့ ဘဲ ဆိုလိုပါတယ်၊ စွဲးကို သွားပြီး ပစ္စည်းတခုကို ဝယ်ရာမှာ မရခဲ့ဘူးဆိုယင် မရှိလို့ပေါ့၊ အဲဒါလိုပဲဘဲ မရှိဘူးဆိုတာကို ဟိုတုန်းက ပါဠိဝေါဟာရဖြင့် မရအပ်-လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ န ဥပလဗ္ဘတိ-မရအပ်ဆိုတာကို နတ္ထိ-မရှိလို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ နောက်ပိုင်းကျတော့ ဒီသုတ်မှာလဲ နတ္ထိ-လို့ ဟောထားပါသေးတယ်။) တတ္ထ-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မရ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိသော ထိုဘာသာရေး သာသနာရေး၌၊ သမဏောပိ-ကိလေသာငြိမ်းသောပဌမ ရဟန်း သောတာပန်ကိုလည်း၊ န ဥပလဗ္ဘတိ-မရအပ်-မရနိုင်ချေ၊ (သမဏ-ဆိုတာ ကိလေသာငြိမ်းသူလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဗမာလိုကတော့ ရဟန်းလို့ ပြန်ဆိုကြပါတယ်၊ ကိလေသာငြိမ်းပြီး ပုဂ္ဂိုလ် ဆိုတာ ပိုလ်လေးပါးရောက်နေတဲ့အရိယာပုဂ္ဂိုလ်လေးပါးပါဘဲ၊ နောက်၌ ဆက်ပြီး ဆိုတာတဲ ဒုတိယသမဏသေည်ကို ထောက်ဆကြည့်ယင် ပဌမချီး ပြီးဆိုတဲ့ သမဏဟာ ပဌမ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ ပဌမသော သောတာပနသမဏောပိ-ပဌမ သောတာပန်ရဟန်းကိုလဲ မရအပ်-မရနိုင်ဘူးလို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။)

အဲဒီစကားကို သေ သေချာချာ လေးလေး နက်နက် စဉ်းစားကြည့်ကြရမယ်။ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိတဲ့ အရိယမဂ်ကို မရနိုင်တဲ့ ဘာသာရေးမှာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သောတာပန်ကိုလဲ မရနိုင်ဘူး။ သောတာပန်လဲ မဖြစ်နိုင်ဘူးတဲ့။ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိတဲ့ အရိယမဂ် ဆိုတာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပါဘဲ။ အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မရဘူး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိဘူးဆိုတာ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေရန် မဟောပြောလို့၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေရမယ် ဆိုတာ မသိလို့ ပါဘဲ။ ဘာသာရေး တခုခုမှာ ဆရာ ဆရာတွေကိုက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားစေရမယ် ဆိုတာကို မသိဘူး။ မသိတဲ့အတွက် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားစေရန် မဟောကြားဘူးဆိုယင် အဲဒီဘာသာရေးမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားပါ့မလား။ ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်ရမယ် ဆိုတာ မသိယင် အားထုတ်သူလဲ မရှိနိုင်ဘူး။ အားမထုတ်ယင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားခြင်းလဲ ဘယ်မှာ ရှိနိုင်မှာလဲ။ ဒါကြောင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မဟောကြားတဲ့ ဘာသာရေး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိတဲ့ ဘာသာရေးမှာအောက်ထစ်ဆုံး ကိလေသာငြိမ်းတဲ့သောတာပန်တောင် မဖြစ်နိုင် မရှိနိုင်ဘူးတဲ့။ အဲဒါက သိဘို့ ရှင်းလင်းပါတယ်။ ဆီလ သမာဓိ ပညာ ဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်အကျင့်ကို ကျင့်မှ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာဖြစ်ပြီး သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရောက်နိုင်တယ်။ သောတာပတ္တိဖိုလ်ရောက်မှ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သောတာပန် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်ကို မကျင့်ဘဲနဲ့ ဝိပဿနာ ဉာဏ် မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်တွေ ဆိုတာ ဘယ်နည်းနဲ့မျှ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် မဖြစ်ဘဲနဲ့ သောတာပန် မဖြစ်နိုင်

ဘူးဆိုတာ ရှင်းနေပါတယ်။ သောတာပန်တောင် မဖြစ်နိုင်
မရှိနိုင်တဲ့ ဘာသာရေးမှာ သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာ
ဖြစ်ဖို့ ရှိတို့ကတော့ သာပြီးဝေးတော့တာဘဲ။ ဒါကြောင့်--

တတ္ထ-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မရ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိသော ထို
ဘာသာရေး သာသနာရေး၌၊ တတိယာပီ သမဏော-ကိလေ
သာငြိမ်းသော တတိယ သကဒါဂါမ် ရဟန်းကိုလည်း၊ န ဥပ
လဗ္ဘတိ-မရအပ်-မရနိုင်ချေ၊ (မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမရှိဘဲ ဘာသာရေး
မှာ သကဒါဂါမ်ရဟန်းလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး မရှိနိုင်ဘူးတဲ့) တတ္ထ-
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုမရ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိသော ထိုဘာသာရေး
သာသနာရေး၌၊ တတိယာပီ သမဏော-ကိလေသာငြိမ်း
သော တတိယအနာဂါမ် ရဟန်းကိုလည်း၊ န ဥပလဗ္ဘတိ-
မရအပ် မရနိုင်ချေ၊ (အဲဒီ ဘာသာရေး သာသနာရေးမှာ
အနာဂါမ်ရဟန်းလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး မရှိနိုင်ဘူး တဲ့) တတ္ထ-မဂ္ဂင်
ရှစ်ပါးကို မရ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမရှိသော ထိုဘာသာရေး သာသနာ
ရေး၌၊ စတုတ္ထာပီ သမဏော-ကိလေသာငြိမ်းသော စတုတ္ထ
ရဟန္တာရဟန်းကိုလည်း၊ န ဥပလဗ္ဘတိ-မရအပ်-မရနိုင်ချေ၊

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မပွားလျှင် ကိလေသာမငြိမ်း

ယခု ပြခဲ့တဲ့ ပါဠိ အနက်ဟာ သုဘန္တပ ရီဗိုဇ် အား
မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူတဲ့ တရားဘဲ

အဋ္ဌကထာ ဋီကာစကား မဟုတ်ဘူး၊ ဘုရားစကားတော်အစစ်
 ဘဲ၊ အတိုချုပ်အားဖြင့် ဆိုလိုတာကတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မဟော
 တဲ့ ဘာသာရေး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မပွားစေတဲ့ ဘာသာဝင် လူစု
 များထဲမှာ ကိလေသာတကယ်ငြိမ်းတဲ့ သောတာပန်လဲ မရှိဘူး၊
 သကဒါဂါမ်လဲ မရှိဘူး၊ အနာဂါမ်လဲ မရှိဘူး၊ ရဟန္တာလဲ
 မရှိဘူးတဲ့၊ အဲဒါဟာ ကိန်းသေ မှတ်ထားကြည့်ပါဘဲ။ ဗုဒ္ဓသာ
 သနာတော်မှ အပြင်ဘက်က ဘာသာရေးနဲ့ အဲဒီဘာသာဝင်
 လူစုတွေထဲမှာ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေရမယ်လို့ တောင်
 မသိကြဘူး၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား မပွင့်ခင်က ဓမ္မစကြာတရားကို
 မဟောခင်က ဆိုယင် ဘယ်သူမှ မသိကြသေးဘူး၊ ဒါကြောင့်
 လောကီဈာန်သမာပတ် (၇) ပါး၊ (၈) ပါးကို ရနေကြတဲ့
 အာဠာရနဲ့ ဥဒက ဆိုတဲ့ ရသေ့ကြီးတွေတောင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး
 ပွားစေရမယ်ဆိုတာ မသိရှာကြဘူး၊ အဲဒီလို မသိကြတဲ့အတွက်
 ဗုဒ္ဓသာသနာမှ အပြင်ဘက်က ဘာသာတွေမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွား
 စေရန် မဟောနိုင်ကြဘူး၊ မဟောတော့ အဲဒီဘာသာဝင်တွေ
 ထဲက လူတွေဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားများအောင် အားမထုတ်
 နိုင်ကြဘူး၊ အားမထုတ်နိုင်ကြတော့ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့အောက်
 ထစ်ဆုံး သောတာပန်တောင် မဖြစ်ကြဘူး၊ သကဒါဂါမ်
 အနာဂါမ် ရဟန္တာဖြစ်ဖို့ ဆိုတာကတော့ ဝေးရောဘဲ။ ဒါ
 ကြောင့် အဲဒီဘုရားစကားတော်ကို အကျဉ်းချုံးပြီး ဘုန်းကြီးက
 ဆောင်ပုဒ်တခုစီထားတယ်၊ “မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ မရှိရာ၊ ကိလေသာ
 ငြိမ်းသူ မရှိချေ”တဲ့။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) မူလဆောင်ပုဒ်

၁။ မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ မရှိရာ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိချေ။ (ဆို)

အဲဒါဟာ ဘုရားအလိုတော်ကျ ဘုရားစကားတော်နဲ့ အညီ စိထားတဲ့ တရားဆောင်ပုဒ် အတိုချုပ်ဘဲ၊ အနက် အဓိပ္ပါယ်လဲ တိကျတယ်။ အပိုမပါဘူး၊ ကိုယ် ခံရာ ဆွဲယူထား ချက်လဲ မပါဘူး၊ ပေါ်လဲ ပေါ်လွင်ထင်ရှားတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားများဘို့ ဟောကြားတဲ့ဘာသာဝါဒ၊ အဲဒီလိုဘာသာဝါဒ ယုံကြည်စွဲလမ်းနေကြတဲ့ လူစုထဲမှာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့သောတာ ပန်လဲ မရှိဘူး၊ သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာလဲ မရှိဘူး ဆိုတာ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

ယခုခေတ်ကာလမှာ တချို့က ဗုဒ္ဓတရားဘော်အနေဖြင့် ဘုရားအလိုတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဟောနေကြတာတွေ ရှိနေ တယ်။ “သူတို့ ဟောပြောတာကို သိယင် ကိစ္စပြီးတယ်၊ တရား အားထုတ်ဖို့ရာ မရှိဘူး” စသည်ဖြင့် ဟောပြော နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ တရားအားမထုတ်ဖို့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မပွားများဘို့ ပိတ် ပင်တာဘဲ၊ မြတ်စွာဘုရားက မဂ္ဂသစ္စာဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေအပ်သော ဘာဝေတဗ္ဗတရားလို့ ဟောတော်မူခဲ့ တယ်။ အဲဒီလို ဟောတော်မူတာဟာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ ထင်ရှားပုံကတော့ “တံခေါ် ပနိဒံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ-ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒါ ဆိုတဲ့ ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အရိယသစ္စာတရားကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗ-ဖြစ်ပွားစေအပ်၏” ဤသို့

စသည်ဖြင့် ဓမ္မစကြာတရားတော်မှစပြီး သုတ်ပေါင်းများစွာတို့
 ၌ ဟောထားပါတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားတယ် ဆိုတာ ဖြစ်
 ပွားအောင် နည်းမှန်လမ်းမှန်အတိုင်း အားထုတ်မှ ဖြစ်တာ၊
 အားမထုတ်ဘဲနဲ့ အလိုလိုတော့ မဖြစ်ဘူးဆိုတာ ထင်ရှားပါ
 တယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့က “အားထုတ်ယင် ဒုက္ခဖြစ်တာဘဲ၊
 အားမထုတ်ဘဲနေမှ ငြိမ်းအေးတယ်၊ လုပ်သမျှ ဒုက္ခချည်းဘဲ”
 စသည်ဖြင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားရေးအလုပ်ကို အားမထုတ်ချင်
 အောင် တားမြစ်ပြီး ဟောပြောနေကြတယ်။ အဲဒီလို ဟော
 ပြောချက်ကို ယုံကြည်နေတဲ့သူတွေဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားများ
 ရေး ဘာဝနာ အလုပ်ကို အားထုတ် ကြပါဦးမလား၊
 (အားထုတ်ကြမှာ မဟုတ်ပါဘုရား၊) အားမထုတ်ယင် သူတို့
 ဆန္ဒာန်မှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားနိုင်ပါဦးမလား၊ (မဖြစ်ပွားနိုင်
 ပါဘုရား၊) မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မဖြစ်ပွားယင် သူတို့ဆန္ဒာန်မှာ မဂ္ဂင်ရှစ်
 ပါး ရှိပါ့မလား၊ (မရှိနိုင်ပါဘုရား၊) မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမရှိယင်
 “မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ မရှိရာ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူမရှိချေ” ဆိုတဲ့ ဘုရား
 အလိတော်ကျ တရားဆောင်ပုဒ်နှင့်အညီ “တရားအားထုတ်ဖို့
 မလိုဘူး” လို့ အယူအစွဲရှိနေတဲ့ ဂိုဏ်းဂဏ လူစုထဲမှာ ကိလေ
 သာငြိမ်းတဲ့ သောတာပန်တောင် မရှိဘူးဆိုတာ ကိန်းသေမှတ်
 အားကြရမယ်။ ကဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်ပြီး ဆိုကြရမယ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ မရှိရာ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိချေ။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတာ ဝိပဿနာဘာဝနာ အလုပ်ကို
 အားထုတ်မှ အပြည့်အစုံဖြစ်တာ၊ ဘာဝနာအလုပ်ကို အား

မထုတ်ချင်အောင် ဟောပြောနေတာတွေဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မဖြစ်အောင်ပိတ်ပင်တားမြစ်နေတာဘဲ၊ ဘုရားအဆုံးအမ သာသနာတော်ကို ဖျက်ဆီးနေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် တရားအားမထုတ်ချင်အောင် ဟောပြောတဲ့ဝါဒကို သာသနာဖျက်ဝါဒလို့လဲ မှတ်ထားကြရမယ်။ အဲဒီသာသနာ ဖျက်ဝါဒကို ယုံကြည်စွဲလမ်းနေတဲ့သူတွေမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိလို့ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိတာဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာမှ အပြင်ဘက်၌ ကိလေသာငြိမ်းသူမရှိတာနဲ့ အတူတူဘဲ၊ တဲ့တဲ့ပြောရယင် တရားအားထုတ်ဖို့ မလိုဘူး ဆိုတဲ့ဝါဒကို ယုံကြည်စွဲလမ်းတဲ့သူဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာ အပြင်ဘက် ရောက်သွားပြီလို့ မှတ်ရမယ်။ ဘာကြောင့်လဲ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပူးစေရမယ်လို့ ဟောကြားဆုမွတော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်တဲ့ အယူအစွဲရှိနေလို့ပါဘဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း “မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိတဲ့ ဘာသာရေးသာသနာရေးမှာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာ ဆိုတာတွေ မရှိဘူး”လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။ ပူရဏ ကဿပ၏ ဘာသာရေး မကွာလဲ ဂေါသလ၏ ဘာသာရေးစသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန် ဂဏဓိဋ္ဌာန် မဟောပါဘူး၊ ဟိုခေတ်တုန်းက အလွန်ထင်ရှားနေတဲ့ ဗြာဟ္မဏဘာသာရေးလို့လဲ မဟောပါဘူး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမရှိတဲ့ ဘာသာရေးလို့ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့်သာ ဟောတော်မူပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလို ဟောလိုက်တာနဲ့ သုဘဒ္ဒပရိပိုင်က အဘော ပေါက်သွားပါတယ်။ “ပူရဏ ကဿပအစရှိသော ဂိုဏ်းအရာကြီးတွေ ဟောပြောနေတဲ့ ဘာသာရေးထဲမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး

ပွားစေဘို့ ညွှန်ကြားချက်မပါဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီဆရာကြီးတွေရဲ့ ဘာသာရေးမှာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့သူ မရှိဘူး” လို့ သဘောပေါက်သွားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ “ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပွားရေး ဘာဝနာ လုပ်ငန်းစဉ်ကို မဟောကြ မသိကြတဲ့အတွက် အဲဒီဆရာကြီးတွေဟာ အလုံးစုံကို သိတယ်လို့ ဝန်ခံကြတဲ့အတိုင်းလဲ သူတို့မသိကြဘူး” ဆိုတာကိုလဲ သဘောပေါက်သွားပါတယ်။ အဲဒီတော့ သုဘဒ္ဒမှာ သူသိချင်တဲ့ အချက်လဲ ပြေလည်ရှင်းလင်းသွားတယ်။ အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားက တိုက်ရိုက်မဖြေဘဲ တရားလမ်းစဉ်ဖြင့် ဟောကြား ဖြေရှင်းလိုက်တာပါ။

ကိလေသာငြိမ်းသူမရှိတဲ့ ဘာသာရေး သာသနာရေးကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် ဖော်ပြတော်မူပြီးတော့ ကိလေသာငြိမ်းသူရှိတဲ့ ဘာသာရေး သာသနာရေးကိုလဲ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ဖြင့်ပင် ဒီလို ဟောကြားတော်မူပြန်ပါတယ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေမှ ကိလေသာငြိမ်းသည်

ယသ္မိံစ ခေါ သုဘဒ္ဒ ဓမ္မဝိနယေ အရိယော
အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ ဥပလဗ္ဘတိ၊ သမဏောပိ တတ္ထ ဥပ-
လဗ္ဘတိ၊ ဒုတိယောပိ တတ္ထ သမဏော ဥပလဗ္ဘတိ၊ တတိ-
ယောပိ တတ္ထ သမဏော ဥပလဗ္ဘတိ၊ စတုတ္ထောပိ တတ္ထ
သမဏော ဥပလဗ္ဘတိ—တဲ့။

သုဘဒ္ဒ-သုဘဒ်ပရိပိုဇ်၊ ယသ္မိံစခေါ ဓမ္မဝိနယေ-ဓမ္မ
ဝိနယဟု ခေါ်သော အကြင် ဘာသာရေး သာသနာရေး၌မူ
ကား၊ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော
အရိယမဂ်ကို၊ ဥပလဗ္ဘတိ-ရအပ်-ရနိုင်၏၊ တတ္ထ-အင်္ဂါရှစ်ပါး
ရှိသည့် အရိယမဂ်ရှိသော ထိုဘာသာရေး သာသနာရေး၌၊
သမဏောပိ-ကိလေသာငြိမ်းသော ပဌမသောတာပန် ရဟန်း
ကိုလည်း၊ ဥပလဗ္ဘတိ-ရအပ်-ရနိုင်ပေ၏။ (မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိတဲ့
ဘာသာရေး သာသနာရေးမှာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သောတာ
ပန်ရဟန်းလဲ ရှိနိုင်ပါတယ် တဲ့) တတ္ထ-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိတဲ့ ထို
ဘာသာရေး သာသနာရေး၌၊ ဒုတိယောပိ သမဏော-ကိလေ
သာငြိမ်းသော ဒုတိယ သကဒါဂါမ်ရဟန်းကိုလည်း၊ ဥပလဗ္ဘ-
တိ-ရအပ် - ရနိုင်ပေ၏။ (သကဒါဂါမ်လဲ ရှိနိုင်ပါတယ်တဲ့)
တတ္ထ-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိတဲ့ ထိုဘာသာရေး သာသနာရေး၌၊ တတိ-
ယောပိ သမဏော-ကိလေသာငြိမ်းသော တတိယ အနာဂါမ်
ရဟန်းကိုလည်း၊ ဥပလဗ္ဘတိ-ရအပ်-ရနိုင်ပေ၏။ (အနာဂါမ်
ရဟန်းလဲ ရှိနိုင်ပါတယ် တဲ့) တတ္ထ-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိတဲ့ ထိုဘာ
သာရေး သာသနာရေး၌၊ စတုတ္ထောပိ သမဏော-ကိလေသာ
ငြိမ်းသော စတုတ္ထ ရဟန္တာ ရဟန်းကိုလည်း၊ ဥပလဗ္ဘတိ-ရအပ်-
ရနိုင်ပေ၏။ (အဲဒီ ဘာသာရေး သာသနာရေးမှာ ရဟန္တာလဲ
ရှိနိုင်ပါတယ်တဲ့။)

ဆိုလိုရင်း အတိုချုပ်ကတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေတဲ့
ဘာသာရေး သာသနာရေး အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ ကိလေသာငြိမ်း
တဲ့ သောတာပန်လဲ ရှိတယ်၊ သကဒါဂါမ်လဲ ရှိတယ်၊ အနာ

ဂါမ်လဲ ရှိတယ်၊ ရဟန္တာလဲ ရှိတယ် လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ထားရအောင် ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ “မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ ရှိရာမှာ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူ ရှိနိုင်ပေ” တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၂) မူလ ဆောင်ပုဒ်

၂။ မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ ရှိရာမှာ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူ ရှိနိုင်ပေ။ (ဆို)

ဒီမှာလဲ မြတ်စွာဘုရားက မည်သူဟောပြောတဲ့ ဘာသာရေးမှာ—လို့ ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် မပြဘဲ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိတဲ့ ဘာသာရေးမှာ—လို့ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ဖြင့်သာ ပြတော်မူပါတယ်။ အဲဒါဟာ “မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိလို့ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိတဲ့ ဘာသာရေး” ဆိုတဲ့ ကဏ္ဍာပက္ခ—အမည်းပိုင်းအဖို့မှ ပြောင်းပြန်ဖြစ်တဲ့ သုက္ကပက္ခ—အဖြူပိုင်းအဖို့ပါဘဲ။ ဒီအဖြူပိုင်းအဖို့မှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိလို့ ကိလေသာငြိမ်းသူတွေ ရှိနေတဲ့ ဘာသာရေး သာသနာရေးကို ပြပါတယ်။ အဲဒီမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိတဲ့ ဘာသာရေး သာသနာရေး၌ ကိလေသာငြိမ်းသူတွေရှိတယ် ဆိုတော့ ကိလေသာငြိမ်းချင်ယင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိတဲ့ ဘာသာရေး သာသနာရေးကို ယုံကြည်အားကိုးရလိမ့်မယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိတယ်ဆိုတာကလဲ အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မှ ဖြစ်မယ်၊ မကျင့်ဘဲနဲ့ အလိုလိုတော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားစေတဲ့အကျင့် ဆိုတာ သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်ဘဲ။ သီလကို ရှိရှိသေသေကျင့်ယင် သမ္မာဝါစာ- မှန်စွာပြောခြင်း၊ သမ္မာကမ္မန္တ-မှန်စွာပြုခြင်း၊ သမ္မာအာဇီဝ- မှန်စွာအသက်မွေးခြင်း ဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်သုံးပါး ဖြစ်ပွားတယ်။ သမာဓိတာဝနာကို အားထုတ်ယင် သမ္မာဝါယာမ - မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်း၊ သမ္မာသတိ-မှန်စွာအမှတ်ရခြင်း၊ သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာစူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်း ဆိုတဲ့ သမာဓိမဂ္ဂင်သုံးပါး ဖြစ်ပွားတယ်။ ဝိပဿနာဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်ယင် တော့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်း၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ-မှန်စွာကြံခြင်း ဆိုတဲ့ ပညာမဂ္ဂင် ၂-ပါးပါ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလုံး ဖြစ်ပွားတယ်။ (ဝိပဿနာရှုလို့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားပုံကိုတော့ ယခုအခါမှာ ဓမ္မစကြာ တရားစာအုပ်ထဲတွင် အကျယ်ပြုထားပြီး ရှိနေသော ကြောင့် ဒီတရားစာအုပ်မှာတော့ တော်တော်ကြာမှ အကျဉ်း ချုပ်လောက်ဘဲ ဖော်ပြရမယ်)။

ဒါကြောင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားစေလိုလျှင် သီလ သမာဓိ ပညာ ဆိုင်ရာအကျင့်များကို ကျင့်သုံးပွားများ အားထုတ်ရ တယ်။ ဒါပေမဲ့ ယခုခေတ်မှာ တချို့ဆရာတွေက “သူတို့ဟော ပြောတာသိယင် ကိစ္စပြီးတယ်၊ သီလတောင် ကျင့်ဘို့ မလိုဘူး” စသည်ဖြင့် မကျင့်ရဘဲနဲ့ ကိစ္စပြီးတဲ့နည်းတွေကို ဟောနေကြ တာလဲ ရှိတယ်။ တချို့ကတော့ “သူတို့ရဲ့ ဆရာတော်က အား မထုတ်ရဘဲနဲ့ ကိစ္စပြီးအောင် သက်သာတဲ့နည်းကို ရှာပေးထား တယ်” လို့တောင် ဟောပြောနေကြသေးသတဲ့။ ဒဲ့သြစရာပဲ၊ ဘဲ၊ ဥဋ္ဌဋ္ဌိတည။ ဝိပဉ္စိတည၊ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဆိုယင်တော့ တသီး

တခြား အားမထုတ်ရဘဲ တရားနာနေယင်း နှလုံးသွင်းပြီး တရားထူး ရသွားကြတာတွေ ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက များစွာပင် ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နေယျပုဂ္ဂိုလ်ကျဘော့ အား မထုတ်ဘဲ တရားထူးရအောင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားတောင် မစွမ်း နိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့်—

နေယျပုဂ္ဂိုလ် နာရုံနဲ့ တရားထူးမရနိုင်

တုမေဟိ ကိစ္စမာတပ္ပံ၊ အက္ခာတာရော တထာဂတာ။
ပဋိပန္နာ ပမောက္ခန္တိ၊ ဈာယိနော မာရဗန္ဓနာ။

အာတပ္ပံ—ကိလေသာကို ပူလေင်သွေ့ခြောက် ကင်း ပျောက်စေနိုင်သော သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လဖြင့် အားထုတ်သင့်သော အမှုကို၊ တုမေဟိ—သင်တပည့်တို့သည်၊ ကိစ္စံ—ပြုအပ်၏—ပြုရ မည်။ တထာဂတာ—ဘုရားရှင်တို့သည်၊ အက္ခာတာရော—ကျင့် ကြံအားထုတ်နည်းကို ဟောရုံသာဟောနိုင်ကုန်၏၊ ဈာယိနော— သမထအာရုံ ဝိပဿနာအာရုံကို ရှုကုန်လျက်၊ ပဋိပန္နာ—ကျင့် သုံး အားထုတ်သူတို့သည်၊ မာရဗန္ဓနာ—ကိလေသမာရ်ဟူသော သေမင်း၏အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ ပမောက္ခန္တိ—လွတ်မြောက်ကြပေကုန် လတံ—တဲ့။

အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ ဓမ္မပဒ(နိပါတ် ၂၇၆) ဂါထာပါဘဲ။ ဘုရားရှင်တို့က မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားများပုံ

အကျင့်နည်းလမ်းကို ဟောရုံသာဟောနိုင်တယ်။ “မည်သည့်မဂ် သို့ရောက်စေ” စသည်ဖြင့် အမိန့်မပေးနိုင်ဘူး။ ဘုရားတပည့် များက အဲဒီဟောပြုထားတဲ့ နည်းလမ်းအတိုင်း ကျင့်ကြရမယ်၊ သမထအားရုံရှုပြီး သမာဓိကို ဖြစ်ပွားစေရမယ်၊ ဝိပဿနာ၏ အာရုံဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို ရှုပြီး ဝိပဿနာသမာဓိ ပညာတို့ကို ဖြစ်ပွားစေရမယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ပွားစေကြ အား ထုတ်ကြတဲ့ တပည့်သားတွေဟာ သေမင်း၏ အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်ကြလိမ့်မယ်၊ သေခြင်းကင်းရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြလိမ့် မယ်—လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ပဉ္စဝဂ္ဂ ၄-ပါးလဲ အားထုတ်ရသည်

ဒါကြောင့် ဓမ္မစကြာတရား ဟောစဉ်က တရားနာ ယင်း တရားထူးကို မရကြသေးတဲ့ အရှင်ဝပ္ပ အရှင်ဘဒ္ဒိယ၊ အရှင်မဟာနာမ် အရှင်အဿဇိတို့ကို မြတ်စွာဘုရားက တရား အားထုတ် စေပါတယ်။ အမြဲမပြတ်လဲ စောင့်ကြပ်ပြုပြင် ပေး တော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်၏ အစောင့်အ ရှောက်ကိုခံယူပြီး နေ့ရောညညပါ မပြတ်အားထုတ်ကြတဲ့အတွက် အဲဒီ အရှင်မြတ်လေးပါးဟာ အစဉ်အတိုင်း ၁-ရက် ၂-ရက် ၃-ရက် ၄-ရက်ကြာတဲ့အခါ အသီးအသီး သောတာပန်ဖြစ်ကြ ပါတယ်။ အဲဒီလို တရားအားထုတ်ကြ၍ သောတာပန်ဖြစ်ကြ ပုံကို ပါဠိတော်ကျမ်းဂန်များမှာ အထင်အရှားပြထားပါတယ်။

ဘုန်းကြီး ဟောပြောတဲဉ်မေ့စကြာ တရားတော်ထဲမှာလဲ ဖော်ပြ
ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် တစုံတယောက်က “သူဟောတာကို
သိရုံနဲ့ ကိစ္စပြီးတယ်၊ သောတာပန်စသည်ဖြစ်တယ်၊ တရား
အားထုတ်ဖို့မလိုဘူး” လို့ ပြောဟောယင် အဲဒါကို ဘုရားအလို
တော်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဝါဒ၊ သာသနာပဘာသာရေးလိုပင်
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိတဲ့ဝါဒလို့ မှတ်ကြရမယ်၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိတဲ့
အတွက် အဲဒီဝါဒအစွဲရှိသူတွေထဲမှာ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိဘူး၊
အောက်ထစ်ဆုံး သောတာပန်တောင် မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ သာ
မှတ်ကြပေတော့။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း “မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိတဲ့ဘာသာဝါ
ဒမှာ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိဘူး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ရှိတဲ့ဘာသာ
ဝါဒမှာ ကိလေသာငြိမ်းသူ ရှိတယ်” လို့ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့်
ဟောကြားတော်မူပြီးတော့ မိမိ၏ သာသနာတော်မှာ မဂ္ဂင်ရှစ်
ပါးရှိ၍ မိမိ၏ သာသနာတော်မှာသာ ကိလေသာငြိမ်းသူများ
ရှိကြောင်းကို ဒီလို ဖော်ပြပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာသာ ကိလေသာ ငြိမ်းသူရှိတယ်

ဣမသ္မိံ ခေါ် သုဘဒ္ဓ ဓမ္မဝိနယေ အရိယော
အဋ္ဌင်္ဂီကော မဂ္ဂေါ ဥပလဗ္ဘတိ၊ ဣဇေဝ သုဘဒ္ဓ သမ-
ဏော၊ ဣဓ ဒုတိယော သမဏော၊ ဣဓ တတိယော
သမဏော၊ ဣဓ စတုတ္ထော သမဏော၊ သုညာ ပရပူ-
ဝါဒါ သမဏော အညေဟိ-တဲ့။

သုဘဒ္ဒ-သုဘဒ္ဒိပရိဗိုဇ်၊ ဣမသ္မိံ ခေါ ဓမ္မဝိနယေ-ငါ
ဟောကြားသည့် တရားဝိနည်းဟူသော ဤသာသနာတော်၌၊
အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မပေါ့-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယ
မဂ်ကို၊ ဥပလဗ္ဘတိ-ရအပ်ပေ၏။ ဝါ-အရိယမဂ်ရှိပေ၏။ (မြတ်
စွာဘုရား၏ သာသနာတော် ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား
ပညတ်တဲ့ တရားနဲ့ ဝိနည်းဘဲ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်ဟာ သာသ
နာတော်ကို စပြီးတည်ထောင်စဉ် ဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ကို
ဟောစဉ်ကတည်းက မဇ္ဈိမပဋိပဒါဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို အရင်း
ခံပြုပြီး ဟောကြားတော်မူခဲ့တယ်။ နောက်ကာလများ၌လဲ
၄၅-ဝါပတ်လုံး သုတ်တိုင်းမှာလိုပင် ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဟော
တော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ မဂ္ဂင်ရှစ်
ပါးရှိတယ် ဆိုတာက သာမန်ရှိတာမျှ မဟုတ်ပါဘူး၊ အရင်းခံ
အနေနဲ့ အထူးဝိသေသအားဖြင့် ရှိတာ ဖြစ်ပါတယ်။) သုဘဒ္ဒ-
သုဘဒ္ဒိပရိဗိုဇ်၊ ဣဓေဝ-ဤငါ၏သာသနာတော်၌သာလျှင်၊ သ
မဏော-ကိလေသာငြိမ်းသော ပဌမသောတာပန်ရဟန်းကို၊ ဥပ
လဗ္ဘတိ-ရအပ်ပေ၏။ ဣဝ ဧဝ-ဤငါ၏သာသနာတော်၌သာ
လျှင်၊ ဒုတိယော သမဏော-ကိလေသာငြိမ်းသော ဒုတိယသ
ကဒါဂါမ် ရဟန်းကို၊ ဥပလဗ္ဘတိ-ရအပ်ပေ၏။ ဣဝ ဧဝ-ဤ
ငါ၏သာသနာတော်၌သာလျှင်၊ တတိယော သမဏော-ကိလေ
သာငြိမ်းသော တတိယအနာဂါမ်ရဟန်းကို၊ ဥပလဗ္ဘတိ-ရအပ်
ပေ၏။ ဣဝ ဧဝ-ဤငါ၏သာသနာတော်၌သာလျှင်၊ စတုတ္ထော
သမဏော-ကိလေသာငြိမ်းသော စတုတ္ထ ရဟန္တာ ရဟန်းကို၊
ဥပလဗ္ဘတိ-ရအပ် ပေ၏-တဲ့။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားမပွင့်မီက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုတောင် မသိကြသေးဘူး။ အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေရမယ် ဆိုတာကိုတော့ မသိတာ အထူးပြောစရာ မလိုတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီခေတ်ကာလတုန်းက ဈာန်သမာပတ်(၇)ပါးကို ရနေတဲ့ အာဇ္ဇာရ ရသေ့ကြီးလဲ ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မသိဘူး၊ မပွားစေခဲ့ဘူး၊ ဈာန်သမာပတ်(၈)ပါးလုံးကို ရနေတဲ့ ဥဒကရသေ့ကြီးလဲ မသိဘူး၊ မပွားစေခဲ့ဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီရသေ့ကြီးတွေဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုတောင် မရခဲ့ဘူး၊ အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရဘို့ကတော့ ဝေးရောဘဲ။ အဲဒီရသေ့ကြီးတွေသာ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီတုန်းက ပုထုဇဉ်ဗြဟ္မာတွေလဲ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မသိကြဘူး၊ မပွားစေနိုင်ကြဘူး၊ နတ်တွေ လူတွေ မသိကြတာ မပွားစေနိုင်ကြတာကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာသာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးက ရှိတယ်၊ ဓမ္မစကြာတရားကို နာရတဲ့အခါမှ စ၍ ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို လူတွေ နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေက သိကြတယ်၊ သိပြီးတော့ သဒ္ဓါဆန္ဒပြည့်ဝတဲ့သူတွေက ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေကြတယ်။

အဲဒီလို ပွားစေကြတဲ့အတွက် ဓမ္မစကြာသုတ်တရားကို နာစဉ်မှာပင် ဗြဟ္မာတွေက ၁၈-ကုဋေ၊ နတ်တွေက အတိုင်း မသိများစွာ တရားထူးရပြီး ကိလေသာငြိမ်းသူတွေ ဖြစ်ကြတယ်၊ လူသားထဲကတော့ အရှင် ကောဏ္ဍညတပါးဘဲ တရားထူးရပြီး ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ ပဌမသောတာပန်သမဏ ဖြစ်ခဲ့တယ်၊ နောက်ကာလများမှာ အရှင်ဝပ္ပစသည်တို့လဲ အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေကြပြီးတော့ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သမဏအ

စစ်တွေ့ ဖြစ်ကြတယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ဆိုတဲ့ တရားတော် ဝိနည်းတော်ကို မယုံကြည်ကြတဲ့ သာသနာအပြင်ပပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကတော့ ဟိုတုန်းကရော ယခုထက်တိုင်ရော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မသိကြဘူး၊ မသိလို့ မပွားစေနိုင်ကြဘူး၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှ အပြင်ပပုဂ္ဂိုလ်တွေ၏ သန္တာန်မှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိဘူး၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပါလို့ ဝန်ခံနေကြပေမဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေရမယ်လို့ မသိကြ မယုံကြတဲ့ သူတွေမှာ အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိဘူး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိတော့ အဲဒီသာသနာပပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သောတာပန်စသည် မဖြစ်နိုင်ကြဘူး။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက (ဣဓေဝ သုဘဒ္ဒ သမဏော စသည်ဖြင့်) ငါ၏ သာသနာတော်မှာသာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာ ဆိုတဲ့ သမဏအစစ် အရိယာများ ရှိကြတယ်လို့ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို ဟောကြားတော်မူပြီးတော့ အခြားဘာသာ ဝါဒတွေမှာ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိဘူး ဆိုတာကို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မှတ်ရအောင် ဒီလိုလဲ ဆက်ပြီး ဟောတော်မူပြန်ပါတယ်။

ဝရပ္ပဝါဒါ-ငါ၏ တရားဝိနည်းမှ အခြားတပါးသော ဘာသာအယူဝါဒတို့သည်၊ အညေဟိ-မိမိတို့ဝန်ခံသည့်အတိုင်း သိကုန်သော၊ သမဏေဘိ-ကိလေသာငြိမ်းသူ တကျိပ်နှစ်ပါး သောသမဏ-ရဟန်းတို့မှ၊ သုညာ-ကင်းသိတ်လျက် ရှိကြလေ တော့သည်-တဲ့။

လူမရှိတဲ့ တောအရပ်မှာ လူကင်းဆိတ်နေသလိုပင် ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်မှ အပြင်ဘက်က ဘာသာအယူဝါဒတွေနဲ့ အဲဒီ အယူအစွဲရှိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သမဏ-ရဟန်းတွေ ကင်းဆိတ်နေပါတယ် တဲ့။ ဒီနေရာမှာ တော့ သမဏ-အရကို အဋ္ဌကထာက တကျိပ်နှစ်ပါးဝေဘန် ပြီး ဖွင့်ပြထားတယ်၊ ဖွင့်ပြပုံကတော့-

စတုန့် မဂ္ဂါနံ အတ္ထာယ - မဂ်လေးပါးတို့ အတွက်၊ အာရဒ္ဓဝိပဿကေဟိ စတုဟိ-အားထုတ်စပြုပြီးသော ဝိပဿနာယောဂီ ၄-ပါးတို့မှ၎င်း၊ မဂ္ဂဋ္ဌေဟိ စတုဟိ-မဂ်၌တည်ဆဲ အရိယမဂ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ပါးတို့မှ၎င်း၊ ဖလဋ္ဌေဟိ စတုဟိ-ဖိုလ်၌ တည်သော အရိယဖိုလ် ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ပါးတို့မှ၎င်း၊ ဣတိ-ဤသို့ရေ တွက်သောအားဖြင့်၊ ဒွါဒသဟိ သမဏေဟိ-တကျိပ်နှစ်ပါးသော ကိလေသာ ငြိမ်းသည့် ရဟန်းတို့မှ၊ ပရပ္ပဝါဒါ-သာသနာအပြင် ပ တပါးသော ဘာသာအယူဝါဒတို့သည်၊ သုညာ-ကင်းဆိတ် ကုန်၏၊ တုစ္ဆာ-အချည်းနှီးဖြစ်ကုန်၏၊ ရိတ္တကာ-ကင်းမဲ့ကုန်၏- လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီတကျိပ်နှစ်ပါးထဲမှာ မဂ် ၄-ပါးကို ရရန် အားထုတ်စပြုပြီးဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာယောဂီ သမဏ ၄-ပါး ဆိုတာကို အထူးသတိပြုရမယ်၊ အဲဒီ ၄-ပါးထဲမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရန်အတွက် အားထုတ်စပြုပြီးဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာ ယောဂီဆိုတာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသည်နှင့် ပြည့်စုံနေတဲ့ ပုထု ဇဉ် ယောဂီဘဲ။ အဲဒီ အဋ္ဌကထာအဆိုကို ထောက်ဆကြည့်ယင် မဂ် ၄-ပါးရရန် ဝိပဿနာရှုရတယ် ဆိုတော့ ဝိပဿနာရှုမှ မဂ် လေးပါးကို ရနိုင်တယ်၊ မရှုယင် မရနိုင်ဘူး၊ အောက်ထစ်ဆုံး

ဖြစ်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရန်လဲ ဝိပဿနာရှုရတယ်။ မရှု
ယင် သောတာပတ္တိမဂ်ကိုလဲ မရနိုင်ဘူးဆိုတာ ကိန်းသေမှတ်
ထားကြရမယ်။ နောက်ပြီးတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရန်
ဝိပဿနာရှုနေတဲ့ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာလဲ ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ စသည်
ဖြင့် သိရတဲ့ အာရုံမှာ ကိလေသာဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ငြိမ်းငြိမ်းသွားတဲ့
အတွက် ကိလေသာကို ငြိမ်းစေတဲ့ သမဏ-ရဟန်း မည်တယ်
ဆိုတာကိုလဲ အထူးမှတ်ထားကြရမယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှ
အပြင်ဘက်က ဘာသာအယူဝါဒတွေမှာတော့ ဝိပဿနာ ရှုရ
မယ်ဆိုတာကိုတောင် မသိတဲ့အတွက် ဝိပဿနာရှုဘူးလဲ မရှိဘူး၊
ဒါကြောင့် ဝိပဿနာယောဂီ သမဏမှတ် ကင်းဆိတ်နေတယ်။
ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေထဲမှာလဲ “ရုပ် နာမ် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ
သဘောတွေကို ကြားနာပြီး သဘောပေါက်သိယင် ကိစ္စပြီး
တယ်၊ ဝိပဿနာ ရှုဘို့မလိုဘူး” လို့ ပြောဟောတဲ့ အယူဝါဒ
စွဲ ရှိနေတဲ့ သူတွေထဲမှာလဲ အဲဒီ ဝိပဿနာယောဂီဆိုတဲ့ ပုထုဇဉ်
သမဏတောင် ကင်းဆိတ်နေတယ်။ အရိယာရှစ်ပါးသမဏတွေ
ကင်းဆိတ်နေတာကိုတော့ အယူးပြောစရာ မလိုပါဘူး၊ အဲဒီ
အချက်ကိုလဲ အကူး သတိပြုကြရမယ်။

သာသနာတည်တံ့ရေး အတွက် အကောင်းဆုံး နည်းလမ်း

မြတ်စွာဘုရားက “ငါ၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်
မှာသာ ကိလေသာငြိမ်းညွှတ် သမဏအစစ်များရှိတယ်။ အပြင်

ဘက်မှာတော့ သမဏအစစ်များ မရှိဘူး၊ သမဏအစစ်များမှ ကင်းဆိတ်နေကြတယ်” ဆိုတာကို ဟောကြားပြီးနောက် သမဏ အစစ်တွေ အဆက်မပြတ် တည်တံ့ပြီး သာသနာတော်တည်တံ့ ရေးကိုလွှဲ ဒီလို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဣဒေမ စ သုဘဒ္ဒ ဘိက္ခု သမ္မာ ဝိဟရေယျ၊ အသု-
ညော လောကော အရဟန္တေဟိ အဿ-တံ။

သုဘဒ္ဒ-သုဘဒ်ပရိဗိုဇ်၊ စ-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိလျက် သမဏ အစစ်များ အဆက်မပြတ်ရှိနိုင်ပုံကို ဖော်ပြဦးမည်၊ ဣဒေမ ဘိက္ခု-တကျိပ်နှစ်ပါးသော ဤရဟန်းတို့သည်၊ သမ္မာ ဝိဟရေ ယျ-ကောင်းမွန်မွန်ကန်စွာ နေသွားကြမည် ဆိုလျှင်၊ လော ကော-သတ္တဝါအပေါင်းဟူသော လောကသည်၊ အရဟန္တေ-ဟိ-ရဟန္တာသမဏအစစ်တို့မှ၊ အသုညော-မဆိတ်မသုဉ်းသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဝါ-ဖြစ်နိုင်ပေ၏-တံ။

ဒီမှာ တကျိပ်နှစ်ပါးလို့ အနက်ပြန်တာကတော့ ဒွါဒ သ ဘိက္ခု-ဆိုတဲ့ အဋ္ဌကထာအဖွင့်အရပါဘဲ၊ အဲဒီ တကျိပ်နှစ် ပါးဆိုတာကလဲ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဝိပဿနာယောဂီ ၄ ပါးနဲ့ အရိယာရှစ်ပါးပါဘဲ။ အဲဒီတကျိပ် နှစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ကောင်းကောင်းမွန်မွန် နေသွားကြမယ် ဆိုယင် လောကကြီးမှာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တွေ မဆိတ်သုဉ်းဘဲ အမြဲတမ်း ရှိနေနိုင်ပါတယ် တဲ့။ ကောင်းကောင်းမွန်မွန်နေ ဆိုတာက ဘယ်လိုလဲ၊ ကိုယ်တရားကိုယ် နှလုံးသွင်းပြီး အေးအေးချမ်း

ချမ်း နေတာကို ဆိုတာလား ဆိုတော့၊ အဲဒီလို နေတာကို ဆိုတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ အဲဒီလို အေးအေးကလေး နေရုံနဲ့တော့ အရိယာတွေ ရဟန္တာတွေ အဆက်မပြတ် မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ မဂ္ဂင်ရှစ် ပါးတရားကို အဆင့်ဆင့်ဟောကြားပြီး ပွားများစေကြမှသာ လျှင် အရိယာတွေ အဆက်မပြတ်ဖြစ်ပြီး ရဟန္တာတွေ မဆိတ်မသုဉ်းဘဲ ရှိနေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာက ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

သမ္မာ ဝိဟရေယျန္တိ ဧတ္ထ သောတာပန္နော အတ္တ နော အဓိဂတဋ္ဌာနံ အညဿ ကထေတွာ တံ သောတာပန္နံ ကရေန္တော သမ္မာ၊ ဝိဟရတိ နာမ၊ သေ နယော သကဒါဂါမိအာဒီသု။ ပ။ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂတ္ထာယ အာရဒ္ဓဝိပဿကော အတ္တ နော ပဂုဏံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ အညမ္ပိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂတ္ထာယ အာရဒ္ဓဝိပဿကံ ကရေန္တော သမ္မာ ဝိဟရတိ နာမ၊ သေ နယော သေသမဂ္ဂတ္ထာယ အာရဒ္ဓဝိပဿကေသု။

သမ္မာ ဝိဟရေယျန္တိ ဧတ္ထ—သမ္မာ ဝိဟရေယျံဟူသော ဤစကား၌၊ သောတာပန္နော—သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တ နော အဓိဂတဋ္ဌာနံ—မိမိ၏ ရပြီးစာရားထူး အရာဌာနကို၊ ဝါ-တရားထူးရခြင်း၏အကြောင်း နည်းလမ်းကို၊ အညဿ ကထေတွာ—အခြားသူအား ပြောပြ၍၊ တံ—ထိုအခြားသူကို၊ သောတာပန္နံ ကရေန္တော—သောတာပန်ဖြစ်အောင် ပြုနိုင်သည်ကို သော်၊ သမ္မာ ဝိဟရတိ နာမ—ကောင်းမွန်မွန်ကန်စွာ နေသည် မည်ပေ၏—တဲ့။

အဲဒီအဖွင့်ဟာ ရှင်းလင်း ပြတ်သားပါတယ်။ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်က မိမိရထားတဲ့တရားကို အခြားသူအား ပြောသင့်သမျှ စိတ်ပါဝင်စားအောင် ပြောပြရမယ်။ အဲဒီတရားထူးကို ရအောင် အားထုတ်ပုံ အားထုတ်နည်းကိုလဲ ပြောပြရမယ်။ အဲဒီလို ပြောပြရမယ် ဆိုတာ တခြားကို ပြောပြရမှာ မဟုတ်ဘူး။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံနည်းလမ်းကို ပြောပြရမယ်လို့ ဆိုတာဘဲ။ အဲဒီလို ပြောပြပြီးတော့ အဲဒီအခြားသူကို မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေရမယ်။ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်စေရမယ်။ အဲဒီလို ပြောပြပြီး အားထုတ်စေတဲ့အတွက် အခြားသူတယောက် သောတာပန် ဖြစ်သွားယင် ပြောပြတိုက်တွန်းပေးတဲ့ ပဌမသောတာပန်ဟာ ရဟန္တာ မဆိတ်သျှဉ်းရေးအတွက် ကောင်းမွန်မွန်ကန်စွာ နေသည်မည်ပါတယ် တဲ့။ အတိုချုပ်ဆိုလိုတာကတော့ သောတာပန်တပါးက အနည်းဆုံးအားဖြင့် သောတာပန်အသစ်တပါး ပွားစေရမယ်—လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို ပွားပွားထားခဲ့ယင် သောတာပန်တွေ အဆက်မပြတ်ရှိနေမယ်။ အဲဒီသောတာပန်တွေက သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားကြမယ်။ ဒီတော့ ရဟန္တာတွေလဲ အဆက်မပြတ်ရှိနေနိုင်တာပေါ့။ နောက်ပြီးတော့—

သကဒါဂါမ်အာဒီသု — သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် စသည်တို့၌ (ကောင်းမွန်စွာနေပုံမှာ)။ သေ န ယော—ဤသောတာပန်နည်းတူပင်တည်း တဲ့။ သကဒါဂါမ်ကလဲ အနည်းဆုံး သကဒါဂါမ်တပါးပွားစေခဲ့ပါ။ အနာဂါမ်ကလဲ ပွားစေခဲ့ပါ။ ရဟန္တာကလဲ ပွားစေခဲ့ပါ တဲ့။ အဲဒီလို သကဒါဂါမ်အသစ် အနာဂါမ်အသစ်

ရဟန္တာအသစ်တွေ ပွားစေခဲ့လို့ ရှိယင် လောကမှာ ရဟန္တာတွေ မဆိတ်မသုဉ်းဘဲ အမြဲမပြတ် ရှိနေမယ် ဆိုတာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ မဂ် ၄-ပါး၌ တည်ဆဲပုဂ္ဂိုလ်လေးပါးက ပွားစေပုံကိုလဲ အဋ္ဌကထာမှာ နည်းတူပင် ပြထားပါသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ဖြစ်ခိုက်မှာတော့ အခြား မဂ္ဂဋ္ဌာန် အသစ် ဖြစ်အောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ပါဘူး၊ ဖလဋ္ဌာန်ဖြစ်ပြီးမှသာ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီစာပိုဒ်ကိုတော့ ဒီမှာ “။ပ။” ဆိုတဲ့ သင်္ကေတဖြင့် ပေယျာလထိုးထားလိုက်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝိပဿနာယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က ရဟန္တာမဆိတ်အောင်နေပုံကိုလဲ ဒီလိုပြထားပါတယ်။

သောတာပန်ဖြစ်ဖို့လဲ ဝိပဿနာရှုရသည်

သောတာပတ္တိမဂ္ဂတ္ထာယ — သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရန် အတွက်၊ အာရဒ္ဓဝိပဿကော—အားထုတ်စ ပြုခဲ့ပြီးသည်ဖြစ်၍ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသည်သို့ ရောက်နေသော ဝိပဿနာယောဂီသည်၊ (နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် သမ္မသနဉာဏ်များလောက်သာ ရောက်နေတဲ့ ဝိပဿနာယောဂီဟာ အာရဒ္ဓဝိပဿက မမည်သေးဘူး၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသည်ကို ရောက်နေတဲ့ဝိပဿနာယောဂီကမှ အာရဒ္ဓဝိပဿက မည်တယ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသည်ကို ရောက်နေမှလဲ သူတပါးကို ပြောဟော တိုက် တွန်း နိုင် လောက်တဲ့ ကိုယ်တွေ့များပြည့်စုံတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီမှာ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အာရဒ္ဓဝိပဿကလို့ ဆိုပါ

တယ်။) အာရဒ္ဓဝိပဿကော—အား ထုတ် စ ပြု ပြီး ဖြစ် သော
 ဝိပဿနာယောဂီသည်၊ အတ္တနာ—မိမိ၏၊ ပဂုဏ်—ကျေပြန်နေ
 သော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ကထေတွာ—ပြောပြ
 ၍၊ အညမ္ဘိ—အခြားသူကိုလည်း၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂတ္ထာယ
 အာရဒ္ဓဝိပဿကံ ကရောန္တော—သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရရန် အား
 ထုတ်စပြုပြီးသော ဝိပဿနာယောဂီဖြစ်အောင် ပြုနိုင်သည်
 ရှိသော်၊ သမ္မာ ဝိဟရတိ နာမ—ကောင်းစွာနေသည် မည်ပေ၏
 တဲ့။

အဲဒီစကားထဲမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရန်အားထုတ်
 နေတဲ့ အာရဒ္ဓဝိပဿက ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာကို အထူးသတိပြုကြရ
 မယ်၊ တချို့က “သောတာပန်ဖြစ်ဖို့တော့ ဝိပဿနာမရှုဘူး၊
 သောတာပတ္တိမဂ်ဟာ ဒဿနမဂ်ဖြစ်တဲ့အတွက် နည်းလမ်း သိ
 မြင်ရုံမျှဖြင့် ကိစ္စပြီးတယ်” လို့ အရမ်းပြောဟောနေကြတယ်၊
 အဲဒါဟာ ဒီအဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်ယင် အသင့်
 ယုတ္တိမရှိတဲ့ အမှားစင်စစ်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်၊ အမှန်
 စင်စစ်ကတော့ အရိယမဂ်လေးပါးလုံးပင် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ် ဆိုတဲ့
 ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေပြီးမှ ဖြစ်ပေါ်တာချည်းဘဲ။
 ဒါကြောင့် ဒီမှာ သောတာပတ္တိမဂ် ရရန်အားထုတ်စပြုပြီးဖြစ်
 တဲ့ ဝိပဿနာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ကို ထုတ်ပြထားပါတယ်၊ သောတာ
 ပတ္တိမဂ်ရအောင် အားထုတ်တယ် ဆိုတော့ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ပေါ့၊
 အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်ယင် အာရဒ္ဓဝိပဿက
 မည်ပါတယ်၊ ဘင်္ဂဉာဏ်စသည်ကို ရောက်နေယင်တော့ အထူး
 ပြောစရာမလိုတော့ပါဘူး။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စသည်ကို ရောက်နေတဲ့ ဝိပဿနာယောဂီမှာ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းက ကျေပြန်သင့်သလောက် ကျေပြန်နေပါတယ်။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ရောက်ယင် အကျေပြန်ဆုံးပါတဲ့၊ ဒါကြောင့် မိမိမှာ ကျေပြန်နေတဲ့ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို အခြားသူအား ပြောပါတဲ့၊ ကိုယ်နဲ့ ခင်မင် ရင်းနှီးတဲ့ သူ၊ ကိုယ် စကားကို ယုံကြည်သူ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်အား ပြောပြဖို့ပါ။ အဲဒီလို ပြောပြပြီးတော့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ပွားစေတဲ့ ဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်စေရမယ်။ အဲဒီလိုအားထုတ်စေသောအားဖြင့် အခြားသူတယောက် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်သွားယင် အာရဒ္ဓဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော့တာ။ အာရဒ္ဓဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ရောက်သွားယင် အင်မတန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိတယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရအောင် ဆက်ပြီး အားထုတ်သွားဖို့ရာလဲ စိတ်ဆန္ဒ ထက်သန်နေပြီ။ ဒါကြောင့် အဲဒီအခြားသူလဲ ဆက်လက်အားထုတ်ပြီး သောတာပန်ဖြစ်ဖို့နိုးစပ်နေပါပြီ။ သောတာပန်ဖြစ်သွားယင် ရဟန္တာအထိ ဖြစ်တော့မှာ။ ဒါကြောင့် အခြားသူအား ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်အောင် အားထုတ်စေတဲ့ ပဌမဝိပဿနာယောဂီဘာ ရဟန္တာမဆိတ်မသုဉ်းအောင် ကောင်းမွန်မှန်ကန်စွာနေသည် မည်ပါတယ်တဲ့။

ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ကြအောင် ဟောပြောနေတာဟာ လောကမှာ ရဟန္တာမဆိတ်မသုဉ်းဘဲ သာသနာတော် တည်တံ့ရေးကိုဆောင်ရွက်နေခြင်းပါ။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ကြာရှည်တည်စေလိုတဲ့ သမ္မာ

ဆန္ဒရှိသူဆိုလျှင် ဘုန်းကြီးတို့ ဟောပြောတိုက်တွန်းနေတဲ့အလုပ်ကို စိတ်ပါလက်ပါနဲ့ အားပေးကူညီကြဘို့ရှိတာပါ။ ဒါပေမဲ့ တချို့ကတော့ သူတို့ကိုယ်တိုင်က ဘာတရားမှ အားထုတ်ခြင်း မရှိပါဘဲနဲ့ ဘုန်းကြီးတို့၏ သာသနာတည်တံ့ရေးအလုပ်ကို မျက်ကွယ်မှာ အပြစ်ပြောကြ ကန့်ကွက်တားမြစ်ကြတာလဲ ထိုထိုအရပ်ဒေသမှာ နည်းနည်းတော့ ရှိနေသေးတာ။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်အမည်ခံပြီးတော့ သာသနာတည်တံ့ရေးအလုပ်ကို အားမပေးဘဲ အနှောင့်အယှက်ပေးတာကတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်အစစ်တွေအဖို့ ဝမ်းနည်းစရာပါ။

ရှေးရှေး ဘုရားရှင်များ လက်ထက်ကလဲ ဒီသာသနာတည်တံ့ရေး မဂ္ဂင်တရားကို ဟောခဲ့ကြ၊ အားထုတ်အောင်တိုက်တွန်းခဲ့ကြတာ။ ဒါပေမဲ့ ဟောမည့်ပုဂ္ဂိုလ်၊ အားထုတ်ပွားများမည့် ပုဂ္ဂိုလ်မရှိတဲ့အခါမှာ သမဏအစစ်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေ အဆက်ပြတ်ပြီး သာသနာကွယ်ခဲ့တာ။ အဲဒီလို သာသနာကွယ်နေတဲ့အခါမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုလဲ မသိကြဘူး၊ ပွားများအားထုတ်ပုံကိုလဲ မသိကြဘူး၊ နောက်ထပ် အသစ်ပွင့်တော်မူလာတဲ့ဘုရားရှင်က ဟောတော်မူမှ ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို သိကြရတယ်၊ ပွားစေပုံနည်းကိုလဲ သိကြရတယ်၊ အဲဒီလို သိပြီး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားများ အားထုတ် နေသမျှကာလပတ်လုံး ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တည်တံ့ပြီး သောတာပန်အစရှိသော သမဏအစစ်တွေ တည်ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအရာမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဖော်ပြဦးမယ်။ (အကျယ်က

တော့ ဓမ္မစကြာတရားတော်စသည်မှာ ပြထားပြီး ရှိနေပါပြီ။
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ခေါင်းစဉ်ကို ရှေးဦးစွာ ဆိုကြရမယ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံ

- ၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်း၊
- ၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ-မှန်စွာကြံခြင်း၊
- ၃။ သမ္မာဝါစာ-မှန်စွာပြောခြင်း၊
- ၄။ သမ္မာကမ္မန္တ-မှန်စွာပြုခြင်း၊
- ၅။ သမ္မာအာဒိဝ-မှန်စွာအသက်မွေးခြင်း၊
- ၆။ သပ္ပာဝါယာမ-မှန်စွာအားထုတ်ခြင်း၊
- ၇။ သမ္မာသတိ-မှန်စွာအမှတ်ရခြင်း၊
- ၈။ သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာစူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်း။

အဲဒါဟာ ပွားစေရမည့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဘဲ၊ ဘာဝေတဗ္ဗ
မဂ္ဂသစ္စာ ဆိုတာလဲ ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပါဘဲ။ ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲမှာ
သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဒိဝ ဆိုတဲ့သုံးပါးက သီလ
မဂ္ဂင်တွေ ဘဲ၊ ဒီသီလမဂ္ဂင်တွေကတော့ သီလသိက္ခာပုဒ်ကို ရှိရှိ
သေသေ စောင့်ထိမ်းနေယင် ပြီး စီး ပြည့် စုံ နေ ပါ တယ်။

လိမ်လည်ခြင်း၊ ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ ဆဲဆိုခြင်း၊ အနှစ်မဲ့အပြိန်အ
ဖျင်းစကားပြောဆိုခြင်းဆိုတဲ့ ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးမှ ကြဉ်ရှောင်
လျှင် သမ္မာဝါဒာမဂ္ဂင်ဖြစ်တယ်။ သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း၊ မပိုင်
မဆိုင်သောကာမဂုဏ်တို့၌ ကျူးလွန်ခြင်းဆိုတဲ့ ကာယဒုစရိုက်
၃-ပါးမှ ကြဉ်ရှောင်လျှင် သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်ဖြစ်တယ်။ အသက်
မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် ဆိုင်တဲ့ အဲဒီ ဒုစရိုက် (၇) ပါးမှ ကြဉ်
ရှောင်လျှင် သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ သီလမဂ္ဂင်တွေ
က တရားအားမထုတ်မီ ချေးအဖို့ကတည်းက ပြည့်စုံစေရတဲ့
အခြေခံ မူလမဂ္ဂင်တွေဘဲ။

သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိဆိုတဲ့ သုံးပါး
က သမာဓိမဂ္ဂင်တွေဘဲ။ ဒီသမာဓိမဂ္ဂင်တွေကဘော့ သမထ
ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်တဲ့အခါမှာမှ ပြီးစီးပြည့်စုံတယ်။
ဘယ်လိုလဲဆိုလျှင်၊ ရှုမှတ်သင့်တဲ့ သမထအာရုံ ဝိပဿနာအာရုံ
ကို ရှုမှတ်ခံအောင် ကြောင့်ကြပြုတာ အားထုတ်တာက သမ္မာ
ဝါယာမဘဲ။ အဲဒီ သမ္မာဝါယာမဟာ ကိစ္စအားဖြင့် ၄-ပါး
ရှိတယ်။ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်ကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်
တာက ၁-ပါး၊ ဖြစ်ပြီးအကုသိုလ်ကို ပယ်နိုင်အောင်အားထုတ်
တာက ၁-ပါး၊ မဖြစ်သေးတဲ့ကုသိုလ်ကို ဖြစ်အောင်အားထုတ်
တာက ၁-ပါး၊ ဖြစ်ပြီးကုသိုလ်ကို ပွားများပြည့်စုံအောင် အား
ထုတ်တာက ၁-ပါး၊ ဒီလို ၄-ပါးရှိတယ်။

ရှုမှတ်သင့်တဲ့အာရုံကို အမှတ်ရတာက သမ္မာသတိဘဲ။
သမထအာရုံကို အမှတ်ရတာက သမထသမ္မာသတိ၊ ဝိပဿနာ

အာရုံကို အမှတ်ရတာက ဝိပဿနာသမ္မာသတိပေါ့။ ဒီသမ္မာသတိကိုဖွင့်ပြတဲ့ ပါဠိတော်များမှာတော့ (ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ—ရုပ်အပေါင်းကိုယ်၌ ရုပ်အပေါင်းမျှဟူ ရှုမြင်လျက်နေ၏။ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရတိ—ခံစားမှုဝေဒနာတို့၌ ခံစားမှုမျှဟူ ရှုမြင်လျက်နေ၏။ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ—ကြံသိမှုစိတ်၌ ကြံသိမှုမျှဟူ ရှုမြင်လျက်နေ၏။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ—သဘောတရားတို့၌ သဘောတရားမျှဟူ ရှုမြင်လျက် နေ၏ စသည်ဖြင့် သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး သည်ပင် သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ဖြစ်ကြောင်း တိတိကျကျဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ထွက်သက်ဝင်သက်ကို အမှတ်ရတာ၊ အံ့ပင် မွေးညှင်း စသည်ကို အမှတ်ရတာဟာ သမထသမ္မာသတိဘဲ။ ထို့အတူပင် ကသိုဏ်း အသုဘ အစရှိသော အခြားသမထအာရုံကို အမှတ်ရတာကိုလဲ သမထသမ္မာသတိလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဝိပဿနာယောဂီမှာ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ကိုယ်အမှုအရာ၊ ခံစားမှုဝေဒနာ၊ ကြံသိမှုစိတ်အမှုအရာ၊ မြင်မှု ကြားမှု တပ်မက်မှု စိတ်အိုမှု စသော သဘောတရားတို့ကို အမှတ်ရတာဟာ ဝိပဿနာ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ဘဲ။ အဲဒီဝိပဿနာ သမ္မာသတိဖြစ်ယင် ရုပ်နာမ် အပြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောများကို သိတဲ့ဝိပဿနာဘာဏ်ဆိုတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိလဲ ဟု ပါတည်း ပူးတွဲလျက် ဖြစ်တော့တာဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သမ္မာသတိနဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသော ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ဖြစ်အောင် ရှုမှတ်ပွားများတို့ရာ ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ် ၅-ခု စီထားတယ်။ အဲဒါတွေကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

သတိပဋ္ဌာန်ဖြစ်လျှင် သမာဓိဉာဏ်များလဲ ဖြစ်သည်

* သတိနှင့် ဉာဏ်၊ ဖြစ်စေရန်၊ ရှုဟန် ညွှန်ပြမည်။

၁။ ကိုယ်အမှုအရာ၊ ပြုတိုင်းမှာ၊ မှန်စွာသိရမည်။

၂။ စိတ်အမှုအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာသိရမည်။

၃။ ကောင်း၊ ဆိုး၊ လတ်ပါ၊ ဝေဒနာ၊ ပေါ်တာ
သိရမည်။

၄။ သဘောတရား၊ ထင်ပေါ်ငြား၊ ပိုင်းခြား
သိရမည်။

အဲဒီဆောင်ပုဒ်များ၏ အနက် အဓိပ္ပါယ် အကျယ်ကို
တော့ ဓမ္မစကြာတရားတော်စသည်မှာ ပြထားပြီး ရှိပါတယ်။

သမ္မာသတိဖြစ်ယင် အဲဒီသမ္မာသတိဖြင့် အမှတ်ရတဲ့အာ
ရုံ၌ စူးစိုက်တည်ကြည်တဲ့ သမ္မာသမာဓိကလဲ ပူးတွဲပါဝင်ပြီး
ဖြစ်တော့တာ။ အဲဒီသမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ကို မြတ်စွာဘုရားက
ဈာန် ၄ - ပါးသမာဓိဖြင့် ပြထားပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ဥက္ကဋ္ဌ
နည်းအားဖြင့် အမြတ်ဆုံး သမာဓိကို ပြတာပါ။ သြမက
အားဖြင့်တော့ ဈာန်၏အနီး ဥပစာရသမာဓိကိုလဲ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ
အဖြစ်ဖြင့် ယူရပါတယ်။ အဲဒီဥပစာရသမာဓိအစစ်နှင့် နိဝရဏ

ကင်းပုံချင်းတူတဲ့ ဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိကိုလဲ ယူရပါတယ်။ ဒီဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိကို (စတုခာတုဝဝတ္ထာန်ကမ္မဋ္ဌာန်း စသည်ကို ပြရာမှာ) ဥပစာရသမာဓိလို့လဲ အဋ္ဌကထာ မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

ဝိပဿနာယောဂီမှာ ဒီဝိပဿနာသမာဓိ ကောင်းကောင်း ဖြစ်ယင် အဲဒီသမာဓိဖြင့် စူးစိုက်မိတဲ့အာရုံမှာ အမှန်အတိုင်း သိအောင် သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်က စိတ်ဦးညွှတ်ပေးတယ်။ အဲဒီလို စိတ်ညွှတ်ပေးတဲ့အတိုင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်က အမှန်အတိုင်းသိမြင် တယ်။ သိမြင်ပုံကတော့- နီဝရဏကင်းအောင် သမာဓိကောင်း ခါစ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ခါစဆိုယင် မှတ်သိရတဲ့ရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့စိတ် နာမ်ကို ခွဲခြားပြီး သိမြင်တယ်။ ဖေါင်းတယ်လို့ ရှုမှတ်ခိုက်မှာ ဖေါင်းတာက တခြား+မှတ်သိတာက တခြား ကွဲပြားပြီးသိမြင် တယ်။ ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်ခိုက်မှာ ပိန်တာက တခြား+မှတ်သိ တာက တခြား ကွဲပြားပြီး သိတယ်။ ထို့အတူပင် သွားဆဲဋ် သွားတယ် ကြွတယ် လှမ်းဟယ် ခုတယ်လို့ ရှုမှတ်ခိုက်မှာ မှတ်သိရတာက တခြား+မှတ်သိတာက တခြား ကွဲပြားပြီး သိမြင်တယ်။ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် မှတ်သိစရာရုပ်နဲ့ မှတ်သိမှု စိတ် နာမ်ကို ပိုင်းခြားပြီး သိမြင်တယ်။ အဲဒါဟာ ကွေးဆပြီး သိတာ မဟုတ်ဘူး။ မကွေး မဆရဘဲ မှတ်ရုံမှတ်ရုံမျှဖြင့် ပြတ်ပြတ်သား သား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသိသွားတာဘဲ။

အဲဒီထက် သမာဓိနှင့် ဉာဏ် အားကောင်းလာတဲ့အခါ ကျတော့ ကွေးချင်လို့ ကွေးတယ်။ ဆန့်ချင်လို့ ဆန့်တယ်။

လှုပ်ချင်လို့ လှုပ်တယ်၊ သွားချင်လို့ သွားတယ်၊ မျက်စိနဲ့ အဆင်း ရှိလို့ မြင်သိတယ်၊ နားနဲ့ အသံရှိလို့ ကြားသိတယ်၊ အာရုံရှိလို့ ကြံသိမှု မှတ်သိမှုဖြစ်တယ်၊ ကံကောင်းလို့ ကောင်းတာကို တွေ့ရခံစားရတယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကိုလဲ ခွဲခြားပြီးသိမြင်သဘောပေါက်လာတယ်။ အဲဒီထက် သမာဓိနှင့်ညာဏ် အား ကောင်း လာ တဲ့ အခါ မှာ မှတ်သိရတဲ့ အာရုံရော မှတ်သိမှုရော အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး တဏှာချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို သိမြင်ရတယ်၊ လမ်းမှာ စောင့်ကြည့်နေယင် လာသမျှ လူ ယာဉ် ရထားစသည်ကို ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့မြင်ရသလိုပါတဲ့၊ အဲဒီလို ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုချည်း တွေ့မြင်နေရတာတဲ့ အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့လဲ သိမြင်တော့တာဘဲ၊ ဒုက္ခ - ဆင်းရဲချည်းဘဲလို့လဲ သိမြင်တော့တာဘဲ၊ အနတ္တ-အစိုးရတဲ့ အတ္တကောင်မဟုတ်၊ သဘောတရားမျှဘဲလို့လဲ သိမြင်တော့တာဘဲ။ အဲဒီလို သိမြင်တာတွေဟာ အမှန်အတိုင်း သိမြင်တာတွေဘဲ၊ စိတ်ညွတ် တွေးဆပြီး သိတာမျိုး မဟုတ်ဘူး၊ သူ့ရှိရင်းအတိုင်း လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေလို့ သူ့ သဘောအမှန်ကို သိလာတာဘဲ၊ ရုပ်နှင့်နာမ် တခြားစီမို့ တခြားစီ ခွဲခြားပြီး သိတာဘဲ၊ အကြောင်း နှင့် အကျိုး ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေလို့ အဲဒီအကြောင်းနှင့် အကျိုးကို ခွဲခြားပြီး သိတာဘဲ၊ တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတာကို တွေ့ရလို့ အဲဒီအဖြစ်အပျက်ကို သိတာဘဲ၊ ရုပ်နာမ်တရားတွေက မမြဲလို့ မမြဲဘူးလို့ သိတာဘဲ၊ ရုပ်နာမ်တွေက သုခမဟုတ် အတ္တမဟုတ်လို့ ဒုက္ခ

အနတ္တလို့ သိတာဘဲ။ ဒါကြောင့် ဒီလိုမှန်စွာသိမြင်တာကို သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိမြင်နိုင်အောင် စိတ်ဦးညွှတ်ပေးတာကို သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်လို့ ခေါ်တယ်။

ဒီတော့ ဝိပဿနာယောဂီမှာ ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှ အာရုံကို ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်မိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်မှုလဲ ရှိတယ်။ အဲဒါက သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်ဘဲ။ ပေါ်လာသမျှကို အမှတ်ရဝဲ့ သတိလဲဖြစ်တယ်။ အဲဒါက သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ဘဲ။ ရှုမှတ်မိတဲ့အာရုံ၌ စူးစိုက်တည်ကြည်မှုလဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါက သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ဘဲ။ အဲဒီသမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ ဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်သုံးပါးက သမာဓိမဂ္ဂင်တော့။ နောက်ပြီးတော့ အမှန်အတိုင်း စိတ်ဦးညွှတ်ပေးတာလဲ ပါဝင်တယ်။ အဲဒါက သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ဘဲ။ အမှန်အတိုင်းသိမြင်တာက သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ဘဲ။ အဲဒီ ၂-ပါးက ပညာမဂ္ဂင်ဘဲ။ အဲဒီပညာမဂ္ဂင် ၂-ပါးနဲ့ သမာဓိမဂ္ဂင် ၃-ပါး ပေါင်းလိုက်ယင် မဂ္ဂင် ငါးပါးဖြစ်တယ်။ အဲဒီမဂ္ဂင်ငါးပါးကို ကာရကမဂ္ဂင်လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီငါးပါးက တပေါင်းတည်း ပူးတွဲပြီး ရှုသိခြင်းကိစ္စကို ဖြေလုပ်နေကြတာဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဒိဝ ဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင် သုံးပါးကတော့ တရားအား ထူထပ်မိ ရှေးအဖို့ကတည်းက ပြည့်စုံလာခဲ့တယ်။ ဝိပဿနာရှုဆဲမှာလဲ ပျက်မသွားဘူး။ သီလစင်ကြယ်မြဲ စင်ကြယ်နေတယ်။ နောက်ပြီးတော့တောင် စင်ကြယ်သေးတယ်လို့ ဆိုဘယ်ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီသီလမဂ္ဂင်သုံးပါးနှင့်တကွ ဆိုယင် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေပါတယ်။

အဲဒီလို ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေကို ဖြစ်ပွားစေရာမှာ ကမ္မ
 ယကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ သီလ သမာဓိ ဆိုတဲ့ အခြေခံမူလမဂ္ဂင်
 တွေနှင့် ရှေးဦးစွာပြည့်စုံဘို့ လိုပါတယ်။ ကံ ကံ၏အကျိုးကို
 ယုံကြည်သိမြင်တဲ့အယူမှန်ရှိတဲ့သူမှ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အား
 ထုတ်နိုင်တယ်။ ဒွါရ ၆ ပါးက ထင်ရှားပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်
 နေယဉ် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပြီး မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်တယ်
 လို့လဲ ယုံကြည်သိမြင်ပါမှ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်နိုင်
 တယ်။ သီလကလဲ စင်ကြယ်ပါမှ၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်
 ဥပစာရသမာဓိနှင့် အလားတူတဲ့ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိလဲ
 ဖြစ်ပါမှ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်တကွ အခြားဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ
 ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ကမ္မယကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိရယ်၊ သီလ
 မဂ္ဂင်သုံးပါးရယ်၊ သမာဓိရယ် ဒီသုံးမျိုး ကို ဝိပဿနာ၏အခြေ
 ခံ မူလမဂ္ဂင်တွေလို့ မှတ်ရမယ်။ နုတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း
 ရှုမှတ်ခိုက် ရှုမှတ်ခိုက်၌ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်တွေက
 အားပြည့်တဲ့အခါ အရိယမဂ္ဂင်တွေ ဖြစ်ပေါ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်
 မှောက်သိမြင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေကိုတော့
 ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင်လို့ ခေါ်တယ်။ အရိယမဂ်၏ ရှေးအဖို့မဂ္ဂင်၊ ရှေး
 သွားမဂ္ဂင်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ အစဉ်အတိုင်း ပွား
 စေအပ်တဲ့ မဂ္ဂင်တွေပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက အဲဒီ မဂ္ဂင်
 သုံးဆင့်ကို ဒီလိုဆောင်ပုဒ်စီထားပါဘယ်။

ပွားစေရမည့် မဂ္ဂင်သုံးဆင့်

၁။ မူလ၊ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။

၂။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်—တဲ့။

ကမ္မဿကဉာဏ် ဆိုတဲ့ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိရယ်၊ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ ဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင် သုံးပါးရယ်၊ ဈာနသမာဓိ သို့မဟုတ် ဥပစာရသမာဓိ သို့မဟုတ် ဥပစာရသမာဓိနှင့် တူညီသော ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိရယ် ဒီသုံးမျိုးက ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒါတွေကို မူလမဂ္ဂင်လို့ ဆိုရတယ်။ အဲဒီ သုံးမျိုးထဲမှာ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိကတော့ ဝိပဿနာရှုနေရင်းဘဲ ပြည့်စုံလာပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ ဝိပဿနာသမာဓိ ကောင်းကောင်း အားမရှိသေး ယင် နာမ်ရုပ်တို့၏သဘောကိုသိတဲ့ နာမရူပရိစ္ဆေဒဉာဏ်တောင် ကောင်းကောင်း မဖြစ်သေးဘူး။ အဲဒီဝိပဿနာသမာဓိအားပျံ့လာပြီး နိဝရဏတွေ ကင်းတဲ့အခါကျမှ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်မှစပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ကောင်းကောင်းဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီခဏိကဝိပဿနာသမာဓိကိုလဲ ဝိပဿနာက စရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ရှေးဦးစွာပြည့်စုံစေဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ တချို့ကတော့ ဘာသမာဓိမျှ မရှိပါဘဲနဲ့ စစချင်း အဖြစ်အပျက် အနိစ္စသက္ခဏာစသည်ကို ရှုဖို့ ညွှန်ကြားနေကြတယ်။ အဲဒါကတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် ဖြစ်ဖို့မရှိပါဘူး။ ပါရမီဖြစ်ကုသိုလ် ဖြစ်လောက် ရှိမှာပါဘဲ။

ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ သီလမဂ္ဂင် ဥပစာရသမာဓိ ဈာန်သမာဓိ ဆိုတာတွေကတော့ ဝိပဿနာ မရှုခင်ကကည်းက ပြည့်စုံစေရတဲ့ အခြေခံ မဂ္ဂင်တွေပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ဝိပဿနာက

စပြီးရုံတဲ ဝိပဿနာယာနိကပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ဥပစာရသမာဓိနဲ့
 ဈာန်သမာဓိကို မထူထောင်တော့ဘဲ မြင်မှုကြားမှုစသော ဥပါ
 ဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကဘဲ စပြီး ရှုနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မူလ
 ပဏ္ဏာသမ္ပဒါယာဒသုတ် အဋ္ဌကထာ[နာ ၁၁၂-၃]မှာ သမထ
 ယာနိကရူပုံနှင့် ဝိပဿနာယာနိကရူပုံကို ဒီလိုပြဆိုထားပါတယ်။

ဣဒ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စော - အချို့ ယောဂီ
 သည်၊ ဥပစာရသမာဓိံ ဝါ-ဥပစာရသမာဓိကိုသော်၎င်း၊ အပ္ပ
 နာသမာဓိံ ဝါ-ဈာန်အပ္ပနာသမာဓိကိုသော်၎င်း၊ ပဌမံ ဝိပဿ
 နာ မရူမိ ရှေးဦးစွာ၊ ဥပ္ပါဒေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ အယံ-ဤ ၂-ပါး
 သော သမာဓိသည်၊ သမထော-သမထပေတည်း။ သော-သ
 မာဓိကို ဖြစ်စေပြီးသော ထိုယောဂီသည်၊ တဉ္စ-ထိုသမာဓိကို
 ၎င်း၊ တံသမ္ပယုတ္တေ စ ဓမ္မေ-ထိုသမာဓိနှင့်ယှဉ်သောတရား
 တို့ကို၎င်း၊ အနိစ္စာဒိဟိ-အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊
 ဝိပဿတိ-ရှု၏၊ အယံ-ဤရူသိခြင်းသည်၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿ
 နာ ပေတည်း-တဲ့။

ဒါက သမထယာနိကယောဂီ၏ ဝိပဿနာရူပုံကို ပြတဲ့
 ကောင်းပါဘဲ၊ အဲဒီမှာ “အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်
 ရှုတယ်” လို့ ဆိုတာကတော့ အကျဉ်းချုံးပြတာပါဘဲ၊ ရှုစဉ်
 အကျယ်အားဖြင့် ဆိုယင် ဈာန်ဝင်စားပြီးတော့ အဲဒီဈာန်
 သမာဓိစသည်ကို စပြီးရုံ တဲအခါမှာ အဲဒီဈာန်သမာဓိစသော
 နာမ်နှင့် သူ၏မှီရာရုပ်ကို ခွဲခြားပြီးသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်
 ကဘဲ စပြီးဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ အထင်

အရှားပြထားတာ ရှိပါတယ်။ ဥပစာရသမာဓိကို စပြီးရှုယင်လဲ နည်းတူပင် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ကတဲ စပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီကနောက် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ပြီးတော့မှ အနိစ္စ လက္ခဏာ စသည်ကို ရှုမြင်တဲ။ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာ ယာနိက၏ ရှုပုံကိုတော့—

ဣဓ—ဤသာသနာတော်၌၊ ကေစွော ပန - အချို့၊ ယောဂီသည်ကား၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ—ဆိုခဲ့ပြီးသော အပြားရှိသော၊ သမထံ—ဥပစာရသမာဓိနှင့် ဈာန်သမာဓိဟူသော သမထကို၊ အနုပ္ပါဒေတွာဝ - မဖြစ်စေမူ၍သာလျှင်၊ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ—ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စာဒိဟိ—အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဝိပဿတိ—ရှု၏၊ အယံ—ဤရှုခြင်းသည်၊ ဝိပဿနာ—ဝိပဿနာပေတည်း—လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

ဒီမှာလဲ “ဥပစာရသမာဓိ ဈာန်အပ္ပနာသမာဓိကို မဖြစ်စေတော့ဘဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို စပြီး အနိစ္စ စသည်တို့ဖြင့် ရှုတယ်” ဆိုပေမဲ့၊ “ပဌမ စပြီးရှုကတည်းက အနိစ္စ စသည်ကို သိမြင်တယ်” လို့တော့ မယူရဘူး။ နိဝရဏ ကိလေသာ စိတ်ကူးတွေ မကင်းသေးယင် ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝလက္ခဏာတောင် ကောင်း ကောင်း မသိနိုင်သေးပါဘူး။ နိဝရဏ ကိလေသာစိတ်ကူးတွေကို ကင်းစေနိုင်တဲ့ ဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိ ကောင်းကောင်းဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီ ခဏိကသမာဓိ ဖြစ်တဲ့အခါကျမှ နိဝရဏ ကိလေသာစိတ်ကူးတွေကင်းပြီး စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်တယ်။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တဲ့အခါကျမှ ရုပ်နာမ်တို့၏ သ-

ဘာဝလက္ခဏာကို ကောင်းကောင်းသိပြီး နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကနေောက် အကြောင်းအကျိုးကို သိတဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ပြီးတော့ အနိစ္စ စသည်ကို သိတဲ့ သမ္မာသနဉာဏ်စသည် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံက ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ အကျယ်ပြထားပြီး ရှိနေတဲ့အတွက် ဒီအဋ္ဌကထာမှာတော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ စသည်တို့ဖြင့် ရှုတယ်လို့ အကျဉ်းချုပ်ပြထားတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။ အဲဒီလို မယူဘဲနဲ့ စပြီးရှုကတည်းက အနိစ္စ စသည်ကို သိမြင်တဲ့ဉာဏ်ဖြစ်တယ်လို့ ယူယင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နဲ့ ဆန့်ကျင်တယ်။ ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါး ဖြစ်စဉ်နဲ့လဲ ဆန့်ကျင်တယ်။ ဆန့်ကျင်ယင် အစစ်အမှန် မဟုတ်ဘူး၊ အတုအယောင် အမှားပေါ့။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သမာဓိသုံးပါးထဲက တပါးပါး ဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ပြီးသည့်နောက်မှာ မြင်မှု ကြားမှုစသော ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို ရှုမှတ်ပြီး သဘာဝလက္ခဏာကို သိသိသွားတာလဲ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာမဂ်ဘဲ၊ ရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြား ခွဲခြမ်းပြီး သိတာလဲ ဝိပဿနာမဂ်ဘဲ၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုးကို ပိုင်းခြားပြီး သိတာလဲ ဝိပဿနာမဂ်ဘဲ၊ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ် ပြီး ပျောက် ပျောက် သွားတာကို တွေ့ရလို့ “အနိစ္စ—မမြဲဘူး၊ ဒုက္ခ—ဆင်းရဲချည်းဘဲ၊ အနတ္တ—အစိုးမရတဲ့ သဘောတရားမျှဘဲ” လို့ သိသိသွားတာလဲ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာမဂ်ဘဲ၊ အဲဒီလို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် သိတဲ့ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာမဂ်က သုံးသပ်ဆင်ခြင်တဲ့ သမ္မာသနဉာဏ်မှ အနုလောမဉာဏ်အထိ ဆယ်ဆင့်ရှိတယ်။ အနုလောမဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာမဂ်ဖြစ်ပြီး

တဲ့နောက်မှာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝ ဆိတ်သုဉ်းကင်းငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်အာရုံဆီကိုညွှတ်တဲ့ ဂေါတြဘူဉာဏ်ဖြစ်ပြီးတော့ အဲဒီနိဗ္ဗာန် အာရုံထဲသို့ ပြေးဝင်သွားတဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်တော့တာဘဲ။ ဒါကြောင့် မူလ၊ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင်နိဗ္ဗာန်ခါတ်” လို့ ဆိုထားတာဘဲ။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁။ မူလ၊ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။

၂။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင်နိဗ္ဗာန်ခါတ်။

အတိုချုပ် ဆိုလိုတာကတော့ မူလမဂ္ဂင်ကို အခြေခံပြီး ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ဖြစ်ပွားစေလို့ရှိသင် အရိယမဂ္ဂင် ဖြင့် နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းဓာတ်ထဲ ဝင်ရောက်သွားတယ်လို့ ဆိုလိုတာပါဘဲ။ အဲဒီကော့ နိဗ္ဗာန်ကို အရိယမဂ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုလိုလျှင် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်—ရှေးအဖို့မဂ် — ရှေ့သွားမဂ် ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေရမယ်။ ဘယ်လို ပွားစေရမလဲ ဆိုသင်—

ပုဗ္ဗဘာဂမဂ် ပွားစေပုံ

ဒုက္ခေ ဉာဏံ—ဆိုတဲ့ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဒုက္ခသစ္စာ မည်တဲ့ ဉပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုသိပြီး ပွားစေရမယ်။ ဒုက္ခသစ္စာ ဆိုတာ ပိုင်းခြားသိအပ်တဲ့ ပရိညေယျတရားဘဲ။ ဒုက္ခ

သစ္စာကို ရှုပြီး ပိုင်းခြားသိယင် သမုဒယကို ပယ်ခြင်းကိစ္စလဲ ပြီးတယ်။ ပယ်သောအားဖြင့် သိတဲ့ ပဟာနပဋိဝေဓကိစ္စ ပြီးစီး သွားတာပါ။ မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားစေခြင်းကိစ္စလဲ ပြီးတယ်။ မဂ္ဂ သစ္စာ ဆိုတာမိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပွားစေရတယ်။ ရှုသိတိုင်း ရှုသိ တိုင်း ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ဖြစ်ပွားတယ်။ အဲဒါဟာ ဖြစ်ပွားစေ သောအားဖြင့် သိတဲ့ ဘာဝနာပဋိဝေဓကိစ္စ ပြီးစီးသွားတာ။ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် သိတိုင်း သိတိုင်း နိစ္စစသည်ဖြင့် စွဲလမ်းပြီး ဖြစ်မည့် အဝိဇ္ဇာစသည်ကင်းတယ်။ အဝိဇ္ဇာ စသည်ကင်းတော့ သင်္ခါရစသည်တွေလဲ အကုန်ကင်းကင်းသွားတယ်။ အဲဒီလို ရှုသိ တဲ့ အာရုံနဲ့ စပ်ပြီး ကိလေသာ ကံ ဝိပါက်ခန္ဓာတွေ တဒဂ် အားဖြင့် ကင်းကင်းသွားတာဟာ တဒဂ်နိဗ္ဗာန်ကို ဝိပဿနာ ဖြင့် ဆိုက်ရောက်သွားတာ။ ဒါကြောင့် မျက်မှောက်ဆိုက်ပြီး သိတဲ့ သန္တိကိရိယာပဋိဝေဓကိစ္စလဲ ပြီးသွားတယ်။ အဲဒီလို (ပရိညာ ပဟာန ဘာဝနာ သန္တိကိရိယာ ဆိုတဲ့) ကိစ္စလေးပါး လုံး ပြီးစီး ပြီးစီး သွားအောင် ဒုက္ခသစ္စာမည်တဲ့ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။

ဘယ်လိုသိရမှာလဲ။ ကျက်မှတ်ပြီး ဆင်ခြင်သောအား ဖြင့် သိရမှာလားဆိုယင်။ အဲဒီလိုကျက်မှတ်ဆင်ခြင်ပြီး သိရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကျက်မှတ်ဆင်ခြင်ပြီး သိတယ်ဆိုတာက သညာသိ မှု။ တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ရုပ်နာမ်ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိတာ မဟုတ်ဘူး။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် ကိုယ်တွေ့ အသိ။ ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီးသိမှ သံသယကင်းတာ။ ရုပ်နဲ့နာမ် မှု ရှိတာကို ရှုမှတ်ပြီးကိုယ်တိုင်သိမှ “ရုပ်နဲ့နာမ်မျှ ရှိတာ။

ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မရှိဘူး” ဆိုတာ သံသယကင်းပြီး အသိရှင်း နိုင်တယ်။ ထို့အတူပင် တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ပြီး အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေပုံကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ရမှ “အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှရှိတယ်” ဆိုတာကို သံသယ ကင်းပြီး အသိရှင်းနိုင်တယ်။ ရှုမှတ်နေယင်း ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက် နေတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ရမှ မမြဲဘူး စသည်ဖြင့် သံသယကင်း ပြီး အသိရှင်းနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ခိုက် ကြားခိုက် စသည် မှာ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ သဘောတရားတွေကို သူဖြစ်ပေါ် ရင်းအတိုင်း သတိဉာဏ်ဖြင့် လိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက်ရှုပါမှ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝလက္ခဏာဆိုတဲ့ သဘောမှန်ကို သိနိုင်တယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ “ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ၊ သဘာဝ၊ မုချ သိနိုင်သည်” တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ သဘောမှန်ကိုသိသည်

၁။ ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ၊ သဘာဝ၊ မုချသိနိုင်သည်။

စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ကိုယ်ထဲမှာ ပူတဲ့သဘော ထင်ရှား နေတဲ့အခါ ပူတယ် ပူတယ်လို့ သတိဉာဏ်ဖြင့် စိုက်ပြီး ရှုမှတ် နေယင် ပူတဲ့သဘောကို အမှန်အတိုင်းမသိပေဘူးလား။ ပူတဲ့ သဘောဆိုတာ တေဇောဓိတ်၏ သဘာဝလက္ခဏာတဲ့။ အဲဒီ ပူတဲ့သဘောကိုသာ ရှုသိနေတဲ့အခိုက်မှာ ပူတဲ့သဘောမျှကိုသာ

သိတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ် ယောက်ျား မိန်းမ ငါကောင် စသည်ဖြင့် အမှားသိမပါဘူး၊ အမှန်သိသာ ဖြစ်နေတယ် မဟုတ်လား။ ၎င်း အတူပင် ကိုယ်ထဲက တောင့်တာ တင်းတာ တွန်းကန်တာ လှုပ်ရှားတာကို သတိဉာဏ်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေလျှင် အဲဒီ တောင့်တင်း တွန်းကန် လှုပ်ရှားတဲ့ သဘောကိုသာ သိရတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ် ယောက်ျား မိန်းမစသည်ဖြင့် အသိမှား မပါဘူး၊ ဝါယောဓါတ်ရဲ့ သဘောမှန်ကိုသာ သိရတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ ဝါယောဓါတ်ကို သဘောမှန်အတိုင်း လိဘို့ရာ—

ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ — စသည်ဖြင့် သွားဆဲမှာ သွားတာကို သိဘို့၊ ရပ်ဆဲမှာ ရပ်တာကို သိဘို့၊ ထိုင်ဆဲမှာ ထိုင်တာကို သိဘို့၊ လျောင်းအိပ်ဆဲမှာ လျောင်း အိပ်တာကို သိဘို့၊ ကိုယ်အမူအရာ တစုံတခုကို ပြုယင် အဲဒီ ကိုယ်အမူအရာကို သိဘို့ ညွှန်ကြားထားတာဘဲ။

သွားဆဲမှာ—ဆိုတာက ဂစ္ဆန္တော ဝါ—သွားဆဲသော် လည်း—လို့ ပစ္စုပ္ပန်ဟော အန္တ — ပစ္စည်းနှင့် ဟောထားတဲ့ အတွက် သွားဆဲလို့ ဖေါ် ပြခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီပုဒ်ကို ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓက “သွားတုန်း၊ သွားဆဲ၊ သွားခိုက်၊ သွားစဉ် မူလည်း” လို့ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်ကြီးဖွင့်ပြီး အနက်ပြန်ထားပါ တယ်။ ဟုတ်တယ်၊ သွားနေဆဲမှာ ရှုမှ အဲဒီအခိုက်မှာ ဖြစ်တဲ့ တောင့်တင်း တွန်းကန်လှုပ်ရှားမှု ဝါယောဓါတ်၏ သဘောကို သိနိုင်ပယ်၊ မသွားဘဲနဲ့ ထိုင်နေယင်း အိပ်နေယင်း “သွားတယ်

ဆိုတာ သွားလိုတဲ့စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝါယောဓါတ်ဘဲ” စသည်
ဖြင့် ကျမ်းလန်သုတအရ ဆင်ခြင်နေရုံမျှဖြင့် သွားခိုက်မှာ တ
ကယ် ဖြစ်ပျက်တဲ့ တောင့်တင်းတုန်းကန် လှုပ်ရှားမှု သဘောကို
အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ဘူး။

ဥပမာ—လျှပ်ရောင်လက်ခိုက်မှာ ကြည့်မိယင် အဲဒီလျှပ်
ရောင်လက်ပုံ အခြင်းအရာကို အမှန်အတိုင်းသိရဘယ်၊ မလက်မီ
က ဖြစ်စေ၊ လက်ပြီး ကွယ်ပျောက်သွားမှဖြစ်စေ လျှပ်ရောင်
ဟာ ဘယ်နေရာက ဘယ်လိုလက်လိမ့်မယ်၊ ဘယ်လိုလက်သွား
တယ် စသည်ဖြင့် ကြံတွေးကြည့်ရုံမျှနဲ့ တော့ အမှန်အတိုင်းမသိ
နိုင်ဘူး၊ မလက်မီဖြစ်စေ၊ လက်ပြီးကွယ်ပျောက်သွားမှဖြစ်စေ
ကောင်းကင်မော်ကြည့်လို့လဲ အမှန်အတိုင်း မသိမမြင်နိုင်ဘူး၊
အဲဒါလိုပဲသိတဲ့ သွားဆဲမှာ မရှုဘဲနဲ့ ကြံတွေးကြည့်ရုံမျှနဲ့ တော့
တကယ်ဖြစ်ပျက်သွားတဲ့ တောင့်တင်း တုန်းကန် လှုပ်ရှားမှု
သဘောကို အမှန်အတိုင်းမသိနိုင်ဘူး၊ သွားဆဲမှာ သွားမှုကို
စူးစိုက်ပြီးရှုမှသာ တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ တောင့်တင်းတုန်းကန်
လှုပ်ရှားမှုကို အမှန်အတိုင်း သိနိုင်ပါတယ်။

သွားဆဲမှာ သွားတယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်
စသည်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီးရှုနေယင်၊ ရှုခါစမှာ ထူးထူးခြားခြား
မသိရသေးပေမဲ့ နီဝရဏကင်းလောက်အောင် သမာဓိအား
ကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ တောင့်တင်းတုန်းကန် လှုပ်ရှားမှု
နဲ့ မှတ်သိမှုကို ကွဲကွဲပြားပြား သိလာတယ်၊ သွားချင်တဲ့စိတ်
ကြောင့် သွားရုပ်အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပျက်နေတာကိုလဲ သိလာ
တယ်။ အဲဒီလို သိပုံကို သတိပဋ္ဌာန်အဖွင့် အဋ္ဌကထာများမှာ—

သိတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ် ယောက်ျား မိန်းမ ငါကောင် စသည်ဖြင့် အမှားသိမပါဘူး၊ အမှန်သိသာ ဖြစ်နေတယ် မဟုတ်လား။
 ထို အတူပင် ကိုယ်ထဲက တောင့်တာ တင်းတာ တွန်းကန်တာ လှုပ်ရှားတာကို သတိဉာဏ်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေလျှင် အဲဒီ တောင့်တင်း တွန်းကန် လှုပ်ရှားတဲ့ သဘောကိုသာ သိရတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ် ယောက်ျား မိန်းမစသည်ဖြင့် အသိမှား မပါဘူး၊ ဝါယောဓါတ်ရဲ့ သဘောမှန်ကိုသာ သိရတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ ဝါယောဓါတ်ကို သဘောမှန်အတိုင်း သိဘို့ရာ—

ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ — စသည်ဖြင့် သွားဆဲမှာ သွားတာကို သိဘို့၊ ရပ်ဆဲမှာ ရပ်တာကို သိဘို့၊ ထိုင်ဆဲမှာ ထိုင်တာကို သိဘို့၊ လျောင်းအိပ်ဆဲမှာ လျောင်း အိပ်တာကို သိဘို့၊ ကိုယ်အမူအရာ တစုံတခုကို ပြုယင် အဲဒီ ကိုယ်အမူအရာကို သိဘို့ ညွှန်ကြားထားတာဘဲ။

သွားဆဲမှာ—ဆိုတာက ဂစ္ဆန္တော ဝါ—သွားဆဲသော် လည်း —လို့ ပစ္စုပ္ပန်ဟော အန္တ — ပစ္စည်းနှင့် ဟောထားတဲ့ အတွက် သွားဆဲလို့ ဖေါ် ပြခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီပုဒ်ကို ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓက “သွားတုန်း၊ သွားဆဲ၊ သွားခိုက်၊ သွားစဉ် မူလည်း” လို့ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်ကြီးဖွင့်ပြီး အနက်ပြန်ထားပါ တယ်။ ဟုတ်တယ်၊ သွားနေဆဲမှာ ရှုမှ အဲဒီအခိုက်မှာ ဖြစ်တဲ့ တောင့်တင်း တွန်းကန်လှုပ်ရှားမှု ဝါယောဓါတ်၏ သဘောကို သိနိုင်ပယ်၊ မသွားဘဲနဲ့ ထိုင်နေယင်း အိပ်နေယင်း “သွားတယ်

ဆိုတာ သွားလိုတဲ့စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝါယောဓါတ်ဘဲ” စသည် ဖြင့် ကျမ်းလန်သုတအရ ဆင်ခြင်နေရုံမျှဖြင့် သွားခိုက်မှာ တကယ် ဖြစ်ပျက်တဲ့ တောင့်တင်းတုန်းကန် လှုပ်ရှားမှု သဘောကို အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ဘူး။

ဥပမာ—လျှပ်ရောင်လက်ခိုက်မှာ ကြည့်မိယင် အဲဒီလျှပ်ရောင်လက်ပုံ အခြင်းအရာကို အမှန်အတိုင်းသိရဘယ်၊ မလက်မီက ဖြစ်စေ၊ လက်ပြီး ကွယ်ပျောက်သွားမှဖြစ်စေ လျှပ်ရောင်ဟာ ဘယ်နေရာက ဘယ်လိုလက်လိမ့်မယ်၊ ဘယ်လိုလက်သွားတယ် စသည်ဖြင့် ကြံတွေးကြည့်ရုံမျှနဲ့ တော့ အမှန်အတိုင်းမသိနိုင်ဘူး၊ မလက်မီဖြစ်စေ၊ လက်ပြီးကွယ်ပျောက်သွားမှဖြစ်စေ ကောင်းကင်မော်ကြည့်လို့လဲ အမှန်အတိုင်း မသိမမြင်နိုင်ဘူး၊ အဲဒါလိုပါတဲ သွားဆဲမှာ မရှုဘဲနဲ့ ကြံတွေးကြည့်ရုံမျှနဲ့ တော့ တကယ်ဖြစ်ပျက်သွားတဲ့ တောင့်တင်း တုန်းကန် လှုပ်ရှားမှု သဘောကို အမှန်အတိုင်းမသိနိုင်ဘူး၊ သွားဆဲမှာ သွားမှုကို စူးစိုက်ပြီးရှုမှသာ တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ တောင့်တင်းတုန်းကန် လှုပ်ရှားမှုကို အမှန်အတိုင်း သိနိုင်ပါတယ်။

သွားဆဲမှာ သွားတယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ် စသည်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီးရှုနေယင်၊ ရှုခါစမှာ ထူးထူးခြားခြား မသိရသေးပေမဲ့ နီဝရဏကင်းလောက်အောင် သမာဓိအား ကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ တောင့်တင်းတုန်းကန် လှုပ်ရှားမှုနဲ့ မှတ်သိမှုကို ကွဲကွဲပြားပြား သိလာတယ်၊ သွားချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် သွားရုပ်အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပျက်နေတာကိုလဲ သိလာတယ်။ အဲဒီလို သိပုံကို သတိပဋ္ဌာန်အဖွင့် အဋ္ဌကထာများမှာ—

ဂစ္ဆာမိတိ စိတ္တံ—သွားမည်ကြံသောစိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ—ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ တံ—ထိုစိတ်က၊ ဝါယံ ဇနေတိ—တောင့်တင်း တွန်းကန် လှုပ်ရှားမှု ဆိုတဲ့ ဝါယောရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ စိတ္တကိရိယဝါယောဓါတုဝိပ္ပာရေန—စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ တောင့်တင်း တွန်းကန် လှုပ်ရှားမှု၏ ပြန့်ကားလှုပ်ရှားခြင်းကြောင့်၊ သကလကာယဿ—တကိုယ်လုံး၏၊ ပုရတော အဘိနိဟာရော—ရှေ့ဘက်သို့ ဆောင်သွားခြင်းကို၊ ဂမနန္တိ ဝုစ္စတိ—သွားမှု—သွားတယ်လို့ ဆိုရတာဘဲ—စသည်ဖြင့် ယောဂီသိပုံကို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဝမ်းပိုက် ဖောင်းကြွလာတဲ့အခါ ဖောင်းတယ်လို့ စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေရာမှလဲ သမာဓိအားကောင်း လာတဲ့အခါ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှု အဆင့်ဆင့်ဖြစ်နေပုံကို အမှန်အတိုင်း သိရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှကို အကုန်လုံး စေ့ငအောင် လိုက်ပြီး မရှုနိုင်သေးတဲ့ အားထုတ်ခါစ ယောဂီများအား ဖောင်းတာ ပိန်တာမှစပြီး ရှုမှတ်ဖို့ ဘုန်းကြီးတို့က ညွှန်ကြားနေပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ် နေယင်း စိတ်ကူး ကြံစည်မှု တစုံတခု ဖြစ်ပေါ်လာယင် အဲဒီစိတ်ကိုလဲ ရှုမှတ်ဖို့ ညွှန်ကြားပါတယ်။ ပြီးယင် ဖောင်းတာ ပိန်တာကိုပြန် မှတ်ဖို့ ညွှန်ကြားပါတယ်။ ကိုယ်ထဲက ညောင်းတာ ပူတာ နာတာ ကျင်တာစသည် ထင်ရှား ပေါ်လာယင် အဲဒီဒုက္ခဝေဒနာကိုလဲ ရှုမှတ်ဖို့ ပြီးလျှင် ဖောင်းဘာပိန်တာ ပြန်မှတ်ဖို့စသည် ဖြင့် ညွှန်ကြားနေပါတယ်။ အဲဒီလို ညွှန်ကြားရတာက ဘာကြောင့်လဲ ဆိုလျှင်၊ ရှုမှတ်ခါစယောဂီဟာ ကောင်းကောင်း

နားမလည်သေးဘဲအတွက် တခုခုကို ရှုမှတ်ပြီးလျှင် ဘယ်ဟာ ရှုရမှာပါလိမ့်စသည်ဖြင့် စဉ်းစားလျက် အချိန်ကုန် နေတတ်တယ်။ အဲဒီလိုအချိန်အလကား ကုန်သွားရအောင် ဖေါင်းတာ ပိန်တာကို ကိန်းသေထားပြီး ရှုမှတ်ဖို့ ညွှန်ကြားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သမာဓိဉာဏ် အားကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ ဒွါရ ၆ ပါးက ပေါ်လာသမျှကို သူ့ဖြစ်ပေါ်စဉ်အတိုင်း အကုန် လိုက်မှတ်ဖို့လဲ ညွှန်ကြားပါတယ်။ ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း ဖြစ်ပျက်သမျှ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေကို အကုန်လုံးအကြွင်းမဲ့ လိုက်ပြီး ရှုနိုင်တဲ့ ယောဂီတပည့်တွေလဲ များစွာရှိနေပါတယ်။

သဘောမှန်ကိုသိမှ ဖြစ်ပျက်မြင်သည်

အဲဒီလို ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တွေကို လိုက်ပြီးရှုနေရင် တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ သဘောသဘာဝ အစစ်အမှန်ကို သိပြီးတော့ အဲဒီသဘောတရားများ၏ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အစပိုင်း ဖြစ်မှုကိုလဲ သေချာစွာ သိရတယ်။ ပျက်ပျက်သွားတဲ့ နောက်ဆုံးပိုင်း ပျောက်ကွယ်မှု ပျက်မှုကိုလဲ သေချာစွာသိရတယ်။ အဲဒီလို သဘောအထည်ကိုယ်ကို သိပြီးမှ အစ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ အဆုံး ပျောက်ကွယ်သွားပုံကို အမှန်အတိုင်း သိနိုင်တယ်။ အဲဒါကို “သဘောသိမှ၊ ဥဒယ၊ ဝယ မြင်နိုင်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၂။ သဘောသိမှ၊ ဥဒယ၊ ဝယ မြင်နိုင်သည်။

ဥဒယ ဆိုတာ ဖြစ်ခြင်းဘဲ၊ ဝယ ဆိုတာ ပျက်ခြင်းဘဲ၊ ဥဒယ ဝယ ဆိုတာ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း၊ အဖြစ်အပျက်ပါဘဲ၊ ရုပ်နာမ်အစစ်ရဲ့ သဘောအထည်ကိုယ်ကို မတွေ့ရသေးဘဲနဲ့ အဲဒီအဖြစ်အပျက်ကို မသိမမြင်နိုင်ဘူး။ ဥပမာ— လျှပ်ရောင် လက်နေတုန်း မကြည့်မိမမြင်မိပါဘဲနဲ့ အဲဒီလျှပ်ရောင်ရဲ့ ပေါ် လာပုံ ဖြစ်ပုံကို သိနိုင်ပါ့မလား၊ မသိနိုင်ပါဘူး၊ အဲဒီလျှပ်ရောင် ပျောက်ကွယ်သွားပုံကိုလဲ သိနိုင်ပါ့မလား၊ မသိနိုင်ပါဘူး၊ အဲဒါ လိုဘဲ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို မရှုမသိပါဘဲ အဲဒီရုပ်နာမ်၏ အဖြစ်အ ပျက်ကို မသိနိုင်ဘူးဆိုတာ သိနားလည်ထားကြရမယ်။ ဒါ ကြောင့် တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ရုပ်နာမ်ကို မရှုပါဘဲနဲ့ “ဖြစ်ပျက် ဖြစ်ပျက်” ဆိုနေရုံမျှဖြင့် တကယ်အဖြစ်အပျက်ကို သိတဲ့ ဝိပ- သနာဉာဏ်အစစ် မဖြစ်ဘူး၊ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကိုရှုမှတ်ပြီး တကယ် ဖြစ်ပျက်သွားပုံကို တွေ့ပါမှ တကယ်အဖြစ်အပျက်ကို သိတဲ့ ဝိပသနာဉာဏ်အစစ် ဖြစ်ဘယ်ဆိုတာကိုလဲ ကိန်းသေမှတ်ထား ကြရမယ်။

တကယ်ဖြစ်ပျက်တာကိုမြင်မှ အနိစ္စကိုသိသည်

အဲဒီလိုတကယ်ဖြစ်ဘာ တကယ်ပျက်တာကို မြင်မှ (ဟုတွာ -ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍၊ အဘာဝတော-မရှိတော့ခြင်း ပျောက် ကွယ်သွားခြင်းကြောင့်၊ အနိစ္စာ-မမြဲကုန်-လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း) ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်

ဥာဏ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌတွေ့မြင်နိုင်တယ်။ အဲဒါကို “ဖြစ်ပျက်မြင်မှ၊ အနိစ္စ၊ ဒိဋ္ဌ သိနိုင်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၃။ ဖြစ်ပျက် မြင်မှ၊ အနိစ္စ၊ ဒိဋ္ဌ သိနိုင်သည်။

အဲဒီလို အနိစ္စကို သိရာမှာ ဗဟုသုတအဖြစ် မှတ်သားရအောင် အဋ္ဌကထာမှာ—“အနိစ္စံ ဝေဒိတဗ္ဗံ—အနိစ္စကိုသိရမည်။ အနိစ္စတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ—အနိစ္စအဖြစ်—အနိစ္စလက္ခဏာကို သိရမည်။ အနိစ္စာနုပဿနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ—အနိစ္စာနုပဿနာဥာဏ်ကို သိရမည်” လို့ ခွဲခြားပြထားပါတယ်။ အဲဒီခွဲခြားပုံကို ဆိုကြရမယ်။

၄။ . အနိစ္စကို သိရမည်။ အနိစ္စလက္ခဏာကို သိရမည်။
အနိစ္စာနုပဿနာကို သိရမည်။

အနိစ္စဆိုတာ ဘာတွေလဲ ဆိုတော့၊ အနိစ္စန္တိ ခန္ဓပဉ္စကံ—လို့ ဖွင့်ပြထားတဲ့အတိုင်း မြင်မှု ကြားမှုစသည်ဖြင့် ထင်ရှား ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေပါတဲ့၊ ဓမ္မစကြာတရားတော်မှာ အသေးစိတ်အားဖြင့် ခွဲခြားပြခဲ့တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးပါတဲ့၊ အဲဒါကို “ဖြစ်ပျက်သမျှ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာက အနိစ္စတရား” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၅။ ဖြစ်ပျက်သမျှ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာက အနိစ္စတရား။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဒွါရ ၆ ပါးက ပေါ်လာသမျှကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီမှာ သမ္မသနဉာဏ် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သည် ဖြစ်တဲ့အခါမှာ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားတွေဟာ မမြဲတဲ့ခန္ဓာငါးပါးတွေပါဘဲ။ ဘာကြောင့် အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့ ဆိုရသလဲ ဆိုယင်၊ ဖြစ်ပေါ် ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ကွယ်ပျောက် ကွယ်ပျောက် သွားလို့ ပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ပြီးကွယ်ပျောက်သွားခြင်းဟာ အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့ အသိအမှတ်ပြုရခြင်း၏ အမှတ်လက္ခဏာပါဘဲ။ ဥပမာ ကွင်းပြင်ကြီး တခုထဲမှာ အိမ်တလုံး ဆောက်လိုက်ယင်၊ အဲဒီအိမ်ဟာ အစက မရှိသေးဘဲ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတာဘဲ။ နောက်တချိန်ကျယင် အဲဒီအိမ်ဟာ တနည်းနည်းဖြင့် ပျက်စီးကွယ်ပျောက်သွားလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ အဲဒီအိမ်ကို မြဲတယ်လို့ ဆိုရမလား၊ မမြဲဘူးလို့ ဆိုရမလား၊ (မမြဲဘူးလို့ ဆိုရပါတယ်ဘုရား)။ ဘာကြောင့်လဲ အစကမရှိသေးဘဲ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ ဖြစ်ပြီးတော့လဲ ပျက်စီး ပျောက်ကွယ် သွားတယ်။ ဒါကြောင့်ပါဘဲ။ အဲဒီတော့ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ကွယ်ပျောက်သွားခြင်းဟာ မမြဲဘူးလို့ အသိအမှတ်ပြုရခြင်း၏ အမှတ်လက္ခဏာဘဲ မဟုတ်လား။ တနည်းဥပမာကတော့ မိုးမှောင်ကျနေတဲ့ တိမ်တိုက်ထဲမှ လျှပ်ရောင်ကလေးပေါ်ထွက်လာတယ်၊ ပေါ်လာပြီးတော့ ချက်ခြင်းဘဲ ပျောက်ကွယ်သွားတယ်။ အဲဒီလို ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားတဲ့လျှပ်ရောင်ဟာ မြဲသလား၊ မမြဲဘူး

လား၊ (မမြဲပါဘုရား)။ ဘာကြောင့်လဲ၊ အစကမရှိသေးဘဲ အသစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားလို့ ဘဲ မဟုတ်လား၊ ဒါကြောင့် ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားခြင်းကို မမြဲဘူးလို့ အသိအမှတ်ပြုရခြင်း၏ အမှတ်လက္ခဏာလို့ ဆိုရတယ်။ အဲဒါကို အဋ္ဌကထာမှာ “ဟုတ္တာ—အစကမရှိသေးဘဲရှိလာပြီး ပေါ်လာပြီး၍၊ အဘာဝါကာရော—မရှိသောအခြင်းအရာ—ကွယ်ပျောက်သွားသောအခြင်းအရာသည်၊ အနိစ္စလက္ခဏံ—မမြဲဟုမှတ်သိရကြောင်း အနိစ္စလက္ခဏာမည်၏” လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက “ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာကအနိစ္စလက္ခဏာ” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၆။ ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာက အနိစ္စလက္ခဏာ။

အနိစ္စလက္ခဏာကိုမြင်မှ အနိစ္စာနုပဿနာ ဖြစ်သည်

လူများမှာ တဦးနဲ့ တဦး မတူဘဲ ကွဲပြားတဲ့ အမှတ်လက္ခဏာကလေးတွေရှိတယ်၊ မျက်နှာ မျက်ခုံး မျက်လုံး နှာတံ အသားအရေ မွဲ စသည်တွေပါဘဲ၊ အဲဒီ အမှတ်လက္ခဏာများကို ကြည့်ရှု တွေ့မြင်ပြီးမှ ဘယ်သူဘဲဆိုတာ သိရတယ်၊ အဲဒီလူရဲ့ ပုံပန်းလက္ခဏာကို မမြင်ရသေးယင်တော့ ဘယ်သူဘဲလို့

မသိနိုင်သေးဘူး၊ အဲဒါလိုဘဲ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ကွယ်သွားခြင်းဆိုတဲ့ အနိစ္စလက္ခဏာကို မတွေ့ရသေးယင်တော့ မမြဲဘူးလို့ သိမြင်တဲ့ အနိစ္စာနုပဿနာအစစ် မဖြစ်သေးဘူး၊ ဒါကြောင့် ကျမ်းဂန်သုတအရအားဖြင့် မမြဲ မမြဲလို့ ရွတ်ဆိုဆင်ခြင်နေရုံမျှဖြင့် အနိစ္စာနုပဿနာအစစ် မဖြစ်ဘူးဆိုတာ သိထားကြရမယ်။ မြင်ဆဲ ကြားဆဲစသည်မှာ ရှုလို့ “အဲဒီမြင်မှုနှင့် ရှုသိမှုစသည်ဟာ ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွားတယ်” ဆိုတာ တွေ့ရမှ မမြဲဘူးလို့ သိမြင်တဲ့ အနိစ္စာနုပဿနာ အစစ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက “ရှုမှတ်ဆဲမှာ (ဖြစ်ပေါ်ပြီး) ကွယ်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ၍ မမြဲဟု သိတာက အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၇။ ရှုမှတ်ဆဲမှာ (ဖြစ်ပေါ်ပြီး) ကွယ်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ၍ မမြဲဟု သိတာက အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်။

အဲဒီမှာ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ကွယ်ပျောက်သွားတာဟာ အနိစ္စလက္ခဏာဘဲ၊ အဲဒီ အနိစ္စလက္ခဏာကို မြင်တွေ့ပြီးမှ မမြဲဘူးလို့ သိမြင်တဲ့ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်အစစ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကလွဲ ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ခြင်းမရှိဘဲ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်ရုံမျှနဲ့တော့ ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်ဆဲမှာ - လို့ ဖြစ်ရာကလနဲ့ သတ်မှတ်ပြီး ပြထားပါတယ်။

အနိစ္စဉာဏ် အစစ်ဖြစ်ယင် ဒုက္ခအနတ္တဉာဏ်လဲ ဖြစ်သည်

တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်နေယင်းပင် “ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူး” လို့ သိတဲ့ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် အစစ်ဖြစ်ယင် ဒုက္ခ—ဆင်းရဲလို့လဲ သိတော့တာဘဲ၊ အနတ္တ—အတ္တ မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှလို့လဲ သိတော့တာဘဲ။ အဲဒီလို အနိစ္စဉာဏ်အစစ်မဟုတ်ဘဲ အတုမျှဆိုယင်တော့ အနတ္တကို မသိမမြင်နိုင်ဘူး၊ ဘယ်လိုဟာလဲ ဆိုယင် အိုးကဲ့ခြင်းကို အကြောင်းပြုပြီး အနိစ္စဘဲ မမြဲဘူးလို့ သိတာမျိုးပါဘဲ၊ အဲဒီလို သိရတဲ့အနိစ္စ ဆိုတာက ပညတ်ဘဲ၊ ထို့အတူပင် ဆူးစူးလို့ နာတာကိုအကြောင်းပြုပြီး ဒုက္ခဘဲ ဆင်းရဲဘဲလို့ သိတာမျိုးဟာ ဒုက္ခအတုကို သိတာဘဲ၊ အဲဒီလို အနိစ္စ ဒုက္ခအတုကို သိရုံမျှဖြင့် အနတ္တသဘောကို မသိနိုင်ဘူး၊ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတာကို တွေ့ရလို့ မမြဲဘူးလို့ သိတာကတော့ ပရမတ်အနိစ္စဘဲ၊ အဲဒီပရမတ်အနိစ္စကို သိယင် ဖြစ်ပျက်မှုက မပြတ်နှိပ်စက်နေတယ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်ဒုက္ခကိုလဲ သိတော့တာဘဲ၊ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားမျှဘဲ အစိုးရတဲ့အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူးလို့ အနတ္တအစစ်ကိုလဲ သိတော့တာဘဲ။ (အဲဒီအကြောင်းအရာများကို အာယတနဝိဘင်းအဋ္ဌကထာဋီကာများမှာ အကျယ်ပြုထားပါတယ်) အဲဒီ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အတိုချုပ် ဆောင်ပုဒ်များ စီထားပါတယ်၊ အဲဒါတွေကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- ၈။ ပညတ်အနိစ္စ၊ သိရုံမျှ၊ အနတ္တ ဥာဏ်မပိုင်။
 ၉။ ပညတ်ဒုက္ခ၊ သိရုံမျှ၊ အနတ္တ ဥာဏ်မပိုင်။
 ၁၀။ ပရမတ်အနိစ္စ၊ သိမြင်မှ၊ အနတ္တ ဥာဏ်ပိုင်သည်။
 ၁၁။ ပရမတ်ဒုက္ခ၊ သိမြင်မှ၊ အနတ္တ ဥာဏ်ပိုင်သည်။
 ၁၂။ လက္ခဏာစစ်တွင်၊ တခုမြင်၊ အကုန်ပင် သိတော့
 သည်။

အမှတ် ၁၂ - အရ ဆိုလိုတာကတော့ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ကွယ်သွားခြင်းဆိုတဲ့ အနိစ္စလက္ခဏာအစစ်၊ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ မပြတ်နှိပ်စက်နေတယ် ဆိုတဲ့ ဒုက္ခလက္ခဏာအစစ်၊ အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘူး အစိုးမရဘူးဆိုတဲ့ အနတ္တလက္ခဏာ အစစ်၊ ဒီလက္ခဏာအစစ်သုံးခုထဲက ရှုမှတ်နေယင်း တခုခုကို သဘောကျ သိမြင်သွားလျှင် ကျန်တဲ့လက္ခဏာ ၂-ခုပါ အကုန် လုံး သဘောကျ သိမြင်သွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အင်္ဂုတ္တရ နဝကနိပါတ် ပဌမသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ (နှာ.၂၅၈) မှာ ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

အနိစ္စလက္ခဏေ ဒိဋ္ဌေ အနတ္တလက္ခဏံ ဒိဋ္ဌမေဝ
 ဟောတိ။ ဧတေသု ဟိ တိသု လက္ခဏေသု ဧကသ္မိံ
 ဒိဋ္ဌေ ဣတရဒ္ဓယံ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ။

အနိစ္စလက္ခဏေ ဒိဋ္ဌေ—အနိစ္စလက္ခဏာကို မြင်အပ်ပြီး လတ်သော်၊ အနတ္တလက္ခဏံ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ—အနတ္တလက္ခဏာ ကို မြင်ပြီးဖြစ်လေတော့သည်။ ဟိ—မှန်ပေ၏၊ တေသု တီသု လက္ခဏေသု—ဤသုံးခုသောလက္ခဏာတို့တွင်၊ ဧကသ္မိံ—တခုကို၊ ဒိဋ္ဌေ—မြင်အပ်ပြီးလတ်သော်၊ ဣတရဒ္ဓယံ—အခြားလက္ခဏာ ၂ - ခုကိုလည်း၊ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ—မြင် အပ် ပြီး သာ လျှင် ဖြစ်၏။

အဲဒါဟာ “အနိစ္စသညိနော—အနိစ္စဟု အမှတ်အသိရှိ သူအား၊ အနတ္တသညာ—အနတ္တဟု အမှတ်အသိသည်၊ သဏ္ဌာတိ- ကောင်းစွာတည်၏”လို့ ဟောထားတဲ့ပါဠိတော်၏အဖွင့်ပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက အနိစ္စကို မြင်လျှင် ဒုက္ခ အနတ္တတို့ကိုလဲ သိမြင်ကြောင်း ဆောင်ပုဒ်များစီထားပါတယ်။ အဲဒါတွေကို ဆိုကြရမယ်။

၁၃။ အနိစ္စ မြင်လျှင် ဒုက္ခထင်သည်။

ခဏမစဲဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲဘူး—လို့ သိမြင်သဘောကျ ယင်ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်နဲ့ ဆင်းရဲမျှဘဲလို့လဲ သိမြင်တော့တာ ပါဘဲ။ ဆိုရဦးမယ်။

၁၄။ ဒုက္ခ ထင်တော့ အနတ္တ မြင်သည်။

ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်နဲ့ ဆင်းရဲ ထင်မှတော့ ကိုယ် အလို အတိုင်း မဖြစ်ဘူး အစိုးမရဘူး သူ့ သဘောအတိုင်း သူ ဖြစ်ပျက် နေတဲ့ အနတ္တသဘောမျှဘဲ ဆိုတာလဲ သိမြင်တော့တာပါ။ ယခုလို အနိစ္စ မြင်ရုံမျှဖြင့် ဒုက္ခ အနတ္တတွေကိုလဲ သိတယ် ဆို တာကတော့ တိုတိုကျဉ်းကျဉ်းနဲ့ ပြီးစေချင်လို့ ချုံးဟောရတာ ပါ။ အကျယ်ဟောမယ် ဆိုယင်တော့ ဒုက္ခ ဒုက္ခလက္ခဏာ ဆို တာတွေကို ခွဲပြပြီး တနာရီလောက်ဟောမှ ပြည့်စုံပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အနတ္တ အနတ္တလက္ခဏာ ဆိုတာတွေကို အကျယ် ဟောယင်တော့ ၂-နာရီ ၃-နာရီလောက် ဟောမှ တော် တော် ပြည့်စုံမယ်။ ယခုဒီမှာတော့ တိုတိုနဲ့ ပြီးစေချင်တဲ့အတွက် အနိစ္စကို ကောင်းကောင်းသိမြင်လျှင် ဒုက္ခ အနတ္တတို့ကိုလဲ သိ မြင်ကြောင်း ချုံးပြီးဟောပါတယ်။ အဲဒီလို အနိစ္စ မြင်ပြီးတော့ အနတ္တကို မြင်သွားယင် ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ်အတိုင်း တက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ် ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

၁၅။ အနတ္တ မြင်၊ နိဗ္ဗာန်ခွင်၊ ပြေးဝင် ဆိုက်ရောက် သည်။

ဉာဏ်စဉ်စာကပုံ

ယခုပြောခဲ့တဲ့ သိမြင်ပုံတွေကတော့ သမ္မသနဉာဏ်ပိုင်း က စပြီး သိမြင်ပုံတွေကို ပြောနေတာပါ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို သမ္မသနဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောများကို သိမြင်

သဘာကျပြီးတော့ မပြတ်ရှုမှတ်နေလျှင် လျင်မြန်စွာဖြစ်ပျက်
နေတဲ့ မြင်မှု ကြားမှု စသည်၊ ဖေါင်းမှု ပိန်မှုစသည်တို့ကို လျင်
မြန်စွာလိုက်ပြီး ရှုသိနိုင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။
အဲဒီအခါမှာ အရောင်အလင်းတွေကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဝမ်း
မြောက်တဲ့ ပီတိတွေလဲ အလွန်အကဲဖြစ်လာတာကို တွေ့ရတယ်။
အမှတ်ရတဲ့သတိကလဲ အလွန်ကောင်းတယ်။ အသိဉာဏ်ကလဲ
အလွန်ထက်တယ်။ မမှတ်နိုင်တာ မသိတာရယ်လို့ မရှိဘူး ထင်
ရတယ်။ ယုံကြည်မှုကြည်ညိုမှုသဒ္ဓါကလဲ အလွန်ထက်သန်တယ်။
စိတ်ရောက်ယ်ရောအလွန်ချမ်းသာနေတယ်။ ဘယ်လိုကောင်းမှန်း
မသိအောင်၊ မပြောနိုင်အောင် ကောင်းနေတတ်တယ်။ အဲဒါ
တွေဟာ ရှုမှတ်မှုကို အန္တရာယ်ပြုတတ်တဲ့ ဥပတ္တိလေသတွေဘဲ။
အခြားတဖက်က နေကြည့်မယ် ဆိုသင်တော့ ဝိပဿနာလမ်း
ဆုံးအထိ ဆက်လက်အားထုတ်သွားနိုင်အောင် အားပြည့်တက်
ကြစေတတ်တဲ့ အထောက်အပံ့တွေပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအရောင်
အလင်း စသည်တွေကို သာယာနှစ်သက်နေယင် ဝိပဿနာဉာဏ်
က မဘိုးတက်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအရောင်
အလင်း စသည်တွေကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်။

အဲဒီလိုရှုမှတ်ပြီး ပယ်လို့ အဲဒီ အရောင်အလင်း စသည်
တွေ ပျောက်ကင်းသွားတဲ့အခါမှာ မြင်မှု ကြားမှုစသော ရုပ်
နာမ်တို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို သာပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာသိရ
တယ်။ အဲဒီလို သိပြီးတဲ့နောက် ရှုမှတ်ရတဲ့ အာရုံရော၊ ရှုမှတ်
သိတဲ့ (အာရမ္မဏိက) စိတ်နာမ်ရော လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွား
တာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။ အဲဒီလို အာရုံရော၊ အာရမ္မဏိက

ရော အတွဲလိုက် အတွဲလိုက်လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားတာကို
 တွေ့မြင်ပြီး သိတာက ဘဂ္ဂဉာဏ် တဲ့။ ဒီဉာဏ်က ပေါ်လာတဲ့
 အာရုံကိုရော ရှုသိတဲ့စိတ်နာမ်ကိုရော ပျက်ပျက်သွားတာကို
 ချည်း သိသိ နေတဲ့ အတွက် အပြင်ကပေါ်လာတဲ့အာရုံအပေါ်
 မှာလဲ မြဲတဲ့အနေ ချမ်းသာတဲ့အနေ သတ္တဝါကောင်းအနေဖြင့်
 စွဲလမ်းစရာမရှိတော့ဘူး၊ အတွင်းဘက်က ရှုသိတဲ့စိတ်နာမ်အ
 ပေါ်မှာလဲ အဲဒီလို စွဲလမ်းစရာမရှိတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့်
 ဒီဘဂ္ဂဉာဏ်မှ စပြီး နိစ္စ သုခ အတ္တအစွဲကို ကောင်းကောင်း
 ပယ်နိုင်တဲ့ ပဟာနုပရိညာကိုစွဲပြီးကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြဆို
 ထားတာဘဲ။

အဲဒီဘဂ္ဂဉာဏ်ဖြင့် လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားတာကို
 ချည်း တွေ့နေရတဲ့အတွက် မြင်မှုကြားမှုစသော ရုပ်နာမ်တွေကို
 ကြောက်စရာအနေနဲ့ မြင်လာတယ်၊ အဲဒါက ဘယဉာဏ်ဘဲ။
 ကြောက်စရာ ထင်တော့ အပြစ်မြင်လာတယ်၊ အာဒိနဝဉာဏ်
 ဘဲ။ အပြစ်မြင်တော့ ငြီးငွေ့လာတယ်၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဘဲ။ ငြီး
 ငွေ့တော့ ဆုပ်ကိုင်သိမ်းပိုက်မထားဘဲ စွန့်လွှတ်ချင်လာတယ်၊
 မုဉ္ဇိတုကမ္ပတာဉာဏ်ဘဲ။ စွန့်လွှတ်ချင်တော့ စွန့်လွှတ်နိုင်အောင်
 တဆင့်တက်ပြီး အထူးအားထုတ်တယ်၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ဘဲ၊ အထူး
 အားထုတ်ပြီး တဖန်သိတဲ့ဉာဏ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို
 အထူးအားထုတ်လို့ သမာဓိဉာဏ် တဆင့်တက်ပြီး ရင့်သန်လာ
 တဲ့အခါမှာ အထူးကြောင့်ကြမှု မပြုရတော့ဘဲနဲ့ အညီအမျှရ
 နိုင်တဲ့ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ တယဥာဏ်ဖြစ်ပုံစသည်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ငါးဖမ်းတဲ့လူ ဥပမာဖြင့် ဒီလို ပြသားတယ်။ ငါးဖမ်းတဲ့သူ ဟာ မြူးထဲက သို့မဟုတ် ဆောင်းထဲက ငါးကို လက်ဖြင့် နှိုက်ပြီး ဖမ်းယူတယ်။ လက်တွင်းတဆုပ်ရှိတဲ့ငါးကြီးကို ရပြီလို့ ထင်ပြီး ဝမ်းသာတယ်။ အဲဒီငါးကြီးကို ရေပေါ်ဆုတ်ကြည့်တဲ့ အခါ လည်ရေးသုံးဆင့်ကို မြင်ရတာနဲ့ ငါးမဟုတ်ဘဲ မြေဆိုးကြီး ဖြစ်နေကြောင်းသိရတယ်။ အဲဒီအခါ ကြောက်တယ်။ ဆုပ်ကိုင်မိတာကို အပြစ်မြင်တယ်။ ဆုပ်ကိုင်မထားချင်တော့ဘူး။ လွတ်လိုက်ချင်တယ်။ သို့ပေမဲ့ အလွယ်တကူနဲ့ လွတ်လိုက်ယင် မိမိကို ကိုက်သွားမှာ စိုးရိမ်တဲ့အတွက် အဲဒီမြေကြီးကို မိမိ၏ ခေါင်းပေါ်မှာ သုံးပတ်လောက်လှည့်ပြီး ဝှေ့ရမ်းရတယ်။ အဲဒီလို ဝှေ့ရမ်းပြီးတော့မှ လွတ်ပစ်လိုက်တယ်။ မြေကြီးဟာ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာ လွင့်စင်ပြီး ကျသွားတယ်။ အဲဒီအခါ လွတ်ပစ်လိုက်တဲ့လူက လွတ်လောက်ရာအရပ်သို့ ပြေးသွားပြီး ပြန်လှည့်ကြည့်တယ်တဲ့။ ဒါက ဥပမာဘဲ။

ယောဂီဟာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာကို မမြင်ရသေးမီက မြင်မှု ကြားမှု စသော မိမိ၏ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို နှစ်သက် သာယာနေတယ်။ အဲဒါဟာ ဟိုငါးဖမ်းတဲ့သူက မြေကြီးကို ငါးထင်ပြီး နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်နေတာနဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ မတူပေဘူးလား။ တကယ်ကိုတူနေပါတယ်။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို မြင်ရတဲ့အခါကျတော့ ကြောက်တာ အပြစ်မြင်တာ ငြီးငွေ့တာတွေဟာ လည်ရေးသုံးဆင့်ကို မြင်ရတဲ့အခါ မြေဆိုးကြီးမှန်းသိပြီး ကြောက်တာ ဆုပ်ကိုင်ထားမှု၌ အပြစ်မြင်တာ

ဆုပ်ကိုင်မထားလို့တော့တာများ နှင့် တူပါသတဲ့၊ မတူပေဘူးလား၊ တကယ်ကို တူနေပါတယ်။ ရုပ်နာမ်တို့၏ အပြစ်မြင်သဖြင့် ငြီးငွေ့ပြီး စွန့်လွှတ်ချင်တာဟာ မြေဆိုးကြီးဆုပ်ကိုင်ထားမိခြင်း၌ အပြစ်မြင်ပြီး ဆုပ်ကိုင်မထားလို့တော့ဘဲ စွန့်လွှတ်လိုက်ချင်တာနဲ့ တူပါသတဲ့။ အဲဒီ ငါးဖမ်းသူဟာ မြေဆိုးကြီးဆုပ်ကိုင်ထားမိခြင်း၌ အပြစ်မြင်တာလို ယောဂီမှာ မိမိ၏ ရုပ်နာမ်တွေကို အပြစ်မြင်ဘို့ လိုပါတယ်၊ မြေဆိုးကြီးကို ဆုပ်ကိုင်မထားလို့တော့ဘဲ ငြီးငွေ့သလို မြင်မှု ကြားမှု စသော ရုပ်နာမ်တွေနဲ့ စပ်ပြီး မပျော်မရွှေဘဲ ငြီးငွေ့ဘို့ လိုပါတယ်။ မြေဆိုးကြီးကို လွှတ်ပစ်လိုက်ချင်တာလို မြင်မှု ကြားမှု စသော ရုပ်နာမ်တွေကို စွန့်လွှတ်ချင်တဲ့ အသိဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို ကြောက်ရွံ့ပြီး အပြစ်မြင်အောင်၊ ငြီးငွေ့ပြီး စွန့်လွှတ်ချင်အောင် မြင်မှု ကြားမှု စသော ရုပ်နာမ်တွေကို ဝိပဿနာရှုနေရတာဘဲ။

တချို့က “ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဘဲလို့ သိနေတာဘဲ ဝိပဿနာရှုနေဘို့ မလိုပါဘူး၊ ဒုက္ခတရားတွေ ရှုနေယင် ဒုက္ခတွေကိုဘဲ တွေ့ရမှာပေါ့၊ ငြိမ်းအေးတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုရှုမှ ချမ်းသာမယ်” စသည်ဖြင့် ကျမ်းဂန်သွတ် အရမ်းပြောဟောနေကြတာတွေ ရှိနေတယ်။ သူတို့သိတဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဆိုတာက သညာသိမျှဘဲ၊ သညာသိတောင်မှ စာပေဗဟုသုတ ရှိသူတို့၏ အသိနှင့် နှိုင်းစာကြည့်ယင် သူတို့သိတာက ဘာမျှ မပြောပလောက်ပါဘူး၊ အဲဒီလို သိယုံမျှဖြင့် မိမိတို့၏ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို ကြောက်ပါ့မလား၊ ကြောက်

စရာလို့တောင် သိမှာမဟုတ်ဘူး၊ ပညာရှိတွေက ကြောက်စရာ
 ကောင်းကြောင်း ဟောပြောတောင်မှ ကြောက်စရာ မဟုတ်
 တာတွေကို ကြံဖန်ပြီး ပြောနေတယ်လို့ ထင်ကြလိမ့်ဦးမယ်။
 မြင်မှု ကြားမှု နံသိမှု စားသိမှု ထိသိမှုတွေကို အပြစ်မြင်ပါ့မ
 လား၊ ငြီးငွေ့ပါ့မလား၊ ဘာမျှအပြစ်မရှိဘူးလို့လဲ ထင်နေကြ
 ပါလိမ့်မယ်၊ ကိုယ်ကြိုက်တာတွေကို ကြည့်ရ မြင်ရတာ ပျော်
 စရာဘဲလို့လဲ ထင်နေကြလိမ့်မယ်၊ ကြိုက်တာတွေကို နားထောင်
 ရ ကြားရ နံသိရတာဟာ ပျော်စရာဘဲလို့လဲ ထင်နေကြပါလိမ့်
 မယ်၊ အသေကောင်းတွေကို စားရတာ ထိတွေ့ချင်တာတွေ
 နဲ့ ထိတွေ့ရတာ အလွန်ကောင်းတယ်လို့လဲ ထင်နေကြလိမ့်
 မယ်။ စိတ်ကူး ကြံစည်မှုကိုတော့ အပြစ်မမြင်ဘဲ ပျော်စရာ
 အကောင်းဆုံးလို့ ထင်နေကြမှာ သေချာပါတယ်၊ လွတ်လွတ်
 လပ်လပ် စိတ်ကူးနေ ရ တာ ကို ပျော်စရာလို့ ထင်နေကြတဲ့
 အတွက် ဖိတ်ကို ချုပ်ထိန်းပြီး တရားအားမထုတ်ချင်ကြတာဘဲ၊
 ဒါကြောင့် တရားအားမထုတ်ရဘဲ အလွယ်တကူနည်းကို ကြံဖန်
 ပြီး ဟောနေကြတာဘဲ၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို လွတ်လွတ်
 လပ်လပ် စိတ်ကူးနေရတာကလေး ပျောက်ကင်းသွားမှာလဲ
 အလိုမရှိဘဲ ဖြစ်နေကြတာဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ မွေဆိုးကြီးကို
 လွတ်ပစ်လိုက်ချင်သလို မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို စွန့်လွှတ်
 လိုတဲ့စိတ် ဖြစ်ပါ့မလား၊ သာမန် သုတသိ သညာသိ မျှပြင့်
 မြင်မှု ကြားမှု စသည်ကို စွန့်လွှတ်လိုတဲ့စိတ်ဖြစ်ဖို့ ဝေးပါသေး
 ရဲ့၊ ဗဟုသုတများတဲ့သူတွေတောင် တကယ်ငြီးငွေ့ဖို့ စွန့်လွှတ်
 လိုတဲ့ မှီတုကမျှတာဥာဏ်ဖြစ်ဖို့ မလွယ်လှပါဘူး။

နောက်ပြီးတော့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို စုတ်လွှတ်နိုင်အောင် တဆင့်ဟက်ပြီး အထူးအားထုတ်တာက မြေဆိုးကြီးကို လွှတ်ပစ်ဖို့ ဝေ့ရမ်းနေတာနဲ့ တူပါတယ် တဲ့။ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ရင့်သန်တဲ့အခါမှာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်တယ်။ ဒီဉာဏ်ကတော့ အင်မတန်ထူးခြားပါတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေထဲမှာ ဒီဉာဏ်က ကြာရှည်စွာ တင်ရှားဖြစ်တဲ့ အကောင်းဆုံးဉာဏ်ဘဲ။ ဒီဉာဏ်ထူးခြားပုံ ကောင်းပုံကို အင်္ဂါ ၆-ပါးနဲ့ ဘုန်းကြီးက သတ်မှတ်ထားတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့-

သင်္ခါရပေက္ခာ၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ ၆-ပါး

(၁) ဘယဉ္စ-ကြောက်ခြင်းကို၎င်း၊ နန္ဒိဉ္စ-နှစ်သက်ပျော်မွေ့ခြင်းကို၎င်း၊ ဝိပ္ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဥဒါသိနော-မချစ်မမုန်း အညီအမျှရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏-တဲ့။ ဒီသင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် မရောက်ခင်ကဆိုယင် လောကဘက်က တွေ့ကြုံနိုင်တဲ့ ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေကိုလဲ ဆင်ခြင်မိ တွေးမိယင် ကြောက် ရွံ့ ငိုရိမ်းတတ်တယ်။ ဘယဉ္စဉာဏ်စသည် ဖြစ်ခိုက်က ဆိုယင်လဲ အလွန် အပျက် မြန် တဲ့ ရုပ် နာမ် သင်္ခါရ တွေ ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ကြောက်စရာအနေနဲ့ ဆင်ခြင်မြင်သိပြီး ကြောက်တဲ့ အခြင်းအရာအားဖြင့် စိတ်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အပစ်မြင်ခဲ့တယ်။ ပြီးငွေ့ခဲ့တယ်။ စွန့်လွှတ်လိုခဲ့တယ်။ စွန့်လွှတ်နိုင်အောင် အထူးကြောင့်ကြပြုပြီး ရှုခဲ့တယ်။ ယခု ဒီသင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်

ရောက်တော့ အဲဒီလောကဘက်က ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်မှုတွေ မရှိတော့ဘူး၊ စိုးရိမ်စရာတွေကို သူတပါးထံမှ ကြားရပေမဲ့ စိုးရိမ်မှုတယ်မဖြစ်ဘူး၊ သက်သာနေတယ်၊ တရားဘက်က ကြောက်ခြင်း၊ အပြစ်မြင်ခြင်း၊ ပြီးငွေ့ခြင်း၊ စွန့်လွှတ်လိုခြင်း၊ အထူးကြောင့်ကြပြု၍ရှုခြင်းဆိုတာတွေလဲ ကင်းနေတယ်၊ ငြိမ်သတ်ကြည်လင်စွာနဲ့ ရှုမြဲ ရှုသိလျက်သာ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက “ကြောက် - နှစ်သက်ခြင်းကင်းရှင်းပေသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါ ဆိုကြရမယ်။

ကြောက်-နှစ်သက်ခြင်း ကင်းရှင်းပေသည်။

(၂) နောက်ပြီးတော့-နေဝ သုမနော ဟောတိ-ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလဲ မဖြစ်၊ န ဒုမ္မနော - နှလုံးမသာလဲ မဖြစ်၊ သတော သမ္ပဇာ နော-အမှတ်ရလျက် မှန်စွာသိလျက်၊ ဥပေက္ခာကော ဝိဟရတိ-အညီအမျှ ရှုလျက်နေ၏-တဲ့။ ဒီသင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် သန်သန်ကြီး ဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ ကောင်းတဲ့အာရုံကို တွေ့ရလို့လဲ ဝမ်းမသာဘူး၊ မကောင်းတဲ့အာရုံကို တွေ့ရလို့လဲ နှလုံးမသာ မဖြစ်ဘူး၊ အမှတ်ရပြီး သိရုံ သိရုံမျှ လစ်လျူရှုနေနိုင်ပါတယ် တဲ့။ အဲဒါကိုလဲ “ချမ်းသာ ဆင်းရဲ ရှုမြဲ တူညီ” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ချမ်းသာ ဆင်းရဲ ရှုမြဲ တူညီ။

(၃) နောက်ပြီးတော့ သင်္ခါရဝိစိနနေ-သင်္ခါရတို့ကို ရှုမိမ့်၊ မဇ္ဈတ္တံ ဟုတော့-အလယ်အလတ်အညီအမျှ ဖြစ်၍-တဲ့၊ ဒါက ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဆိုဘဲ၊ အဲဒီအဆိုနှင့် စပ်ပြီးတော့ “သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဆိုတာ သင်္ခါရအာရုံတွေကိုသာ လစ်လျူရှုသင့်သည် မဟုတ်ပါလား၊ ရှုမူဝိပဿနာကိုတော့ လစ်လျူမရှုသင့်ဘူး မဟုတ်ပါလား” လို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီလိုမေးဘယ်အချက်ကို ဋီကာက ဒီလို ဖြေရှင်းပြထားပါတယ်၊ “သင်္ခါရေသုဝိယ-သင်္ခါရအာရုံတို့၌ လစ်လျူရှုသကဲ့သို့၊ တေသံ ဝိစိနနေပိ-ထိုသင်္ခါရတို့ကို ရှုမိမ့်လဲ၊ ဥဒါသိနံ ဟုတော့-လစ်လျူရှုသည် ဖြစ်၍-လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ ဆိုလိုတာကတော့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဟာ ရှုစရာသင်္ခါရအာရုံတွေကိုလဲ လစ်လျူရှုတယ်၊ ရှုမူဝိပဿနာစိတ်ကိုလဲ လစ်လျူရှုတယ်-လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ရှေ့ပိုင်းတုန်းက ဆိုယင် ရှုစရာအာရုံအတွက်လဲ ကြောင့်ကြစိုက်ရတယ်၊ ရှုသိမူ ဖြစ်အောင်လဲ ကြောင့်ကြစိုက်ရတယ်၊ ဒီသင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ရောက်တော့ အဲဒီလိုကြောင့်ကြမစိုက်ရတော့ဘူး၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ်စသည်ဖြင့် အစ လေးငါးဆယ်ချက်လောက်ဘဲ ကြောင့်ကြစိုက်ရတယ်၊ အဲဒီလေးငါးဆယ်ချက်ကတော့ သင်္ခါရပေက္ခာ မဟုတ်သေးဘူး၊ ရှေ့ပိုင်းဉာဏ်တွေဘဲ၊ အဲဒီလေးငါးဆယ်ချက်က နောက်တော့ ကြောင့်ကြမစိုက်ရတော့ဘူး၊ ရှုစရာအာရုံကလဲ သူ့ဟာသူ အဆင်သင့်ပေါ်ပေါ်နေတယ်၊ ရှုသိမူကလဲ တမှတ်ပြီး တမှတ် မှတ်သိလျက် သူ့အရှိန်နှင့်သူ သွားနေတယ်၊ ရှုမှတ်ရဘာ အလွန်သက်သာ နေပါတယ်၊ သူ့ဟာသူ သိရုံမျှ သိရုံမျှ သိသိသွားနေတယ်၊ အဲဒါကို “ကြောင့်ကြမပြု မှတ်ရ

လွယ်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြ
ရမယ်။

ကြောင့်ကြမပြု မှတ်ရှုလွယ်သည်။

သင်္ခါရု ညီမှု ဂုဏ်သုံးမည်။

ကြောက်ခြင်း-နှစ်သက်ခြင်း ကင်းတာရယ်၊ ချမ်းသာ
နှင့် ဆင်းရဲ အာရုံအကောင်းနှင့် အဆိုးကို ညီတူညီမျှ သိရုံ သိ
ရုံမျှ ရှုနိုင်တာရယ်၊ ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ အလွယ်တကူနဲ့ ရှုသိ
သွားနိုင်တာရယ်-ဒီသုံးခုဟာ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ရဲ့ ညီမျှမှု
ဂုဏ်အင်္ဂါသုံးပါးဘဲ။

(၄) နောက်ပြီးတော့ ထူးခြားတဲ့ဂုဏ်အင်္ဂါကလဲ သုံး
ပါး ရှိတယ်။ ပဋိသမ္ဘဝါဒါမဂ်ပါဠိတော်မှာ ဒီဉာဏ်ကို “သန္တိ-
ဋ္ဌနာ-ကောင်းစွာတည်သော၊ ပညာ-အသိပညာသည်၊ သင်္ခါ-
ရုပေက္ခာသု ဉာဏ်-သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်မည်သည်” လို့ ဖွင့်ပြ
ထားတယ်။ အဲဒီမှာ ကောင်းစွာတည်တယ် ဆိုတာက ဘယ်လို
ဟာလဲလို့ ဆိုတော့၊ “ဉာဏဿ - သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်၏၊
သန္တာနဝသေန ပဝတ္တိ” - အစဉ်အတန်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်
မပြတ်ဆက်၍ ဖြစ်နေခြင်းကို၊ အာဟ-ဆိုပါသည်” လို့ ဋီကာ
က ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် ဆိုတာ အစဉ်
အတန်းလိုက်အားဖြင့် ကြာရှည်စွာ တည်နေပါတယ် တဲ့၊ ရှေ့
ပိုင်း ဉာဏ်တွေကတော့ ငါးမိနစ် ဆယ်မိနစ်စသည် ကြာတဲ့အ

ခါ အကြောင်းတခုခုကြောင့် ပျက်ပျက်သွားလို့ အသစ်အသစ် အခြေစာည်တည်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ ဒီသင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကတော့ အစ လေးငါး ဆယ်ချက်လောက်သာ ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး မှတ်ရတယ်။ အဲဒီကနောက်တော့ သူ့အလိုလိုပင် ရှုသိ ရှုသိ နေသလိုဘဲ အစဉ်အတန်းလိုက် ကြာရှည်စွာ တည်နေတယ်။ တနာရီလောက်လဲ အရှိန်မပျက် တည်နေတယ်။ ၂-နာရီ ၃-နာရီစသည်လဲ တည်နေတတ်တယ်။ အဲဒါကို “ကြာရှည်စွာလဲ တည်မြဲ သူတည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ကြာရှည်စွာလဲ တည်မြဲ သူတည်။

(၅) နောက်ပြီးတော့ “သုပ္ပဂ္ဂေ ပိဋ္ဌံ ဝဋ္ဋိယမာနံ ဝိယ-ဗန်းပေါ်မှာ လိမ့်စေအပ်—ဆင့်အပ်သော မုံညက်မှုန့်လိုပင် ကြာလေ ကြာလေ သာပြီး သိမ်မွေ့ သိမ်မွေ့ သွားသည်” လို့ ဋီကာက ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ မုံညက်မှုန့်များကို ဗန်းပေါ်ထည့်ပြီး ဝိုင်းတဲ့ ဆင့်တဲ့အခါ အကြမ်းတွေကို ခါခါ ချလိုက်တဲ့အတွက် ကြာလေ ကြာလေ မုံမှုန့်အနုတွေသာကျန်တော့တယ်။ အဲဒါလိုဘဲ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ခါစကုထက် နောက်ပိုင်းမှာ ကြာလေ ကြာလေ သာသာပြီး သိမ်မွေ့ သိမ်မွေ့ သွားပါတယ် တဲ့။ အဲဒါဟာ ဒိဉ္ဇာဏ်ရောက်ဘူးတဲ့ ယောဂီတွေမှာ ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ပုံကို “ကြာလေ သာ၍ သိမ်မွေ့ လေသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ကြာလေ သာ၍ သိမ်မွေ့သေသည်။

(၆) နောက်ပြီးတော့ “ပတိလိယတိ—တုန့်၏၊ ပတိ-
ကုဋ္ဌတိ—ဆုတ်၏၊ န သမ္ပသာရိယတိ—မပြန့်စေအပ်—မပြန့်စေ
နိုင်၊ ဝါ—ပြန့်မသွား” လို့ ဟောတော်မူတဲ့ပါဠိတော်များနှင့်
အညီ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ရောက်နေတဲ့ ယောဂီ၏ စိတ်ဟာ ထို
ထို အာရုံများဆီသို့ ပျံ့လွင့်မသွားတော့ဘူး၊ သင်္ခါရုပေက္ခာ
ဉာဏ် ကောင်းကောင်းဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ မိမိကြိုက်နှစ်သက်
တဲ့ အာရုံကို ဆင်ခြင်ကြည့်ပေမဲ့ အဲဒီအာရုံမှာ ကြာကြာမတည်
ဘူး၊ ရှုသိလျက် ရှုသိလျက်ဘဲ ပြန်ပြန်ဖြစ်နေတယ်၊ ကိုယ် ကို
ယ်မှာတောင် ထိုထိုအာရုံတွေကို ဖြန့်ပြီး ရှုမှတ်ပေမဲ့ အဲဒီအာရုံ
အများဆီကို မသွားဘဲ ရှုသိနေကျ အာရုံအနည်းငယ်မှာသာ
ရှုသိလျက် ရှုသိလျက် ဖြစ်ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ ထိုထိုအာရုံမှ
တုန့်ဆုတ်တဲ့ သဘောပါဘဲ၊ ထိုထိုအာရုံများဆီသို့ ပြန့်မသွား
ဘဲ သဘောပါဘဲ။ အဲဒီလိုဖြစ်ပုံကို “အာရုံ တခြား ပြန့်သွား
ကင်းသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

အာရုံ တခြား ပြန့်သွား ကင်းသည်။

သင်္ခါရု ထူးမှု ဂုဏ်သုံးမည်။

တနာရီ ၂ - နာရီ စသည် အရှိန်မပျက် ကြာရှည်စွာ
တည်တာရယ်၊ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ဖြစ်ပြီးနောက် အချိန်ကြာ
လေ ကြာလေ သာသာပြီး သိမ်မွေ့တာရယ်၊ တခြား အာရုံဆီ

ပြန့်မသွားတာရယ်—ဒီသုံးခုဟာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ရဲ့ ထူးခြားတဲ့ ဂုဏ်အင်္ဂါသုံးပါးပါ။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ရောက်ဘူးတဲ့ ယောဂီတွေဟာ ယခုပြောခဲ့တဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ ၆-ပါးကို တွေ့ဘူးတာချည်းဘဲ။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်တဲ့သူတွေဟာ ဒီဂုဏ်အင်္ဂါ ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ဘူးပြီလား၊ မဖြစ်ဘူးသေးဘူးလား ဆိုတာ ဆင်ခြင် စိစစ်ကြည့်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီဂုဏ်အင်္ဂါ ၆-ပါးကို မတွေ့ဘူးသေးယင်တော့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် မရောက်သေးဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်ရုံဘဲ၊ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်မရောက်သေးယင် အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို မရောက်သေးဘူး ဆိုတာလွဲသေချာပါတယ်။

အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဝင်ပုံ

ဒီဂုဏ်အင်္ဂါ ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က ရင့်သန်အားပြည့်တဲ့ အခါကျတော့ ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ သူ့အရှိန်နဲ့ သူ ရှုသိလျက် ရှုသိလျက် ဖြစ်နေရာက အထူးသွက်လက် လျင်မြန်တဲ့ အသိကလေးတွေ ဖြစ်လာပြီးတော့ အာရုံရော အသိရော အကုန်ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲသို့ ဆိုက်ရောက်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ ပဝတ္တ—ဆိုတဲ့ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရအယဉ်ကို ကျော်လွန်ပြီးတော့ အပ္ပဝတ္တ—ဆိုတဲ့ နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းမိတ်သဘောထဲသို့ ကျရောက်သွားတာပါ။ အဲဒီလို

ရောက်သွားတာကို နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုတယ် လို့ ဆိုတာပါ
ဘဲ။ ဒါကြောင့် မိလိန္ဒပဉ္စာပါဠိ (၃၁၁) မှာ ဒီလို ပြဆိုတာ
ပါတယ်။

တဿ တံ စိတ္တံ အရာပရံ မနသိကရောတော ပဝတ္တံ
သမတိက္ကမိတွာ အပ္ပဝတ္တံ ဩက္ကမတိ၊ အပ္ပဝတ္တမနုပ္ပတ္တော
မဟာရာဇ သမ္မာပဋိပန္နော နိဗ္ဗာနံ သစ္စိကရေတိတိ ဝုစ္စတိ
-တဲ့။

အပရာပရံ-တမှတ်ပြီးတမှတ် အဆင့်ဆင့်၊ မနသိက-
ရောတော - နှလုံးသွင်းရှုသိနေသော၊ တဿ - ထိုယောဂီ၏၊
တံ စိတ္တံ-ထိုရှုသိနေသောစိတ်သည်၊ (အပရာပရံ မနသိက-
ရောတော - တမှတ်ပြီးတမှတ် အဆင့်ဆင့် နှလုံး သွင်းရှုသိနေ
စဉ်၊) ပဝတ္တံ သမတိက္ကမိတွာ-မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်
အယဉ်ကို ကျော်လွန်၍၊ အပ္ပဝတ္တံ-မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်
နာမ်အယဉ်၏ ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောထဲသို့၊ ဩက္ကမတိ-
သက်ပင်သွားလေတော့သည်-တဲ့။

ယောဂီဟာ မူလက ထိသိမှု ကြံသိမှု ကြားမှု မြင်မှု
စသော မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို တမှတ်ပြီးတမှတ်
အဆင့်ဆင့် မပြတ်ရှုသိနေရတယ်၊ ရှုသိလို့ မကုန်နိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်
တွေ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုချည်း တွေ့သိနေရတယ်၊ အဲဒီလို မကုန်
မဆုံးနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အနိစ္စ-စသော အခြင်းအရာဖြင့်
ရှုသိနေယဉ်းထဲက နောက်ဆုံးမှာ အဲဒီသိစရာ အာရုံတွေရော

ရှုသိမှုရောပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောထဲသို့ ရုပ်တရက်ကျရောက်
သွားတယ်။ အဲဒီလို ကျရောက်သွားတာဟာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်
မှောက်ပြုတာပါဘဲတဲ့။ ဒါကြောင့်—

မဟာရာဇ—မိလိန္ဒမင်းကြီး၊ သမ္မာပဋိပန္နော—ပုဗ္ဗာဘာ-
ဂမဂ်အကျင့်ကို မှန်စွာကျင့်ခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ အပ္ပဝတ္တမနုပ္ပဇ္ဇော
—ရုပ်နာမ်အယဉ်၏ ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘောထဲသို့ အသိ
ဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ရောက်သွားသော ယောဂီကို၊ နိဗ္ဗာန် သစ္စိ-
ကရောတိတိ—နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသည်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ—ပြော
ဆိုအပ်ပေ၏—တဲ့။

လောက ထိသိမှု ကြံသိမှု ကြားမှု မြင်မှုစသည်ကို ဖြစ်
ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအခြင်းအရာ တ
ပါးပါးဖြင့် သိသိနေတာက ပုဗ္ဗာဘာဂမဂ်ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာ
မဂ္ဂင်တွေဘဲ။ အဲဒီဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေက ဉာဏ်အဆင့်ဆင့်တက်
ပြီး သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်အဆင့် ရောက်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီကတဖန်
ထူးခြားတဲ့ အနုလောမဉာဏ် ဖြစ်လာပြီးတော့ အရိယမဂ္ဂင်အ
ဖြစ် ရောက်ပြီး နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းဓာတ်ထဲသို့ ပြေးဝင်သွားတယ်။
အဲဒီလို အငြိမ်းဓာတ်ထဲ အရိယမဂ်ဖြင့် ရောက်သွားတာဟာ
နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတာပါဘဲ။ အဲဒီလို နိဗ္ဗာန်ကို မျက်
မှောက်ပြုသွားယင် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သောတာပန်အ-
ရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ် အပါယ်လေးပါးမှ လုံးဝလွတ်မြောက်
သွားတယ်။ ဒါကြောင့် “အနတ္တမြင်၊ နိဗ္ဗာန်ခွင်၊ ပြေးဝင်
ဆိုက်ရောက်သည်”လို့ ဆိုပြီးတော့ “နိဗ္ဗာန်မြင်က၊ အပါယ်မှ၊

လုံးဝလွတ်မြောက်သည်” လို့ အကျိုးပြုဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ စီ
ထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁၆။ နိဗ္ဗာန်မြင်က၊ အပါယ်မှ၊ လုံးဝ လွတ်မြောက်
သည်။

ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ မူလမဂ္ဂင်ကို အခြေခံပြီးတော့
ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွားစေပြီး အရိယမဂ်ဖြင့်
နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုလျက် ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ အရိယာ
သမဏ အစစ်ဖြစ်ပုံပါဘဲ။ ကဲ မဂ္ဂင်သုံးဆင့် ဆောင်ပုဒ် ၂၁
ကို ထပ်ဆိုကြဦးစို့။

၁။ မူလ၊ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။

၂။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓါတ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံကို ပြောနေတာနဲ့ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်
အား မြတ်စွာဘုရား ဟောနေပုံ အဆက်မြတ်သွားတယ်။ ယခု
အဲဒါကို ဆက်ပြီးပြောရမယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟာ ပရိနိဗ္ဗာန်
စံတော်မူခါနီးဆဲဆဲမှာ လျောင်းတော်မူနေယင်း သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်
အား မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူနေပါတယ်။
သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်ကလဲ ရိုရိုသေသေနဲ့ နာယူပြီး နှစ်သက်သဘော
ကျနေပါတယ်။ နိဂုံးချုပ် နောက်ဆုံးပိုင်းမှာ ဒီလိုဟောတော်
မူပါတယ်။

သုဘဒ္ဒသုတ် နိဂုံးချုပ်

ဧကေနတိံသော ဝယဿ သုဘဒ္ဒ၊

ယံ ပဗ္ဗဇိံ ကိံကုသလာနုဇေသိ။

ဝဿာနိ ပညာသ သမာဓိကာနိ၊

ယတော အဟံ ပဗ္ဗဇိတော သုဘဒ္ဒ။

ဉာယဿ ဓမ္မဿ ပဒေသဝတိ၊

ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ သမဏောပိ နတ္ထိ။

ဒုတိယောပိ သမဏော နတ္ထိ၊ တတိယောပိ သမဏော နတ္ထိ၊ စတုတ္ထောပိ သမဏော နတ္ထိ၊ သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏောဘိ အညေဟိ။ ဣမေ စ သုဘဒ္ဒ ဘိက္ခု သမ္မာ ဝိဟရေယျံ အသုညော လောကော အရဟန္တေဟိ အဿ။

သုဘဒ္ဒ-သုဘဒ်ပရိဗိုဇ်၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဝယဿ-အရွယ်အားဖြင့် ဧကေနတိံသော-နှစ်ဆဲ ကိုးနှစ်ရှိစဉ်၊ ကိံကုသ-လာနုဇေသိ-အကုန်သိတတ်၍ ကောင်းမြတ်သည့် (သဗ္ဗညုတဉာဏ်) တရားကား အဘယ်နည်းဟု ရှာ မှီး လို သည် ဖြစ် ၍၊ (ယံ-ကား အနက်မရှိဟူ၏) ပဗ္ဗဇိံ-ရဟန်းပြုခဲ့ပြီ။ သုဘဒ္ဒ-သုဘဒ်ပရိဗိုဇ်၊ ယတော-ယင်းကာလမှ၊ အဟံ ပဗ္ဗဇိတော-ငါ

ရဟန်းပြုခဲ့၏။ တတော—ထိုကာလမှစ၍၊ ဝဿာနီ—နှစ်တို့သည်၊ သမာဓိကာနီ ပညာသ—ငါးဆယ်ကျော်ရှိခဲ့လေပြီ။ ဣတော—ငါ၏ တရားဝိနည်းဟူသော ဤသာသနာမှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ—အပြင်ပ၌၊ ဉာယဿ ဓမ္မဿ (အရိယမဂ္ဂဓမ္မဿ)—အရိယမဂ်တရား၏၊ ပဒေသဝတ္တိ—အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည့် ဝိပဿနာ၌ ဖြစ်သော ဝိပဿနာရှုသူသည်လည်း၊ နတ္ထိ—မရှိချေ။ သမဏောပိ—ပဌမသမဏ ဟူသော သောတာပန်သည်လည်း၊ နတ္ထိ—မရှိချေ။ (ဒီမှာပဒေသဝတ္တိ—ပုဒ်ထဲမှ ပဒေသ—ကိုဋီကာ၌ အရိယမဂ်ကို မျက်မှောက် တွေ့မြင်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာ—ဟု ဖွင့်ပြချက်ရှိ၏။ အသိခက်၏။ ပဒေသ—သဒ္ဓါသည် အစိတ်ကို ဟောနေကျဖြစ်၍ ဒီမှာ အရိယမဂ်၏ အစိတ်အပိုင်းဟု အနက်ပြန်သည်။ အရိယမဂ်၏ ရှေ့ပိုင်းဖြစ်သောကြောင့် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်—ဟု ခေါ်သော ဝေါဟာရနှင့် လျော်၍ ပေါ်လွင်ထင်ရှား၏။ ထို့ပြင်ရှေ့စကားရပ်၌ န ဥပလဗ္ဘတိ—အရာတွင် နတ္ထိ—ဟု ရှိသည်ကိုလည်းအထူးသတိပြုအပ်၏။)

ဒုတိယောပိ သမဏော—ဒုတိယသကဒါဂါမ် သမဏသည်လည်း၊ နတ္ထိ—မရှိချေ။ တတိယောပိ သမဏော နတ္ထိ—တတိယအနာဂါမ်သမဏလည်း မရှိချေ။ စတုတ္ထောပိ သမဏော နတ္ထိ—စတုတ္ထ ရဟန္တာသမဏလည်း မရှိချေ။ ပဗ္ဗေဝါဒါ—ငါ၏ တရားဝိနည်းမှ အခြားတပါးသော ဘာသာအယူဝါဒတို့သည်၊ အညေဟိ—မိမိတို့ ဝန်ခံသည့်အတိုင်း သိကုန်သော၊ သမဏောဘိ—ကိလေသာငြိမ်းသူ တကျိပ်နှစ်ပါးသော သမဏ ရဟန်းတို့မှ၊ သုညာ—ကင်းဆိတ်လျက်ရှိကြလေတော့သည်။ သုဘဒ္ဓိ—

သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်၊ စ - မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိနေလျှင် သမဏ အစစ် များ အဆက်မပြတ်ရှိနိုင်ပုံကို ဖော်ပြဦးမည်။ ဣမေ ဘိက္ခု-တကျိပ် နှစ်ပါးသော ဤရဟန်းတို့သည်၊ သမ္မာ ဝိဟရေယျ-ကောင်း မှန်မှန်ကန်စွာ နေသွားကြမည် ဆိုလျှင်၊ လောကော-သတ္တဝါ အပေါင်းဟူသော လောကသည်၊ အရဟန္တဟိ-ရဟန္တာသမဏ အစစ်တို့မှ၊ အသုညော-မဆိတ်မသုဉ်းသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဝါ-ဖြစ်နိုင်ပေ၏ တဲ့။

ဒါဟာ သုဘဒ္ဒသုတ် နိဂုံးချုပ် တရားစကားပါဘဲ။ ဒီ နိဂုံးချုပ်ထဲမှာ ရှေးကထက်ထူးတာကတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိတဲ့ အခြားဘာသာဝါဒတွေမှာ ပဒေသဝတ္တိခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာ ရှုသူတောင် မရှိဘူး-လို့ ဆိုတဲ့စကားပါဘဲ။ ဒီတော့ ဗုဒ္ဓတရားတော်အနေတဲ့ ဟောပြောနေတဲ့အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဝိပဿနာရှုသူ မလိုဘူးလို့ ဟောပြောတာကို အထူးသတိပြုပြီး စဉ်းစားကြရမယ်။ အဲဒီလို ဟောပြောတဲ့ ဆရာတွေရော သူတို့၏ စကားကို ယုံကြည်နေတဲ့သူတွေရော ဝိပဿနာ ရှုကြပါဦးမလား၊ ဝိပဿနာမရှုယင် ပဒေသဝတ္တိ ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာရှုသူတောင် သူတို့အစုထဲမှာ မရှိဘဲ ကင်းကွယ်ဆိတ်သုဉ်းနေပေလိမ့်မယ်။ အဲဒီတော့ သာသနာပ ဘာသာဝါဒတွေနဲ့ တူညီမနေပေဘူးလား၊ အဲဒါဟာ စဉ်းစားသင့်တဲ့ အချက်ကြီးတခုပါဘဲ။ ကဲ မူလရင်း ဆောင်ပုဒ် ၂-ခုကို ထပ်ဆိုလိုက်ကြဦးစို့။

၁။ မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ မရှိရာ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိချေ။

၂။ မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ ရှိရာမှာ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူ ရှိနိုင်ပေ။

ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ရှိတဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာသာ ဝိပဿနာယောဂီနှင့်တကွ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သမဏအစစ်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေရှိတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိတဲ့ အခြားဘာသာဝါဒတွေမှာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သမဏအစစ်မရှိဘူး။ ဝိပဿနာရှုသူတောင် မရှိဘူး—လို့ ဟောတော်မူတာကို ကြားရတော့ ပါရမီခေါ်တဲ့အတွက် သုဘဒ္ဒက ကောင်းကောင်း သဘောကျသွားတယ်။

သုဘဒ္ဒ၏ ဆင်ခြင်ပုံ

“ငါတို့၏ ဆရာ့ဆရာတွေ ဟောပြောတဲ့ တရားထဲမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေဘို့ ညွှန်ကြားချက်မရှိဘူး။ ဒီတော့ ငါတို့၏ ပရိဗိုဇ်ဘာသာဝင်တွေထဲမှာ ကိလေသာငြိမ်းသူမရှိနိုင်ဘူး။ မြင်မှု ကြားမှု နံသိမှု စားသိမှု လိသိမှု ကြံသိမှု သဘောတရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု သိမြင်အောင် ဝိပဿနာရှုသူလဲ မရှိဘူး။ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွားစေသူတောင် မရှိတော့ အရိယမဂ်ကိုရောက်ပြီး ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သောတာပန် စသော သမဏအစစ် ဖြစ်နိုင်ဘွယ်အကြောင်းလဲ မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် လက်ရှိ ဘာသာဝါဒကို စွန့်ပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ဝင်မှတ်” လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားအား ဒီလို လျှောက်ပါတယ်။

“အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်ရှိပါပေသည့် အရှင်ဘုရား၊ အလွန်

နှစ်သက်ဖွယ်ရှိပါပေသည် အရှင်ဘုရား၊ ဥပမာဖြင့် ပြရလျှင်
 မှောက်ထားတာကို လှန်ပြသလို၊ ဖုံးထားတာကို ဖွင့်ပြသလို၊
 မျက်စိလည် လမ်းမှားနေသူအား လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြလိုက်သလို၊
 မျက်စိကောင်းသူတို့ အဆင်းတွေမြင်နိုင်အောင် အမှောင်ထဲမှာ
 မီးလွှန်း ပြလိုက်သလိုပင်။ ထို့ အတူ ဘုန်းတော်ကြီးသော
 မြတ်စွာဘုရားက အကျွန်ုပ်အား များစွာသောအကြောင်း ပရိ
 ယာယ်ဖြင့် တရားကို ဟောပြတော်မူပါပေသည်။ ထိုတရားကို
 နာကြားရသော အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာ
 ဟု ဆည်းကပ်ပါသည်။ တရားတော် သံဃာတော်ကိုလဲ ကိုးကွယ်
 ရာဟု ဆည်းကပ်ပါသည် အရှင်ဘုရား၊ အကျွန်ုပ်သည် ဘုန်း
 တော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ အထံ (သာသနာတော်) ၌
 ရှင်အဖြစ်ကို ရလိုပါသည်။ ရဟန်းအဖြစ်ကို ရလိုပါသည် အရှင်
 ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ဝိနည်းစည်းကမ်းကို မိန့်တော်မူပုံ

“သုဘင်္ဂပရိဗိုဇ်၊ ဘာသာခြား ရသေ့ရဟန်း ဖြစ်သော
 သူသည် ငါ၏ တရားဝိနည်း အဆုံးအမသာသနာ၌ ရှင်အဖြစ်
 ရဟန်းအဖြစ်ကို အလိုရှိလျှင် လေးလပတ်လုံး သရဏဂုဏ်သီလ
 ဆောက်တည်ပြီး ပရိဝတ်ခေါ်တဲ့ စမ်းသပ်လေ့ကျင့်ခန်းဝတ်
 ကို ကျင့်ရတယ်။ လေးလပြည့်တဲ့အခါ ရဟန်းတော်များက
 အားရကျေနပ်လျှင် ရှင်ရဟန်းပြုပေးကြတယ်။ သို့သော် ဒီအ

ရာမှာ ပရိဝတ်ကျင့်ထိုက် မကျင့်ထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်အကဲ့အပြားကို ငါးဘုရားသိတယ်”လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ ဒီတော့ သုဘဒ္ဒက “ဘုရားသာသနာတော်မှာ ရှင်ရဟန်းပြုလိုတဲ့ ဘာသာခြား ရသေ့ရဟန်းများကို လေးလပတ်လုံး ပရိဝတ်ကျင့်ပြီးမှ ရဟန်း ပြုပေးကြတယ် ဆိုလျှင် ဘုရားတပည့်တော်ကတော့ လေးနှစ် ပတ်လုံး ပရိဝတ်ကျင့်ပါ့မယ်၊ လေးနှစ်ပြည့်တဲ့အခါ ရဟန်း တော်များ အားရကျေနပ်လျှင် ရှင်ရဟန်းပြုပေးတော် မူကြပါ စေဘုရား” လို့ လျှောက်ပါတယ်။

သုဘဒ္ဒကို ရှင်ရဟန်းပြုပေးခြင်း

အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက သုဘဒ္ဒမှာ ပရိဝတ်ကျင့်ရန် မလိုကြောင်း သိတော်မူတဲ့အတွက် သုဘဒ္ဒအား ရှင်သာမဏေ ပြုပေးရန် အရှင်အာနန္ဒာအား မိန့်တော်မူပါတယ်။ အရှင် အာနန္ဒာက သုဘဒ္ဒကို တနေရာသို့ ခေါ်သွားပြီးတော့ ခရီး ဆောင် ရေဗူးထဲကရေနဲ့ ခေါင်းကို ရေဆွတ်ပြီး (ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော—လို့ နှလုံးသွင်းရတဲ့) တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလဲ ပေးပြီး ဆံမုတ်ဆိတ်များကို ရိတ်ပေးတယ်၊ ဖန်ရည်စွန်းသော သင်္ကန်းအဝတ်များကို ဝတ်စေ ပြီး တော့ သရဏဂုဏ်ပေးပြီး ရှင်ပြုပေးပါတယ်။

အဲဒါဟာ အချိန်က ကဆုန်လပြည့်နေ့သန်ကောင်ယာမိ အချိန် ဖြစ်တယ်၊ နေ့ရာသီ ရေချားတဲ့အချိန် ဖြစ်တဲ့အတွက် ခရီး

ဆောင် သောက်ရေဖြင့် ဆွတ်ပြီး ခေါင်းရိတ်ရတယ်။ သုဘဒ္ဒမှာ ဝတ်စရာသင်္ကန်းလဲ ပါလာမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အရှင် အာနန္ဒာကဘဲ ရှာကြံပြီး သင်္ကန်းဝတ်ပေးရဟန်တူပါတယ်။ အဲဒီရှင်ပြုမင်္ဂလာဟာ တော်တော်ဝန်ကျဉ်းတာဘဲ။ ယခုကာလ မှာလို့ ရှင်လောင်း ပြင်ဆင်ပြီး လှည့်ရတာလဲ မရှိဘူး၊ ကျွေး မွေး လှူဒါန်းရတာလဲ မရှိဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ဒီရှင်သာမဏေက မကြာ မီ နာရီပိုင်းအတွင်း ရဟန္တာ ဖြစ်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဘဲ၊ ဗမာပြည်က ဒကာ ဒကာမတွေ သိကြမယ်ဆိုယင် ရှင်ဒကာ ရဟန်းဒကာ တွေ အလှအယက်ပေါ်လာကြမှာဘဲ။

အဲဒီလို ရှင်သာမဏေပြုပြီးတော့ အရှင် အာနန္ဒာက မြတ်စွာဘုရားထံ ခေါ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရား က ရဟန်းပြုပေးတယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဘယ်လိုပြုပေးတာလဲ၊ ဧဟိဘိက္ခုခေါ်ပြီး ရဟန်း ပြုတာတော့ ဟုတ်ပုံမရပါဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုယင်၊ ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းများမှာ ခေါင်းလဲ မရိတ်ရဘူး၊ သင်္ကန်းကိုလဲ ရှာပြီး မဝတ်ရဘူး၊ သရဏဂုဏ် ဆောက်တည်စေပြီး ရှင်သာ မဏေလဲ မပြုရဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားက ဧဟိ ဘိက္ခု-လို့ ခေါ် တော်မူလိုက်တာနဲ့ ခေါင်းလဲရိတ်ပြီးဖြစ်တယ်၊ သင်္ကန်းလဲ အလိုလိုဝတ်ရုံပြီးဖြစ်တယ်၊ ရဟန်းလဲ ဖြစ်သွားတယ်လို့ ဆိုပါ တယ်။ ယခု သုဘဒ္ဒမှာတော့ အရှင်အာနန္ဒာက ခေါင်းရိတ် ပေးရတယ်၊ သင်္ကန်းလဲ ရှာပြီး ဝတ်ပေးရတယ်၊ သရဏဂုဏ် လဲပေးရတယ်၊ ဒါကြောင့် ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းပြုပေးတာတော့ မဖြစ်သင့်ပေဘူး။ သရဏဂုဏ်ဖြင့် ရဟန်းပြုပေးတာလွဲ မဖြစ်သင့်

ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုလျှင် ဒုတိယဝါမတိုင်မီ ရဟုလာကို ရှင်ပြုမပေးရသေးမိကပင် အဲဒီလို ရဟန်းပြုပေးခြင်းကို နှုတ်ပယ် ခဲ့ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်ပါဘဲ။ သြဝါဒခံခြင်း၊ ပြဿနာဖြေ ခြင်းတို့ဖြင့် ရဟန်းပြုပေးခြင်းလဲ မဖြစ်သင့်ဘူး။ ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာဖြင့် ရဟန်းပြုခြင်းသာ ဖြစ်ဘွယ်ရှိပါတယ်။ ဒါ ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အမိန့်ဖြင့် ရဟန်းသံဃာတော်က ဥပသမ္ပဒကံဆောင်ပေးခြင်းကိုပင် မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းပြု ပေးတော်မူတယ်လို့ ပြဆိုထားကြောင်း မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ—ဘဂဝါ ဥပသမ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခံ—လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

ရဟန်းပြုပေးပြီးလျှင် ပြီးခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးသည်

ဘဂဝါ—မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (တံ—ထိုသုဘဒ္ဒသာမဇာန ကို၊) ဥပသမ္ပာဒေတွာ — ရဟန်းသိက္ခာပြည့်စုံစေပြီး၍၊ ဝါ— ရဟန်းပြုပေးပြီး၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ—ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အာစိက္ခံ—ဟော ကြားတော်မူလေသည်—တဲ့။

ဘာကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတယ်လို့ တော့ ပြဆိုထားခြင်း မရှိပါ ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ နောက်နားကျတော့ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း ပေး တော်မူကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ သုဘဒ္ဒဟာ ဗုဒ္ဓတရား တော်ကို ရှေးက တခါမျှ ကြားနာဘူးပုံ မရပါဘူး၊ ဘုရား

ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံခါနီး သန်ကောင်ယာမအချိန် နံာရီပိုင်းအတွင်း
 လောက်ကမ္မ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို နာရတယ်။ သာသနဗဟုသုတ
 ဘာမျှမရှိသေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းပြုပေး
 ပြီးလျှင် ပြီးချင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ပေးတော်မူတယ်။ အဲဒါကို
 အထူး သတိပြုကြရမယ်။ တချို့က ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အကျယ်
 မသင်ဘူးယင် တရားအားမထုတ်ကောင်းဘူးလို့ ဟောနေကြ
 တယ်။ အဲဒါကတော့ တရားအားထုတ်ချင်တဲ့သူတွေ စိတ်ဆန္ဒ
 ပျက်ပြားအောင် အရမ်းဟောနေကြတာပါ။ ဒီသုဘဒ္ဒ က
 တော့ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးမို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျယ်သင်စရာ မလိုဘူး
 လို့လဲ ဆင်ခြေပေးစရာရှိပါတယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို စောစော
 က နှလုံးမသွင်းမိလို့ တရားမတက်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အရှင်ဆန္ဒဟာ
 လဲ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပါ။ ဒါပေမဲ့ အရှင်ဆန္ဒမှာတော့ အတ္တစွဲက
 အားကြီးနေလို့ တရားမတက်နိုင်တာ။ အဲဒီလို တရားမတက်
 နိုင်တာကလဲ အဲဒီအရှင်ဆန္ဒ တပါး။ ထင်ရှားပါတယ်။ အတ္တ
 စွဲ အားမကြီးတဲ့သူတွေမှာ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှတဲရှိတယ်
 လို့ ဒါလောက် ကြားဘူးပြီး ယုံကြည် သဘော ကျ နေ ယင်
 ကိစ္စပြီးတာပါ။ အဲဒီလို ကြားဘူးတဲ့သူဟာ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်
 တွေကို ရှုမှတ်နေယင်းပင် အကြောင်းနဲ့ အကျိုးဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်
 နေတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ရတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိ
 ခြင်း ကိစ္စပြီးတော့တာပါ။ အဲဒီ အကြောင်း အရာ တွေ ကို
 ဓမ္မစကြာတရားတော်စသည်မှာ အကျယ်ပြဆိုထားခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီ
 လို့ ပြရတာကလဲ မဟုတ်တမ်းတရား ဟောနေတဲ့သူတွေမှာ အ
 မှန်သိပြီး စောင့်စည်းခြင်းဖြင့် အကုသိုလ် နောက်ထပ်မပွားရ
 အောင်၊ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များလဲ အမှန်ကို သိပြီး

ဆက်လက်အားထုတ်သွားနိုင်အောင်၊ အဲဒီလို အားထုတ်ခြင်း
ဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော် တိုးတက်သွားအောင် ရည်ရွယ်ချက်
ဖြင့် ရှင်းပြရတာပါ။

စကြိုလျှောက်လျက် ဝိပဿနာရှုပုံ

သော တံ ဂဟေတွာ ဥယျာနဿ ဧကမန္တေ စက်မံ
အဓိဋ္ဌာယ သဋ္ဌေန္တော ဝါယမန္တော ဝိပဿနံ ဝဇ္ဇေန္တော သဟ
ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ အာဂမ္မ ဘဂဝန္တံ ဝန္တိတွာ
နိဿိဒိ။ တံ သန္ဓာယ “အစိရူပသမ္ပန္နော ခေါ ပနာ” တိအာဒိ
ပုတ္တံ။

သော—ထိုသူဘဒ္ဒရဟန်းသည်၊ တံ—မြတ်စွာဘုရားပေး
လိုက်သော ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဂဟေတွာ—ယူခဲ့—မှတ်ခဲ့ပြီး၍၊
ဥယျာနဿ—မလ္လဥယျာဉ်၏၊ ဧကမန္တေ—သင့်လျော်သောအရပ်
ဟနေရာ၌၊ (အဲဒီတုန်းက ရဟန်းတော်တွေ အလွန်များပါ
တယ်၊ ဒါပေမဲ့ ရဟန်းတော်များ မရှိတဲ့ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်တခု
မှာ သွားပြီး အားထုတ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဘယ်လိုအား
ထုတ်သလဲ၊ ဆိုင်ပြီးအားထုတ်သလား၊ ရပ်ပြီး အားထုတ်သလား
လို့ ဆိုတာ) စက်မံ—ခေါက်ဘုံ၊ ခေါက်ပြန် စကြို သွားခြင်းကို၊
အဓိဋ္ဌာယ—ဆောက်တည်၍—တဲ့။ (စကြိုသွားယင်း အားထုတ်
တယ် ဆိုတော့ သမထကမ္မဋ္ဌာန်း မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားလာ
ပါတယ်၊ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုတာ အာနာပါနည်း ဖြစ်ဖြစ်၊

ဒုတ္တိံ သာကာရဘဲဖြစ်ဖြစ် ကသိုဏ်းတို့ အသုံဘတို့ အနံ့သတိတို့
မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာတို့ဘဲ ဖြစ်ဖြစ် ဆိုင်းပြီး အားထုတ်ပါမှ
သမာဓိရလွယ်တယ်။ စစချင်း စကြံသွားအားထုတ်လို့တော့
သမာဓိရဘို့ ခဲယဉ်းပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ပေး
တော်မူလိုက်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဟာ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်ကြောင်း
မှန်းဆပြီး သိနိုင်ပါတယ်။ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းမှလဲ စကြံသွား
ယင်း အားထုတ်နေတာဆိုတော့ သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်အရ
“ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ—သွားသည်ရှိသော်မူ
လည်း သွားသည်ဟု သိ၏” လို့ ဟောတော်မူတဲ့နည်းဖြင့်
သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာဘာဝနာကို အားထုတ်ကြောင်းလဲ ဆုံး
ဖြတ် မှတ်ယူနိုင်ပါတယ်။ ယခု ဘုန်းကြီးတို့၏ တပည့်ယောဂီ
တွေ သွားတယ် သွားတယ်လို့ ဖြစ်စေ၊ ညှာလှမ်းတယ် ဘယ်
လှမ်းတယ်လို့ ဖြစ်စေ၊ ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်လို့ ဖြစ်စေ
မှုတ်ပြီး စကြံသွားနေတာမျိုး ဖြစ်မှာပေါ့။ ဒါကြောင့်)

သော—ထိုသုဘဒ္ဒရဟန်းသည်၊ တံ—မြတ်စွာဘုရားပေး
လိုက်သော ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဂဟေတွာ—မှတ်ယူခဲ့ပြီး၍၊ ဥယျာ
နဿ—မလ္လဥယျာဉ်၏၊ ဧကမန္တေ—သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော
အရပ်တနေရာ၌၊ စင်္ကမံ အဓိဋ္ဌာယ—စကြံကို ဆောက်တည်၍၊
ဝါ—စကြံသွား၍၊ ဃင်္ဍေန္တော ဝါယမန္တော—ကြိုးစားအား
ထုတ်လျက်၊ (အဋ္ဌကထာ နိဿယမှာ ဃင်္ဍေန္တော—စပ်စေလျက်-
လို့ အနက်ပြန်ထားပါတယ်။ သံတိပဋ္ဌာန်ရှုမှတ်နည်းအရ ရှေး
ရှေးအမှတ်နှင့် နောက်နောက်အမှတ်တွေကို ဆက်စပ်စေလျက်
အားထုတ်တယ်—လို့ ဆိုလိုပုံရပါတယ်။ သင့်လျော်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်) သဋ္ဌေန္တော—ရှေးရှေးအမှတ်နှင့် နောက်နောက်အမှတ်ကို ဆက်စပ်စေလျက်၊ ဝါယမန္တော — အားထုတ်လျက်၊ ဝိပဿနံ ဝဇေန္တော—ဝိပဿနာကို ပွားစေလျက်၊ (ဒီပါဌ်အရဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ပေးလိုက်တာဟာ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းဘဲ၊ အဲဒီဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပင် အရှင်သုဘဒ္ဒ အားထုတ်ပွားများ နေကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလို ဝိပဿနာကို ပွားစေတော့ ဘာဖြစ်သွားသလဲ ဆိုယင်) ဝိပဿနံ ဝဇေန္တော—ဝိပဿနာကို ပွားစေလျက်၊ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ—ပဋိသမ္ဘိဒါလေး ပါးတို့နှင့် တကွ၊ အရဟတ္တံ ပတော—ရဟန္တာ အဖြစ်—အရဟတ္တ ဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူပြီး၍၊ (အရှင်သုဘဒ္ဒဟာ စကြိုလျှောက်ပြီး ဝိပဿနာရှုနေယင်း အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တော်မူတယ်၊ ရဟန္တာဖြစ်တာကလဲ သာမန်ရဟန္တာ မဟုတ်ဘူး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်လေးပါးကိုပါရတဲ့ ဝိသေသရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူပါတယ် တဲ့။ အဲဒါ အချိန်အားဖြင့် ဘယ်လောက်ကြာသလဲ ဆိုတော့ “နစိရဿေဝ—မကြာ မြင့်မီပင်လျှင် ရဟန္တာဖြစ်တဲ့အကြောင်း” ပါဠိတော်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ တနာရီလောက်အတွင်း ဖြစ်ဟန်တူပါတယ်၊ အဲဒီလိုရဟန္တာဖြစ်တော်မူပြီးတော့ အရှင်သုဘဒ္ဒဟာ) အာဂမ္မ—မြတ်စွာဘုရားအနီးသို့ လာရောက်၍ ဘဂဝန္တံ—မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝန္တိတော—ရှိခိုး၍၊ နိသိဒိ—ထိုင်နေတော်မူလေသည်။ တံ—ထိုသို့သောဖြစ်ပုံကို၊ သန္ဓာယ—ရည်၍၊ အစိရူပသမ္ပန္နောခေါ ပနာတိအာဒိ—အစိရူပသမ္ပန္နောခေါ ပန အစရှိသောစကားကို၊ ဝုတ္တံ—ပါဠိတော်၌ သံဂါယနာဘင် ထေရ်အရှင်တို့က ပြဆိုထားအပ်ပါသည် တဲ့။

အဲဒါဟာ အရှင်သုဘဒ္ဒ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသည်အထိ အားထုတ်ပုံကို ပြထားတဲ့ အဋ္ဌကထာစကားပါဘဲ၊ ဒါလောက်ဆို ယင် သုဘဒ္ဒသုတ်တရားနှင့် အရှင်သုဘဒ္ဒအကြောင်း ပြည့်စုံနေပါပြီ၊ တရားသိမ်းမယ်ဆိုယင် သိမ်းနိုင်ပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ကြည်ညို ဘွယ်ဂုဏ်များကို အာရုံပြုပြီး ကြည်ညိုကြရအောင် အဋ္ဌကထာမှာ ညွှန်ပြထားတဲ့ အစိရူပသမ္ပန္နော ခေါ် ပန အစရှိတဲ့ ပါဠိတော်ကို နိဿယပြန်ပြီးပြပါဦးမယ်။

နိဂုံးချုပ် သံဂါယနာ မှတ်တမ်း

အာယသ္မာ သုဘဒ္ဒေါ-အရှင်သုဘဒ္ဒသည်၊ အစိရူပသမ္ပန္နော - ရဟန်းဖြစ်ပြီး၍ မကြာမီ၊ ဧကော - တပါးတည်း၊ ဝုပကဋ္ဌေါ-ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်ရောက်လျက်၊ (မလ္လဥယျာဉ်ထဲမှာ ရဟန်းများမရှိတဲ့ တနေရာသို့ သွားရောက်နေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်) အပ္ပတ္တော-မမေ့ မလျော့ အမှတ်ရသည်ဖြစ်၍၊ (စင်္ကြံသွားနေယင်းဆိုတော့ ကြွတိုင်း လှမ်းတိုင်း ချတိုင်း အမှတ်ရတယ်၊ ကြည့်မိယင် ကြည့်တာ မြင်တာကို အမှတ်ရတယ်၊ ကြားယင် ကြားတာကို အမှတ်ရတယ်၊ ကြံမိယင် ကြံတာကို အမှတ်ရတယ်၊ ကိုယ်ထဲက မခံသာတဲ့ ဝေဒနာတခုခု ထင်ရှားပေါ်လာယင် အဲဒါကိုလဲ အမှတ်ရတယ်၊ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ကိုယ်အမှုအရာ စိတ်အမှုအရာ ဟူသမျှကို မမေ့ မလျော့ဘဲ အမှတ်ရနေတယ်-လို့ ဆိုလိုပါတယ်။) အာတာပီ-ကိလေသာကို ပူလောင်သွေ၊ ခြောက် ကင်းပျောက်စေနိုင်သော မပြတ်လုံ့လ

ပြုမူရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပဟိတတ္ထော—နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရေးကိုသာ အလေးပြုသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရန္တော—နေလတ်သော်။ (ဤပုဒ်ကို သယံ အဘိညာ—စသည်နှင့် ဆက်စပ်ယူပါ)ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္ပဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ—အိမ်ရာရှိ လူ့ဘောင်မှ အိမ်ရာမဲ့ ရဟန်းဘောင်၌ မှန်ကန်စွာ ရှင်ရဟန်းပြုသူ အမျိုးကောင်းသားတို့၏ ရည်ရွယ်ရင်းအကျိုး အမြတ်ဆုံးလဲဖြစ် အကျင့်မြတ်၏အဆုံးလဲ ဖြစ်သောအရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေနစိရဿေဝ—မျက်မှောက်ဘဝ၌ မကြာမီပင်လျှင်၊ သယံ အဘိညာ—ကိုယ်တိုင်ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိလျက်၊ သစ္စိကတွာ—မျက်မှောက်ပြုလျက်၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇေ—ဆိုက်ရောက်၍၊ ဝိဟာသိ—နေတော်မူလေပြီ။ “ခဏာ ဇာတိ—ဘဝအသစ်ဖြစ်မှ ကုန်ပြီ၊ ဝုဿိတံ ဗြဟ္မစရိယံ—အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးမှုပြီးပြီ၊ ကတံ ကရဏီယံ—ပြုဘွယ်ကိစ္စကို ပြုပြီးပြီ၊ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ—ဤကိစ္စအတွက် အခြားပြုဘွယ်မရှိပြီ” ဟူ၍၊ အဗ္ဘညာသိ—ဆင်ခြင်၍ သိလေပြီ။ အာယသ္မာ သုဘဒ္ဒေါ—အရှင်သုဘဒ္ဒသည်၊ အရဟတံ—ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့တွင်၊ အညတရော အဟောသိ—တပါး အပါအဝင် ဖြစ်တော်မူလေပြီ—တဲ့။

အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားက ပေးလိုက်တဲ့ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများအားထုတ်ပြီး အရှင်သုဘဒ္ဒ ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူပုံကိုဖြတ် သံဂါယနာတင် ပါဠိတော်ပါတဲ့။ အဲဒါကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။ မြတ်စွာဘုရားက “အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိတဲ့ အရိယမဂ်ရှိရာမှာသာ ကိုလေသာငြိမ်းတဲ့ သမဏအစစ် အရိယာ

ပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိကြတယ်” လို့ ဟောတော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီတရားကို သဘောကျပြီးတော့ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်က မြတ်စွာဘုရားထံမှာ ရဟန်းပြုတယ်။ ရဟန်းပြုပြီးတဲ့နောက် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပွားစေဘို့ မြတ်စွာဘုရားက ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေးတော်မူတယ်။ အဲဒီကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်တဲ့အခါမှာ ထိုင်ပြီးအားထုတ်တာ မဟုတ်ဘူး၊ စင်္ကြံလျှောက်ယင်း အားထုတ်တယ်။ အကယ်၍ ကြားနာမှတ်သားဘူးတဲ့အတိုင်း ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်ပွားစေခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးမည်ဆိုလျှင် ထိုင်ပြီး ဆင်ခြင်နေဘွယ် ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဘာမျှအားမထုတ်ဘဲ စိတ်ကို အငြိမ်းစားပေးထားရုံမျှဖြင့် ကိစ္စပြီးမည်ဆိုလျှင်လဲ စင်္ကြံလျှောက် အားထုတ်ဖို့ လိုမည်မဟုတ်ပါ။ သို့သော်လဲ အရှင်သုဘဒ္ဒမှာ ပါဠိတော်က “အပ္ပမတ္တော အာတာပီ” လို့ ဆိုထားတဲ့အတွက် အပြင်းအထန်အားထုတ်ရကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ အဋ္ဌကထာက “စင်္ကမံ အဓိဋ္ဌာယ သဋ္ဌေန္တော ဝါယမန္တော ဝိပဿနံ ဝဇေန္တော” လို့ ပြဆိုထားတဲ့အတွက် စင်္ကြံလျှောက်လျက် အပြင်းအထန် အားထုတ်ရကြောင်း ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေရကြောင်း အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကြားနာမှတ်သားဘူးသည့်အတိုင်း ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်နိုင်ဘူးဆိုတာကို မှတ်ယူထားကြရမယ်။ ဘာမျှအားမထုတ်ဘဲ စိတ်ကို အငြိမ်းစားပေးထားရုံမျှဖြင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မဖြစ်ပွားနိုင်ကြောင်း—ဒါကတော့ အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မဖြစ်ပွားယင် ကိလေသာ

ငြိမ်းတဲ့ သမဏအစစ် အရိယာအဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်ကြောင်း ဒီသုဘဒ္ဒသုတ်ဖြင့်ပင် အလွန်ထင်ရှားနေပါတယ်။ အမှန်စင်စစ် ကတော့ အရှင်သုဘဒ္ဒဟာ စင်္ကြံလျှောက်လျက် မမေ့မလျော့ အမှတ်ရပြီး ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေခြင်းဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူပုံကို သာဓကပြုပြီးတော့ “သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော် နှင့် အညီ ကိုယ်အမှုအရာ စိတ်အမှုအရာ ဝေဒနာသဘောတရားဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်၏ အစရှိများကို မမေ့မလျော့ ရှုသိပြီး ဝိပဿနာမဂ္ဂင်များကို ပွားစေမှသာလျှင် အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သမဏအစစ် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်တယ်” ဆိုတာကို ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

ဘုရားမျက်မှောက် နောက်ဆုံးရဟန္တာ

“အရှင်သုဘဒ္ဒဟာ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပါနိုး နာရီပိုင်းလောက်သာ လိုတော့တဲ့အချိန်မှာ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တရားတွေကို ပွားစေပြီးတော့ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူတယ်၊ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားထံ လာရောက်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာရှိခိုးပြီး ထိုင်နေတော်မူတယ်” ဆိုတဲ့အကြောင်း ပြဆိုပြီးတော့ အဲဒီအရှင်သုဘဒ္ဒဟာ မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်မှာ နောက်ဆုံးရဟန္တာ ဖြစ်ကြောင်းကိုလဲ သင်္ဂါယနာ မှတ်တမ်းက ဒီလိုပြထားပါတယ်။

သော—ထိုအရှင်သုဘဒ္ဒသည်၊ ဘဂဝတော—မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပစ္ဆိမော—နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ သက္ခိယာဝကော—မျက်မှောက်သာဝကသည်၊ ဝါ—မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ် မျက်မြင်တွေ့ရသော ရဟန္တာတပည့် သာဝကသည်၊ အဟောသိ—ဖြစ်လေတော့သတည်း တဲ့။

ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော်ကတော့ ပြည့်စုံလောက်ပါပြီ၊ ယခု အရေးကြီးတဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုပြီး တရားသိမ်းရမယ်။

မူလဆောင်ပုဒ်

- ၁။ မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ မရှိရာ၊ ကိလေသာ ငြိမ်းသူ မရှိချေ။
- ၂။ မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ ရှိရာမှာ၊ ကိလေသာ ငြိမ်းသူ ရှိနိုင်ပေ။

မဂ္ဂင်သုံးဆင့်

- ၁။ မူလ၊ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။
- ၂။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်။

သတိဥာဏ်ဖြစ်ရေး

- ၁။ သတိနှင့် ဥာဏ်၊ ဖြစ်စေရန်၊ ရှုဟန် ညွှန်ပြမည်။

- ၁။ ကိုယ်အမူအရာ၊ ပြုတိုင်းမှ၊ မှန်စွာ သိရမည်။
- ၂။ စိတ်အမူအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှ၊ မှန်စွာ သိရမည်။
- ၃။ ကောင်း၊ ဆိုး၊ လတ်ပါ၊ ဝေဒနာ၊ ပေါ်တာ သိရမည်။
- ၄။ သဘောတရား၊ ထင်ပေါ်ငြား၊ ပိုင်းခြားသိရမည်။

ဖြစ်ခိုက်ရှုလျှင် နိဗ္ဗာန်ဝင်

- ၁။ ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ၊ သဘာဝ၊ မုချ သိနိုင်သည်။
- ၂။ သဘောသိမှ၊ ဥဒယ၊ ဝယ မြင်နိုင်သည်။
- ၃။ ဖြစ်ပျက်မြင်မှ၊ အနိစ္စ၊ ဒိဋ္ဌ သိနိုင်သည်။
- ၄။ အနိစ္စမြင်လျှင် ဒုက္ခ ထင်သည်။
- ၅။ ဒုက္ခ ထင်တော့ အနတ္တ မြင်သည်။
- ၆။ အနတ္တ မြင်၊ နိဗ္ဗာန်ခွင်၊ ပြေးဝင်ဆိုက်ရောက်သည်။
- ၇။ နိဗ္ဗာန်မြင်က၊ အပါယ်မှ၊ လုံးဝ လွတ်မြောက်သည်။

နိဂုံးချုပ် အာသီသပတ္တနာ

ရှစ်ပြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် ခေါ်သော ဤ သုတဒ္ဓသုတ်တရားတော်ကို ရှိသေစွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံစေတနာနှင့် သဒ္ဓါ ပညာ သမ္မာဆန္ဒတို့၏ အစွမ်း

အာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်
တို့သည် မူလမဂ္ဂင်များကို အခြေခံပြီးလျှင် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင်ခေါ်
သော ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တို့ကို ပြည့်စုံအောင် ဖြစ်ပွားစေနိုင်ကြ
သည် ဖြစ်၍ မိမိတို့အလိုရှိသော အရိယမဂ္ဂဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်
ချမ်းသာတရားတော်မြတ်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်
မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု

ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော် ပြီး၏။

မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် ကောသမ္ဗိယသုတ္တန်လာ

သာရဏီယ တရားတော်

ရန်ကုန်မြို့ ကမာရွတ်ဒေသ မရမ်းတပင်ရပ်ကွက်၌

၁၃၁၄ - ခုနှစ် ဦးတန်ခူးလဆုတ် ၁၂-၁၃-ရက် ညများတွင်
ဟောသည်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သဗ္ဗာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ

တရားပလ္လင်ခံ

ဒီမရမ်းတပင်ရပ်ကွက် တရားပွဲမှာ ဟောဘို့ ရည်ရွယ်
ထားတဲ့ တရားကတော့ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် ကောသမ္ဗိယ
သုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ သာရဏီယတရားတော်
နှင့် မဟာပစ္စဝေက္ခဏာတရားတော်များပင် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ
တရားနှစ်ခုထဲက ဒီကနေ့ည သာရဏီယတရားတော်ကို စပြီး

ဟောရမယ်။ သာရဏီယ ဆိုတာ အောက်မေ့ဘွယ်လို့ အနက် အဓိပ္ပါယ်ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် သာရဏီယဆိုတာ အောက်မေ့ဘွယ်ကောင်းတဲ့ ဂုဏ်တွေကို ပြဆိုတဲ့ တရားပါဘဲ။ ဒီသာရဏီယတရားကို ဒီသနိကာယ်ပါထိကဝဂ် သင်္ဂီတိသုတ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ် ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ သာမဂါမသုတ်များမှလဲ ဟောထားတယ်။ အဂ္ဂတ္ထသနိကာယ် ဆက္ကနိပါတ်မှလဲ သာရဏီယသုတ်ဆိုတဲ့အမည်နဲ့ ဟောထားတယ်။ ဒီသုတ်ဟာ ရဟန်းရှင် လူတိုင်းနာကြားပြီး ကျင့်သုံးစရာ အလွန်သင့်လျော်တဲ့သုတ်ပါဘဲ။ ရှေးဦးစွာ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတဲ့ အတိုင်း ပါဠိဘာသာဖြင့် ရှုတ်ဆိုပြီး ဟောမယ်။ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရား ဟောနေတဲ့အနေနဲ့ အာရုံပြုပြီး ရိုသေစွာ နာကြရမယ်။ ယခု စပြီး ဟောတော့မယ်။

သာရဏီယတရားတော် ဥဒ္ဓေသပါဠိ

ဆယ့်မေ့ ဘိက္ခုဝေ ဓမ္မာ သာရဏီယာ ပိယကရဏာ
ဂရုကရဏာ သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကိဘာဝါယ သံဝတ္တန္တိ။

ဒီပါဠိကို မြန်မာပြန်ယင်း အဓိပ္ပါယ် ပြောသွားမယ်။

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။
ဣမေ ဓမ္မာ၊ ယခုဟောပြမည့် ဤတရားတို့သည်။ သာရဏီယာ၊ မမေ့နိုင်ဘဲ တအောက်မေ့မေ့နှင့် သတိရနေခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ဝါ - အောက်မေ့ဘွယ် တရားတို့ပါပေ

တည်း။ (ယခု ဟောပြမည့် ဂုဏ်ကျေးဇူးတရားတွေနဲ့ ပြည့်စုံ
နေလို့ ရှိယင် အဲဒီ ပြည့်စုံနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို အတူနေဘူးတဲ့သူတွေ
သိကျွမ်းဘူးတဲ့သူတွေက မမေ့နိုင်ဘဲ အစဉ်အမြဲသတိရနေကြ
ပါလိမ့်မယ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ မကောင်းဘူးလား၊ နောက်ပြီး
တော့) ပိယကရဏာ၊ ချစ်ခင်ခြင်းကိုလည်း ပြုတတ်ဖြစ်စေတတ်
သော တရားတို့ပါပေတည်း။ (အဲဒီသဒ္ဓါရဏီယတရားတွေနဲ့ ပြည့်
စုံနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အတူနေပုဂ္ဂိုလ်တွေ သိကျွမ်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက
ချစ်ခင်ကြ ကြည်ညိုကြပါလိမ့်မယ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ မကောင်း
ဘူးလား၊ နောက်ပြီးတော့) ဂရုကရဏာ၊ ရိုသေလေးစားခြင်း
ကိုလဲ ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ဝါ-ရိုသေလေးစားခြင်းကို ဖြစ်စေ
တတ်သော တရားတို့ပါပေတည်း။ (အဲဒီသဒ္ဓါရဏီယတရားတွေ
နဲ့ ပြည့်စုံနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရိုသေလေးစား ကြပါလိမ့်မယ်တဲ့၊
လူတွေဆိုတာ အများအားဖြင့် ကိုယ် ကို ရိုသေလေးစားတာ
ကြိုက်ကြတယ်၊ မရိုမသေ ပြုလုပ်တာကိုတော့ မကြိုက်ကြဘူး၊
မရိုမသေ ပြုလို့ ပြောလို့ ရှိယင် ငါ့ကို ဒီအကောင်က မရိုမသေ
ပြုရမလား ပြောရမလား ဆိုပြီး စိတ်ဆိုးတတ်ကြတယ်။ ဒီနေ
ရာမှာ စဉ်းစား ဆင်ခြင်စရာကတော့ အရိုအသေခံချင်တဲ့သူမှာ
ရိုသေထိုက်တဲ့ ဂုဏ်ရှိဘို့က အရေးကြီးတယ်၊ ရိုသေထိုက်တဲ့ဂုဏ်
ရှိမှ သူ့ဂုဏ်ရှိသလောက်ဘဲ အများက ရိုသေကြပေလိမ့်မယ်၊
ရိုသေထိုက်တဲ့ဂုဏ်မရှိယင်တော့ သူများက မရိုသေကြပေဘူး၊
ဒီတော့ ရိုသေထိုက်တဲ့ဂုဏ်တွေ ကိုယ် သန္တာန်မှာ ပြည့်စုံဘို့ရာ
ဟာ ကိုယ် တာဝန်ခံမဟုတ်လား ဒကာကြွယ်ရ၊ အဲဒီပြည့်စုံ
သင့်တဲ့ဂုဏ်တွေဟာ ဘာတွေလဲဆိုယင် ယခုဟောမည့် သဒ္ဓါရဏီ
ယ တရားတွေပါဘဲ၊ ဒါကြောင့်) ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ ဆ၊

ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ယခုဟောမည့် ဤဂုဏ်
ကျေးဇူးတရားတို့သည်။ သာရဏီယာ၊ အောက်မေ့ဘွယ်တရား
တို့ပါပေတည်း။ ပိယကရဏာ၊ ချစ်ခင်ကြည်ညိုဘွယ်တရားတို့
ပါပေတည်း။ ဂရုကရဏာ၊ ရိုသေလေးစားဘွယ် တရားတို့ပါ
ပေတည်း။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဤဂုဏ်ကျေးဇူးတရားတို့သည်။ သင်္ဂ-
ဟာယ သံဝတ္တန္တိ၊ စည်းလုံးခြင်းငှါလည်း ဖြစ်ကြပေကုန်၏။
အဝိဝါဒါယ သံဝတ္တန္တိ၊ ငြင်းခုံရမှုမရှိခြင်းငှါလည်း ဖြစ်ကြ
ပေကုန်၏။ သာမဂ္ဂိယာ သံဝတ္တန္တိ၊ ညီတညွတ်ခြင်းငှါလည်း
ဖြစ်ကြပေကုန်၏။ ဧကိဘာဝါယ သံဝတ္တန္တိ၊ တလုံးတစည်း
တပေါင်းတည်း ဖြစ်ခြင်းငှါလည်း ဖြစ်ကြပေကုန်၏။

အချင်းချင်း မငြင်းခုံရဘဲ တပေါင်းတည်း ညီညွတ်ဖို့ရာ
တရားတွေ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ ဒီသာရဏီယတရား
တွေနဲ့ သာ ပြည့်စုံနေကြမယ် ဆိုယင် ငြင်းခုံခြင်း ကွဲပြားခြင်း
မရှိဘဲ တစိတ်တဝင်းတည်း ဖြစ်ပြီး ညီညွတ်နေကြမယ်၊ အရေး
ကြီးတာကတော့ အတူနေပုဂ္ဂိုလ်တွေ နီးစပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အညီ
အညွတ် ဖြစ်ဖို့ရာ ပိုပြီး အရေးကြီးပါတယ်၊ ဒကာကြွယ်တို့ အရပ်
ထဲက အိမ်တွေမှာ တအိမ်တအိမ်ဆိုလျှင် အနည်းဆုံး ၂-ယောက်
၂-ယောက်တော့ ရှိတာဘဲ မဟုတ်လား၊ သုံးယောက်လေး
ယောက် စသည်ရှိတဲ့အိမ်တွေကဘဲ ချားပါလိမ့်မယ်၊ ၂-ယောက်
ရှိတယ်ဆိုယင် အဲဒီ ၂-ယောက်ဟာ ညီညွတ်နေဘို့၊ သုံးလေး
ယောက် စသည်ရှိယင်လဲ အဲဒီသုံးလေးယောက်စသည်ဟာ ညီ
ညွတ်နေဘို့ အရေးကြီးတယ်မဟုတ်လား၊ ဒီတော့ အတူနေ
ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အကုန်လုံး ညီညွတ်အောင် ဘာလုပ်မှမလဲ ဆိုယင်

ဒီသာရဏီယတရားတွေနဲ့ ပြည့်စုံအောင်လုပ်ရမည်။ ဒီသာရဏီယတရားတွေနဲ့သာ ပြည့်စုံနေယဉ် အတူနေပုဂ္ဂိုလ်တွေ အိမ်သူ အိမ်သားတွေ အကုန်လုံးဟာ ငြင်းခုံရခြင်း ကွဲပြားခြင်း မရှိဘဲ တစိတ်တစမ်းတည်း ဖြစ်ပြီးဘော့ ညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာနေကြ လိမ့်မယ်။ တအိမ်တည်းသာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီသာရဏီယတရားတွေနဲ့သာ ပြည့်စုံနေကြမယ် ဆိုယဉ် တရပ်ကွက်လုံး တရွာလုံးလဲ ညီညွတ်နေမှာဘဲ၊ တမြို့လုံးလဲ ညီညွတ်နေမှာဘဲ၊ တနိုင်ငံလုံးလဲ ညီညွတ်နေမှာဘဲ၊ ကမ္ဘာတဝှမ်းလုံးလဲ ညီညွတ်နေမှာဘဲ၊ မကောင်းဘူးလား ဒကာကြွယ်ရ၊ (အလွန်ကောင်းပါတယ် ဘုရား)။ ဒီတော့ ဒီသာရဏီယတရားတွေကို လူမျိုးမရွေး ဘာသာမရွေး မကျင့်ထိုက်ပေဘူးလား၊ (ကျင့်ထိုက်ပါတယ်ဘုရား)။

ညီညွတ်ရေးဘုရား (၆) ပါး

အဲဒီသာရဏီယ တရားတွေဟာ ညီညွတ်ကြောင်းလဲ ဖြစ်တဲ့အတွက် ညီညွတ်ရေးဘုရားတွေလို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ ညီညွတ်ရေး တရားတွေက ဘာတွေလဲ ဆိုလျှင် မေတ္တာရှေ့သွားတဲ့ အမှုကံက သုံးပါး၊ နောက်ပြီးတော့ ဝေဘန်ပေးကမ်းမှု စာဂရယ်၊ သီလရယ်၊ ပညာရယ် ဒါကသုံးပါး၊ ပေါင်း ဒီ(၆) ပါးပါဘဲ။ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ထားနှင့်ရအောင် ခေါင်းစဉ် ဆောင်ပုဒ်ကလေးက စပြီး ဆိုကြရမယ်။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်က— “မေတ္တာရှေ့သွား၊ ကံသုံးပါးနှင့်၊ တခြားသုံးဝ၊ စာဂ၊ သီလာ၊ မြတ်ပညာသည်၊ မှတ်ပါ သာရဏီယတရားတည်း”တဲ့။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

မေတ္တာရှေ့သွား၊ ကံသုံးပါးနှင့်၊ တခြားသုံးဝ၊ စာဂ၊
သီလာ၊ မြတ်ပညာသည်၊ မှတ်ပါ သာရဏီယတရားတည်း။

မေတ္တာရှေ့သွား ကံသုံးပါး

မေတ္တာရှေ့သွား ကံသုံးပါး ဆိုရာမှာ ကံဆိုတာ ပြုလုပ်
တဲ့အမှုတဲ၊ အဲဒီအမှုက ဆိုတာက ကောင်းတဲ့ အပြစ်ကင်းတဲ့ ကံ
လဲရှိတယ်၊ မကောင်းတဲ့ အပြစ်ရှိတဲ့ ကံလဲ ရှိတယ်၊ လောဘ
ဒေါသ ရှေ့သွားပြီး ပြုလုပ်ပြောဆို ကြံစည်တဲ့ အမှုကံက
မကောင်းတဲ့ကံ အပြစ်ရှိတဲ့ကံဘဲ၊ ဩကာသ ဘုရားရှိခိုးထဲမှာ
ပါတဲ့ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ ဆိုတာတွေကတော့ မကောင်း
တဲ့ အပြစ်ရှိတဲ့ အကုသိုလ်ကံတွေဘဲ၊ မရိုမသေ ပြုမိပြောမိ
ကြံစည်ပြစ်မှားမိတဲ့ အကုသိုလ်ကံတွေဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဘုရား
တရား သံဃာ ဆရာ မိဘ တွေနဲ့ စပ်ပြီး အဲဒီလို ပြစ်မှားမိတဲ့
အကုသိုလ်ကံများ ရှိနေယင် ပပျောက် ပြေငြိမ်းဘို့ရာ ဣန္ဒ
တော့ တောင်းပန်ကြရတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ယခုလူတွေ ဘုရားကို
ရှိခိုးနေကြတာဟာ အပြစ် ရှိ လို့ ချည်း ဘဲ လို့ တော့ မဆိုနိုင်
ပေဘူး၊ ရတနာသုံးပါး ဆရာသမားများကို ရှိခိုးနေကြတာလဲ
အပြစ်ရှိလို့ ချည်းမဟုတ်ပေဘူး၊ အမှန်ကတော့ ကုသိုလ်ကောင်း
မှု ဖြစ်ပွားအောင် ရည်ရွယ်ပြီး ရှိခိုးကြတာဘဲ များပါဘယ်၊
ဒါကြောင့် ဩကာသကန်တော့ခဏ်းထဲမှာ “ကာယကံ ဝစီကံ
မနောကံ တည်းဟူသော အပြစ် ခပ် သိမ်း ပပျောက်ငြိမ်း၍
အသက်ရှည်စွာ အနာမဲ့ရေး ရန်ဘေးကင်းကြောင်း ကောင်းမှု

မင်္ဂလာ ဖြစ်ပါစေခြင်း အကျိုးငှါ ရှိခိုးပါတယ်” ဆိုတဲ့ရည်ရွယ်ချက်ကို အပြည့်အစုံ ဖော်ပြသင့်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဖော်ပြပြီး ကန်တော့ယင်တော့ အပြစ်ရှိယင်လဲ အဲဒီ အပြစ်တွေ ပပျောက် ပြေငြိမ်းသွားအောင်၊ အပြစ်မရှိယင်လဲ အသက်ရှည်ခြင်း အစရှိတဲ့ ကောင်းကျိုးတွေကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ဖြစ်ပွားအောင် ရှိခိုးကန်တော့တယ် ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေ ပြည့်စုံတဲ့အတွက် သာပြီးကောင်းတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက အဲဒီဩကာသ ကန်တော့ခဏ်းကို အဲဒီအတိုင်းဘဲ ရည်ရွယ်ချက် အပြည့်အစုံနှင့် ရွတ်ဆိုပြီး ရှိခိုးဘို့ ညွှန်ကြားနေပါတယ်။

အ လောဘ အ ဒေါသ မေတ္တာ ကရုဏာစသည် ရှေ့သွားပြီး ပြုလုပ် ပြောဆိုကြံစည်တဲ့ အမှုကံ တွေကတော့ ကောင်းတဲ့ကံ အပြစ်ကင်းတဲ့ကံတွေဘဲ။ ယခု ဒီမှာပြထားတဲ့ ကံသုံးပါးဆိုတာဟာ အ ဒေါသ—မေတ္တာ ရှေ့သွားပြီး ပြုလုပ် ပြောဆို ကြံစည်တဲ့ ကုသိုလ် ကာယကံ ကုသိုလ် ဝစီကံ ကုသိုလ် မနောကံများဘဲ ဖြစ်တယ်။ သူတပါးအား ချမ်းသာပါစေဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ပြုတဲ့ ကာယကံ ပြောဆိုတဲ့ ဝစီကံ ကြံစည်တဲ့ မနောကံ—ဒီကုသိုလ်ကံသုံးပါးပါဘဲ။ ဒါကြောင့် မေတ္တာရှေ့သွား ကံသုံးပါး—လို့ ဆိုထားတယ်။ အဲဒီမှာ မေတ္တာဆိုတာ သူတပါးအား ချမ်းသာစေလိုတဲ့ သဘောတရားကလေးဘဲ။ သူက အင်မတန် အေးချမ်း ကြည်လင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့—သတ္တဝါတွေဟာ ချမ်းသာချင်ကြတာချည်းဘဲ။ ဆင်းရဲကင်းချင်ကြတာချည်းဘဲ။ အဲဒီလို ဆင်းရဲကင်းပြီး ချမ်းသာချင်ကြတဲ့ သတ္တဝါတွေကို သူတို့အလိုရှိနေကြတဲ့အတိုင်းဘဲ ချမ်းသာ

ကြပါစေလို့ အလိုက်သင့်ထားပြီး ကြည်သာအေးမြစွာ နှလုံး
သွင်းရတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါတဲ့။ ဒါကြောင့် သူတပါးနှင့်စပ်ဆိုင်
တဲ့ အမှုကိစ္စကို ပြုတိုင်း ပြုတိုင်း ချမ်းသာပါစေဆိုတဲ့ မေတ္တာ
စိတ်နဲ့ ပြုရမယ်၊ သူတပါးနှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့စကားကို ပြောတိုင်း
ပြောတိုင်း ချမ်းသာပါစေဆိုတဲ့ မေတ္တာစိတ်နဲ့ ပြောရမယ်၊ သူ
တပါးနှင့် စပ်ပြီး ကြံတိုင်း ကြံတိုင်း ချမ်းသာပါစေ ဆိုတဲ့
မေတ္တာစိတ်နဲ့ ကြံစည်ရမယ်၊ အဲဒီလို ချမ်းသာပါစေ ဆိုတဲ့
မေတ္တာစိတ်နဲ့ ပြုတိုင်း ပြောတိုင်း ကြံတိုင်း မေတ္တာရှေ့သွားတဲ့
ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံတွေ ဖြစ်ပွားတယ်၊ အဲဒါတွေကိုဘဲ
မေတ္တာရှေ့သွား ကံသုံးပါးလို့ ဆိုထားပါတယ်။

တခြားသုံးဝ

အဲဒီကံသုံးပါးဆိုတဲ့ သာရဏီယတရား သုံးပါးအပြင်
အခြား သာရဏီယတရားကလဲ သုံးပါးရှိသေးတယ်၊ ဒါကြောင့်
တခြားသုံးဝ စာဂ သီလာ မြတ်ပညာလို့လဲ ဆက်ပြီး ဆိုထား
ပါတယ်။ အဲဒီမှာ စာဂ ဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းကို စွန့်ကြဲပေး
ကမ်းခြင်းပါဘဲ၊ ဒီသုတ် ပါဠိတော်ထဲမှာတော့ စာဂ ဆိုတဲ့အ
မည်ဖြင့် ဟောမထားပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ တရားသဖြင့်ရလာတဲ့ မိမိ
ပိုင်ပစ္စည်းတွေကို သီလရှိသူတွေနှင့် ဝေမျှပြီး သုံးဆောင်ရမယ်
လို့ ပြဆိုထားတဲ့အတွက် အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်တော့ စွန့်
ကြဲပေးကမ်းရမယ်ဆိုတာနဲ့ သဘောတူပါတယ်၊ ဒါကြောင့်
ဆောင်ပုဒ်မှာ စာဂလို့ဘဲ စီထားပါတယ်၊ အဲဒီစာဂရယ် သီလ

ရယ် ပညာရယ် ဒီသုံးပါးကလဲ သာရဏီယတရားတွေဘဲ၊ ဒီတော့ ရှေ့က သုံးပါးနဲ့ ဒီနောက်သုံးပါးကို ပေါင်းလိုက်ယင် သာရဏီယတရား ၆-ပါးဖြစ်တယ်။ ဒီ ၆-ပါးထဲမှာ ဘုန်းကြီးတို့ဟောနေကျ ဝိပဿနာနှင့် သက်ဆိုင်တာကတော့ အရိယသီလနဲ့ အရိယပညာ ဆိုတဲ့ ဒီနှစ်ပါးပါဘဲ။ အဲဒီ နှစ်ပါးထဲမှာလဲ အရိယပညာ ဆိုတာက လိုရင်း အကျဆုံးပါဘဲ။ အဲဒီ အရိယပညာနှင့် စပ်ပြီး များများဟောဘို့ပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအရိယပညာနှင့် ဆိုင်တဲ့ ဝိပဿနာအလုပ်ထိအောင် မလိုက်နိုင်သေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အကျိုးများသင့်သလောက် များကြပါစေဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ရှေ့ပိုင်း သာရဏီယတရား လေးငါးပါးကိုလဲ အခြေခံအဖြစ်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ဝေဘန်ပြီး ဟောသွားရမယ်။ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ သာရဏီယ တရား ၆-ပါးကို “ကတ မေ သ၊ သာရဏီယတရား ၆-ပါးဆိုတာ ဘယ်ဟာတွေလဲ” လို့ ဒီလိုမေးခွန်းထုတ်ပြီးတော့ အဲဒီ ၆-ပါးကို အစဉ်အတိုင်း ဝေဘန်ဟောကြားသွားပါတယ်။ ဟောကြားတော်မူပုံကတော့—

၁။ မေတ္တာ ကာယကံ

ဣဒ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော မေတ္တာ ကာယကမ္မံ ပစ္စုပဋိတံ ဟောတိ သဗြဟ္မစာရီသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ အယဉ္စိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကိဘာဝါယ ဟံတတ္တတိ။

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဣဓ၊ ဤသင်္ဘောသင်္ဘော၌။
 ဘိက္ခုနော၊ ရဟန်း၏။ သဗြဟ္မစာရီသု၊ တရားကျင့်ဘက် သီ
 တင်းသုံးဘော်တို့၌။ မေတ္တာ ကာယကမ္မ၊ ချမ်းသာစေလိုသည့်
 မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော ကိုယ်အမှုသည်။ အာဝိ စေဝ၊ မျက်
 မှောက်မှာရော။ ရဟော၊ စ၊ မျက်ကွယ်မှာရော။ ပစ္စုပ္ပန်တံ၊
 ရှေးရှုထင်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အဲဒီမှာ တရားကျင့်ဘက် သီတင်းသုံးဘော်တို့၌ မေတ္တာ
 ကာယကံပြုရမယ် ဆိုတာကတော့ ရဟန်းများကို အရင်းခံ
 ထားပြီး ဟောတော်မူတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါ။ လူများမှာဆို
 ယင်တော့ အတူနေပုဂ္ဂိုလ်တွေ နီးစပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အားလုံး
 အပေါ်မှာ မေတ္တာကာယကံ ပြုရပါတယ်။ မေတ္တာကာယကံ
 ဆိုတာ အဲဒီအတူနေပုဂ္ဂိုလ်တွေ နီးစပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ အကျိုး
 များမည့်အမှုကိစ္စတွေကို ကိုယ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးမှုပါ။ သာ
 ပြီး အရေးကြီးတာကတော့ တအိမ်တည်း အတူနေ ပုဂ္ဂိုလ်
 တွေ အတွက် ဆောင်ရွက်ဖို့ပါ။ ဒကာကြွယ်ရ၊ (ဇနီးမောင်
 နှံအချင်းချင်း အတွက် သာပြီး အရေးကြီးပါတယ် ဘုရား)
 ဒကာကြွယ်က တော်တော် သဘောပေါက်သွားတယ်။ အဲဒီဇနီး
 မောင်နှံဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ သားအမိ သားအဖဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ညီအစ်ကို
 မောင်နှမဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဆရာတပည့်ဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ မိတ်ဆွေအချင်း
 ချင်းဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ မေတ္တာကာယကံဖြင့် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ဖို့
 အရေးကြီးတယ် ဒကာကြွယ်ရ၊ စိတ်ဆိုးတဲ့ အမှုအရာ ဒေါသ
 ကာယကံနဲ့ ဆောင်ရွက်ပြုလုပ်ယင် အချင်းချင်း စိတ်ဝမ်းကွဲ

ကုန်တတ်တယ်၊ အသင်းအဖွဲ့တွေမှာ ဆိုယင် သာပြီး ကဲ့ပြား
တတ်သေးတယ် ဒကာကြွယ်ရ။

ဒါကြောင့် နီးစပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ မျက်မှောက်မှာရော
မျက်ကွယ်မှာရော ချမ်းသာပါစေဆိုတဲ့ မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ကိုယ်
အမှုရာကို ပြုရတယ်၊ တတ်နိုင်ယင် အဲဒီ သူတပါး၏ အမှုကို
တွေ့ကိုလဲ ဆောင်ရွက်ရတယ်၊ လေးလံတဲ့ပစ္စည်းကို ဆောင်ယူ
လာတာ မြင်ရယင် ကူညီပြီး ဆောင်ရွက်ရတယ်၊ တယောက်
တည်း မနိုင်နင်းတဲ့ အလုပ်ကို လုပ်နေတာ မြင်ရယင် ကူညီပြီး
လုပ်ရတယ်၊ နေမကောင်းထိုင်မသာ ဖြစ်နေယင် တတ်နိုင်သမျှ
ကူညီစောင့်ရှောက်ရတယ်၊ နှိပ်နယ်ပေးသင့်ယင် နှိပ်နယ်ပြီး
တော့လဲ ပေးရတယ်၊ ဘာမဆို တတ်နိုင်ယင် အကူအညီပေးရ
တယ်၊ အယုတ်ဆိုးအားဖြင့် အခြားသူ အိပ်ပျော် နေခိုက်မှာ
ကြမ်းပြင်ပေါ် နင်းတာမှ စပြီး ညင်ညင်သာသာ နင်းသွားရ
တယ်၊ ဤပုံဤနည်းဖြင့် အတူနေပုဂ္ဂိုလ်အား အကျိုးများမည့်
ကိစ္စများကို မေတ္တာယာယကံဖြင့် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရတယ်၊
ဒါက မျက်မှောက်မှာ မေတ္တာကာယကံဖြင့် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်
ပုံဘဲ ဒကာကြွယ်ရ။

မျက်ကွယ်မှာ မေတ္တာ ကာယကံဖြင့် ဆောင်ရွက်ပုံက
တော့ အတူနေ ပုဂ္ဂိုလ် တခြားသွားနေခိုက်မှာ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်၏
ပစ္စည်းများကို စောင့်ရှောက်ရမယ်၊ အလုပ်ကိစ္စများကို ဆောင်
ရွက်သင့်က ဆောင်ရွက်ရမယ်၊ ဥပမာ အတူနေ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့
ပစ္စည်းဟာ မလုံခြုံယင် လုံခြုံအောင် သိမ်းဆည်းပြီး စောင့်
ရှောက်ရမယ်၊ မသင့်လျော်တဲ့နေရာမှာ တည်ငြိမ်နေယင် သင့်

လျော်တဲ့နေရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းထားရမယ်၊ ပြီးပြတ်အောင် ဆောင်ရွက်ထားသင့်တဲ့ ကိစ္စကို ပြီးပြတ်အောင် ဆောင်ရွက် ထားရမယ်၊ အဲဒီလို မျက်ကွယ်မှာလဲ မေတ္တာ ကာယကံဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမယ်။ အဲဒီလို မျက်မှောက်မှာရော မျက်ကွယ်မှာ ရော မေတ္တာကာယကံဖြင့် ဆောင်ရွက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို အတူနေ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ နီးစပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက တသက်ပတ်လုံး မမေ့နိုင် ဘူးတဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ ဒါကြောင့်—

အယမှီ ဓမ္မော၊ အတူနေပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ချမ်းသာစေ လိုသောစိတ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းဟူသော ဤမေတ္တာကာယကံ သည်လည်း။ သာရဏီယော၊ တအောက်မေ့မေ့နဲ့ သတိရ ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောတရားပါပေတည်း၊ ဝါ—အောက်မေ့ ဘွယ်တရားပါပေတည်း။ ပိယကရဏော၊ ချစ်ခင်ကြည်ညိုခြင်း ကိုပြုတတ်-ဖြစ်စေတတ်သောတရားပါပေတည်း။ ဂရုကရဏော၊ လေးစားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောတရားပါပေတည်း။ သင်္ဂ- ဟာယ၊ စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်းငှါ။ အဝိဝါဒါယ၊ ငြင်းခုံရမှု ကင်းခြင်းငှါ။ သာမဂ္ဂိယာ၊ မကွဲပြားဘဲ တသားတည်းညီညွတ် ခြင်းငှါ။ ဧကိဘာဝါယ၊ တလုံးတစည်း တပေါင်းတည်းဖြစ် ခြင်းငှါ။ ဘံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ပါပေ၏—သို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီ မေတ္တာကာယကံနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူကို အရပ်တပါး နောက်နေပေမယ်လို့ အတူနေဘူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အမြဲသတိရ နေမယ်၊ သူ့ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကို နေ့ရောညဉ့်ပါ ဆိုသလိုဘဲ တအောက်မေ့မေ့နဲ့ အမှတ်ရနေမယ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊

မကောင်းဘူးလား၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဒီလို ဆောင်ပုဒ်စီ
 ထားတယ် “မေတ္တာရှေ့ရှ ကိုယ်မှ ထင်လျှင်၊ သူ့ဂုဏ်အောက်
 မေ့ ညဉ့်နေအစဉ်” တဲ့၊ မေတ္တာဦးဆောင်ပြီး ကိုယ်ဖြင့်သူတ
 ပါးအား ဆောင်ရွက်ပြုလုပ်ပေးလျှင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို အကူနေ
 ဘူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များက သူ့ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အစဉ်မပြတ် အောက်
 မေ့ပြီး သတိရနေကြလိမ့်မယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီအတိုင်း
 အောက်မေ့ မနေ ကြပေဘူးလား ဒကာကြွယ်ရ၊ (သသိရပြီး
 လွမ်းတနေကြမှာပါဘုရား) နောက်ပြီးတော့ အဲဒီမေတ္တာကာ
 ယကံနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူကို အများက ချစ်ခင်ကြည်ညိုကြပါလိမ့်
 မယ်၊ အလေးပြုကြပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ ငြင်းခုံရခြင်း
 ကဲ့ပြားခြင်းမရှိဘဲ တလုံးတစည်းတည်း ညီညွတ်နေပါလိမ့်မယ်
 -တဲ့၊ အဲဒါကိုလဲ ဘုန်းကြီးက “ရိုသေလေးစား သနားခင်မင်၊
 ညီညွတ်ရေး အားပေးတာဝန်” -လို့ စီထားတယ်။ အဲဒီမှာ
 ဂရုကရုဏ-ကို ရည်ပြီးတော့ ရိုသေလေးစား-လို့ စီထားတယ်၊
 ပိယကရုဏ-ကို ရည်ပြီးတော့ သနားခင်မင်-လို့ စီထားတယ်၊
 ချစ်ခင်ကြည်ညိုအပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဒုက္ခရောက်နေတဲ့ အခါ သနား
 တတ်ကြပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ရှေ့စကားနှင့်လဲ ကာရန်ကိုက်
 ညီအောင် သနား - ဆိုတာကို ဖြည့်စွက် ထည့်ထားပါတယ်၊
 သင်္ဂဟ - ပေါင်းစည်းတယ်၊ အဝိဝါဒ - ငြင်းခုံမှုကင်းတယ်၊
 ဧကိဘာဝ - တပေါင်းတည်း ဖြစ်တယ် ဆိုတာ တွေ့ကတော့
 သာမဂ္ဂိ-ညီညွတ်ခြင်းနှင့် အရတူတူပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒါ
 တွေကို ညီညွတ်ရေးဆိုတာထဲမှာ အတွင်းသွင်းပြီး စီထားပါ
 တယ်၊ မေတ္တာကာယကံဟာ ရိုသေလေးစားခြင်းကိုလဲ ဖြစ်စေ
 ကတ်တယ်၊ ချစ်ခင် ကြည်ညို ခြင်းကိုလဲ ဖြစ်စေကတ်တယ်၊

သနားစရာ အကြောင်းရှိတဲ့အခါ သနားခြင်းကိုလဲ ဖြစ်စေ
တတ်တယ်၊ တလုံးတစည်းတည်း ညီညွတ်အောင်လဲ အစဉ်ထာ
ဝရ အားပေးနေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါပေါ်လွင်နေ
ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

မေတ္တာရှေးရှု ကိုယ်မှုထင်လျှင်၊ သူ့ဂုဏ်အောက်မေ့
ညဉ့်နေ့အစဉ်၊

ရိုသေလေးစား သနားခင်မင်၊ ညီညွတ်ရေး အားပေး
ထာဝစဉ်။

ဒကာကြွယ်ရေ၊ (ဘုရား) လူတွေဟာ မိမိဂုဏ်ကို
အောက်မေ့ပြီး အမှတ်ရနေတာကို ကြိုက်သလား၊ အမှတ်မရ
ဘဲ မေ့ပျောက်နေတာကို ကြိုက်သလား၊ (အမှတ်ရနေတာကို
ကြိုက်ကြပါတယ်ဘုရား) မိမိကို ချစ်ခင်ကြည်ညိုနေကြတာ
ကြိုက်သလား၊ မုန်းနေကြတာ ကြိုက်သလား၊ (ချစ်ခင်ကြည်ညို
နေကြတာ ကြိုက်ပါတယ်ဘုရား) ဒါဖြင့် သူများတွေက ချစ်
ခင် ကြည်ညိုပြီး အမှတ်ရနေအောင် ဘာလုပ်ရမလဲ၊ မေတ္တာ
ကာယကံ လုပ်ရမယ် မဟုတ်လား၊ (မှန်ပါတုရား) မေတ္တာကာ
ယကံနှင့်သာ ပြည့်စုံနေမယ်ဆိုယင် သူ့ဂုဏ်ကို အောက်မေ့ပြီး
အမှတ်ရနေကြမှာဘဲ၊ ချစ်ခင်ကြည်ညိုနေကြမှာဘဲ၊ မကြည်ညို
ပါနဲ့ ဆိုလို့ တောင် ရမှာမဟုတ်ဘူး။ နောက်ပြီးတော့ သူတပါး
က အလေးပြုတာကြိုက်သလား၊ မလေးခစား မရိုမသေပြုတာ
ကြိုက်သလား၊ (အလေးပြုတာကိုသာ ကြိုက်ပါတယ် ဘုရား)

အဲဒီလို အလေးပြုခံချင်ယင်လဲ ဒီမေတ္တာကာယကံကို ပြုလုပ်ရ လိမ့်မယ် ဒကာကြွယ်ရ။ နောက်ပြီးတော့ မငြင်းမခုံရဘဲ မကွဲ ပြားဘဲ ညီညီညွတ်ညွတ် ဖြစ်နေတာကို ကြိုက်သလား၊ ကွဲပြား နေတာကို ကြိုက်သလား၊ (ညီညီညွတ်ညွတ် ဖြစ်နေတာကို ကြိုက်ပါတယ် ဘုရား)

ဒီလိုညီညွတ်ချင်ကြယင်လဲ ညီညွတ်ရေးကို အားပေးတဲ့ မေတ္တာ ကာယကံကို ပြုလုပ်ကြရလိမ့်မယ် ဒကာကြွယ်ရ။ သွီးခင် ပွန်းနှစ်ဦးရှိတဲ့အိမ်မှာ ဆိုယင် ခင်ပွန်းဖြစ်သူကလဲ ဇနီးနှင့်စပ်ပြီး မေတ္တာကာယကံကိုသာ ပြုလုပ်ရမယ်၊ ဒေါသကာယကံကို မဖြစ် စေရဘူး၊ အယုတ်ဆိုးအားဖြင့် မျက်နှာပျက်သွားတာ မျက်နှာ ညိုသွားတာမျိုးတောင် မဖြစ်စေဘဲ တဖက်သား၏အလုံလိုက် ပြီး နေရာတကာမှာ ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နဲ့ မေတ္တာကာယကံကို ပြုရမယ်၊ အဲဒီလိုပြုယင် ဇနီးဖြစ်သူမှာ စိတ်ချမ်းသာမှုမရပေဘူး လား၊ တို့အိမ်ကလူဟာ စိတ်သဘောထားပြည့်ဝပါပေတယ်၊ အိမ်ရှင်ဝတ် ကျပြန်ပါပေတယ် စသည်ဖြင့် ချီးမွမ်းပြီးအမှတ် ဘရဖြစ်မနေပေဘူးလား၊ ချစ်ခင်ရိုသေမှုတွေ တိုးပွားမနေပေ ဘူးလား၊ (တိုးပွားမှာပါဘုရား) အဲဒီတော့ ဇနီးဖြစ်သူကလဲ သူ့ခင်ပွန်းနဲ့ စပ်ပြီး အစစအရာရာမှာ မေတ္တာကာယကံနှင့် မတုံ့ပြန်ပေဘူးလား၊ ဒီလို သွီးခင်ပွန်းနှစ်ဦးလုံး အပြန်အလှန် မေတ္တာကာယကံကိုချည်း ပြုနေကြယင် တပြုံးပြုံးဘဲရွှင်ရွှင်နဲ့ အစဉ်ထာဝရညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာမနေကြပေဘူးလား၊ (ချမ်း သာမနေကြမှာပါဘုရား) သုံးယောက်ရှိတဲ့အိမ် လေးယောက်ရှိ တဲ့အိမ် စသည်မှာလဲ အိမ်မှာ ရှိတဲ့လူတွေ အချင်းချင်း မေတ္တာ

ကာယကံဖြင့် ဆက်ဆံနေကြမယ် ဆိုယင် အားလုံးညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာနေကြမှာဘဲ။ ဒါကြောင့် “မိမိတို့နှင့် နီးစပ်တဲ့သူများ အပေါ်မှာ မေတ္တာကာယကံကိုသာ ပြုမယ် ဖြစ်စေမယ်” လို့ နှလုံးသွင်း ဆောက်တည်ပြီး ကျင့်သုံးသွားကြဘို့ပါတဲ့ ဒကာ ကြွယ်ရ။ မေတ္တာကာယကံ အကြောင်းကတော့ တော်လောက် ပါပြီ၊ ရှေ့ကို သွားကြစို့။

၂။ မေတ္တာဝစီကံ

ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ ပစ္စု ပဋိတံ ဟောတိ သဗြဟ္မစာရီသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ အယမ္မိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကိဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊ တပါးသော သာရဏီယတရားကား။ ဘိက္ခုနော၊ ရဟန်း၏။ သဗြဟ္မစာရီသု၊ တရားကျင့်ဘက် သီတင်းသုံးဘော်တို့၌။ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ၊ ချမ်းသာစေလိုသည့် မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုမှုသည်။ အာဝိ စေဝ၊ မျက်မှောက်မှာရော။ ရဟော စ၊ မျက်ကွယ်မှာရော။ ပစ္စုပဋိတံ၊ ရှေးရှုထင်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

တရားကျင့်ဘက် သီတင်းသုံးဘော်များ အတူနေပုဂ္ဂိုလ် များနှင့် စပ်ပြီး မေတ္တာဝစီကံ ဖြစ်စေရမယ်တဲ့၊ မေတ္တာဝစီကံ

ဆိုတာ တဖက်သား ပုဂ္ဂိုလ်အား ချမ်းသာစေလိုတဲ့ စိတ်ဖြင့် ပြောဆိုတဲ့စကားပါ။ ဒါ့ကြောင့် စကား ပြောဆိုတဲ့အခါမှာ အဲဒီစကားကို ကြားရတဲ့သူတွေ စိတ်ချမ်းသာပါစေ၊ အဲဒီစကား နှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့သူတွေမှာ စိတ်ချမ်းသာပြီး အကျိုးရှိပါစေ ဆိုတဲ့ မေတ္တာစိတ်ဖြင့် နားဝင်ချိတဲ့ စကားကိုသာ ပြောရမယ်။ အကျိုးရှိမည့် စကားကိုသာ ပြောရမယ်။ အပြစ်ရှိလို့ ဆိုဆုံးမတဲ့ အခါပေမဲ့ ဒေါသစိတ်ဖြင့် ကြမ်းတမ်းတဲ့စကားကို မပြောရဘူး။ ဒေါသထွက်နေတုန်းဆိုယင် ရုတ်တရက် မပြောနဲ့ အုံး၊ အဲဒီဒေါသစိတ်ကို ပြေငြိမ်း သွားအောင် ရှုဆင်ခြင်ရမယ်။ ရှုဆင်ခြင်ပြီး ဒေါသ ပြေငြိမ်းသွားတဲ့အခါကျမှ ပြောသင့်တဲ့စကားကို ချီချီ သာသာဘဲ ပြောရမယ်။ အတူနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း ဆိုတာ ချွတ်ယွင်းချက်ကတော့ ရှိတတ်တာ။ အဲဒီလို ချွတ်ယွင်းချက် ရှိတဲ့အခါလဲ သူ့အပြစ်ကို သူ့ဟာသူ သိပြီး ရှောင်ကြဉ်နိုင် အောင် မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ချီချီသာသာဘဲ ပြောပြရမယ်။ အတူ နေ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အပြစ်ကို သူတပါးက ပြောလာယင် အတူနေ ပုဂ္ဂိုလ်ဘက်က ကာကွယ်ပြီး ပြောရမယ်။ မျက်ကွယ်မှာရှိနေတဲ့ စိတ်ဆွဲရဲ့ အကျိုးမဲ့ကို တစုံတယောက်က ပြုလုပ် ပြောဆိုနေ ယင်လဲ အဲဒါကို ကာကွယ်ပြီး ဖြေရှင်း ပြောဆိုရမယ်။ အဲဒါက အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

တချို့က မျက်မှောက်မှာတော့ သူ့အကျိုး လိုလား သယောင်ယောင် ဟန်ဆောင်ပြီး မျက်ကွယ်ကျတော့ အကျိုးမဲ့ စကားကို ပြောတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလို ဟန်ဆောင်မှု မဟုတ်ဘဲ ဘာကယ် မေတ္တာ အစစ်အမှန်ဖြင့် မျက်မှောက်မှာရော မျက်ကွယ်

မှာရော အကျိုးရှိမည့်စကားကိုသာ ပြောရမယ်၊ တဖက်သား
 ပုဂ္ဂိုလ် မဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့ကိစ္စကိုလဲ မိမိက ရှေ့ဆောင်ပြုပြီး
 ပြောဆိုဆောင်ရွက်ပေးရမယ်၊ စိတ်သဘောသားကွဲပြား နေတဲ့
 သူတွေကိုလဲ ညီညီညွတ်ညွတ် သင့်သင့်မျှမျှ ဖြစ်အောင် ဟော
 ပြောဆောင်ရွက်ပေးရမယ်၊ အကျိုးစီးပွားဖြစ်မည့်အမှုကိစ္စများ
 ကိုလဲ ညွှန်ကြားပေးရမယ်၊ အကျိုးမဲ့ အမှုများမှ တားမြစ်ပေးရ
 မယ်၊ အဲဒီပြောဆိုမှုတွေထဲမှာ ချိုချိုသာသာ ပြောတဲ့စကား
 ကတော့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်၊ နေရာတကာမှာ ကြမ်း
 ကြမ်းတမ်းတမ်း မပြောမိ စေဘဲ ချိုချိုသာသာ ပြောမိအောင်
 အထူးသတိပြုရမယ်။ အဲဒီလို အကျိုးရှိတဲ့စကား ချိုချိုသာသာ
 စကား ဆိုတဲ့ မေတ္တာဝစီကံကို မျက်မှောက်မှာရော မျက်ကွယ်
 မှာရော ပြောဆိုနေယင် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အတူ နေ ဘူးတဲ့သူတွေ
 သိကျွမ်းတဲ့သူတွေက မမေ့နိုင်ဘူး၊ သူ့ ဂုဏ် ကျေးဇူး တွေ ကို
 တအောက်မေ့ မေ့နဲ့ သတိရနေပါလိမ့်မယ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊
 မကောင်းဘူးလား၊ အဲဒီလို မမေ့နိုင်အောင် အမှတ်ရကြောင်း
 ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီမေတ္တာဝစီကံကိုလဲ သာရဏီယတရားလို့ ဆိုပါ
 တယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ဒီမေတ္တာဝစီကံဟာ ချစ်ခင်ကြည်ညို
 ဘို့ရာ လေးစားဘို့ရာလဲ ဖြစ်ပါတယ်၊ ချစ်ကြောက်ရုံသေ ဆိုတဲ့
 အတိုင်း ချစ်ခင်ကြည်ညိုပြီး ရိုသေလေးစားစေတတ်တဲ့ ဂုဏ်ပါ
 ဘဲ၊ ဒေါသဝစီကံလို့ မုန်းကြောက်ပြီး ရိုသေရတာမျိုး မဟုတ်
 ဘူး၊ အင်မတန်ကောင်းပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ငြင်းခုံရခြင်း
 ကွဲပြားခြင်းမရှိဘဲ တစိတ်တဝမ်းတည်း ညီညွတ်သွားဘို့လဲ ဖြစ်
 ပါတယ်။ ဒါကြောင့်-

အယမ္ဗိ ဓမ္မော၊ အတူနေပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ချမ်းသာစေ
 လိုသောစိတ်ဖြင့် ပြောဆိုခြင်း ဟူသော ဤမေတ္တာဝစီကံ
 သည်လည်း။ သာရဏီယော၊ တအောက်မေ့မေ့နဲ့ သတိရ
 ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားပါပေဘဲ။ ပိယကရဏော၊
 ချစ်ခင်ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားပါပေဘဲ။
 ဂရုကရဏော၊ လေးစားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားပါ
 ပေဘဲ။ သင်္ဂဟာယ၊ စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်းငှါ။ အဝိဝါဒါ-
 ယ၊ ငြင်းခုံရမှု ကင်းခြင်းငှါ။ သာဓုဂ္ဂိယာ၊ မကွဲပြားဘဲ တ
 သားတည်း ညီညွတ်ခြင်းငှါ။ ဧကိဘာဝိယ၊ တလုံးတစည်း
 တပေါင်းတည်းဖြစ်ခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ပါပေ၏ - လို့
 ဟောတော်မူပါတယ်။

ချို ချို သာ သာ ပြော ဆို ခြင်း၊ အကျိုးများအောင်
 ဆောင်ရွက် ပြောဆိုခြင်းဆိုတဲ့ အဲဒီမေတ္တာဝစီကံနှင့် ပြည့်စုံတဲ့
 သူကို အရပ်တပါးရောက်နေပေမယ်လို့ အတူနေဘူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
 တို့က အမြဲသတိရနေမယ်၊ သူ့ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကို နေရော
 ညဉ့်ပါ ဆိုသလိုဘဲ တအောက်မေ့မေ့နဲ့ အမှတ်ရနေမယ်တဲ့
 ဒကာကြွယ်ရ၊ မကောင်းဘူးလား၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက
 “မေတ္တာရှေ့သွား စကားချိုလျှင်၊ သူ့ဂုဏ်အောက်မေ့ ညဉ့်
 နေ့အစဉ်” လို့ ဆော်ပုဒ် စီထားတယ်။ ချမ်းသာစေလိုတဲ့
 မေတ္တာစိတ်ဖြင့် သူတပါးအား ချိုချိုသာသာပြောလျှင်၊ သူ့
 အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ပြောဆိုလျှင် အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အတူနေ
 ဘူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များက သူ့ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အစဉ်မပြတ်အောက်
 မေ့ပြီး သတိရနေကြလိမ့်မယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ နောက်ပြီး

တော့ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရိုသေလေးစားကြလိမ့်မယ်၊ ချစ်ခင်
ကြည်ညိုကြလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ငြင်းခုံရခြင်း ကွဲပြား
ခြင်းမရှိဘဲ တလုံးတစည်းတည်း ညီညွတ်နေပါလိမ့်မယ် တဲ့၊
အဲဒီအနက်ကိုလဲ “ရိုသေလေးစား သနားခင်မင်၊ ညီညွတ်ရေး
အားပေး ထာဝစဉ်” လို့ ရှေးနည်းတူဘဲ စီထားပါတယ်။
အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

မေတ္တာရှေ့သွား စကားချိုလျှင်၊ သူ့ဂုဏ်အောက်မေ့
ညဉ့်နေ့အစဉ်၊

ရိုသေလေးစား သနားခင်မင်၊ ညီညွတ်ရေး အားပေး
ထာဝစဉ်။

ဒေါသဝစိကံကို ပယ်ပြီး မေတ္တာဝစိကံကို ဖြစ်ပွားစေ
ဘို့ကတော့ အလွန်ပင် အရေးကြီးပါတယ်၊ အချင်းချင်း မသင့်
တင့်ဖြစ်ကြတယ် ကွဲပြားကြတယ် ဆိုတာတွေဟာ ဒီမေတ္တာ
ဝစိကံ ချိုယှဉ်းပြီး ဒေါသဝစိကံကြောင့် ဖြစ်တာဘဲ များပါ
တယ်၊ ဒါကြောင့် အချင်းချင်း မေတ္တာဝစိကံမြောက်တဲ့စကား
ကိုသာ ပြောမယ်လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ချိုသာတဲ့စကားကိုသာ
ပြောဆိုကြရမယ်၊ အဲဒီလို ကိုယ်က မေတ္တာဝစိကံနဲ့ ချည်းပြော
နေယင် တဖက်သားပုဂ္ဂိုလ်ကလဲ မေတ္တာဝစိကံနဲ့ ပြန်ပြီး ချို
ချိုသာသာ မပြောပေဘူးလား၊ အဲဒီလို အချင်းချင်း အပြန်
အလှန် ချိုချိုသာသာချည်းပြောနေကြယင် အမြဲတမ်း ချစ်
သာ မနေကြပေဘူးလား ဒကာကြွယ်ရ၊ (အမြဲတမ်းချမ်းသာ၊

နေကြမှာပါဘုရား) ဒါကြောင့် ဒီမေတ္တာဝစီကံကို အထူးသဖြင့် အလေးပြုပြီး လေ့လာကျင့်သုံးသွားကြဖို့ပါ။ မေတ္တာဝစီကံ အကြောင်းကတော့ တော်လောက်ပါပြီ။ မေတ္တာမနောကံကို ပြောကြစို့။

၃။ မေတ္တာ မနောကံ

ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော မေတ္တံ မနောကမ္မံ ပစ္စုပ္ပန်တံ ဟောတိ သဗြဟ္မစရိသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကိဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊ တပါးသော သာရဏီယတရားကား။ ဘိက္ခုနော၊ ရဟန်း၏။ သဗြဟ္မစရိသု၊ တရားကျင့်ဘက် သီတင်းသုံးဘော်တို့၌။ မေတ္တံ မနောကမ္မံ၊ ချမ်းသာစေလိုသည့် မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ဖြင့်ကြံစည်မှုသည်။ အာဝိ စေဝ၊ မျက်မှောက်မှာရော။ ရဟော စ၊ မျက်ကွယ်မှာရော။ ပစ္စုပ္ပန်တံ၊ ရှေးရှုထင်သည် ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

သီတင်းသုံးဘော် အတူနေ ပုဂ္ဂိုလ်များအား (အဝေရဟောန္တု)ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ၊ (အဗျာပဇ္ဈာ ဟောန္တု) စိတ်

ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ (အနိဿာ ဟောန္တု) ကိုယ်ဆင်းရဲကင်း
 ကြပါစေ၊ (သုခိ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တု) ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်း
 သာစွာနှင့် မိမိခန္ဓာဝန်ကို ရှက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ—လို့ စိတ်
 သက်သက်ဖြင့် ဒီလိုမေတ္တာပို့နေတာကို မေတ္တာမနောကံလို့
 ခေါ်တယ်။ အဲဒါတို့ချုပ်အားဖြင့် ဆိုယင်တော့ အခြားသူတ
 ယောက်အား ဖြစ်စေ၊ အများအား ဖြစ်စေ “ချမ်းသာပါစေ၊
 ချမ်းသာကြပါစေ”လို့ တကယ် ကို ချမ်းသာ စေလိုတဲ့စိတ်ဖြစ်
 နေတာဟာ မေတ္တာမနောကံပါဘဲ။ ဒီနေရာမှာ အထူးသတိပြုစ
 ရာကတော့ ပါးစပ်က ချမ်းသာပါစေ ချမ်းသာပါစေလို့ ဆိုနေ
 ပေမယ့်လို့ စိတ်ထဲက သူတပါးဆင်းရဲတာကို မြင်ချင်နေယင်
 တော့ မေတ္တာမနောကံ မဖြစ်ဘူး၊ ကိုယ်ဖြင့် သူတပါးဆင်းရဲ
 အောင် ပြုလုပ်နေယင်လဲ မေတ္တာမနောကံအစစ် ဖြစ်တယ်လို့
 မဆိုနိုင်ဘူး၊ အကြောင်းရှိတဲ့အခါ သူတပါးအား ဆင်းရဲအောင်
 ပြောဆိုနေယင်လဲ “မေတ္တာပို့ နေတယ်” ဆိုပေမဲ့ မေတ္တာအစစ်
 လို့ မဆိုနိုင်ဘူး။ သူတပါးအား တကယ် ချမ်းသာစေလိုတဲ့
 မေတ္တာမနောကံ အစစ်ရှိနေယင်တော့ သူတပါးအား ကိုယ်ဖြင့်
 လဲ ဆင်းရဲအောင် မလုပ်ရက်ဘူး၊ နှုတ်ဖြင့်လဲ ဆင်းရဲအောင်
 မပြောဆိုရက်ဘူး၊ မေတ္တာကာယကံ မေတ္တာဝစီကံတွေရော
 ပြည့်စုံသွားတော့တာဘဲ၊ ဒါကြောင့် သူတပါးအား တကယ်ချမ်း
 သာစေလိုတဲ့ မေတ္တာအစစ်အမှန်ဖြင့် “ချမ်းသာပါစေ၊ ချမ်းသာ
 ကြပါစေ”လို့ မေတ္တာမနောကံကို သင့်လျော်တဲ့အချိန်အခါ
 တိုင်းမှာ ပွားများနေဖို့လိုပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် သူတပါးနှင့်
 စပ်ပြီး ပြောစရာရှိတဲ့အခါ ပြုလုပ်စရာ ရှိတဲ့အခါ များမှာ
 “ချမ်းသာပါစေ ချမ်းသာပါစေ”လို့ လေးလေး နက်နက်

နှလုံးသွင်းဘို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို မေတ္တာမနောကံနှင့် ပြည့်စုံ
နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို အတူနေဘူးတဲ့သူတွေက မျက်မှောက်မှာရော
မျက်ကွယ်မှာရော အမြဲသတိရနေကြမယ်။ ချစ်ခင်ကြည်ညိုနေ
ကြမယ်။ အလေးပြုကြမယ်။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ငြင်းခုံခြင်း ကဲ့
ပြားခြင်းမရှိဘဲ အမြဲတမ်း ညီညွတ်နေမယ် တဲ့။ မကောင်း
ဘူးလား ဒကာကြွယ်ရ၊ (ကောင်းလှပါတယ်ဘုရား)ဒါကြောင့်
မြတ်စွာဘုရားက—

အယမ္ဗိ ဓမ္မော၊ အတူနေပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ချမ်းသာကြ
စေရန် စိတ်ဖြင့် ကြံခြင်းဟူသော ဤမေတ္တာမနောကံသည်
လည်း။ သာရဏီဃော၊ တအောက်မေ့မေ့နှင့် သတိရခြင်းကို
ဖြစ်စေတတ်သောတရားပါပေတည်း။ ပိယကရဏော ချစ်ခင်
ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောတရားပါပေတည်း။ ဂရုကရ-
ဏော၊ လေးစားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားပါပေတည်း။
ပင်္ဂဟာယ၊ စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်းငှါ။ အဝိဝါဒါယ၊ ငြင်းခုံရ
မှု ကင်းခြင်းငှါ။ သာမဂ္ဂိယာ၊ မကွဲပြားဘဲ တသားတည်း
ညီညွတ်ခြင်းငှါ။ ဧကိဘာဝါယ၊ တလုံးတစည်း တပေါင်းတည်း
ဖြစ်ခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ပါပေ၏ — လို့ ဟောတော်မူပါ
တယ်။

အဲဒီအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ယူပြီး ဘုန်းကြီးက— “မေတ္တာ
ချေ့သွား စိတ်သားဖြူလျှင်၊ သူ့ဂုဏ်အောက်မေ့ ညဉ့်နေအ
စဉ်။ ရှိသေလေးစား သနားခင်မင်၊ ညီညွတ်ရေး အားပေး
ကောစဉ်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

မေတ္တာရှေ့သွား စိတ်ထားဖြူလျှင်၊ သူ့ဂုဏ်အောက်
မေ့ ညဉ့်နေအစဉ်။
ရိုသေလေးစား သနားခင်မင်၊ ညီညွတ်ရေး အားပေး
ထာဝစဉ်။

မေတ္တာရှေ့သွား ကံသုံးပါးအကြောင်းကတော့ စုံသွား
ပြီ၊ မေတ္တာရှေ့သွားပြီး ပြုတဲ့ ဒီကံသုံးပါးကတော့ အများ
ညီညွတ်ရေး အများချမ်းသာရေးမှာ အလွန် အရေးကြီးပါ
တယ်၊ လူတိုင်းလူတိုင်းလဲ ကျင့်သုံးမယ်ဆိုယင် ကျင့်သုံးနိုင်ပါ
တယ်၊ အလွန်ခက်ခဲတဲ့အလုပ်တွေလဲ မဟုတ်ပါဘူး၊ ကျင့်လဲ
ကျင့်သုံးသင့်ပါတယ်။ ဒီမေတ္တာကယကံ မေတ္တာဝစိကံ မေတ္တာ
မနောကံများကို အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်းမှာ ကျင့်သုံးနေမယ်ဆိုယင်
အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်းမှာ ညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာနေကြမှာ ကိန်း
သေပါတဲ၊ ကျောင်းတိုင်း ကျောင်းတိုင်း ကျင့်သုံးနေကြယင်လဲ
ကျောင်းတိုင်းကျောင်းတိုင်း ညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာနေကြမယ်၊
တရွာလုံး ကျင့်သုံးယင် တရွာလုံး ညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာနေကြ
မယ်၊ တမြို့လုံး တနိုင်ငံလုံး တကမ္ဘာလုံး ကျင့်သုံးနေကြယင်
တကမ္ဘာလုံးလဲ ညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာနေကြမှာဘဲ ဒီကာကြွယ်
ရ၊ မကောင်းဘူးလား (ကောင်းလှပါတယ်ဘုရား)။ ဒါကြောင့်
သူများတွေက မကျင့်သုံးနိုင်ကြပေမဲ့ ငါတို့ကတော့ ဒီမေတ္တာ
ကံသုံးပါးကို ကျင့်သုံးမယ်လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ကျင့်သုံးသွား
ကြဖို့ပါဘဲ။ ကံသုံးပါးအကြောင်းကတော့ တော်လောက်ပါ
ပြီ၊ ယခု ၄ နံပါတ် ဝေဘန်ပေးကမ်းမှုအကြောင်း ပြောတော့
မယ်။

၄။ ဝေဘန်ပေးကမ်းခြင်း

ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ယေ တေ လာဘာ ဓမ္မိ-
ကာ ဓမ္မလဒ္ဓါ အန္တမသော ပတ္တပရိယာပန္နမတ္တမ္ပိ၊ တထာ-
ရူပေဟိ လာဘေဟိ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂီ ဟောတိ သီလဝ-
န္တေဟိ သဗြဟ္မစာရီဟိ သာဓာရဏဘောဂီ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော
သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အ-
ဝိဝါဒါယ သမဂ္ဂိယာ ဧကိဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊
ကပါးသော သာရဏီယတရားကား၊ ဓမ္မိကာ ဓမ္မလဒ္ဓါ၊ မိစ္ဆာ
ဒီဝကင်းလျက် တရားနှင့်အညီ ရှာမှီးခြင်းသက်သက်ဖြင့် ရလာ
ကုန်သော။ ယေ တေ လာဘာ၊ အကြင်ဆွမ်းအစရှိသော
ပစ္စည်းတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ (ရဟန်းများမှာ ဗေဒင်ဟော
ခြင်း ဆေးကုခြင်း တောင်းရမ်းခြင်းစသော မိစ္ဆာဒီဝဖြင့်
ရှာမှီးလို့ ရလာတဲ့ပစ္စည်းကို မိမိ ကိုယ်တိုင် လဲ မ သုံး ဆောင်
ကောင်းဘူး၊ သိလဲကို ရှိသော စောင့်ရှောက်နေတဲ့ အခြား
ရဟန်းများလဲ မသုံးဆောင်ကောင်းဘူး၊ ယခုသာရဏီယကျင့်
ဝတ်ကိုကျင့်တဲ့ရဟန်း ရလာတဲ့ပစ္စည်းတွေကဘော့ အဲဒီလိုမိစ္ဆာ
ဒီဝဖြင့် ရလာတဲ့ပစ္စည်းမဟုတ်ဘူး၊ ဝိနည်းဘုရားတော်နှင့်အညီ
စင်စင်ကြယ်ကြယ် ရလာတဲ့ ပစ္စည်းသာ ဖြစ်တယ်၊ ကိုယ်တိုင်လဲ
သုံးဆောင်ကောင်းတဲ့ ပစ္စည်း၊ သိလဲရှိသော အခြားရဟန်းတို့
လဲ သုံးဆောင်ကောင်းတဲ့ပစ္စည်းသာဖြစ်ဘယ် ဆိုတဲ့အကြောင်း
ကို သိစေလိုတဲ့အတွက် ဓမ္မိကာ ဓမ္မလဒ္ဓါ - တရားနှင့်အညီ

ရလာတဲ့ ပစ္စည်းတွေလို့ ဖေါ်ပြထားပါတယ်။) အန္တမသော၊ အယုတ်ဆုံး အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်။ ပတ္တပရိယာပန္နမတ္တမ္ပ၊ သပိတ်ထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ပစ္စည်းသော်လည်း။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ တထာရူပေဟိ၊ ထိုသို့တရားနှင့်ညီစွာ ရလာ၍ စင်ကြယ်သောသဘောရှိကုန်သော။ လာဘေဟိ၊ ရလာသမျှ လာဘ် လာဘပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂံ၊ အသီးအခြား ကန့်သတ်ထားခြင်းမရှိဘဲ သုံးဆောင်လေ့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဒီပစ္စည်းကို ငါသာသုံးမယ်၊ မည်သူအားသာ ပေးမယ်စသည်ဖြင့် မကန့်သတ်ဘဲ အများဆိုင် ဘုရားဆိုင် သံဃာကသဘောထားပြီး သုံးဆောင်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်) သီလဝန္တေဟိ သဗြဟ္မစာရီဟိ သာဓာရဏဘောဂံ၊ သီလရှိသော သီတင်းသုံးဘော်တို့နှင့် ဆက်ဆံသောသုံးဆောင်ခြင်းရှိသည်။ ဝါ—သီလရှိသောသီတင်းသုံးဘော်တို့နှင့် ဝေဌလှူဒါန်း၍သုံးဆောင်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏—လို့ ဆက်ပြီး ဖွင့်ပြဘော်မှုပါတယ်။

ဝေဘန်ပေးကမ်းမှုဆိုတဲ့ ဒီသာရဏီယကျင့်ဝတ်ကို ကျင့်တဲ့ရဟန်းဟာ ဆွမ်းခံခြင်း၊ စေတနာရိုးဖြင့် တရားဟောခြင်း၊ ဓုတင်ကျင့်ခြင်း စသောကျင့်ဝတ်ဖြင့် ရလာတဲ့ ဆွမ်းအစရှိသော ပစ္စည်းများကို သီလဝန္တသံဃာတော် အရှင်မြတ်တို့အား လှူပြီးမှ ကျန်တဲ့ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ရတယ်။ အဲဒီလိုကျင့်ပုံကို အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတာကတော့—ဆွမ်းခံလို့ ရလာတဲ့ဆွမ်းကို ဂီလာနရဟန်း၊ ဂီလာနပြုစုတဲ့ရဟန်း၊ အာဂန္တုရဟန်း၊ ခရီးသွားဆဲရဟန်း များအား ပေးလှူရတယ်။ သင်္ကန်းသပိတ်ကိုင်မှု

ရုံမှ၌ မကျွမ်းကျင်သေးတဲ့ ရဟန်းသစ်များအားလဲ ပေးလှူရတယ်။ အဲဒီလိုပေးလှူပြီး ကျန်သေးလို့ ရှိယင် မထေရ်ကြီးမှ စပြီး အစဉ်အတိုင်း အလုံရှိသလောက် ယူရန် ပေးလှူရတယ်။ ကုန်သွားယင် တဖန်ဆွမ်းခံသွားပြီးတော့ ရလာတဲ့ဆွမ်းအကောင်းအမြတ်တွေကို မထေရ်ကြီးမှစပြီး နည်းတူပင် အစဉ်အတိုင်းလှူရတယ်။ အဲဒီလို လှူပြီးတော့ ကျန်တဲ့ဆွမ်းကိုမှ မိမိစားသုံးရတယ်။ ပါဠိတော်မှာ သီလဝန္တေဟိ—လို့ ဆိုထားတဲ့အတွက် သီလမရှိတဲ့ ရဟန်းကိုတော့ မပေးလှူဘဲ ထားနိုင်ပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရလာသမျှကို မထေရ်ကြီးမှ စပြီး အစဉ်အတိုင်း ပေးလှူပြီးတော့ အကြွင်းအကျန်ကိုသာ စားရမယ်ဆိုတော့ အလိုက်မသိတတ်တဲ့ ရဟန်းများ ရှိနေရာမှာ ကျင့်ဘို့ အလွန်ခက်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ “အယံ ပန သာရဏီယဓမ္မော—ရဟန်းသံဃာအား ပေးလှူပြီးမှ အကျန်ကိုသာ သုံးစသောရသော ဤ သာရဏီယ အကျင့် သည်။ သုသိက္ခိတာယ ပရိသာယ— ကောင်းစွာသင်ကြားထားပြီး၍ အလိုက်သိတတ်သော ရဟန်းပရိသတ်၌၊ သုပူရော ဟောတိ— ပြည့်စေရန် သွယ်ကူပေ၏။ အသိက္ခိတာယ ပရိသာယ— သင်ကြားမှုမှရှိ၍ အလိုက်မသိတတ်သော ရဟန်း ပရိသတ်၌၊ န သုပူရော—ပြည့်စေရန် မလွယ်ပေဘူး”လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီအကျင့်က ဘယ်လောက်ကြာမှ ပြည့်စုံသလဲလို့ ဆိုတော့ ၁၂-နှစ်ကြာမှ ပြည့်စုံပါသတဲ့။ ၁-နှစ်ပြည့်မည့် နောက်ဆုံးရက်မှာတောင် သံဃမထေရ်က သူ့ဆွမ်းကို ယူပြီး ဘုန်ပေးလို့ ကုန်သွားတဲ့အတွက် စိတ်နှလုံးမသာ ဖြစ်ယင် အဲဒီသာရဏီယ

ကျင့်ဝတ် ပျက်သွားသတဲ့၊ တဖန်ကျင့်ချင်ယင် နောက်ထပ်လဲ
 ၁၂-နှစ်ကြာအောင် ကျင့်ရမယ် တဲ့၊ အလွန်ခဲယဉ်းတဲ့ ကျင့်
 ဝတ်ပါဘဲ။ ၁၂-နှစ်ပတ်လုံး ကရက်မျှ နှလုံးမသာမဖြစ်ဘဲ
 ပြီးစီးအောင်မြင်သွားယင်တော့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အကောင်းအ
 မြတ်ဆုံး ပစ္စည်းတွေကို ရတတ်တယ်၊ အငတ်ဘေးသင့်နေတဲ့
 အရပ်မှာပေမဲ့ ဆွမ်းခံသွားယင် နတ်များက ဆွမ်းလောင်းပါသ
 တဲ့၊ တောထဲမှာလဲ နတ်များက ဆွမ်းလောင်းပါသတဲ့၊ သူ့သ
 ပိတ်ထဲက ဆွမ်းကို ရာထောင်သိန်းသန်းများစွာတို့အား ပေးလှူ
 သော်လဲ ကုန်သွားတယ်လို့ မရှိဘူး တဲ့။ သာရဏီယကျင့်ဝတ်
 အောင်မြင်လို့ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အကျိုးရပုံ ဝတ္ထုများ
 ကိုလဲ အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားပါသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီကျင့်
 ဝတ်ကို ဘုန်းကြီးတို့လဲ မကျင့်နိုင်ဘူး၊ ဒကာကြွယ်တို့လဲ မကျင့်
 နိုင်ဘူး၊ ကျင့်နိုင်ပါမလား၊ (မကျင့်နိုင်ပါဘုရား) ဒါကြောင့်
 အဲဒီမကျင့်နိုင်တာကို ချန်ထားပြီးတော့ ကျင့်နိုင်မည့်ကျင့်ဝတ်
 ကို ဘုန်းကြီးက ပြောသွားမယ်။

အဲဒါက ဘာလဲ ဆိုယင် ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းကို အတူနေ
 ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ဝေမျှပေးကမ်းပြီး သုံးစွဲဘို့ပါဘဲ၊ ဒကာကြွယ်တို့
 အရပ်ထဲက အိမ်မှာဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘုန်းကြီးတို့သာသနာတော်
 ဘက်က ကျောင်းမှာဘဲ ဖြစ်ဖြစ် တကိုယ်ကောင်း မကြံဘဲနဲ့
 ဝေငှသင့်သမျှကို ဝေငှသုံးဆောင်ဘို့ လိုပါတယ်၊ အဲဒီလို ဝေငှ
 သုံးဆောင်တဲ့သူကို အတူနေဘူးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ချစ်ခင်ကြည်ညို
 ကြပါလိမ့်မယ်၊ ရိုသေလေးစားကြပါလိမ့်မယ်၊ အရပ်တပါး

ရောက်နေပေမဲ့ မမေ့နိုင်ဘဲ အမှတ်ရနေကြပါလိမ့်မယ်၊ ငြင်းခုံခြင်း ကွဲပြားခြင်း မရှိဘဲ အမြဲတမ်း ညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာစွာ နေကြရပါလိမ့်မယ်။ ဒကာကြွယ်တို့အရပ်ထဲမှာ အလှူငွေကောက်ခံတဲ့အခါ နှမြောတုန်တိုခြင်း မရှိဘဲ ရက်ရက်ရောရော အလှူငွေထည့်တဲ့သူကို အများက ရိုသေလေးစားကြတယ်၊ ချီးမွမ်းကြတယ်မဟုတ်လား၊ အဲဒီရပ်ရေးရွာရေးကိစ္စတွေမှာ ပေးလှူဘာလဲ ဒီသာရဏီယကျင့်ဝတ်နဲ့ ဆိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရပ်ရွာကိစ္စအတွက်ဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘာသာရေး သာသနာရေးကိစ္စအတွက်ဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ကယ်ဆယ်ရေးအတွက်ဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ အတိဒုက္ခရောက်နေသူ တဦးတယောက်အတွက်ဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အများအတွက်ဘဲ ဖြစ်ဖြစ် မိမိနှင့် ထိုက်တန်သမျှကို ရက်ရက်ရောရော ပေးလှူလျှင် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အများက ချစ်ခင်ကြည်ညိုကြတယ်၊ ရိုသေလေးစားကြတယ်၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကို မမေ့နိုင်ဘဲ အမှတ်ရနေကြတယ်၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ငြင်းခုံရခြင်း ကွဲပြားခြင်း မရှိဘဲ အမြဲညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာနေကြတယ်၊ ဒါကြောင့်—

အယမှီ ခမ္မော၊ ဝေဘန်ပေးကမ်းခြင်းဟူသော ဤကျင့်ဝတ်တရားသည်လည်း။ သာရဏီယော၊ တခအာက်မေ့မေ့နဲ့ သတိရခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောတရားပါပေတည်း။ ပိယကရဏော၊ ချစ်ခင်ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောတရားပါပေတည်း။ ဂရုကရဏော၊ လေးစားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောတရားပါပေတည်း။ သင်္ဂဟာယ၊ ဧည့်လုံးညီညွတ်ခြင်းငှါ။ အဝိဝါဒါယ၊ ငြင်းခုံမှုကင်းခြင်းငှါ။ သာမဂ္ဂိယာ၊ မကွဲပြားဘဲ တသားတည်းညီညွတ်ခြင်းငှါ။ ဧကီဘာဝါယ၊ တလုံးတ

စည်းတံပေါင်းတည်း ဖြစ်ခြင်းငှါ။ သံဝတ္ထတိ၊ ဖြစ်ပါပေ၏-
လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဝေဘန်ပေးစွန့် မတွန့်တို့လျှင်-
စသည်ဖြင့် ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ် အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဝေဘန်ပေးစွန့် မတွန့်တို့လျှင်၊ သူ့ဂုဏ်အောက်မေ့
ညဉ့်နေအစဉ်။
ရိုသေလေးစား သနားခင်မင်၊ ညီညွတ်ရေး အားပေး
ထာဝစဉ်။

နှမြောတွန့်ဘို့ခြင်း မရှိဘဲ ပေးကမ်းသင့်သမျှကို ရက်
ရက်ရောရော ဝေဘန်ပေးကမ်းလျှင် အဲဒီ ပေးကမ်းတဲ့သူကို
အများက တအောက်မေ့မေ့နဲ့ အမှတ်ရနေကြတယ် စသည်
ဖြင့် အနက်အဓိပ္ပါယ်ဟာ ပေါ်လွင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ စာ
တွေအားဖြင့်သာ မဟုတ်ဘဲ လက်တွေ့ ကိုယ်တွေ့ အားဖြင့်လဲ
ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ၄-နံပါတ် ဝေဘန်ပေးကမ်း
ခြင်းဆိုတဲ့ သာရဏီယ တရားကတော့ တော်လေးကံ ပါပြီ၊
၅-နံပါတ် သာရဏီယကို ပြောကြစို့။

၅။ အရိယာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တူလျှင်

ပုန စပရံ သိက္ခဝေ ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ သီလာနိ
အဇဏ္ဍာနိ အစ္ဆိဒ္ဓါနိ အသဗလာနိ အကမ္မာသာနိ ဘုဇိဿာနိ
ဝိညုပ္ပသတ္တာနိ အပရာမဋ္ဌာနိ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ၊ တထာ-

ချပေသု သီလေသု သီလသာမညဂတော ဝိဟရတိ သဗြဟ္မာ-
စာရီဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီ-
ယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ
သာမဂ္ဂိယာ ဧကိဘာဝါယ သံဝတ္ထတိ။

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊
တပါးသော သာရဏီယတရားကား။ ယာနိ တာနိ၊ အကြင်သို့
သဘောရှိကုန်သော။ အဇဏ္ဏာနိ သီလင်္ဂါ၊ အစွန်းအနား၌
ပြတ်ခြင်း ကျိုးခြင်း မရှိသောသီလတို့သည်။ (ငါးပါး သီလ ဆို
လျှင် အစဖြစ်တဲ့ ပါဏာတိပါတ သိက္ခာပုဒ်နှင့် အဆုံးဖြစ်တဲ့
သုရာမေရယသိက္ခာပုဒ် မပျက်လျှင် အဇဏ္ဏ-အစွန်းအနား မ
ပြတ်တဲ့ ပုဆိုးလိုပင် အစွန်းအနား မပြတ်တဲ့ မကျိုးတဲ့သီလလို့
ဆိုရတယ်။ ရဟန်းများ၏ အာပတ်အစု ခုနစ်ပါးထဲက အစဖြစ်
တဲ့ ပါရာဇိကနှင့် အဆုံးဖြစ်တဲ့ ဒုဗ္ဘာသိအာပတ် အစုဆိုင်ရာ
သိက္ခာပုဒ်များ မပျက်လျှင် အဇဏ္ဏ - အစွန်းအနား မပြတ်တဲ့
မကျိုးတဲ့သီလလို့ ဆိုရတယ်။) အစ္ဆိဒ္ဓါနိ၊ အလယ်သိက္ခာပုဒ်တ
ပါးပါး မပျက်သဖြင့် အပေါက်ကင်းသောသီလတို့သည်။ အသ-
ဗ္ဗလင်္ဂါ၊ သိက္ခာပုဒ် နှစ်ပါးသုံးပါး တစပ်တည်း မပျက်သဖြင့်
အကြောင်ကျားခြင်းကင်းသော သီလတို့သည်။ အကမ္မာသာနိ၊
အကြားအကြား၌ သိက္ခာပုဒ်တပါးတပါး ပျက်စီးခြင်းမရှိသဖြင့်
အပြောက်အပြောက် စွန်းကွက်ခြင်း ကင်းသော သီလတို့သည်။
ဘုဗ္ဗိဿာနိ၊ တဏှာ၏ကျန်အဖြစ်မှ လွတ်သဖြင့် လွတ်လပ်စိုးပိုင်
သောသီလတို့သည်။ ဝိညုပ္ပသတ္တာနိ၊ ဘုရားအစရှိသောပညာရှိ
တို့ ချီးမွမ်းအပ်သောသီလတို့သည်။ အပရာမဋ္ဌာနိ၊ ငါ၊ ငါ့သီလ

ဟုမှားယွင်းစွာမသုံးသပ်အပ်—မစွဲလမ်းအပ်သောသီလတို့သည်။ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ၊ ခဏိက၊ ဥပစာ၊ အပ္ပနာသမာဓိကို ဖြစ်စေနိုင်သော သီလတို့သည်။ သန္တ၊ ရှိကြကုန်၏။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ တထာရူပေသု သီလေသု၊ ထိုသို့သဘောရှိသောသီလတို့၌။ သဗြဟ္မစာရိဟိ၊ သီတင်းသုံးဘော်တို့နှင့်။ အဝိ စေတရဟော စ၊ မျက်မှောက်မှာရော မျက်ကွယ်မှာရော။ သီလသာမညဂတော၊ သီလအားဖြင့် တူညီခြင်းသို့ရောက်လျက်။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။

ဆိုလိုရင်း အတိုချုပ်ကတော့ — အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များမှာ လူဝတ်ကြောင် ဆိုယင် ငါးပါးသီလ၊ ရဟန်း ဆိုယင် ပါတိမောက်သီလ ညစ်နွမ်းပျက်စီးခြင်း မရှိဘဲ လုံးဝစင်ကြယ်နေတယ်။ အခြား အရိယာများ၏ မျက်မှောက်မှာဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အခြားအရိယာများ မမြင်နိုင်တဲ့မျက်ကွယ်မှာဘဲ ဖြစ်ဖြစ် အဲဒီသီလ စင်ကြယ်နေတယ်။ အဲဒါကလဲ လွန်ကျူးလို့တဲ့စိတ်ကို ချုပ်တည်းပြီး စင်ကြယ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ သူ့ပင်ကိုသဘောရင်း အတိုင်း စင်ကြယ် နေခြင်းသာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို သီလစင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့် အခြားအရိယာများနှင့် မျက်မှောက်မှာရော မျက်ကွယ်မှာရော သီလစင်ကြယ်ပုံချင်း တူနေပါတယ် တဲ့။ အဲဒါကို “အရိယာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တူလျှင်”လို့ ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒီလို အရိယာနှင့် တတပ်ထည်း ကိုယ်ကျင့်သီလ တူညီပုံကတော့ မိမိကိုယ်တိုင်က အောက်ထစ် ဆုံးအားဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်မှ ပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံချင်ယင် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သောတာ

ပန်ဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်၊ သောတာပန်အစစ် ဖြစ်ယင်
တော့ အရိယကန္တသီလ ဆိုတဲ့ ငါးပါးသီလဟာ ညစ်နွမ်း ပျက်
စီးခြင်းမရှိဘဲ သူ့အလိုလိုပင် စင်ကြယ်နေပါလိမ့်မယ်၊ ရဟန်း
ဆိုယင်လဲ သိလျက်လွန်ကျူးလို့ သင့်တဲ့ အာပတ် အပြစ်မရှိဘဲ
ပါတိမောက်သီလ စင်ကြယ်နေပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် မျက်
မှောက်မှာရော မျက်ကွယ်မှာရော အခြားအရိယာများနှင့် သီလ
စင်ကြယ်ပုံချင်း တူညီနေပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို အခြားအရိယာ
များနှင့် တူညီပြီး သီလစင်ကြယ်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို အတူနေဘူးတဲ့
သူတွေက မမေ့နိုင်ဘဲ အမှတ်ရနေကြမယ်၊ ချစ်ခင်ကြည်ညိုကြ
မယ်၊ ရိုသေလေးစားကြမယ်၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ငြင်းခုံရခြင်း
ကွဲပြားခြင်း မရှိဘဲ အမြဲညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာနေကြမယ် တဲ့
ဒကာကြွယ်ရ။ ဒါကြောင့်—

အယဉ် ဓမ္မော၊ အရိယာသီတင်းသုံးဘော်တို့နှင့် မျက်
မှောက် မျက်ကွယ် သီလစင်ကြယ်ပုံချင်း တူညီလျက် နေခြင်း
ဘုဒ္ဓသာ ဤဂုဏ်သည်လည်း။ သာရဏီယော၊ တအောက်မေ့
မေ့နှင့် သတိရခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားပါပေတည်း။
ဝိယကရဏော၊ ချစ်ခင်ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောတရား
ပါပေတည်း။ ဂရုကရဏော၊ လေးစားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်
သော တရားပါပေတည်း။ သင်္ဂဟာယ၊ စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်း
ငှါ။ အဝိဝါဒါယ၊ ငြင်းခုံမှုကင်းခြင်းငှါ။ သာမဂ္ဂိယာ၊ မကွဲ
ပြားဘဲ တသားတည်းညီညွတ်ခြင်းငှါ။ ဧကိဘာဝါယ၊ တလုံး
တစည်း တပေါင်းတည်း ဖြစ်ခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ပေ၏—
လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

ကောသမ္ဗိယသုတ်မှာ ဒီ သာရဏီယတရားတွေကို ဟောတော်မူတာဟာ အဲဒီအခါတုန်းက ကောသမ္ဗိရဟန်းတော်များ သီလသိက္ခာပုဒ်နှင့် စပ်ပြီး စွပ်စွဲကြ ငြင်းခုံကြ ကွဲပြားကြတာကို အကြောင်းပြုပြီး ဟောတော်မူခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အချင်းချင်း ငြင်းခုံရခြင်း ကွဲပြားခြင်း မရှိဘဲ ညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာစွာ နေကြရအောင်လို့ အရိယသီလနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကျင့်သုံး အားထုတ်ကြရမယ်လို့ သိစေလိုရင်းရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်အတိုင်း အရိယသီလနှင့် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြဖို့ပါ။ အရိယာမဖြစ်သေးပေမဲ့ အရိယကန္တခေါ်တဲ့ ငါးပါးသီလကို ရှိရှိသေသေ စင်စင်ကြွယ်ကြွယ် စောင့်ရှောက်နေယင်လဲ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကို သီတင်းသုံးဘော်တွေ အတူနေဘူးတဲ့သူတွေက မမေ့နိုင်ဘဲ အမှတ်တရ ဖြစ်နေတတ်ကြပါတယ်။ ချစ်ခင်ကြည်ညိုတတ်ကြပါတယ်။ ရှိသေလေးစားတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ငြင်းခုံရခြင်းကွဲပြားခြင်းမရှိဘဲညီညွတ်နေတတ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့်အရိယာမဖြစ်သေးပေမဲ့ အရိယာတို့ မြတ်နိုးအပ်တဲ့ အရိယကန္တသီလကို မျက်မှောက် မျက်ကွယ် အချင်းခပ်သိမ်း စင်ကြယ်နေအောင် စောင့်ရှောက်သင့်ပါတယ်။ အဲဒီ စကားထဲမှာ မျက်ကွယ်ဆိုတာကလဲ တကယ်စင်စစ်တော့ မရှိပါဘူး။ လူတွေက မမြင်နိုင်ပေမဲ့ နတ်တွေကတော့ မြင်နေမှာဘဲ။ ဘယ်သူကမျှ မမြင်ဘူးဆိုတောင်မှ မိမိကိုယ်တိုင်ကတော့ ထင်ရှား မြင်တွေ့နေတာပါ။ ဒါကြောင့် ဘယ်သူကမျှ မသိပေမဲ့ မိမိကိုယ်တိုင်ပြုသားတဲ့ မကောင်းမှုဟာ သေခါနီးကာလမှာ ထင်ရှားပေါ်လာတတ်ပါ

တယ်၊ အဲဒီလို မျက်ကွယ်မရှိပုံကို သီလဝိမ္ဗသနဇာတ်ဖြင့် ထင်ရှား သိနိုင်ပါတယ်။

သီလဝိမ္ဗသနဇာတ်ဝတ္ထု

တခုသောဘဝတုန်းက အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အလောင်းဟာဒိသာပါမောက္ခဆရာကြီးဖြစ်ခဲ့တယ်။ တပည့်ငါးရာကို ပညာသင်ပေးနေတယ်။ အဲဒီဆရာကြီးမှာ အချိန်အရွယ်ရောက်နေတဲ့ သမီးတယောက်ရှိတယ်။ ရုပ်ရေကလဲ အလွန်လှပတင့်တယ်တယ်။ အသိအလိမ္မာ အတတ်ပညာနှင့်လဲ ပြည့်စုံတယ်။ အဲဒီသမီးကို သီလ နှင့် ပြည့် စုံ တဲ့ လူတော်လူကောင်းနဲ့ ထိမ်းမြားပေးရန် ရည်ရွယ်ပြီး သူ့တပည့် ငါးရာထဲက အသင့်တော်ဆုံး လူကို ရွေးချယ်ရန် စုံစမ်းရေးလုပ်တယ်။ သူလုပ်ပုံက ဒီလိုတဲ့—

သူ့တပည့်တွေကို ခေါ်ပြီ တော့ တပည့်တို့ ငါ့မှာ အချိန်အရွယ်ရောက်နေတဲ့ သမီးတယောက်ရှိတယ်။ သင်တို့သိတဲ့ အတိုင်းဘဲ ရုပ်ရေလဲ လှပတယ်။ လိမ္မာတယ်။ ပညာလွှဲတတယ်။ အဲဒီသမီးကို တပည့်တို့ထဲက သင့်တော်တဲ့လူတယောက်နဲ့ ထိမ်းမြားပေးချင်တယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ ငါ့သမီးမှာ ဝတ်ဆင်တို့ သုံးစွဲတို့ ပစ္စည်းက လိုနေတယ်။ ဒါကြောင့် ငါ့သမီးကို အလိုရှိကြွယ်ဝ မောင်တို့အိမ်က လက်ဝတ်လက်စား အဆင်တန်ဆာ ပစ္စည်းဥစ္စာများကို ဘယ်သူမှ မသိစေဘဲ တိတ်တဆိတ် ခိုးယူလာခဲ့ကြရမယ်လို့ ပြောကြားလိုက်ပါသတဲ့။

အဲဒီတော့ အများစု ကျောင်းသားတွေက သူတို့အိမ်က ပစ္စည်းဥစ္စာတွေကို သူတပါးထက်သာအောင် ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ တိတ်တဆိတ်ခိုးယူခဲ့ပြီး ဆရာကြီးထံ ပေးကြတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်ဖြစ်တဲ့ ကျောင်းသားကတော့ ဘာတခုမှ ခိုးယူမလာခဲ့ဘူးဘဲ။ ။ အဲဒီတော့ ဆရာကြီးက အဲဒီကျောင်းသားကို ဘာကြောင့် ခိုးယူမလာခဲ့သလဲလို့ မေးတယ်။ ဘုရားအလောင်း ကျောင်းသားက ဒီလိုဖြေပါတယ် - ဆရာကြီးက ဘယ်သူမှ မသိမမြင်အောင် တိတ်တိတ်ခိုးယူလာခဲ့ရမယ်လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ဘယ်သူမှ မသိမမြင်အောင် ခိုးဘို့ရာ ကျွန်တော် စဉ်းစားကြည့်ပါတယ်။ အဲဒီလိုစဉ်းစားကြည့်တဲ့အခါ ဘယ်သူမှ မသိမမြင်ဘူးဆိုပေမဲ့ ကျွန်တော်ကခိုးယင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ကတော့ သိမြင်နေမှာဘဲ။ ဒါကြောင့် ဘယ်သူမှ မသိမမြင်အောင် ခိုးဘို့ ဆိတ်ကွယ်ရာ အရပ်ကို ရှာမတွေ့ရတဲ့ အတွက် ကျွန်တော် မခိုးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။ ။ အဲဒီတော့ ဆရာကြီးက ဘုရားအလောင်းတော် ကျောင်းသားကို သီလနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ လူတော်လူကောင်း အစစ်ဘဲလို့ သိပြီးတော့ သူ့သမီးကို အဲဒီဘုရားအလောင်းတော် ကျောင်းသားနှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ် ပေးလိုက်ပါတယ်။ အခြား ကျောင်းသားများ ခိုးလာတဲ့ပစ္စည်းတွေကိုလဲ အသီး အသီး ပြန်ပေးလိုက်ပါသတဲ့။

မကောင်းမှုပြုဘို့ ဆိတ်ကွယ်ရာမရှိ

အဲဒီဇာတ်ဝတ္ထုထဲမှာ ပြထားတဲ့အတိုင်းဘဲ ဘယ်သူမှ

မသိမမြင်ဘူးလို့ ထင်ပြီး ပြုတဲ့သူမှလဲ ပြုတဲ့သူကိုယ်တိုင်က တော့ သိနေတာဘဲ၊ ငါပြုတယ် ငါပြုတယ်လို့ မဆိုသော်လဲ ဆိုသကဲ့သို့ စိတ်ထဲက သက်သေခံနေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် သေ ခါနီး ကာလမှာ အဲဒီမကောင်းမှုကံက ထင်ရှင်းပေါ်လာတတ် တယ်၊ အဲဒီမကောင်းမှုကို စွဲလမ်းပြီး သေသွားယင် အပါယ် လေးပါးကို ကျရောက်သွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူ ဆိုယင် ကာ ယကံ ဝစီကံဒုစရိုက် မကောင်းမှုဟူသမျှကို ကြဉ်ရှောင်ပြီး သီလ စင်ကြယ်အောင် အပြစ်ကင်းအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် နေသင့်ပါတယ်၊ အဲဒီလိုရှိရှိသေသေနဲ့ သီလကို စောင့်ရှောက် နေယင် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုလဲ အတူနေပုဂ္ဂိုလ်တွေက ယုံကြည်အား ကိုးကြတယ်၊ သူ့ဂုဏ်ကို မမေ့နိုင်ဘဲ အမှတ်ရနေကြတယ်၊ ချစ်ခင်ကြည်ညိုကြတယ်၊ ရိုသေလေးစားကြတယ်၊ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ် နှင့် အငြင်း အခုံ အကွဲအပြား မရှိဘဲ တစိတ်တဝမ်းတည်း ညီညွတ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် “အရိယာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တူလျှင်” စသည်ဖြင့် ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

အရိယာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တူလျှင်၊ သူ့ဂုဏ်အောက်မေ့
ညဉ့်နေ့အစဉ်၊

ရိုသေလေးစား သနားခင်မင်၊ ညီညွတ်ရေး အားပေး
ထားစဉ်။

အရိယာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တူရမယ် ဆိုတဲ့ ၅ - နံပါတ်

သာရဏီယတရားအကြောင်းကတော့ တော်လောက်ပါပြီ၊ ယခု နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ၆ - နံပါတ် သာရဏီယတရားကို ဟော ရမယ်။

၆။ အရိယာနှင့် ဥာဏ်ဖြင့် ဣလျှင်

ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ယာယံ ဒိဋ္ဌိ အရိယာ နိယျာနိကာ နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယ၊ တထာ ရူပါယ ဒိဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိသမညဂတော ဝိဟရတိ သဗြဟ္မစာရီဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ အယဗ္ဗံ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယ- ကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သမဂ္ဂိယာ ဧကိဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊ တပါးသော သာရဏီယတရားကား။ နိယျာနိကာ၊ ထုတ်ဆောင် တတ်သော၊ ဝါ-သူ့ကိစ္စတာဝန်ကို ကျေပြန်ပြီးမြောက်စေ တတ်သော။ အရိယာ၊ ဖြူစင်မြင့်မြတ်သော၊ ဝါ-အရိယာ တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော။ ယာ အယံ ဒိဋ္ဌိ၊ အကြင်အသိအမြင်ဥာဏ် ပညာသည်။ တက္ကရဿ၊ ထိုအသိအမြင် ဥာဏ်ပညာဖြစ်အောင် ပြုကျင့်သောသူအား။ သမ္မာ၊ မှန်ကန်စွာ။ ဒုက္ခက္ခယာယ၊ ဆင်းရဲကုန်ငြိမ်းရန်အတွက်။ နိယျာတိ၊ ထွက်သွားတတ်-ထုတ် ဆောင်တတ်၏၊ ဝါ-ပြီးမြောက်စေတတ်၏။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်း သည်။ တထာရူပါယ ဒိဋ္ဌိယာ၊ ထိုဘုံသဘောရှိသော အသိ

အမြင်ဉာဏ်ပညာဖြင့်။ သဗြဟ္မစာရီဟံ၊ သီတင်းသုံးဘော်တို့နှင့်။
အာဝိ စေဝ ရဟော စ၊ မျက်မှောက်မှာရော မျက်ကွယ်မှာ
ရော။ ဒိဋ္ဌိသာမညဂတော၊ အသိအမြင်ဉာဏ်ပညာဖြင့် တူညီ
ခြင်းသို့ ရောက်လျက်။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ကျင့်သုံးပြီးရနိုင်တဲ့ မြင့်မြတ်
သော လောကုတ္တရာအသိအမြင်ပညာတွေဆိုတာ ရှိတယ်။ ဘာ
တွေလဲ ဆိုယင် မဂ်လေးပါး ပညာနှင့် ဖိုလ်လေးပါးပညာတွေ
ပါဘဲ။ မဂ်ပညာနှင့် ဖိုလ်ပညာဆိုတာ သဘောအားဖြင့်
တော့ အတူတူပါဘဲ။ အကြောင်းအကျိုး အဖြစ်မျှသာ ကွဲပြား
ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာ အကြောင်းလဲ ဖြစ်၊ ပဓာနလဲ
ဖြစ်တဲ့ မဂ်ပညာလေးပါးကိုဘဲ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီအရိယမဂ်
ပညာလေးပါးဟာ ကိလေသာကို ပယ်ခြင်း၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ
မှ လွတ်မြောက်စေခြင်း ဆိုတဲ့ သူ့ကိစ္စကို ပြီးမြောက်စေနိုင်တဲ့
အတွက် နိဿျာနိကဒိဋ္ဌိလို့လဲ ဆိုရပါတယ်။ အဲဒီမဂ်ပညာကို
ရအောင် ကျင့်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို အဲဒီမဂ်ပညာက ဆင်းရဲဟူသမျှ
ကုန်ခန်းကင်းငြိမ်းသွားအောင် ရွက်ဆောင်ပြီးမြောက်စေတတ်
ပါတယ် တဲ့။ အဲဒီမှာ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယ-လို့ ဆိုထားတဲ့
ဘဝိုင်း ဆင်းရဲကုန်ငြိမ်းတယ် ဆိုရာမှာ အမှန်ငြိမ်း အမှားငြိမ်း
၂-မျိုးရှိတဲ့အနက်က အမှန်အဘိုင်း ကုန်ငြိမ်းစေတယ်လို့လဲဆိုလို
ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ အမှားငြိမ်း ဆိုတာက ဘယ်လိုဟာလဲ၊ အမှန်
ငြိမ်းဆိုတာက ဘယ်လိုဟာလဲ ဆိုယင်-ခေတ္တခဏမျှ ငြိမ်းတာကို
အမှားငြိမ်းလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အစဉ်ထာဝရအပြီး အပြတ်ငြိမ်း
တာကို အမှန်ငြိမ်းလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဆင်းရဲ အမှားငြိမ်းပုံကို
မရဲ ရှင်းပြမယ်။

ဆင်းရဲအမှားငြိမ်းပုံ

လက်ခြေများကို ကွေးထားတာ ကြာတဲ့အခါ ညောင်းလာတယ်၊ ဆန့်လိုက်တော့ အဲဒီညောင်းတဲ့ဆင်းရဲ ငြိမ်းသွားတယ်၊ ဆန့်ထားတာ ကြာပြန်ယင်လဲ တဖန်ညောင်းလာပြန်တယ်၊ အဲဒါမျိုးဟာ တဏှာမျှသာ ငြိမ်းတဲ့အတွက် အငြိမ်းမှန်မဟုတ်ဘူး၊ ထို့အတူပင် ထိုင်နေတာကြာယင် ညောင်းတယ်ပူတယ်၊ ပြင်လိုက်ယင် ငြိမ်းသွားတယ်၊ တော်တော်ကြာယင်လဲ တဖန် ညောင်းပူလာပြန်တာဘဲ၊ ဒါလဲ အငြိမ်းမှန်မဟုတ်ဘူး။ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် ဣရိယာပုဒ် အနေအထိုင်တမျိုးမျိုးမှာ ကြာလို့ ညောင်းလာ ပူလာယင် ပြင်ပေးရတယ်၊ ပြင်လိုက်တဲ့အခါ အဲဒီအညောင်း အပူငြိမ်းသွားတယ်၊ ဒါပေမဲ့ တော်တော်ကြာပြန်ယင် တဖန် ညောင်းပူလာပြန်တာဘဲ၊ ဒီလိုခေတ္တခဏလောက်သာ ငြိမ်းတာမျိုးဟာ အငြိမ်းမှန်မဟုတ်ဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ပူအိုက်နေတဲ့အခါ ယပ်လေခပ်လိုက်ယင် ရေချိုးလိုက်ယင် အဲဒီအပူ အအိုက် ငြိမ်းသွားတယ်၊ ဒါပေမဲ့ တော်တော်ကြာယင် တဖန်ပူပြန် အိုက်ပြန်တာဘဲ၊ ချမ်းနေတဲ့အခါ မီးပူနဲ့ ကင်ပေးယင် နေပူစာလုံယင် အဲဒီအချမ်း ပျောက်သွားတယ်၊ ဒါပေမဲ့ မီးပူနေပူနဲ့ ဝေးကွာသွားတဲ့အခါ တဖန်ချမ်းပြန်တာဘဲ။ ယားနေတဲ့အခါ လက်နဲ့ ကုပ်ခြစ်ပြီး ဖျောက်လိုက်ယင် အဲဒီအယား ပျောက်သွားတယ်၊ ဒါပေမဲ့ တော်တော်ကြာယင် တဖန်ယားပြန်တာဘဲ။ အဲဒီလို ပျောက်တာ ငြိမ်းတာတွေလဲ အငြိမ်းမှန်မဟုတ်ဘူး။

ဆာလောင် နေတဲ့အခါ ထမင်း မှုံ့စသည် တခုခုကို စား
 လိုက်ယင် အဲဒီဆာလောင်မှ ပြေငြိမ်းသွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ တော်
 တော်ကြာယင် ဆာပြန်တာဘဲ။ ဒါကြောင့် တနေ့မှာ အနည်း
 ဆုံး တကြိမ်တော့ အစာကို စားနေကြရတယ်။ အများအားဖြင့်
 တနေ့မှာ ၂ ကြိမ် ၃-ကြိမ်စားနေကြရတယ်။ လေး ငါးကြိမ်
 စားနေရတဲ့လူတွေလဲ ရှိတာဘဲ။ အဲဒီလိုစားနေပေမဲ့ နေ့စဉ်
 နေ့တိုင်း ဆာ နေပြန်တာဘဲ။ ဆာလောင်မှုကတော့ လုံးဝ
 ပျောက်တယ်လို့ မရှိဘူး။ မကြာ မကြာဆာနေပြန်တာဘဲ။
 လူတွေသာ မဟုတ်ဘူး။ ဆင်မြင်း ကျဲ နွား အစရှိတဲ့ မြေပြင်
 မှာတည်နေတဲ့ သတ္တဝါတွေ၊ ကျီး ငှက်အစရှိသော ကောင်း
 ကင်ပျံ့နိုင်တဲ့သတ္တဝါတွေ၊ ငါး လိပ် အစရှိသော ရေထဲကသတ္တ
 ဝါတွေ၊ အဲဒီလိုတိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတွေလဲ နေ့စဉ်ချာပြီး စားနေ
 ကြရတာဘဲ။ ဒီလိုမပြတ်စားနေပေမယ်လို့ ဆာလောင်မှုကတော့
 လုံးဝပျောက်တယ်လို့ မရှိဘူး။ တော်တော်ကြာယင် ဆာလာ
 ပြန်တာဘဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဇီဃန္တာပရမာ
 ရောဂါ-လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

ရောဂါ၊ နာကျင် စေလျက် နှိပ်စက်တတ်သော အနာ
 ရောဂါဟူသမျှတို့သည်။ ဇီဃန္တာပမော၊ ဆာလောင်ခြင်းလျှင်
 အလွန်အကဲရှိကုန်၏။ အနာရောဂါထဲမှာ ဆာလောင်မှုဟာ
 အကြီးဆုံး အလွန်အကဲဆုံး ရောဂါဖြစ်ပါတယ် တဲ့။ ဟုတ်တယ်
 ဘခြားရောဂါများကိုဘော့ သင့်ဘော်တဲ့ဆေးနဲ့ ကုလိုက်ယင်
 အမြစ်ပြတ်လဲ ပျောက်တတ်တယ်။ အမြစ်ပြတ်မပျောက်တောင်
 မှ ရက်ပိုင်း လပိုင်း နှစ်ပိုင်းနဲ့ တော်တော်ကြာအောင် ပျောက်

နေတတ်တယ်၊ တဘဝလုံး မပျောက်နိုင်ဘူး ဆိုတောင်မှ နောက်
ဘဝကျတော့ အဲဒီရောဂါ မရှိတော့ဘူး၊ လုံးဝကင်းသွားနိုင်
တယ်၊ ဒီဆာလောင်မှုရောဂါကတော့ တနေ့တရက်မျှတောင်
ကင်းပျောက်ခဲပါတယ်၊ တဘဝက သေပြီးတဲ့နောက် နောက်
ဘဝမှာလဲ ဆာလောင်ပြန်တာဘဲ၊ ဒါကြောင့် လူများမှာ
မွေးပြီး မကြာခင်ဘဲ နို့တိုက်ပေးရတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ
ဆာလောင်မှုဆင်းရဲဟာ အစာစားလို့ ပြေငြိမ်းသွားပေမယ်လို့
အဲဒီလိုငြိမ်းတာဟာ အငြိမ်းမှန်မဟုတ်ဘူး။

နောက်ပြီးတော့ ရှေးက ပြုခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကံ နည်းလို့
အောက်တန်းကျပြီး ဒုက္ခရောက်နေကြရတဲ့သူတွေ ဆင်းရဲနွမ်း
ပါး နေတဲ့သူတွေ အနာရောဂါများနေတဲ့ သူတွေ-အဲဒီလို အ
ဆင်မပြေတဲ့သူတွေက သတိသံဝေဂရပြီး ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ
ကို ပြုကြတယ်၊ နောင်ဘဝတွေမှာ လက်ရှိ ဆင်းရဲမျိုးက လွတ်
မြောက်ဖို့ ရည်ရွယ်ပြီး ပြုကြတယ်၊ အဲဒီကုသိုလ်ကောင်းမှုများ
ကြောင့် နောက်နောက်ဘဝတွေမှာ လူ့လောက နတ်လောက
မှာ အထက်တန်းကျတဲ့ ဘဝတွေရောက်ပြီး ကြီးပွားချမ်းသာ
နေကြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ ကုသိုလ်တွေက အစွမ်းကုန်ဘဲအခါ
ဆင်းရဲတဲ့ဘဝကို ပြန်ရောက်နိုင်သေးတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဒါန
သီလကမကုသိုလ်ကံဖြင့် လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာရပြီး ဆင်း
ရဲငြိမ်းတယ် ဆိုတာလဲ အစဉ်ထာဝရငြိမ်း မဟုတ်ဘူး၊ အခိုက်အ
တန့် မျှသာ ငြိမ်းခြင်းဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အငြိမ်းမှန် မဟုတ်
သေးဘူး။

နောက်ပြီးတော့ ဗြဟ္မာ့ဘုံတွေရောက်ပြီး ချမ်းသာနေရန် ရည်ရွယ်ပြီးတော့ ဈာန်သမာပတ် ကုသိုလ်တွေကို ပွားများတယ်။ ပဌမဈာန် ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် ကုသိုလ်များကို ဖြစ်ပွားစေတယ်။ အရူပဈာန်များကို ဖြစ်ပွားစေတယ်။ အဲဒီလို ဈာန်သမာပတ် ကုသိုလ်တရားတွေကို ဖြစ်ပွားစေတဲ့သူဟာ ရူပဗြဟ္မာ့ဘုံအရူပဗြဟ္မာ့ဘုံတွေကို ရောက်ပြီးတော့ ကမ္ဘာပေါင်းများစွာ ချမ်းသာပြီး နေနိုင်ပါတယ်။ အထက်ဘဝက ဆိုတဲ့ နေဝသညာ နာသညာယတန ဘုံရောက်နေယဉ် ကမ္ဘာပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင် ပတ်လုံး ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာ ဖြင့် ချမ်းသာနေနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ အဲဒီဈာန်ကုသိုလ် အဟုန် ကုန်တဲ့အခါမှာ အဲဒီဘုံမှ စုဘေရွှေ့လျော့ပြီး လူ့ဘဝကို ရောက်လာမယ်။ အဲဒီ အခါကျတော့ အခြားလူတွေလိုဘဲ ဆင်းရဲချမ်းသာများကို ခံစားရမယ်။ အကုသိုလ်ကံတွေကို ပြုမိယဉ် အပါယ်လေးပါးသို့လဲ ရောက်သွားရဦးမယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဟောထားပါတယ်။

ဥက္ခိတ္တာ ပုညတေဇေန၊ ကာမရူပဂတိံ ဂတော။

ဘဝဂ္ဂန္တမ္ပိ သမ္ပတ္တာ၊ ပုန အာယန္တိ ဒုဂ္ဂတိံ။

ပုညတေဇေန၊ ကောင်းမှု၏ အစွမ်းအာနုဘော်က။
ဥက္ခိတ္တာ၊ မြင့်ဘင်ပေးလိုက်သောကြောင့်။ ကာမရူပဂတိံ၊
လူ့ဘဝ နတ်ဘဝဟူသော ကာမသုဂတိနှင့် ရူပဗြဟ္မာဘဝဟူသော ရူပဂတိသို့။ ဂတော၊ ရောက်နေကြသော လူနတ်ဗြဟ္မာတို့

သည်၎င်း။ ဘဝဂ္ဂန္တမ္ပ၊ ဘဝဂ်ဟုခေါ်သော အထက်ဆုံးဘုံသို့
သော်လည်း။ သမ္ပတ္တာ၊ ကောင်းစွာလှလှရောက်နေကြသော
အရူပဗြဟ္မာတို့သည်၎င်း။ ပုညက္ခယေန၊ ကောင်းမှုအဟုန်ကုန်
ခြင်းကြောင့်။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ အပါယ်လေးဝ ဆင်းရဲရာဌာနသို့။ ပုန-
အာယန္တိ၊ တဖန်ရောက်ကြရလေတော့သည် တဲ့။

ဒါကြောင့် ဒါန သီလ စသော ကာမကုသိုလ် စျာန်
ကုသိုလ်များဖြင့် လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ ဗြဟ္မာဘဝကို ရောက်ပြီး
ဆင်းရဲငြိမ်းတာဟာလဲ အစဉ်ထာဝရငြိမ်းခြင်းမဟုတ်တဲ့အတွက်
အငြိမ်းမှန်လို့ မဆိုရသေးဘူးတဲ့ ဒကာကြွယ်ရ။

ဆင်းရဲအမှန်ငြိမ်းပုံ

ဘယ်လိုငြိမ်းတာမှ အငြိမ်းမှန်ခေါ်ရသလဲလို့ ဆိုးတာ
အရိယမဂ်လေးပါးဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ပြီး ဆင်းရဲ
ခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းမှ အငြိမ်းမှန်လို့ ဆိုရပါတယ်။ အဲဒီလိုငြိမ်း
ရာမှာ အောက်ထစ်ဆုံး သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်
မှောက် ဖွဲ့သွားယင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မှာ အပါယ်လေးပါး ဆင်းရဲ
တွေ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ ခုနစ်ဘဝထက် ပိုပြီးဖြစ်ရမည့် ဘဝ
ဆင်းရဲတွေလဲ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်
ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အပါယ်လေးပါးသို့လဲ မကျရတော့ဘူး။ အလွန်ဆုံး
အားဖြင့် လူ့လောက နတ်လောကမှာ ခုနစ်ဘဝမျှသာဖြစ်ပြီး
ဘော့ အဲဒီနောက်ဆုံးဘဝမှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရ

မယ်။ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့သွားယင်
လှူလောက နတ်လောကမှာ နှစ်ဘဝမျှသာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်
ဝင်စံရမယ်။ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့သွား
ယင် ရူပဘဝမှာဖြစ်စေ၊ အရူပဘဝမှာဖြစ်စေ ဘဝတမျိုး
တည်းမှာသာ ဖြစ်ပြီးတော့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီ ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရ
မယ်။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့သွားယင်
တော့ အဲဒီမျက်မှောက်ဘဝမှာပင် အာယုသင်္ခါရကုန်တဲ့အခါ
ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရမယ်။

ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတယ်ဆိုတာ နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ပရိနိဗ္ဗာန်
စုတိစိတ်ချုပ်သွားတဲ့နောက် ဘဝသစ်ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ မဖြစ်
လာတော့ဘဲ ရုပ်နာမ်နှင့် စပ်တဲ့ ဆင်းရဲတွေ အကုန်ငြိမ်းသွား
တာကို ဆိုတာပါ။ အဲဒီလို ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံသွားတဲ့အခါမှာ
အိုတတ် နာတတ် သေတတ်တဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ လုံးဝမရှိတဲ့
အတွက် အိုခြင်း ဆင်းရဲလဲ မရှိတော့ဘူး၊ နာရခြင်း ဆင်းရဲ
လဲ မရှိတော့ဘူး၊ သေရခြင်းဆင်းရဲလဲ မရှိတော့ဘူး၊ စိုးရိမ်
ပူဆွေးခြင်း ငိုကြွေးရခြင်း အစရှိတဲ့ စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲ
တွေဟူမျှလဲ ဘာမျှမရှိတော့ဘူး၊ ဆင်းရဲဝပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်း
သွားတယ်၊ ဘယ်တော့မှ မပေါ်လာတော့ဘဲ အပြီးတိုင် ထ
ဝရ လုံးဝငြိမ်းသွားတယ်၊ အဲဒီလို အပြီးတိုင်ထာဝရ လုံးဝ
ငြိမ်းတာဟာ အငြိမ်းမှန်ဘဲ၊ အဲဒီအငြိမ်းမှန်ကို ရည်ပြီးတော့
မြတ်စွာဘုရားက “သမ္မာဒုက္ခက္ခယာယ—မှန်စွာဆင်းရဲကုန်ငြိမ်း
ရန်အတွက် ဆင်းရဲဟူသမျှ အပြီးတိုင် ကုန် ငြိမ်း သွား အောင်
အရိယမဂ်ပညာက ဆောင်သွားတယ်”လို့ ဟောတော်မူတာဘဲ

ဒကာကြွယ်ရ၊ အရိယမဂ်ပညာက ကျင့်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆင်းရဲ
 ကုန်ငြိမ်းအောင် ထုတ်ဆောင်သွားတယ်နော်၊ ဆင်းရဲတွေ
 ဘာဖြစ်သွားအောင် ထုတ်ဆောင်သွားသတဲ့လဲ ဒကာကြွယ်ရ၊
 (ဆင်းရဲတွေကုန်ငြိမ်းသွားအောင် ထုတ်ဆောင်သွားပါတယ်
 ဘုရား) ဘာက ဆောင်သွားသတဲ့လဲ၊ (အရိယမဂ်ပညာက
 ဆောင်သွားပါတယ်ဘုရား) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆောင်သွားသ
 တဲ့လဲ၊ (ကျင့်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆောင်သွားပါတယ်ဘုရား) ဟုတ်ပြီ
 ဒကာကြွယ် ကျင့်တဲ့သူကိုသာ ဆောင်တယ်နော်၊ မကျင့်တဲ့သူ
 ကိုတော့ မဆောင်ဘူးပေါ့၊ ဆောင်ပါ့မလား (မဆောင်ပါ
 ဘုရား) ဒီနေရာမှာ ဆောင်ပုံ မဆောင်ပုံကို ဥပမာဖြင့် ပြော
 ကြစို့ရဲ့။

ကျင့်သူကိုသာ ပညာက ထုတ်ဆောင်ကြောင်း။

ယခုလောကမှာ မော်တော်ကားတို့ ရထားတို့ သင်္ဘောတို့
 လေယာဉ်တို့ ဆိုတာတွေဟာ လူတွေသွားလိုရာအရပ်ကို ဆောင်
 သွားတယ် မဟုတ်လား၊ ဒါပေမဲ့ သူ့အပေါ်တက်စီးတဲ့သူကို
 သာ ဆောင်တယ်၊ မစီးဘဲနဲ့ ဘေးက ရပ်ကြည့်နေတဲ့သူကို
 ဆောင်ပါ့မလား၊ (မဆောင်ပါဘုရား) ဒါလိုဘဲ အရိယမဂ်
 အသိအမြင် ဥာဏ်ပညာကလဲ အဲဒီပညာ ဖြစ်အောင်ကျင့်တဲ့သူကို
 သာ ဆောင်တယ်၊ မကျင့်တဲ့သူကိုတော့ မဆောင်ဘူး၊ ရှင်း
 ရဲ့မဟုတ်လား ဒကာကြွယ်ရ၊ (ရှင်းပါတယ်ဘုရား) ဒီတော့
 ဒကာကြွယ်ရေ ဆင်းရဲငြိမ်းချင်ယင် အရိယမဂ်ပညာရထားကို

ကျင့်သူကိုသာ ပညာက ထုတ်ဆောင်ကြောင်း ၁၆၁

ဦးရလိမ့်မယ်၊ ယခုဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံနေတဲ့ အခါမှာ အရေးအကြီးဆုံးအလုပ်က ဘာလဲ ဆိုသင် ဆင်းရဲခပ် သိမ်း ငြိမ်းတဲ့နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်အောင်ကျင့်ဘို့ အလုပ်ဘဲမဟုတ် သား၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် အပါယ်ဆင်းရဲက လုံးဝလွတ် မြောက်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရအောင် ကျင့်ဘို့အရေး ကြီးတယ် ဒကာကြွယ်ရ၊ အပါယ်လေးပါးက လုံးဝလွတ်မြောက် မှ ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ရကျိုး နပ်တယ်၊ သာမန်ကုသိုလ် လောက် ပြုပြီးတော့ လှူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာ ရရုံလောက်နဲ့တော့ ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ရတယ်လို့ မပြော လောက် မချီးမွမ်းလောက်သေးဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲလို့ ဆို တော့ လှူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာကို ရစေနိုင် တဲ့ သာမန်ဒါန သီလ ဘာဝနာကုသိုလ်တွေ ဆိုတာ သာသနာ ပမာလဲ့ ပြုနိုင်တာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီသာမန်ကုသိုလ်ကို ပြုရ ရုံနဲ့ အားရကျေနပ်မနေသင့်ဘူး။ နောက်တခုကဘော မြတ်စွာ ဘုရားကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ရတဲ့ ဘုရားတပည့် ဖြစ်ပါလျက်နဲ့ နောင်တချိန်မှာ အပါယ်လေးပါးရောက်နေရဦးမယ် ဆိုသင် ဘုရားသာသနာနဲ့ တွေ့ရတာဟာ ဘာမျှအကျိုးထူး မရှိသလို ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က အောက်ထစ်ဆုံး အားဖြင့် အပါယ်လေးပါးမှ လုံးဝ လွတ်မြောက်စေနိုင်တဲ့ ဉာဏ်အဆင့်ကို ရောက်အောင် အားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်း ဟော ကြားနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရွှေငွေစိန်ကျောက်အစရှိတဲ့ အဖိုး တန်ရတနာတွေကို သာမန်လူတွေမှာ မသုံးရဘဲ ဘုန်းကံရှိတဲ့လူ တွေသာ သုံးရသလိုပင် အပါယ်ဘေးမှ လုံးဝလွတ်မြောက်စေ နိုင်တဲ့ တရားဆိုတာကိုလဲ သာမန်လူတွေက လက်မခံနိုင်ဘူး၊

ပါရမီထူးရှိတဲ့လူများသာ လက်ခံနိုင်တယ်။ သို့သော် ယခုပါရမီ ထူးနှင့် မပြည့်စုံသေးယင်လဲ ပြည့်စုံသွားအောင် ကျင့်သုံးအား ထုတ်ဖို့ကတော့ လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က အဲဒီ အဖိုးတန် တရားရတနာကို ဟောပြောပြီးပေးကမ်းနေပါတယ်။

အရိယမဂ်ပညာရအောင် အားထုတ်ပုံ

ဒီနေရာမှာ အရိယမဂ်ပညာကို ရအောင် အရိယမဂ် ပညာကဘဲ စပြီး အားထုတ်ရပါသလားလို့ မေးစရာရှိတယ်။ အရိယမဂ်ပညာကတော့စပြီး အားထုတ်လို့ မဖြစ်ဘူး၊ အရိယ မဂ်ပညာရဲ့ ချွေသွားဖြစ်တဲ့ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်လို့လဲ ခေါ်တဲ့ ဝိပ သာနာပညာကစပြီး အားထုတ်ရတယ်။ ဘယ်လိုအားထုတ်ရသလဲ ဆိုယင်—ဒွါရ ၆-ပါးမှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်၊ ထင်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီး ရှုရတယ်။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိ တိုင်း လိုက်ပြီး ရှုရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရှုခါစပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ အဲဒီ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်းစသည်တွေကို အကုန်လုံး လိုက်ပြီး မရှုနိုင် သေးဘူး။ တွေ့ထိရက အထူးထင်ရှားတဲ့ရုပ်ကို စပြီး ရှုရတယ်။ သွားနေဆဲမှာ ဆိုယင် တောင့်တင်း တွန်းကန်လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါ ယောရုပ်က ထင်ရှားနေတယ်။ အဲဒါကို သွားတယ်လို့ ရှုပြီး သိရတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာနသုတ်ပါဠိတော်မှာ “ဂစ္ဆန္တော ဝါ၊ သွားသည်ရှိသော်မူလည်း။ ဂစ္ဆာမိတိ၊ သွားသည်ဟူ၍။ ဗောဓာနာတိ၊ သိ၏”လို့ ဟောထားပါတယ်။ ထို့အတူပင် ရပ်တဲ့

အခါ သွင်ဘဲအခါ လျောင်းတဲ့အခါများမှလဲ တောင့်တင်း ထောက်ကန်တဲ့ ဝါယောရုပ်က ထင်ရှားနေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအခါများမှလဲ အဲဒီဝါယောရုပ်ကို ရပ်တယ် ထိုင်တယ် လျောင်းတယ်လို့ ရှုပြီး သိရတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန သုတ် ပါဠိတော်မှာ “ဌိတော ဝါ၊ ရပ်သည်ရှိသော်မူလည်း။ ဌိတောမှိတိ၊ ရပ်သည်ဟူ၍။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏။ နိသိန္နော ဝါ၊ ထိုင်သည်ရှိသော်မူလည်း။ နိသိန္နောမှိတိ၊ ထိုင်သည်ဟူ၍။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏။ သယာနော ဝါ၊ လျောင်းသည်ရှိသော်မူလည်း။ သယာနောမှိတိ၊ လျောင်းသည်ဟူ၍။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏”လို့ ဟောထားပါတယ်။

ပဌမစပြီး အားထုတ်တဲ့အခါမှာ ထိုင်ပြီး အားထုတ် ရတာကဘဲ များပါတယ်။ ဒါကြောင့် တကိုယ်လုံး ထိုင်ရုပ်ကို စူးစိုက်ပြီး ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်လို့လဲ ရှုနေနိုင်ပါတယ် အဲဒီ ထိုင်နေဆဲမှာ ထင်ရှား ပေါ်လာတဲ့ အခြားကိုယ်အမူအရာ ရုပ်များကိုလဲ ရှုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ အသက်ရှူလေ ကြောင့် ဝမ်းဗိုက်တဖောင်းလိုက် ပိန်လိုက်နဲ့ တောင်းတင်း လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောရုပ်ဟာ အထူးထင်ရှားနေပါတယ်။ အဲဒါ ကိုလဲ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုပြီး သိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှကိုလဲ ရှုပြီး သိအပ်ကြောင်းကို “ယထာ ယထာ ဝါ ပနဿ ကာယော ပဏိဟိတော ဟောတိ၊ တထာ တထာ နံ ပဇာနာတိ” (တနည်းသော်ကား အကြင် အကြင် အခြင်းအရာဖြင့် ထိုယောဂီ၏ကိုယ်သည် တည်နေလျှင် ထို ထိုအခြင်းအရာဖြင့် ထိုကိုယ်ကိုသိ၏) လို့ အဲဒီသတိပဋ္ဌာနသုတ်

ပါဠိတော်မှာဘဲ ဆက်ပြီး ညွှန်ပြဟောကြားထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က ထိုင်နေဆဲမှာ အဲဒီဖောင်းရုပ် ပိန်ရုပ် ကိုဘဲ စပြီးရှုဘို့ ညွှန်ကြားနေပါတယ်။ ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်လို့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ပြည့်စုံသွားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာလဲ ရာပေါင်းများစွာ ရှိနေပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ဖောင်းတာ ပိန်တာ ၂-ခုတည်း ရှုမှတ်ရတာတော့မဟုတ်ဘူး။ ဖောင်းတာ ပိန်တာကို ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ကူး ကြံစည်မှု တစုံတခု ဖြစ်ပေါ်လာယင် အဲဒီစိတ်ကိုလဲ ရှုပြီး သိရတယ်။ ညောင်းမှု ပူမှု နာကျင်မှုစသော ဝေဒနာတစုံအခု ဖြစ်ပေါ်လာယင် အဲဒီဝေဒနာကိုလဲ ရှုပြီး သိရတယ်။ မြင်မှု ကြားမှုစသည် တစုံတခု ပေါ်လာယင် အဲဒါကိုလဲ ရှုပြီး သိရတယ်။ ကွေးမှု ဆန့်မှု လှုပ်ရှားမှုစသော ကိုယ်အမူအရာအထူးပေါ်လာယင် အဲဒီကိုယ်အမူအရာကိုလဲ ရှုပြီးသိရတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်အမူအရာအထူး စိတ်အမူအရာအထူး ဝေဒနာအထူး မရှိတဲ့အခါများမှာတော့ ဖောင်းတာ ပိန်တာကို သာ ရှုမှတ်နေရတယ်။

အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင်းပင် မှတ်သိရတဲ့ရုပ်နှင့် မှတ်သိတဲ့ နာမ် ဒီရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို ပိုင်းခြားပြီး သိလာတယ်။ အကြောင်း အကျိုး ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေပုံကိုလဲ သိလာတယ်။ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ပေါ်လာတဲ့ အာရုံနှင့် အသိစိတ်ဟာ ချက်ခြင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရလို့ မမြဲဘူးလို့လဲ သိလာတယ်။ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ ဆင်းရဲချည်းဘဲလို့လဲ သိလာတယ်။ သူ့သဘောအတိုင်း သူ့ဟာသူ ဖြစ်နေတဲ့ သဘောတရား မျှော်လို့လဲ သိလာတယ်။ နောက်ကျတော့ မြင်တိုင်း

ကြားတိုင်း စသည်ကို အကုန်သုံး လိုက်ပြီး ရှုနိုင် သိနိုင်တယ်။
အဲဒီလို ပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု သိ
နေရင်း ဥာဏ်ရင့်တဲ့အခါမှာ အရိယမဂ်ဥာဏ် ဖိုလ်ဥာဏ်ဖြင့်
နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်သွားတယ်။ အဲဒီလို မဂ်ဥာဏ် ဖိုလ်ဥာဏ်ဖြင့်
နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်သွားသင် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိအမြင်ဟာ
မပျက်နိုင်အောင် ခိုင်မြဲသွားတယ်။ ရှုမှတ်နေတဲ့အခါ ဖြစ်စေ၊
ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့အခါဖြစ်စေ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်
သဘောမျှတ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမျှတလို့ သာ ဥာဏ်
ထဲမှာ ရှင်းနေတယ်။ အဲဒါဟာ အခြားအရိယာတို့၏ အသိ
ဥာဏ်ပညာနှင့် တူညီနေပုံပါဘဲ။ အခြားအရိယာများနှင့် အတူ
နေခိုက် မျက်မှောက်မှာဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဝေးကွာနေခိုက် မျက်ကွယ်
မှာဘဲဖြစ်ဖြစ် အဲဒီ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိအမြင်ဟာ ပြောင်း
လဲခြင်း မရှိဘဲ ခိုင်မြဲနေတော့တာဘဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား
က “တထာဂ္ဂုပါယ ဒိဋ္ဌိယာ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော အရိယမဂ်
အသိအမြင် ဥာဏ်ပညာဖြင့်။ သဗြဟ္မစာရီဟိ၊ အရိယာသီတင်း
သုံးဘော်တို့နှင့်။ အာဝိ စေဝ ရဟော စ၊ မျက်မှောက်မှာရော
မျက်ကွယ်မှာရော။ ဒိဋ္ဌိသာမညဂတော၊ အသိအမြင် ဥာဏ်
ပညာဖြင့် တူညီခြင်းသို့ရောက်လျက်။ ဝိဟရတိ၊ နေသည်” လို့
ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက အရိယာနှင့် ဥာဏ်
ဖြင့်တူလျှင်-လို့ ဆောင်ပုဒ်စီစားပါတယ်။ အဲဒီလို အရိယာ
တို့၏ အသိအမြင် ဥာဏ်ပညာကို ရပြီးတော့ အရိယာတို့နှင့်
တူညီနေလျှင် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အတူနေဘူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များက
တအောက်မေ့မေ့နဲ့ အမှတ်ရနေကြမယ်။ ချစ်ခင်ကြည်ညိုကြ

မယ်၊ လေးစားကြမယ်၊ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ငြင်းခုံရခြင်း ကဲ့ပြားခြင်းမရှိဘဲ ညီညွတ်ပြီး ချမ်းသာနေကြမယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက—

အယမ္ဗိ ဓမ္မော၊ အရိယာတို့နှင့် အသိအမြင် ဉာဏ်ပညာဖြင့် တူညီခြင်းဟူသော ဤဂုဏ်သည်လည်း။ သာရဏီယော၊ တအောက်မေ့မေ့နှင့် သတိရခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားပါပေတည်း။ ပိယကရဏော၊ ချစ်ခင်ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားပါပေတည်း။ ဂရုကရဏော၊ လေးစားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားပါပေတည်း။ သင်္ဂဟာယ၊ စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်းငှါ။ အဝိဝါဒါယ၊ ငြင်းခုံရမှု ကင်းခြင်းငှါ။ သမဂ္ဂိယာ၊ မကဲ့ပြားဘဲ တသားတည်း ညီညွတ်ခြင်းငှါ။ ဧကိဘာဝါယ၊ တလုံးတစည်းတည်း တပေါင်းတည်း ဖြစ်ခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ပါပေ၏—လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီ အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို ဘုန်းကြီးက သူ့ဂုဏ်အောက်မေ့ ညဉ့်နေ့အစဉ်—စသည်ဖြင့် ရှေးနည်းတူဘဲ စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

အရိယာနှင့် ဉာဏ်ဖြင့်တူလျှင်၊ သူ့ဂုဏ်အောက်မေ့
ညဉ့်နေ့အစဉ်၊

ရိုသေလေးစား သနားခင်မင်၊ ညီညွတ်ရေး အားပေး
တာဝန်စဉ်။

ဒီသာရဏီယတရား ၆-ပါးကို ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် သာမဂါမသုတ်မှာ ဟောတော်မူတာကတော့ နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တ ဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီး ကွယ်လွန်တဲ့အခါ သူ့တပည့်တွေ ကဲ့ပြား ကြခြင်းကြောင့်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တ ဂိုဏ်းသားတွေ အယူဝါဒ အကြောင်းပြုပြီး ကဲ့ပြားကြသလို မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူတဲ့အခါလဲ ရဟန်းတော်တွေ အယူ အဆ အကြောင်းပြုပြီး ကဲ့ပြားတာကို အရှင်အာနန္ဒာက စိုးရိမ်လို့ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်တယ်။ အဲဒါကို အ ကြောင်းပြုပြီး မြတ်စွာဘုရားက ကဲ့ပြားခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်တဲ့ ဝိဝါဒမူလတရားတွေကိုလဲ ဟောတော်မူတယ်။ အဲဒီ တရားတွေကို ဟောပြီးတဲ့နောက် ဒီသာရဏီယ တရား ၆-ပါး ကိုလဲ ညီညွတ်ရေးတရားအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူပါဘယ်။ ဒီ သာရဏီယ တရား ၆-ပါးထဲက နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ “အရိယာနှင့် ဥာဏ်ဖြင့် တူစေရမယ်” ဆိုတဲ့ သာရဏီယတရားအရ အရိယာ ဥာဏ်အစစ်အမှန်နှင့် ပြည့်စုံနေတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း ဆိုယင် ရုပ်နာမ်သိပုံ အဖြစ်အပျက်သိပုံ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသိပုံ နိဗ္ဗာန်သိပုံချင်း တူနေရမယ်။ အဲဒီလို တူနေတဲ့အတွက် အရိယာ အစစ်ဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်းဆိုယင် အဲဒီ ရုပ်နာမ် အဖြစ် အပျက် အနိစ္စ စသည် သိပုံချင်း မကဲ့ပြားဘဲ ညီညွတ်နေဘွယ် သာရှိပါတယ်။ အဲဒီအသိဥာဏ်နှင့် စပ်ပြီး အငြင်းအခုံ ဖြစ်ဖွယ် မရှိဘူးလို့ ယူသင့်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ရုပ်နာမ် အဖြစ် အပျက် သိပုံစသည်ချင်း ကဲ့ပြားပြီး အငြင်းအခုံ ဖြစ်နေကြယင် တဖက်ဖက်က အရိယာအစစ် မဟုတ်လို့ ယင်လဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

သို့မဟုတ် နှစ်ဖက်စလုံးကပင် အရိယာအစစ် မဟုတ်လို့ ယင်လဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

အရိယာအစစ် ဖြစ်ယင်တော့ ရုပ် နာမ် အဖြစ် အပျက် အနိစ္စ စသည်ကို သိပုံဟာ အရိယာအချင်းချင်းလဲ တူညီရမယ်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်နှင့်လဲ ညီညွတ်ရမယ်၊ အဲဒီ ရုပ် နာမ် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအသိဟာ ခိုင်လဲ ခိုင်မြဲနေရမယ်၊ အဲဒီလို ခိုင်မြဲပုံကို သူရမ္မဋ္ဌဝတ္ထုဖြင့် ထင်ရှား သိနိုင်ပါတယ်။

သူရမ္မဋ္ဌဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကာလတုန်းက သာဝတ္ထိ မြို့မှာ သူရမ္မဋ္ဌ ဆိုတဲ့ လူတယောက်ရှိတယ်၊ သူက ဗုဒ္ဓသာသနာ တော်မှ အပြင်ပ တိတ္ထိတွေကို ကိုးကွယ်နေတယ်၊ တနေ့သောအ ခါမှာမြတ်စွာဘုရားက သူရမ္မဋ္ဌ တရားထူးသိမြင်မည့်အကြောင်း ကို မြင်တော်မူတဲ့အတွက် သူရမ္မဋ္ဌအိမ်ကို ဆွမ်းခံကြွတော်မူပါ တယ်၊ သူရမ္မဋ္ဌက မြတ်စွာဘုရားကို မကြည်ညိုသော်လဲ အလွန် ထင်ရှားကျော်စောနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်တော်မူ ကာကို ငဲ့ပြီး မလွဲမရှောင်သာတဲ့အနေဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ပင့်ပြီး ဆွမ်းကပ်လှူတယ်၊ ဆွမ်းဘုန်းပေးပြီးတဲ့ အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက အနုမောဒနာအနေဖြင့် သူနှင့် သင့်လျော်တဲ့ တရားကို ဟောတော်မူတယ်၊ တရားနာနေရင်း ရှုမှတ် နှလုံး

သွင်းလာခဲ့တဲ့အတွက် ဒေသနာတော်၏အဆုံးမှာ သုရမ္မဋ္ဌဟာ သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်။ မြတ်စွာဘုရားလဲကျောင်းတော် သို့ ပြန်ကြွသွားတော်မူတယ်။

အဲဒီအခါ မာရ်နတ်က စဉ်းစားတယ်။ သုရမ္မဋ္ဌဟာ ငါ တို့ဘက်သားဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ ယနေ့ ဗုဒ္ဓဂေါတမက သူ့အိမ်ကို သွားတယ်၊ သူဟာ တရားနာပြီး အယူများပြောင်းသွားလေသ လား မသိ၊ ငါ သွားပြီး စုံစမ်းလိုက်ဦးမှဘဲလို့ စဉ်းစားပြီး တော့ သူက ဘုရားယောင်ဖန်ဆင်းပြီး သုရမ္မဋ္ဌအိမ်ကို သွား တယ်။ မာရ်နတ်က ဥာဏ်နုတယ်ထင်ရတဲ့သူတွေအား ထင် ယောင်ထင်မှားဖြစ်အောင် အင်မတန်လုပ်တတ်တယ်။ အမျိုးသွီး တွေများ သူက သိပ်အကင်သေးတယ်၊ သူပြောလိုက်ယင် ထင် ယောင်ထင်မှား ဖြစ်သွားမယ်လို့ သူက ထင်ထားတယ်၊ ဒါကြောင့် သူက ဘိက္ခုနီမ တွေ တပါးတည်း တရားနာလုံးသွင်း နေရာများမှာ သွားသွားပြီးတော့ “ဟဲ့ဘိက္ခုနီမ လောကမှ ထွက်မြောက်ရာနိဗ္ဗာန် ဆိုတာ မရှိဘူး၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာမှာ လာနေ လို့ အကျိုး မရှိဘူး၊ အလကားဘဲ၊ ဧရာမ ရသေ့ ရဟန်းမြတ် ကြီးတွေမှ ရနိုင်တဲ့တရားထူးကို လက်နှစ်သစ်လောက်ဥာဏ်ပညာ ရှိတဲ့ နင်တို့မိန်းမတွေ မရနိုင်ဘူး” စသည်ဖြင့် စိတ်ပျက်ပြား ကျ ဆင်းသွားအောင် ပြောတတ်ပါတယ်။ ပါပေမဲ့ အဲဒီဘိက္ခုနီ တွေက ရဟန္တာမတွေ ဖြစ်နေလို့ တော်ပါသေးရဲ့၊ သူပြော တာ ဘာမှ အရာမရောက်ပါဘူး။

ယ ခု ခေတ်ကာလမှာလဲ တရားအားမထုတ်ချင်အောင် စိတ်ဓါတ်ပျက်ပြားအောင် ပြောတတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှိတယ်။ သူတို့က ဘယ်လိုပြောသလဲ ဆိုတော့ “သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတာ လူတွေအားထုတ်ရတာ မဟုတ်ဘူး၊ ပုထုဇဉ်တွေ အားထုတ်ရတာ မဟုတ်ဘူး၊ အရိယာတွေသာ အားထုတ်ရတဲ့တရားဘဲ” စသည်ဖြင့်လဲ ပြောတတ်ကြတယ်။ “သောတာပန် ဆိုတာ တရားအားထုတ်လို့ ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး၊ တရားနာလို့ သိယင် သောတာပန်ဖြစ်တယ်” စသည်ဖြင့်လဲ ပြောတတ်ကြတယ်။ “သွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် မှတ်တာဟာ တရားမဟုတ်ဘူး” စသည်ဖြင့်လဲ ပြောတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလို ပြောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ မာရ်နတ်၏ ဘက်တော်သားတွေလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဒါမှမဟုတ်ယင်လဲ မာရ်နတ်က သို့မဟုတ် မောဟ ဒိဋ္ဌိ မာနအစရှိတဲ့ ကိလေသမာရ်က ပူးကပ်ပြီး ပြောတာတွေလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ အဲဒီလို ပြောကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ “တရားအားမထုတ်ရဘူး၊ အားထုတ်ယင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်နဲ့ ဝေးသွားတယ်၊ အားမထုတ်ဘဲ စိတ်ကို အငြိမ်းစားထားမှ နိဗ္ဗာန်ရတယ်” စသည်ဖြင့် တရားအားမထုတ်ဖို့ ပိတ်ပင်ပြောဆိုတဲ့သူတွေက အဆိုးဆုံးဘဲ။ မာရ်နတ်အလိုနှင့် တထပ်တည်း ကိုက်ညီ နေတာဘဲ။

အဲဒီလို မာရ်နတ်က ထင်ယောင်ထင်မှား ဖြစ်အောင် လုပ်လေ့ ရှိတဲ့အတွက် ဘုရားအသွင်ဖန်ဆင်းပြီး သူရမ္မဋ္ဌအိမ်ကို သွားတယ်။ သူရမ္မဋ္ဌက ဘုရားအစစ်ထင်မှတ်တဲ့အတွက် ဘာ

ကိစ္စရှိလို့ ပြန်ကြွလာပါလိမ့်မလဲလို့ စဉ်းစားပြီး ဘုရားတုမာရီ နတ်ထံသို့ ချဉ်းကပ်သွားတယ်။ ရိုသေစွာရှိခိုးပြီး ဒီလိုမေး လျှောက်တယ် “မြတ်စွာဘုရား အရှင်ဘုရားဟာ ယခုတင်ဘဲ ဒီအိမ်က ကြွသွားတယ်၊ ယခုဘဲ ပြန်ကြွလာတယ်၊ ဘာအကြောင်း ရှိပါသလဲဘုရား”လို့ မေးလျှောက်တယ်။ ဒီတော့ ဘုရားတုမာရီနတ်က “သုရမ္မဋ္ဌရေ သင့်အား ငါ တရားဟော စဉ်က မဆင်ခြင်မိဘဲ ခန္ဓာငါးပါး အကုန်လုံး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တချည်းဘဲလို့ ဟောခဲ့တယ်၊ အဲဒီအတိုင်းတော့လဲ မဟုတ် တတ်ဘူး၊ တချို့ ခန္ဓာများကတော့ နိစ္စ ဓုဝ သဿတ ဖြစ်ပြီး မြဲတယ် ခိုင်တယ်၊ အစဉ်ထာဝရ တည်နေတယ်၊ အဲဒီအချက်က လေး ပြင်ချင်လို့ ပြန်လာခဲ့တယ်” လို့ ပြောတယ်။

ဒီတော့ သုရမ္မဋ္ဌက “ဒီစကားဟာ အလွန်ဝန်လေးတဲ့ စကားဘဲ၊ ဥဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားများမှာ မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ဘဲ ပြောဆိုမှီး မရှိဘူး၊ မာရ်နတ်ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုလေ့ရှိတယ်လို့ ကြားရဘူးတယ်၊ ဒီဟာ မာရ်နတ် ဘဲ ထင်ပါရဲ့လို့ ဆင်ခြင်ပြီး “သင်ဟာ မာရ်နတ် မကုတ်လား”လို့ ဒဲ့ဒိုးဘဲ မေးလိုက်တယ်။ အဲဒီလို အရိယာပုဂ္ဂိုလ်က မေးလိုက်တော့ မာရ်နတ်က ဟုတ်ပါတယ်လို့ဘဲ ဝန်ခံဖြေဆိုရတယ်။ ဒီတော့ သုရမ္မဋ္ဌက “ဟေ့ မာရ်နတ် သင်လိုမာရ် နတ်တွေ တရာ တထောင် လာပြီး လှုပ်ပေမဲ့ ငါ၏ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားကိုတော့ မလှုပ်စေနိုင်ဘူးလို့ မှတ်ထားပါ၊ ဂေါတမ

မမြတ်စွာဘုရားက အားလုံးသော ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတရားတွေဟာ အနိစ္စ မြဲတာတွေချည်းဘဲလို့ ဟောသွားတယ်။ ငါ့ကိုယ်တိုင်လဲ အားလုံးပင် မမြဲဘူးလို့ သိမြင် နေတယ်။ သင်ဟာ ငါ့အိမ်ဝမှာ လာမနေပါနဲ့ ချက်ခြင်းထွက်သွားပါ” လို့ လက်ဖျောက်တီးပြီး နှင်လိုက်တယ်။ အဲဒါဟာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိအမြင်တွေ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ခိုင်မြဲနေလို့ပါဘဲ။ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မခိုင်မြဲသေးတဲ့သူ ဆိုယင် ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်က လာပြီး ပြင်တယ်ဆိုတော့ ပယ်ဘို့ ခက်ပါလိမ့်မယ်။

ယခုကာလမှာ နိုင်ငံခြားသွားနေပြီး ပြန်လာတဲ့အခါ အချို့မှာ အယူအဆတွေ တမျိုးဖြစ်လာတယ်။ တချို့ကတော့ နိုင်ငံခြား သာသနာပြုအနေနဲ့ သွားတယ်။ ပြန်လာတဲ့ အခါ အယူအဆတွေဟာ ရှေးကလို မဟုတ်တော့ဘဲ ဖောက်ပြန်လာတယ်။ ဒီလိုဟာမျိုးတွေလဲ ကြားရတယ်။ အဲဒါဟာ အရိယမဂ်ဖြင့် ခိုင်မြဲတဲ့ အသိအမြင် ဉာဏ်ပညာ မပြည့်စုံသေးလို့ပါဘဲ။ အရိယမဂ်ဉာဏ်အမြင်နှင့် မပြည့်စုံသေးယင် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိအမြင်တွေဟာ ဘယ်လိုဘဲ ကောင်းနေတယ် ဆိုပေမယ်လို့ စိတ်မချရသေးဘူး။ ယခုဘဝမှာ မပျက်တောင် နောက်ဘဝတွေကျတော့ ပျက်သွားနိုင်တယ်။ ယခုနေအခါမှာ ဗမာပြည်က ကုသိုလ်ကောင်းမှုနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူတွေဟာ တိုးတက်နေတဲ့ အခြားနိုင်ငံတွေမှာ သွားဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ယင် အဲဒီဖြစ်ရာဘဝက ဝိဘဿေမျိုးတွေ၏ အယူအဆအတိုင်း ဖြစ်သွားဘို့ သေချာပါတယ်။ အဲဒါဟာ အရိယာနှင့် ဉာဏ်ဖြင့်မတူတဲ့အတွက် စိတ်မချရတာ မခိုင်မြဲတာပါဘဲ။

ဒါကြောင့် အရိယာနှင့် ဥာဏ်ဖြင့်တူအောင်လို့ အရိယ
မဂ်ဥာဏ်အမြင်ကို ရအောင်ကျင့်သုံးအားထုတ်ဖို့ဟာ အလွန်ပင်
အရေးကြီးလို့ပါတယ်။ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဖြစ်ခိုက်
ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်လို့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတော်ကို ပိုင်
ပိုင်နိုင်နိုင် သိပြီး အရိယမဂ်ဥာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်သွား
ယင်တော့ အဲဒီ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိဟာ တခါတည်းခိုင်
မြဲသွားတယ်။ မရှုမှတ်ဘဲ မဆင်ခြင်ဘဲ နေတဲ့အခါ သူများလိုပင်
မထူးခြားဘူး ထင်ရသော်လည်း ရှုမှတ်လိုက် — ဆင်ခြင်လိုက်ယင်
ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောမျှ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ
သဘောမျှဘဲဆိုတာ ဥာဏ်ထဲရှင်းနေတယ်။ အဲဒါဟာ မျက်
မှောက်မှာရော မျက်ကွယ်မှာရော အရိယာနှင့် အသိအမြင်
ဥာဏ်ပညာချင်း တူနေပုံပါဘဲ။ ဒီအရိယာပညာနှင့် ပြည့်စုံယင်
ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့ အရိယာသီလနှင့်လဲ ပြည့်စုံတယ်။ မေတ္တာ
ကာယကံ မေတ္တာဝစီကံ မေတ္တာမနောကံ များနှင့်လဲ ပြည့်စုံ
တယ်။ သီလ ဝန္တပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် မိမိပစ္စည်းကို ဝေငှသုံးဆောင်
တယ် ဆိုတဲ့ ဂုဏ်နှင့်လဲ ပြည့်စုံတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီအရိယာပညာ ဆိုတဲ့ သာရဏီယဂုဏ်ကို
သာရဏီယတရားထဲမှာ အထွတ်အမြတ်ဆုံး ခေါင်ချုပ်ဖြစ်တယ်
လို့လဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ အရိယာ
ပညာပြည့်စုံပုံနှင့် စပ်ပြီး စိစစ်ဆင်ခြင်ပုံများကိုလဲ ဒီကောသမ္ဗိ-
ယသုတ်မှာ အကျယ်ဟောတော်မူပါတယ်။ အလွန်လဲ မှတ်သား

ဘွယ် ကြည်ညိုဘွယ် ကောင်းပါတယ်။ အဲဒါကိုတော့ ဒီကနေ့
ည ဟောဘို့အချိန်မရှိပါဘူး။ တညတည်းဟောလို့လဲ ပြီးမှာ
မဟုတ်ဘူး။ သုံးညလောက် ဟောရပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့်
အဲဒီစိစစ် ဆင်ခြင်ပုံများကို နက်ဖြန်ညကျမှ စပြီးဟောရမယ်။
ဒီကနေ့တော့ ဒီတွင်ဘဲ ရပ်နားကြစို့။

ယခုဟောခဲ့သော သာရဏီယ တရားများနှင့် ပြည့်စုံ
အောင် အားထုတ်နိုင်ကြပါစေ။ ပြည့်စုံကြ၍ အတူနေဘူးသူ
များက တအောက်မေ့မေ့နှင့် အမှတ်ရခြင်းကို ခံယူရရှိနိုင်ကြ
ပါစေ။ အချင်းချင်း အငြင်းအခုံ အကွဲအပြား မရှိဘဲ တသား
တည်း ညီညွတ်ကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ အမြဲတမ်း ချမ်းသာ
လျက် ရှိကြပါစေ။ ချမ်းသာစွာနှင့် ကိုးတက်အားထုတ်နိုင်ကြ၍
မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သော မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်
မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု

သာရဏီယ တရားတော် ဤတွင်ပြီး၏။

မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ကောသမ္ဗိယ သုတ္တန်လာ

မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ တရားတော်

တန်ခူးလကွယ်နေ့ညမှစ၍ ၃-ည ဆက်၍ဟောသည်

*****

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သဗ္ဗာသဗ္ဗုဒ္ဓဿ

တရားအနုသန္ဓေ

ဒကာကြွယ်ရေ မနေ့ညက သာရဏီယတရားတော် ပြီး သွားပြီ၊ ဒီကနေ့ညမှာ အဲဒီကောသမ္ဗိယ သုတ္တန်လာ မဟာ- ပစ္စဝေက္ခဏာတရားတော်ကို ဟောရမယ်၊ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ ဆိုတာလဲ တခြားမဟုတ်ဘူး၊ သာရဏီယတရားတော်၏ အစိတ် အပိုင်းဘဲ ဖြစ်တယ် ဒကာကြွယ်ရ၊ သာရဏီယတရား ၆-ပါးထဲ က နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ အရိယပညာက ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်း အောင် ထုတ်ဆောင်ပုံကို ဝေဘန်ဖွင့်ပြတဲ့တရားဘဲ ဖြစ်တယ်၊

ဒါကြောင့် အဲဒါကို ဝေဘန်ဖွင့်ပြရအောင် ဒီလိုစပြီး မေးခွန်း
ထုတ်တော်မူပါတယ်။

မေးခွန်းတော်

ကဏ္ဍ ဘိက္ခုဝေ ယာယံ ဒိဋ္ဌိ အရိယာ နိယျာနိကာ
နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယ။

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ နိယျာနိကာ၊ ထုတ်ဆောင်
တတ်သော၊ ဝါ-သု၊ ကိစ္စတာဝန်ကို ကျေငြိန်ပြီးမြောက်စေ
တတ်သော။ အရိယာ၊ ဖြူစင်မြင့်မြတ်သော၊ ဝါ-အရိယာ
တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော။ ယာ အယံ ဒိဋ္ဌိ၊ အကြင်သောတာပတ္တိ
မဂ်ဉာဏ်ဟူသော အသိအမြင်ပညာသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိပေ၏။
သ၊ ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ပါသည်။ တက္ကရဿ၊ ထိုအ
သိ အမြင် ဉာဏ်ပညာဖြစ်အောင် ပြုကျင့်သောသူအား။ သမ္မာ၊
မှန်ကန်စွာ ။ ဒုက္ခက္ခယာယ၊ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းရန်အ
တွက်။ ကဏ္ဍ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ နိယျာတိ၊ ထွက်သွားတတ်
ထုတ်ဆောင်တတ်ပါသနည်း။ ဝါ - ပြီး မြောက် စေ တတ် ပါ
သနည်း။

ဒါက ထုတ်ဆောင်ပုံကို အကျယ်ဝေဘန်ဖွင့်ပြရန်အ
တွက် ထုတ်ပြတဲ့မေးခွန်းဘဲ။ ဒီမေးခွန်းကို မေးလဲမေးသင့်ပါ
ပေတယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ပညာက သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်

အား ဆင်းရဲခပ်သိမ်းကုန်ငြိမ်းသွားအောင် ဆောင်တယ် ဆိုတာ ဘယ်လို ဆောင်တာလဲ၊ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းသွားအောင် ဘယ်လို ပြီးမြောက်စေပါသလဲလို့ မေးစရာဘဲ၊ သောတာပန် မှာ အထက်မဂ်ဉာဏ်အဆင့်ဆင့်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြု ပြီး ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းသွားတယ်၊ အဲဒီလို ကုန်ငြိမ်းသွား အောင် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကဘယ်လို ကျေးဇူးပြုသလဲ ဆို တာဟာ ယခုဆက်လက်ပြီး ဖွင့်ပြသွားမည့် မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ နည်း (၇)ပါး နဲ့ ကျေးဇူးပြု ဆောင်ရွက်သွားတာဘဲ။ ဒါ ကြောင့် အဲဒီမေးခွန်းကို ဒီလို ဖြေဆိုပြီး ဝေဘန်ဖွင့်ပြသွား တော်မူပါတယ်၊ အဲဒါကို ဒကာကြွယ်တို့ ရိုရိုသေသေ စူးစူးစိုက် စိုက် နာကြရမယ်၊ တရားက တော်တော် နက်နဲပါတယ်၊ ဘုန်း ကြီးက စွမ်းနိုင်သမျှ ပေါ်လွင်အောင်ဟောသွားမယ်။

၁။ ပဌမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ

ဣဒ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလ-
ဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ ဣတိ ပဋိသန္ဓိက္ခတိ “အတ္တိ
နု ခေါ မေ တံ ပရိယုဋ္ဌာနံ အဇ္ဈတ္တံ အပ္ပဟိနံ၊ ယေနာဟံ
ပရိယုဋ္ဌာနေန ပရိယုဋ္ဌိတဏှိန္ဒြော ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနေယျံ
န ပဿေယျ” ဟိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဣဒ၊ ဤသာသနာတော်၌။
ဘိက္ခု၊ သောတာပန်ရဟန်းသည်၊ ဝါ - သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်

သည်။ အရညဂတော ဝါ၊ တောအရပ်သို့ ကပ်ရောက်လျက်
 ဖြစ်စေ။ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ၊ သစ်ပင်ရင်း သစ်ပင်အောက်သို့
 ကပ်ရောက်လျက်ဖြစ်စေ။ သုညာဂါရဂတော ဝါ၊ လူသူဆိတ်
 သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသို့ ကပ်ရောက်လျက်ဖြစ်စေ။ ဣတိ
 ပဋိသဉ္ဇိက္ခတိ၊ ဤပုံ ဤနည်းဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ကြည့်လေသည်။
 (ရှုဆင်ခြင်ကြည့်ပုံကဘော့) အဘံ၊ ငါသည်။ ယေန ပရိယုဋ္ဌာ
 နေန၊ အကြင်ပရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာဖြင့်။ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော၊
 ထကြွဖြစ်ပေါ်ကာ လွမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသောစိတ်ရှိသည် ဖြစ်၍။
 ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ဝါ-တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေသော
 ရုပ်နာမ်သဘောကို။ နပ္ပဇာနေယျံ န ပဿေယံ၊ မသိနိုင်
 မမြင်နိုင်ဘဲရှိရာ၏။ မေ၊ ငါ၏။ အဇ္ဈတ္တံ၊ ကိုယ်ထဲ၌၊ အပ္ပဟိနံ၊
 မပယ်ရသေး-မကင်းသေးသော။ တံ ပရိယုဋ္ဌာနံ၊ ထိုသို့သော
 ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာသည်။ အတ္ထိ န ခေါ၊ ရှိသေးသလော။
 ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဋိသဉ္ဇိက္ခတိ၊ ရှုဆင်ခြင်ကြည့်၏။

တရားထူးကို မရသေးတဲ့ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဒွါရ ၆-ပါး
 က ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်ကြည့်ယင် ကာမရာဂ
 အစရှိတဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာတွေက လွမ်းမိုးပြီးဖြစ်နေတဲ့အ
 တွက် ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက်ကို အမှန်အတိုင်း မသိနိုင် မမြင်နိုင်
 တဲ့အခါလဲရှိတယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရပြီးဖြစ်တဲ့
 သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ တောအရပ်မှာဖြစ်စေ၊ သစ်ပင်
 အောက်မှာ ဖြစ်စေ၊ လူသူဆိတ်တဲ့ ကျောင်းအိမ်အဆောက်အဦ
 မှာဖြစ်စေ ပလိဗောဓအေးချမ်းစွာဖြင့် ဖြစ်ပေါ်သမျှရုပ်နာမ်
 များကို ရှုမြဲရှုမှတ်ကြည့်လျှင် ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက် သဘော

မှန်ကို မသိမမြင်နိုင်လောက်အောင် လွှမ်းမိုးတဲ့ ကာမရာဂစသော ပရိယုဋ္ဌာန်ကို မတွေ့ရဘဲ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင်မြဲဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်ရဟန်း သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်က ဘောအရပ် သစ်ပင်အောက် ဆိတ်ငြိမ်သောကျောင်းဆိုတဲ့ ဒီ ၃-ခုထဲက တခုခုသောအရပ်မှာ ကပ်ရောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်ဆင်ခြင်ကြည့်ပါတယ် တဲ့ ဒကာကြွယ်ချ၊ ကိုယ် အခြေအနေကို အမှန်အတိုင်း သိရအောင် စုံစမ်းဆင်ခြင်တဲ့သဘောပါဘဲ။ အဲဒီစကားတွေထဲမှာ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ ဆိုတာ ကာမရာဂ ဗျာပါဒစသည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုရတဲ့ အကုသိုလ်စိတ်ကူးတွေပါဘဲ။ တရားအားထုတ်ခါစပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဝင်တယ် ထွက်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေတဲ့အခါ၊ သို့မဟုတ် ဖေါင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ် နေတဲ့အခါ လိုချင်စရာတွေကို ကြံစည်တဲ့ စိတ်လဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ စိတ်ဆိုးစရာတွေ ကြံစည်တဲ့စိတ်လဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီလို စိတ်ကူးတွေကို ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာတွေလို့ ခေါ်တယ်။ စိတ်သန္တာန်မှာ ထကြွဖြစ်ပေါ်ပြီး လွှမ်းမိုးပုံစံကတတ်တဲ့အကုသိုလ် တရားတွေပါဘဲ။ အဲဒါတွေကို ဆက်ပြီး ဖော်ပြသွားပါလိမ့်မယ်။ ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့အခါမှာ အဲဒီ ပရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာတွေ မကင်းသေးယင် အဲဒါတွေဟာ ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်မယ်။ သို့သော် သောတာပန်မှာ ဆိုယင်တော့ ဖြစ်ပေါ်လာပေမဲ့ အဲဒါတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက် သဘောမှန်ကို မသိနိုင်အောင် လွှမ်းမိုးတတ်တဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာအကြမ်းတွေကိုတော့ မတွေ့ရဘဲ ရှိတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို သဘောပေါက်အောင် ရှေးဦးစွာ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေ-

သာဓကေကို ဒီလို သရုပ်ဖော်ပြသွားတော်မူပါတယ်။ ပါဠိနှင့် အနက် တပေါင်းတည်း ရွတ်ပြသွားမယ်။

ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာသရုပ်ပြ

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ဝါ-တစုံတယောက်သောသူသည်။ ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌိတော၊ ကာမရာဂထကြွဖြစ်ပေါ်လျက် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသည်။ သစေ ဟောတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တောဝ၊ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ၏ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခြင်းကို ခံရသောစိတ်ရှိသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဖေါင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း ကာမဂုဏ်အာရုံကို ကြံစည်လျက် သာယာတပ်မက်မှု ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာက နှိပ်စက်သည်မည်တယ်၊ အဲဒီသာယာတပ်မက်မှုကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်၊ မပယ်နိုင်လျှင် ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက်သဘောမှန်ကို မသိမြင်နိုင်ဘဲ ရှိလိမ့်မယ်၊ ထို့အတူပင်)။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ဝါ-တစုံတယောက်သောသူသည်။ ဗျာပါဒပရိယုဋ္ဌိတော၊ စိတ်ဆိုးဖြစ်မှားမှု ဗျာပါဒ ထကြွဖြစ်ပေါ်လျက် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသည်။ သစေ ဟောတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တောဝ၊ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ၏ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခြင်းကို ခံရသောစိတ်ရှိသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဖေါင်းတယ် ပိန်တယ် စ

သည့်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း စိတ်ပျက် စိတ်ဆိုးမှု ဒေါသဖြစ်ပေါ်လာလျှင်လဲ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ၏ အနှိပ်အစက် ခံရတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ စိတ်ပျက် စိတ်ဆိုးမှုကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်၊ မပယ်နိုင်လျှင် သဘောမှန်ကို မသိနိုင်ဘဲ ရှိလိမ့်မယ်၊ ထို့အတူပင် ထိနမိဒ္ဓခေါ်တဲ့ ထိုင်းမိုင်းပျင်းရိမှု—စိတ်အားလျော့မှု ဖြစ်ပေါ်လာလျှင်လဲ အဲဒီ ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ၏ အနှိပ်စက်ခံရတာဘဲ၊ စိတ်ပျံ့လွင့်မှု—ဥဒ္ဓစ္စ၊ စိတ်ပူပန်မှု—ကုက္ကုစ္စ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင်လဲ အဲဒီ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ကုက္ကုစ္စပရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာ၏ အနှိပ်စက်ခံရတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ထိုင်းမိုင်းပျင်းရိမှု စိတ်ပျံ့လွင့်မှု စိတ်ပူပန်မှုတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်၊ မပယ်နိုင်လျှင် သဘောမှန်ကို မသိနိုင်ဘဲရှိလိမ့်မယ်။ ထို့အတူပင်)

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ဝါ—တစုံတယောက်သောသူသည်။ ဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌိတော၊ ယုံမှားမှု—ဝိစိကိစ္ဆာ ထကြွဖြစ်ပေါ်လျက် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသည်။ သစေဟောတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တောဝ၊ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ၏ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခြင်းကို ခံရသောစိတ် ရှိသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ရှုမှတ်နေယင်း “ဒီလိုရှုမှတ်နေရုံနဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်တယ်၊ တရားထူးရတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလား” စသည့်ဖြင့် ယုံမှား တွေးတောမှု ဖြစ်လာလျှင်လဲ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ၏ အနှိပ်စက်ခံရတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ယုံမှားတွေးတောမှုကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်၊ မပယ်နိုင်လျှင် သဘောမှန်ကို မသိနိုင်ဘဲရှိလိမ့်မယ်။ ဒါကတော့ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်သာ ဆိုင်ပါတယ်၊ သောတာပန်မှာတော့ ဒီဝိစိကိစ္ဆာဟာ

သူ့အလိုလိုဘဲ ကင်းနေပါတယ်၊ ရှုမှတ်ပြီးပယ်ဘို့ မလိုတော့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ နီဝရဏကိလေသာငါးပါးလုံး စုံအောင်လို့ ဒီနေရာမှာ ဒီ ဝိစိကိစ္ဆာကိုလဲ ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့)

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ဝါ-တစုံတယောက်သောသူသည်။ ဣဓလောကစိန္တာယ ပသုတော၊ ဤမျက်မှောက်လောက အကြောင်းကို ကြံစည် စဉ်းစားခြင်း၌ လေ့ကျက်သည်။ ပရလောကစိန္တာယ ပသုတော၊ တပါးသော မျက်ကွယ်လောကအကြောင်းကို ကြံစည် စဉ်းစားခြင်း၌ လေ့ကျက်သည်။ သစေ ဟောတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တောဝ၊ ပရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာ၏ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခြင်းကို ခံရသောစိတ် ရှိသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ယခု မျက်မြင်ဖြစ်တဲ့ လူ့လောက လူသတ္တဝါတွေကို ဘယ်သူက ဖန်ဆင်းပါလိမ့်မလဲ၊ အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်နေတာလေလား၊ အသက်ကောင် အတ္တ ဆိုတာ ရှိလေသလား မရှိဘူးလေလား ဘယ်လို ဟာပါလိမ့်မလဲ စသည်ဖြင့် မျက်မှောက် လောက အကြောင်း ကြံစည်စဉ်းစားနေယင် အဲဒါဟာ ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာဘဲ၊ ပုထုဇဉ်မှာသာ ဖြစ်တတ်တဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာဘဲ။ ဒီဘဝကသေပြီး တဲ့နောက်မှာ ငါဆိုတာ ရှိဦးမှာလေလား၊ ရှိယင် ဘာကြောင့် ဘယ်လိုများ ရှိနေမှာပါလိမ့်မလဲ စသည်ဖြင့် မျက်ကွယ်လောက အကြောင်းကို ကြံစည် စဉ်းစားနေယင် အဲဒါလဲ ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာဘဲ၊ ပုထုဇဉ်နဲ့ သာဆိုင်ပါတယ်၊ သောတာပန်မှာတော့ အဲဒီလို ကြံစည်စဉ်းစားမှုမျိုး မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊ သူ့အလိုလို ကင်းနေပါ

တယ်။ လူ့ပြည်က နိုင်ငံတွေ မြို့ရွာတွေရဲ့ အကြောင်း နတ်ပြည်
ငရဲပြည် စသည်အကြောင်းကို ကြံစည်တာမျိုးကတော့ တရား
အားထုတ်နေစဉ်မှာ ဥဒ္ဓစ္စခေါ်တဲ့စိတ်ပျံ့လွင့်မှုသဘောရှိပါတယ်။
အဲဒါလဲ ပရိယုဋ္ဌာန်ဘဲ။ အဲဒါတွေကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်။
မပယ်နိုင်လျှင် သဘောမှန်ကို မသိနိုင်ဘဲရှိလိမ့်မယ်။ နောက်ပြီး
တော့)

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းဘို့။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ဝါ-တစုံတ
ယောက်သောသူသည်။ သဏ္ဌနဇာတော၊ ဖြစ်သောငြင်းခုံခြင်း
ရှိလျက်။ ဝါ-ငြင်းခုံလျက်။ ကလဟဇာတော၊ ရန်ဖြစ်လျက်။
ဝိဝါဒါပန္နော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောလျက်။ အညမည မုခသတ္တိ-
ဟိ ဝိတုဒန္တော၊ အချင်းချင်း နှုတ်လှံထိုးလျက်။ သစေ ဝိဟရ-
တိ၊ အကယ်၍ နေဌားအံ့။ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တောဝ၊ ပရိယုဋ္ဌာန်
ကိလေသာ၏ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခြင်းကို ခံရသောစိတ်ရှိသည်သာ
လျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ကူးမျှဖြင့် ငြင်းခုံ
ရန်ဖြစ်နေသည်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် တကယ်ငြင်းခုံ ရန်
ဖြစ်နေသည်ဖြစ်စေ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ၏ အနှိပ်စက်ခံရတာ
ဘဲ။ ဒါကြောင့် စိတ်ကူးမျှဖြင့် ငြင်းခုံ ရန်ဖြစ်မှုကို ရှုမှတ်ပြီး
ပယ်ရတယ်။ မပယ်နိုင်လျှင် သဘောမှန်ကို မသိနိုင်ဘဲရှိလိမ့်မယ်။
တကယ်ကို ငြင်းခုံ ရန်ဖြစ်နေယင်တော့ သဘောမှန်ကို မသိနိုင်
သည်မှာ အထူးပြောစရာ မလိုတော့ပါဘူး။ နှုတ်လှံထိုးလျှင်
ပုတ်ခတ်ရိုက်နှက်လျှင် ရဟန်းမှာ ပါစိတ်အာပတ်သင့်ခြင်း
စသည်ဖြင့် သီလတောင်မပြည့်စုံမစင်ကြယ်ဘဲ ဖြစ်သွားတယ်။
ဒီလို သီလဝိသုဒ္ဓိမဖြစ်လျှင် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိတောင် မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။
ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစသည်နှင့် ဆိုင်တဲ့ ယထာဘူတဉာဏ် ဆိုတာ ဘယ်မှာ

ဖြစ်နိုင်တော့မလဲ၊ မဖြစ်နိုင်တော့ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီငြင်းခုံ ရန်ဖြစ်မှု ဆိုတာတွေကတော့ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ လုံးဝမရှိသင့်ပါဘူး၊ မရှိအောင်လဲ အထူးသဖြင့် ရှောင်သင့် ပါတယ်။

ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌာန်မှ စပြီး နှုတ်လှံ ထိုးလျက် နေသည့် ဆိုတဲ့စကားရပ်တိုင်အောင် ပြဆိုထားတာကတော့ သဘောမှန် မသိရအောင်တားမြစ်တတ်တဲ့ နိဝရဏတရားတွေကို သရုပ်ထုတ် ပြတဲ့ စကားပါဘဲ။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဆိုယင် ဒီနိဝရဏတရား တွေ မကင်းသေးမချင်း သမာဓိမရသေးဘူး၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ မဖြစ် သေးဘူး၊ ဒါကြောင့် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ တရားအားထုတ်ခါစ မှာ ဒီနိဝရဏတရားတွေကို ရှေးဦးစွာပယ်ရတယ်၊ အဲဒီပယ်ရပုံ ကို ယခု ရှင်းပြောဦးမယ်။

၁။ ကာမဆန္ဒနိဝရဏ

ပထဝီ ပထဝီ—မြေမြေစသည်ဖြင့် ကသိုဏ်း တခုခုကို ရှုနေတဲ့သူမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ နှာသီးဖျားက ရှူရှိုက်လေကို ရှုနေတဲ့ သူမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော်နည်းအရ သွားတယ် ရပ် တယ် ထိုင်တယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ရှုနေတဲ့သူမှာ ဖြစ်ဖြစ် အား ထုတ်ခါစမှာ အဲဒီလိုမပြတ်ရှုနေယင်းထဲက စိတ်ဟာ တခြားကို ထွက်ထွက်သွားတတ်တယ်၊ ကိုယ်လုပ်နေကျ ကိုင်နေကျ အလုပ်

အင်္ဂုဏ်သီလံ ရောက်သွားတတ်တယ်။ ကိုယ်တွေ့ချင်တဲ့လူနှင့် တွေ့ပြီးတော့လဲ စကားပြောနေတတ်တယ်။ အလိုရှိတာတွေကိုလဲ လျှောက်ပြီးကြံနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို လိုချင်စရာနှင့် စပ်ပြီး ကြံစည်နေတာကို ကာမစန္ဒနီခေါ်တယ်။ ယခုဒီသုတ်မှာတော့ ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌာန် ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ ဟောထားတယ်။ အဲဒီလို အလိုရှိရာရာ လျှောက်ကြံနေတဲ့အချိန်မှာ မူလကရူနေတဲ့ ပထဝီ ပုထဝီ-မြေမြေ စသည်ဖြင့် ရှုမှု ဖြစ်ပါဦးမလား ဒကာကြွယ်၊ (မဖြစ်ပါဘုရား) ရှုရိုက်လေကို ရှုမှုကော ဖြစ်နေပါဦးမလား၊ (ဖြစ်မနေတော့ပါဘုရား) သွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ်စသည် ဖြင့် ရှုမှုကော ဖြစ်နေပါဦးမလား၊ (ဖြစ်မနေပါဘုရား) အဲဒီအချိန်မှာ အလိုရှိရာရာ စိတ်ကူးကြံစည်မှုသာ အဆက်မပြတ် ဖြစ်နေ မယ် မဟုတ်လား၊ (မှန်ပါဘုရား) အဲဒါဟာ သမထ ဝိပဿနာကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် တားမြစ်နေတာဘဲ ဒကာကြွယ်ရ၊ ဒါကြောင့် အလိုရှိရာရာ ကြံစည်နေတဲ့ အဲဒီ ကာမစန္ဒနီကို နီဝရဏလို့ ဆိုရတာဘဲ။ အဲဒီနီဝရဏကို ပယ်ရတယ်။ ဝိပဿနာယောဂီမှာတော့ အဲဒီကာမစန္ဒနီစိတ်ကူးကို ကြံတယ် လိုချင်တယ်စသည်ဖြင့် မှတ်လိုက်ရုံပါဘဲ။ အဲဒီလို မှတ်လိုက်ယင် အဲဒီလိုချင်မှုက ပျောက်သွားပါတယ်။ တကြိမ်မှတ်ရုံနဲ့ မပျောက်သေးယင် နှစ်ကြိမ် မှတ်ရတယ်။ နှစ်ကြိမ်နဲ့ မပျောက်သေးယင်လဲ သုံးကြိမ်မှတ်ရတယ်။ မပျောက်သေးယင် လေးကြိမ် ငါးကြိမ်စသည်ဖြင့် မပျောက်မချင်း မှတ်ရတယ်။ အဲဒါ ပျောက်သွားတဲ့အခါ မူလက ရှုနေကျအာရုံကို ပြန်ပြီး ရှုသွားရတယ်။ မူလက ဝမ်းဗိုက်ဖောင်းမှု ပိန်မှုကို ရှုမှတ်နေ

တဲ့သူ ဆိုယင် ဖေါင်းတယ်ပိန်တယ်လို့ မပြတ်ဆက်မှတ်သွားရုံ ပါဘဲ။

နိဝရဏတွေ ပယ်ပုံပြတဲ့ အခြားသုတ်များမှာ မြတ်စွာ ဘုရားက ကာမစ္ဆန္ဒကို ကြွေးမြီနှင့် တူတယ်လို့ ဥပမာတင်ပြီး ဟောထားပါတယ်။ ဟောတော်မူပုံကတော့—ကြွေးတင်နေတဲ့ သူဟာ ကြွေးရှင်ကို ရိုသေရသလိုဘဲ ကာမစ္ဆန္ဒရှိတဲ့သူဟာ လိုချင်နှစ်သက်တဲ့ အာရုံကို ရိုသေနေရပါတယ်တဲ့။ ရှေးခေတ် တုန်းက ကြွေးတင် နေတဲ့သူများဟာ အကြွေးကို မဆပ်နိုင် သေးယင် ကြွေးရှင်ကို တယ်ရိုသေရတယ် ဆိုကိုး ဒကာကြွယ်ရ၊ (ယခုခေတ်မှာလဲ ရိုသေရပါတယ်ဘုရား) အဲဒီကြွေးရှင်က ပြော ဆိုသမျှ ငုံ့ခံနေရတာဘဲတဲ့။ ကြွေးရှင်က ခိုင်းသမျှကိုလဲ လုပ် ကိုင်ပေးချတာဘဲတဲ့။ အဲဒါလိုဘဲ တစုံတခုကို နှစ်သက်ခင်မင် နေယင် အဲဒီပစ္စည်းကို ရိုသေရတယ်။ မကွဲရအောင် မပျက်ရ အောင် မပျောက်အောင် ရိုသေရတယ်။ သက်ရှိပုဂ္ဂိုလ် ဆိုယင် သာပြီး ရိုသေရသေးတယ်။ အလွန်ချစ်မြတ်နိုးနေတဲ့ သွီးခင်ပွန်း ၂-ဦး ဆိုယင် အချင်းချင်း အင်မတန်ရိုသေနေရသတဲ့။ အပြော အဆိုပေမဲ့ တဖက်သား စိတ်ခု မသွားရအောင် အလွန်လိုက် ရောပြီး ပြောဆိုရတယ် ဆိုဘဲ ဒကာကြွယ်ရ၊ ဒါကြောင့် တရား နှလုံးသွင်းနေဆဲမှာ လိုချင်နှစ်သက်စရာတွေကို ကြံစည်တဲ့ စိတ် ကူး ဖြစ်လာယင် ကြွေးမြီတင်တယ်လို့ သဘောထားပြီး မြန် မြန် ရှုမှတ်ပယ် လိုက် ရ တယ်။ အဲဒီအနက်ကို ဘုန်းကြီးက “နှစ်သက်လိုချင်၊ ကြွေးမြီတင်၊ အလျင် ပယ်ဖျောက်လေ” လို့ ဆောင်ပုဒ်ဒီတားတယ်။ အဲဒါကိုဆိုကြရမယ်။

နှစ်သက်လိုချင်၊ ကြွေးမြီတင်၊ အလျင် ပယ်ဖျောက်လေ။

၂။ ဗျာပါဒနိဝရဏ

ကာမစ္ဆန္ဒပြီးတော့ ဗျာပါဒနိဝရဏဘဲ၊ ဗျာပါဒ ဆိုတာ စိတ်ပျက်စိတ်ဆိုးတဲ့ ဒေါသပါဘဲ။ အဲဒီစိတ်ပျက် စိတ်ဆိုးမှု ဗျာပါဒ ဒေါသဟာ ရောဂါစွဲကပ်တာနဲ့ တူပါတယ် တဲ့။ တူပုံကတော့ ရောဂါအကြီးအကျယ်စွဲကပ်နေတဲ့သူဟာ ဘယ်လို စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေနဲ့ ပြည့်စုံနေပေမယ်လို့ မခံစားနိုင်ဘူး၊ ရောဂါအပျင်းအထန် ဖြစ်နေတဲ့သူဟာ အာရုံကောင်း အရသာ ကောင်းတွေကို သုံးဆောင်ခံစားနိုင်ပါ့မလား၊ နာလိုက်တာ ကိုက်လိုက်တာ မောလိုက်တာနဲ့ ညည်းနေရတဲ့သူအနားမှာ အက အဆိုကောင်းတွေက ကပြသီဆိုနေပေမယ်လို့ သာယာ ခံစားနိုင်ပါ့မလား၊ (မခံစားနိုင်ပါဘူးရား) အဖျားတက်ပြီး ခံတွင်းပျက်နေတဲ့သူဟာ အစာကောင်းအရသာကောင်းတွေရှိ ပေမယ်လို့ မြိန်မြိန်ရှက်ရှက်စားနိုင်ပါ့မလား၊ အဲဒီလို ဖျားနာ ပြီး ခံတွင်း ပျက်နေတဲ့သူမှာ ချိတ်အရသာပေမယ် ခါးနေ တတ်တယ်၊ အဲဒါလိုဘဲ ဒေါသ မဖြစ်မီက ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နဲ့ ချမ်းသာနေတဲ့သူပေမဲ့ ဒေါသ ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ စိတ်ဟာ မချမ်းသာတော့ဘူး၊ ပျော်ရွှင်စရာ အာရုံတွေရှိနေပေမယ်လို့ စိတ်ဆိုးနေတဲ့အခါမှာ မပျော်ရွှင်နိုင်ဘူး၊ ဘယ်လိုအကျိုးရှိတဲ့ စကားကောင်းကို ပြောလာပေမယ်လို့ အဲဒီအဖိုးတန်စကားကို လဲ လက်မခံနိုင်ဘူး၊ လူနှစ်ယောက် ရန်ဖြစ်နေတဲ့အခါ ဘေးက ဖြန်ဖြေပြီး ပြောယင် အဲဒါကို လက်မခံနိုင်ဘူး၊ ဟိုဘက်က လိုက်သလိုလို ထင်ပြီး မုန်းတတ်တယ်၊ အဲဒါဟာ ရောဂါ စွဲကပ်တဲ့သဘောပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ ကူးစက်တတ်တဲ့ရော-

ဂါ နှာရောဂါတို့ စွဲကပ်နေတဲ့ လူအနီးအပါးကို မကပ်ချင် ကြသလိုဘဲ ဒေါသဖြစ်နေတဲ့သူ ဒေါသကြီးတဲ့သူရဲ့ အနီးအ ပါးလဲ မကပ်ချင်ကြဘူး။ ဒါကြောင့် စိတ်ပျက် စိတ်ဆိုးတဲ့ ဗျာပါဒ ဒေါသဟာ အနာရောဂါ စွဲကပ်တာနှင့် တူပါတယ် တဲ့။ ဒီဒေါသကိုခံတာ တရားအားမထုတ်ဘဲ အလွတ်နေတဲ့သူ တွေလဲ ပယ်နိုင်ယင် အကျိုးများပါတယ်။ ယခုလောကမှာ မိတ်ဆွေအချင်းချင်း အိမ်သူအိမ်သား အချင်းချင်း မိတ်ပျက်ကြ ကဲ့ပြားကြတာတွေဟာ ဒီဒေါသကို မထိန်းသိမ်းနိုင်လို့ဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီဒေါသကိုတော့ ဖြစ်ပေါ်လာယင် ဆင်ခြင်ပြီး တော့ ဖြစ်စေ၊ ရှုမှတ်ပြီးတော့ ဖြစ်စေ အမြန်ပယ်လိုက်ကြရ မယ်။ သတိပဋ္ဌာန်ရှုမှတ်နည်း ရထားတဲ့သူတွေမှာတော့ ပယ်ဘို့ ရာ လွယ်ပါတယ်။ စိတ်ဆိုးတယ် စိတ်ဆိုးတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ် ပြီး ပယ်လိုက်ရုံဘဲ၊ ခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေးကို ဆောင်ထား တဲ့သူမှာ ခေါင်းကိုက်တဲ့အခါ အိတ်ထဲက ဆေးကလေးကိုထုတ် ပြီး စားလိုက်ယင် ချက်ခြင်းသက်သာပျောက်ကင်းသွားသလိုဘဲ ရှုမှတ်လိုက်ယင် ချက်ခြင်း ပျောက်ကင်းသွားတာကို တွေ့ရပါ လိမ့်မယ်။ အဲဒီလို စိတ်ဆိုးပြေသွားတဲ့အခါကျမှ ပြောသင့်တာ ကို ချိုချိုသာသာပြောရတယ်။ အဲဒီလို ဒေါသပယ်ပြီးမှ ပြော သင့်တာကို ပြောယင် မိတ်မပျက်ခြင်း မကဲ့ပြားခြင်း အရှေ့ သော အကျိုးကျေးဇူးတွေကို လက်ငင်းဘဲ ခံစားရပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုရှုမှတ်ပြီး ဒေါသကို ပယ်ဘို့ရာ ဘုန်းကြီးက အထူးသတိပေးပါတယ်။ အဲဒီအနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလဲ “စိတ်ပျက် စိတ်ဆိုး၊ ရောဂါမျိုး၊ နှိမ်ချိုးယယ်ဖျောက်လေ”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

စိတ်ပျက် စိတ်ဆိုး၊ ရောဂါမျိုး၊ နှိမ်ချိုးပယ်ဖျောက်လေ။

၃။ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ

ထိနမိဒ္ဓဆိုတာ ထိုင်းမိုင်းပျင်းရိမှုဘဲ၊ ဒါနမူ ဝေယျာ-
ဝစ္စအမှု အစရှိတဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုအရာမှာ ပျင်းတာ ထိနမိဒ္ဓ
ဘဲ၊ ဘုရားရှိမခိုးချင်တာ တရားမနာချင်တာ ထိနမိဒ္ဓဘဲ၊
တရားအားထုတ်ရမှာ ပျင်းတာ ထိနမိဒ္ဓဘဲ။ ဒီထိုင်းမိုင်းပျင်းရိမှု
က အချုပ်ကျ နေတာနဲ့ တူပါတယ် တဲ့။ တူပုံကတော့
အကြောင်းတခုခုကြောင့် အချုပ်ခံနေရတဲ့သူ ထောင်ကျနေတဲ့
သူဟာ အပြင်ဘက်က ပျော်ပွဲရှင်ပွဲတွေကို ကြည့်ခွင့်မရဘူး၊
သူများက ပျော်ပွဲရှင်ပွဲ ကောင်းကြောင်းကို ပြောပေမဲ့ သူကိုယ်
တိုင် မကြည့်ရတဲ့အတွက် ပွဲအရသာကို မခံစားရဘူး၊ အဲဒါလို
ဘဲ ပျင်းတဲ့သူက တရားအားမထုတ်ဘူး၊ တရားကိုလဲ မနာဘူး၊
ဒါကြောင့် တရားနာရတဲ့သူက တရားကောင်းကြောင်း ပြော
ပေမဲ့ သူ့မှာ တရားအရသာ မပေါ်ဘူး၊ တရားအားထုတ်ပြီး
တရားအရသာတွေ့လာတဲ့သူက ဝမ်းမြောက်စရာ တရားအရသာ
တွေကို ပြောပေမဲ့ သူ့မှာ တရားအရသာ မပေါ်ဘူး၊ ဘာ
ကြောင့်လဲဆိုလျှင် သူက ပျင်းလို့ တရားမနာဘဲ တရားအားမ
ထုတ်ဘဲနေတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါဘဲ၊ အချုပ်ထဲရောက်နေတာနဲ့
တကယ် ကိုတူပါတယ်၊ ဒါကြောင့်တရားနာရမှာ ပျင်းယင်၊ တ
ရား အားထုတ်ရမှာ ပျင်းယင်၊ အားထုတ်နေရင်း ပျင်းလာယင်
အချုပ်အနှောင်မိတာဘဲလို့ နှလုံးသွင်းပြီး အဲဒီပျင်းရိမှု ထိန-

မိဒ္ဓကို ပယ်ရမယ်။ အဲဒါကို “ထိုင်းမိုင်းပျင်းရိ၊ ချုပ်နှောင်မိ၊ မှတ်သိ ပယ်ဖျောက်လေ” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ထိုင်းမိုင်း ပျင်းရိ၊ ချုပ်နှောင်မိ၊ မှတ်သိ ပယ်ဖျောက်လေ။

၄။ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ နိဝရဏ

ဥဒ္ဓစ္စ ဆိုတာ စိတ်ပျံ့လွင့်တာဘဲ၊ ကုက္ကုစ္စ ဆိုတာ စိတ်ပူပန်တာဘဲ၊ ပြောမှားပြုမှားမိခဲ့တာကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ နောင်တ ပူပန်နေတဲ့သဘောပေါ့။ အဲဒီဥဒ္ဓစ္စ - ကုက္ကုစ္စဟာ သူ့ကျွန်ခံနေရတာနဲ့ တူပါတယ် တဲ့။ တူပုံကတော့ ရှေးခေတ် တုန်းက ကျွန် ဆိုတာ ရှိခဲ့တယ်၊ တချို့ မှာဆိုယင် ငွေ သုံးလေး ဆယ်လောက်ကို အကြွေးမဆပ်နိုင်တာနဲ့ ကြွေးရှင်က အဲဒီလူကို ကျန်အဖြစ်နဲ့ သိမ်းယူတယ်၊ ကျန်ဆိုတာ အရှင်ခိုင်းတာကို လုပ်ရတယ်၊ ထားရာမှာနေရတယ်၊ ပေးသမ္မုကိုသာ စားသုံးရတယ်၊ ကိုယ် သဘောနဲ့ သွားလိုရာ မသွားနိုင်ဘူး၊ အကျိုးစီးပွားဖြစ်အောင်လဲ လုပ်ခွင့်မရှိဘူး၊ အဲဒီကျွန်ကမေးတဲ့ သားသွီးတွေလဲ အိမ်ပေါက်ကျန် ဖြစ်ရတယ်၊ အလွန်နစ်နာပါတယ်၊ အဲဒီ ကျွန်နဲ့ သူ့အခွင့်အရေး ဘာမှ မရှိသလိုဘဲ တရားအားထုတ်နေတဲ့သူမှာလဲ စိတ်ပျံ့လွင့်နေယင် စိတ်ပူပန်နေယင် သမာဓိကို မရနိုင်ဘူး၊ ဥာဏ်ပညာဖြစ်ဖို့ကတော့ သာပြီးဝေးတာဘဲ။ ဒါကြောင့် နေ့မှတ်နေရင်း စိတ်ပျံ့လွင့်ယင် စိတ်ပူပန်မှု ဖြစ်ပေါ်လာယင်

ကျန်ခံရတာနဲ့ တူတယ်လို့ နှလုံးသွင်းပြီးတော့ ရှုမှတ်ပယ်ရမယ်။ အဲဒါကို “ပျံလွင့်ပူပန်၊ သူ့ကျန်ခံ၊ အမြန်ပယ်ဖျောက်လေ” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ပျံလွင့် ပူပန်၊ သူ့ကျန်ခံ၊ အမြန် ပယ်ဖျောက်လေ။

၅။ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ

ယခု ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏကို ပြောရမယ်။ ဝိစိကိစ္ဆာဆိုတာ ယုံမှားမှုဘဲ။ ဒါပေမဲ့ လောကဓားရာနဲ့ စပ်ပြီး ယုံမှားတာကိုတော့ နိဝရဏလို့ မဆိုရဘူး။ ဒီလမ်းကသွားယင် ဈေးရောက်မလား၊ ဒီအမည်ဟာ ဒီလူရဲ့ အမည် ဟုတ်ရဲ့ လေလား စသည်ဖြင့် ဒီလိုလောကဓားရာ ယုံမှားမှုကတော့ နိဝရဏဝိစိကိစ္ဆာမဟုတ်ဘူး။ အကုသိုလ်လို့လဲ မုချအားဖြင့် မဆိုနိုင်ဘူး။ သမထဝိပဿနာတရားနဲ့ စပ်တဲ့ ယုံမှားမှုကမှ နိဝရဏဝိစိကိစ္ဆာမည်တယ်။ ပထဝီ ပထဝီ-မြေမြေ လို့ ရှုနေရုံနဲ့ ဈာန်ရတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့မလား၊ အသက်ရှူလေကို ရှုနေရုံနဲ့ ဈာန်ရတယ် ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့မလား စသည်ဖြင့် သမထကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် စပ်ပြီး ယုံမှားတွေ့တောတာဟာ နိဝရဏဝိစိကိစ္ဆာဘဲ။ သမထကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အဲဒီလို ယုံမှားတွေ့တောနေယင် သမာဓိမဖြစ်နိုင်ဘူး။ သွားယင် သွားတယ်၊ ရပ်ယင် ရပ်တယ်၊ ထိုင်ယင် ထိုင်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုနေရုံနဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်တယ် ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့မလား

စသည်ဖြင့် ယုံမှားတွေးတောတာဟာ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် စပ်ပြီးဖြစ်တဲ့ နိဝရဏ ဝိစိကိစ္ဆာဘဲ။ အဲဒီလို တွေးတော ဝေဘန်နေယင် ဝိပဿနာ သမာဓိတောင် မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဝိပဿနာ ဉာဏ် ဖြစ်ဖို့ကတော့ သာပြီးဝေးတာဘဲ။ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်နေရင်း “ဒီလိုရှုနေရုံနဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့မလား၊ ဆရာပြောတာက မှန်မှ မှန်ပါ့မလား၊ ဒီအတိုင်း အားထုတ်ပြီးတော့ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရကြရတယ် ဆိုတာလဲ မှန်မှန်ပါ့မလား” စသည်ဖြင့် စဉ်းစား မိ ယင် “စဉ်းစားတယ် ယုံမှားတယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်၊ မပယ်ယင် ခရီးသွားတဲ့လူ လမ်းနှစ်ခွရောက်နေတာနဲ့ တူပါ တယ် တဲ့။ တူပုံကတော့ လူတယောက်ဟာ ကုန်ပစ္စည်းဝယ် ရန်အတွက် ငွေထုပ်နှင့်တကွ ခရီးထွက်သွားတယ် ဆိုပါတော့၊ လုယက်ချင်တဲ့ လူဆိုးတွေကလဲ လက်နက်စွဲကိုင်ပြီး အဲဒီလူ နောက် လိုက်လာကြတယ်၊ ရဲအစောင့်အရှောက်တွေ ဝေးတဲ့ နေရာမှာ လုယက်ကြဘို့ပါဘဲ၊ အဲဒီလို နောက်မှ လူဆိုးတွေ လိုက်လာတာကို သိရယင် ရှေ့ကသွားနေတဲ့ ငွေထုပ်နဲ့ လူဟာ မကြောက်ပေဘူးလား ဒကာကြွယ်၊ (အလွန်ကြောက်မှာပါ ဘုရား) ကြောက်တော့ ခပ်မြန်မြန်သွားရလိမ့်မယ်၊ ပြေးတန် ယင် ပြေးရလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုအရေးတကြီး မြန်မြန်သွားနေ တုန်းမှာ ကံမကောင်း အကြောင်း မသင့်ချင်တော့ လမ်းနှစ်ခွ ကို တွေ့ပါရောတဲ့၊ အဲဒီလို လမ်းနှစ်ခွကို တွေ့ရတဲ့အခါမှာ လက်ျာဘက်လမ်းလိုက်ရယင် ကောင်းမလား၊ လက်ဝဲဘက်လမ်း လိုက်ရယင် ကောင်းမလားလို့ ချီတုံ့ချာဘို့ စဉ်းစားနေပါသတဲ့၊ အဲဒီလို စဉ်းစားပြီး ရပ်တန့်နေတာနဲ့ နောက်က လိုက်လာတဲ့

လူဆိုးတွေက မှီလာတယ်။ ပစ္စည်းကိုလဲယူ လူကိုလဲသတ်ကြပါ
တယ် တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ။ အဲဒီဥပမာလိုဘဲ ရှုမှတ်နေရင်း ရှုမှတ်
မှုကို ရပ်နားပြီး ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့မလားလို့ စဉ်းစားဝေဘန်နေ
တဲ့ ယောဂီမှာ အဲဒီအခိုက်၌ မောဟ အစရှိသော အကုသိုလ်တရား
တွေ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအကုသိုလ်မှ ဆက်ပြီး အကုသိုလ်ကံ ကုသိုလ်
ကံတွေ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကံတွေကြောင့် ဘဝအသစ်တွေဖြစ်ရမယ်။
ဖြစ်ရာဘဝတိုင်းမှာ အိုရ် နာရ သေရမယ်။ အဲဒါတွေဟာ
စဉ်းစားဝေဘန်ပြီး ယုံမှားမှုဖြစ်နေတဲ့ အဘွက်ကြောင့်ဘဲ။ ဒါ
ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီစဉ်းစားဝေဘန်မှုဆိုတဲ့ ယုံမှား
ကို လမ်းနှစ်ခွနှင့်တူတယ်လို့ ဟောတော်မူတာဘဲ။ အဲဒီအနက်
ကို ဘုန်းကြီးက “ယုံမှားဒွိဟ၊ လမ်းနှစ်ခွ၊ တွေ့ကပယ်ဖျောက်
လေ” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ယုံမှားဒွိဟ၊ လမ်းနှစ်ခွ၊ တွေ့က ပယ်ဖျောက်လေ။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ နိဝရဏ ငါးပါး စုံသွားပြီ။ အဲဒီ
နိဝရဏငါးပါးကို ပယ်လို့ အဲဒီ နိဝရဏတွေ ကင်းစင်တဲ့အခါ
ကျတော့ ရှုမှတ်တဲ့စိတ်ချည်း စင်ကြယ်နေတယ်။ ရှေ့စိတ်လဲ
မှတ်စိတ်၊ နောက်စိတ်လဲ မှတ်စိတ်၊ သူ့နောက်ကစိတ်လဲ မှတ်
စိတ်—ဒီလို မှတ်စိတ်ချည်း စင်ကြယ်နေတယ်။ အဲဒီလို နိဝရဏ
ကင်းပြီး စိတ်စင်ကြယ်နေတာကို စိတ္တဝိသုဒ္ဓိခေါ်တယ် ဒကာ
ကြွယ်ရ။ အဲဒီလို စိတ်စင်ကြယ်နေတဲ့အခိုက်မှာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှု
မှတ်တိုင်း မှတ်သိရတဲ့ အာရုံရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့စိတ်နာမ်ကို ပိုင်း

ခြားပြီးသိတယ်၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုးကိုလဲ ပိုင်းခြားပြီး သိတယ်၊ အဖြစ်အပျက်ကိုလဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိတယ်၊ ဒါက ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အမှတ်ကောင်းနေတဲ့အခါ သိပုံဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အမှတ်မကောင်းတဲ့အခါမှာတော့ အဲဒီလို သဘောမှန်ကို မသိနိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်၊ ကာမတ္ထန္တ အစရှိတဲ့ နိဝရဏတွေက အားကောင်းနေလို့ အဲဒီ နိဝရဏတွေကို နိုင်အောင် မမှတ်နိုင်တဲ့ အတွက် အမှတ် အသိ မကောင်းဘဲ ဖြစ်နေတာပါဘဲ။

သောတာပန်မှာတော့ မနိုင်တာမရှိ

သောတာပန်အရိယာမှာတော့ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာဆိုတဲ့ နိဝရဏကို အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီး ဖြစ်နေတယ်၊ ကျန်တဲ့ နိဝရဏတွေကိုလဲ တစိတ်တဒေသ အားဖြင့် ပယ်ပြီးဖြစ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် ပလိဗောဓ ကြောင့်ကြစရာမရှိဘဲ ဆိတ်ငြိမ်ရာဝင်ပြီး ရှုမှတ်နေယဉ် ကာမတ္ထန္တ အစရှိတဲ့ အဲဒီကျန်တဲ့ နိဝရဏတွေလဲ မကြာခင်ဘဲ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်အလိုအားဖြင့် ကွာကင်းသွားတယ်၊ ဒါကြောင့် ဖြစ်တိုင်း ပျက်တိုင်းသော ရုပ်နာမ် တွေကို အကုန်လုံးလိုက်ပြီး ရှုမှတ်နိုင်တယ်၊ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမှန်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရတယ်၊ မသိနိုင်အောင် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်နိုင်တဲ့ နိဝရဏပုရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာ ရယ်လို့ မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

သော၊ ထိုသို့ ဆိတ်ငြိမ်ရာကပ်၍ ရှုဆင်ခြင်ကြည့်သော ထိုသောတာပန်ရဟန်း—သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧဝံ ပဇာနာတိ၊ ဤသို့ သိမြင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပေသည်။ ယေန၊ အကြင် နိဝရဏပရိယုဋ္ဌာန်ဖြင့်။ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော၊ ရှေ့နောက်ထက် ဝန်းကျင်မှ ထကြွဖြစ်ပေါ်ကာ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက် ခံရသည့် စိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ—လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသောကြောင့်။ အဟံ၊ ငါသည်။ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနေယျံ န ပဿေယျံ၊ ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ မသိမမြင်နိုင်ဘဲ ရှိရာ၏၊ တံ ပရိယုဋ္ဌာနံ၊ ထိုသို့သော ပရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာသည်။ မေ၊ ငါ၏။ အဇ္ဈတ္တံ၊ ကိုယ်ထဲ ၌။ အပ္ပဟိနံ၊ မပယ်ရသေးဘဲ—မကင်းသေးဘဲ။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့ ပြီ။ သစ္စာနံ ဗောဓာယ၊ သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိရန်အတွက်။ မေမာနသံ၊ ငါ၏ စိတ်ကို။ သုပ္ပဏိဟိတံ၊ ကောင်းစွာထားအပ်ပေပြီ—ကောင်းစွာထားပြီး ဖြစ် ပေပြီ။ ဣတိ ပဇာနာတိ၊ ဤသို့ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပေ၏—လို့ ဟောတော်မူပါသည်။

ဆိုလိုရင်း အတိုချုပ်ကတော့ တောအရပ် သစ်ပင် အောက် လူဆိတ်သောကျောင်းဆိုတဲ့ ဒီဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သုံးခု ထဲက တခုခုသော အရပ်သို့ ဝင်ရောက်ပြီး ရှုမြဲရှုမှတ် ဆင်ခြင် ကြည့်လျှင် ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက်သဘောမှန်ကို မသိနိုင်အောင် ပြင်းထန်စွာဖြစ်တဲ့ နိဝရဏပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာကို မတွေ့ရဘူး၊ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန်ဟူသမျှကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်နိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် စိတ်စင်ကြယ်ပြီး အဖြစ်အပျက်သဘောမှန်ကို သိလျက် သိလျက် အမှတ်ကောင်းနေတယ်။ ဒါကြောင့် သဘောမှန်ကို မသိနိုင်အောင် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်တတ်တဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာဟာ ငါ့သန္တာန်မှာ မရှိတော့ဘူးလို့ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက အတိုချုပ်မှတ်ဖို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ် - “ဆိတ်ငြိမ်ရာတွင်၊ ချဉ်းကပ်ဝင်၍၊ ဆင်ခြင်ရှုကြည့်၊ ဖြစ်ပျက်မိ၊ အသိရှင်းသည်သာ။ ။ ယထာဘူတ၊ မသိရအောင်၊ ထကြွလွှမ်းမိုး၊ ကိလေဆိုး ဖြစ်ရိုးမရှိပါ” တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ပဌမပစ္စဝေက္ခဏာ ဆောင်ပုဒ်

ဆိတ်ငြိမ်ရာတွင်၊ ချဉ်းကပ်ဝင်၍၊ ဆင်ခြင်ရှုကြည့်၊
ဖြစ်ပျက်မိ၊ အသိရှင်းသည်သာ။

ယထာဘူတ၊ မသိရအောင်၊ ထကြွလွှမ်းမိုး၊ ကိလေဆိုး၊
ဖြစ်ရိုးမရှိပါ။

ဆိတ်ငြိမ်ရာ ချဉ်းကပ်ပြီး ဒွါရ ၆ - ပါးက ဖြစ်ခိုက်ရုပ် နာမ်တွေကို ရှုမှတ်ကြည့်လျှင် အဖြစ်အပျက်သဘောမှန်ကို ရှင်းလင်းစွာ သိရပါလိမ့်မယ်။ အမှန်အတိုင်း မသိရအောင် ဖြစ်ပေါ်ပြီး နောက်ရှက်တဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာကို မတွေ့ရဘဲ ရှိပါလိမ့်မယ် တဲ့။ အဲဒီလိုဆင်ခြင်ပြီး သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်တာကို ပဌမမဟာပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်လို့ ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့်-

ဣဒံ၊ ဤဆင်ခြင်ဉာဏ်သည်။ အဿ အဓိဂတံ၊ ထို
သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ရသော။ ပဌမံ ဉာဏံ၊ ပဌမ ပစ္စဝေက္ခဏာ
ဉာဏ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပေ၏။ အရိယံ လောကုတ္တရံ၊
ကောကုတ္တရာ အရိယာမဂ်ကို မှီ၍ ဖြစ်သောဉာဏ်ပေတည်း။
အဿာဓာရဏံ ပုထုဇ္ဇနေဟိ၊ ပုထုဇဉ်တို့နှင့် မဆိုင်သောဉာဏ်ပေ
တည်း-လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ ဒီဉာဏ်ဟာ လောကုတ္တရာ
အရိယမဂ်ရပြီးဖြစ်တဲ့ အရိယာသန္တာန်မှာသာဖြစ်တယ်၊ ပုထုဇဉ်
သန္တာန်မှာ ဖြစ်ရိုးမရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီဉာဏ်ကို ရယင် အောက်
ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်ပြီလို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။
အဲဒီ နောက်ဆုံးအပိုဒ်အတွက် “ဤသို့သိရာ၊ ပဌမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ”
လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။ အဲဒါကို ရှေး ၂-ပုဒ်နှင့်ပေါင်း
ပြီး ဆိုကြရမယ်။

ဆိတ်ငြိမ်ရာတွင်၊ ချဉ်းကပ်ဝင်၍၊ ဆင်ခြင်ရှုကြည့်၊
ဖြစ်ပျက်မိ၊ အသိရှင်းသည်သာ။

ယထာဘူတ၊ မသိရအောင်၊ ထကြွလွှမ်းမိုး၊ ကိလေဆိုး၊
ဖြစ်ရိုးမရှိပါ။

ဤသို့ သိရာ၊ ပဌမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

အဲဒါဟာ မိမိကိုယ်ကို သောတာပန်ဖြစ်ပြီလို့ ယူဆ
ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ စုံစမ်းစမ်းသပ်ကြည့်ဘို့ ပဌမပစ္စဝေက္ခဏာ

နည်းဘဲ၊ အဲဒီနည်းအတိုင်း ဆိတ်ငြိမ်ရာကပ်ပြီး ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်ပြီး စမ်းသပ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ တကယ်သောတာပန်ဟုတ်ယင်တော့ ရှုမှတ်ပြီးမပယ်နိုင်တဲ့ နိဝရဏပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာကို မတွေ့ရဘဲ ရှုမှတ်တဲ့စိတ်ချည်း သန့်ရှင်းစင်ကြယ်နေတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီအခါမှာ “သမာဟိတော၊ စိတ်တည်ကြည်သောသူသည်။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏” လို့ ဟောထားတဲ့ စကားတော်နှင့် အညီ ရှုမိတဲ့ ရုပ်နာမ် သဘောတရားတွေကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား ပြတ်ပြတ်သားသား ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိရပါလိမ့်မယ်။ ဥပမာအားဖြင့် အဝေးက အာရုံကို ပကတိမျက်စိဖြင့် ကောင်းကောင်းမမြင်ရပေမဲ့ မှန်ပြောင်းနဲ့ ကြည့်လိုက်ယင် ပီပီသသကြီး မြင်ရသလိုပင် သမာဓိမှန်ပြောင်း၏ အစွမ်းကြောင့် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ သိရပါလိမ့်မယ်။ ရှုမှတ်ဆဲမှာဘဲ ရှုမိတဲ့ အာရုံရော ရှုသိတဲ့စိတ်ရော ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို မှန်ကန်စွာ သိရပါလိမ့်မယ်။ မရှုမသိနိုင်အောင် တားမြစ်တဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန်စိတ်ကူးကို မတွေ့ရဘဲ ရှိပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုသိမြင်ရယင် သောတာပန်အစစ်ဖြစ်ပြီလို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ အကယ်၍ စိတ်အေးလက်အေးနဲ့ ရှုမှတ်ကြည့်တဲ့အခါမှာ စိတ်ကူးတွေက များလွန်းလို့ မနိုင်ဘူး၊ အဖြစ်အပျက်ကို မသိရဘူးဆိုယင်တော့ ဒီ ပဌမပစ္စဝေက္ခဏာနှင့် မညီသေးဘူးလို့ မှတ်ရမှာဘဲ ဒကာကြွယ်ရ။ ကဲ ဒုတိယပစ္စဝေက္ခဏာကို ဟောကြစို့။

၂။ ဒုတိယ ပစ္စဝေက္ခဏာ

ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသ-
ဉ္ဇိက္ခတိ “ဣမံ နုခေါ အဟံ ဒိဋ္ဌိံ အာသေဝန္တော ဘာဝေန္တော
ဗဟုလိကရောန္တော လဘာမိ ပစ္စတ္တံ သမထံ၊ လဘာမိ ပစ္စတ္တံ
နိဗ္ဗုတိ” န္တိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊
တပါးသော ဆင်ခြင်ပုံကား။ အရိယသာဝကော၊ အရိယာ
တပည့်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝါ—သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
ဣတိ ပဋိသဉ္ဇိက္ခတိ၊ ဤပုံဤနည်းဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ကြည့်လေ
သည်။ (ရှုဆင်ခြင်ပုံကတော့) ဣမံ ဒိဋ္ဌိံ၊ ဤအသိအမြင်ကို။
အာသေဝန္တော ဘာဝေန္တော၊ မှီဝဲလျက် ပွားစေလျက်။ ဗဟု-
လိကရောန္တော၊ အကြိမ်များစွာပြုနေသော။ အဟံ၊ ငါသည်။
ပစ္စတ္တံ သမထံ၊ မိမိ၏စိတ်၌ နီဝရဏကို ငြိမ်းစေတတ်သော
သမာဓိကို။ လဘာမိ နုခေါ၊ ရပါ၏လော။ ပစ္စတ္တံနိဗ္ဗုတိံ၊
မိမိ၏စိတ်၌ ကိလေသာငြိမ်းခြင်းကို။ လဘာမိ နုခေါ၊ ရပါ၏
လော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ရှုဆင်ခြင်ကြည့်လေသည်။

သောတာပန် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဖက်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို
တွေ့မြင်ပြီးတော့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသ-
ဘောမျှဘဲလို့ သိတဲ့ အသိအမြင်ဟာ ခိုင်မြဲသွားတယ်။ ထပ်ခါ
ထပ်ခါ ရှုမှတ်နေတိုင်း အဲဒီမဂ်အသိအမြင်ကို မှီဝဲပွားများ နေ
သည် မည်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး မှီဝဲပွားများ
နေတဲ့အတွက် ကိလေသာငြိမ်းမှု ရ-မရ ဆင်ခြင်ကြည့်ပါတယ်။

အဲဒီဆင်ခြင်ပုံထဲမှာ မိမိစိတ်၌ နီဝရဏကိလေသာကို ငြိမ်းစေ
တတ်တဲ့ သမာဓိကို ရပါရဲ့လား-လို့ ဆင်ခြင်တာက ရှုမှတ်နေ
စဉ်မှာ စိတ်ကူးကြံစည်မှု ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာတွေကို ငြိမ်းစေ
နိုင်အောင် သမာဓိကောင်းပါရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်တာဘဲ။
အရိယမဂ်မရခင်က ဆိုယင်အဲဒီလို အပြင်ထွက်တဲ့စိတ်ကူးတွေကို၊
မပယ်နိုင်တဲ့အခါတွေလဲ ရှိခဲ့တယ်။ ယခု အဲဒီလို ပရိယုဋ္ဌာန်စိတ်
ကူးတွေကို ဝေးကွာနေအောင် ပယ်နိုင်ရဲ့လား၊ အဲဒီလိုခွဲနိုင်
တဲ့ သမာဓိကို ရရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်တာပါဘဲ။ နောက်ပြီး
တော့ မိမိစိတ်၌ ကိလေသာငြိမ်းခြင်းကို ရပါရဲ့လား-လို့
ဆင်ခြင်တာကတော့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအစရှိသော ကင်းငြိမ်းသင့်တဲ့
ကိလေသာတွေ ကင်းငြိမ်းပါရဲ့လား-လို့ ဆင်ခြင်တာပါဘဲ။
အဲဒီလို ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့အခါမှာ ပရိယုဋ္ဌာန်အကြမ်းစား ကိလေ
သာတွေလဲ ရှုမှတ်မှု သမာဓိ၏အစွမ်းဖြင့် ဝေးကွာပြီး ငြိမ်း
နေတာကို တွေ့ရတယ်။ အနုသယ ဆိုတဲ့ အနုစားကိလေသာ
တွေလဲ ငြိမ်းတန်သမျှ ငြိမ်းနေတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို
တွေ့ရပုံကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဟောထားပါတယ်။

သော ဧဝံ ပဇာနာတိ “ဣမံ ခေါ အဟံ ဒိဋ္ဌိ” အာသေ-
ဝန္တော ဘာဝေန္တော ဗဟုလိကရောန္တော လဘာမိ ပစ္စတ္တံ
သမထံ၊ လဘာမိ ပစ္စတ္တံ နိဗ္ဗုတိ” န္တိ။

သော၊ ထိုသို့ ဆင်ခြင်ကြည့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧဝံ
ပဇာနာတိ၊ ဤသို့ သိမြင် ဆုံးဖြတ် နိုင် ပေ သည်။ ဣမံ ဒိဋ္ဌိ၊
ဤအသိအမြင်ကို။ အာသေဝန္တော ဘာဝေန္တော၊ မှီဝဲလျက် ပွား

စေလျက်။ ဗဟုလီကရောန္တော၊ အကြိမ်များစွာပြုနေသော။ အဟံ၊ ငါသည်။ ပစ္စတ္တံ သမထံ၊ မိမိ၏စိတ်၌ နိဝရဏကို ငြိမ်းစေနိုင်သော သမာဓိကို။ လဘာမိ၊ ရပါပေ၏။ ပစ္စတ္တံ နိဗ္ဗုတိံ၊ မိမိ၏စိတ်၌ ကိလေသာငြိမ်းခြင်းကို။ လဘာမိ၊ ရပါပေ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပေ၏။

ပလိဗောဓမရှိဘဲ စိတ်အေးချမ်းစွာဖြင့် ရှုမြဲရှုမှတ်ကြည့်သောအခါ ကာမအလိုဆန္ဒအစရှိသော ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာတွေ အပြင်ထွက်တဲ့စိတ်ကူးတွေ ငြိမ်းနေတာ ကင်းကွာနေတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် မိမိ၏စိတ်၌ နိဝရဏကို ငြိမ်းစေတတ်သော သမာဓိကို ရပါပေတယ်လို့ သိရတယ်။ ဆိုလိုရင်းကတော့ အပြင်ကို ထွက်ထွက်သွားတတ်တဲ့ စိတ်ကူးတွေ ကင်းကွာနေအောင် ရှုမှုသမာဓိကောင်းနေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်အစစ်အမှန်ဖြစ်ယင် ပလိဗောဓ ပြတ်စဲနေတဲ့အခါ ရှုမှတ်ကြည့်ယင် အများအားဖြင့် အပြင်ထွက်တဲ့စိတ်ကူးတွေ နည်းပါးပြီး အမှတ်ကောင်းနေရမယ်၊ ဒါပါဘဲ။ နိဗ္ဗုတိ—အရ အနုသယကိလေသာငြိမ်းပုံကတော့ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ရုပ်နာမ်သဘောတရားအကြောင်း လုံးဝမသိယင် ကိုယ်ထဲမှာ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ကလေးဟာ တကယ်ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ရုပ်နာမ်အကြောင်း ဗဟုသုတအတော်အတန် ရှိပေမယ်လို့ မိမိကိုယ်ကို စဉ်းစားကြည့်လိုက်ယင် ကိုယ်ထဲမှာ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ဟာ ရှိသလိုလို ထင် နေတတ်တယ်။ စဉ်းစားနေတာကိုပင် ငါဘဲလို့ ထင် နေတတ်တယ်။ သောတာပန်မှာတော့ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်ယင် မပြတ်ဖြစ်

ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောမျှဘဲလို့ သာ သိရတယ်။ အသက် ရှင်နေတဲ့အကောင်ဆိုတာ မရှိဘူးလို့ သာသိရတယ်။ ရှုမှတ်ကြည့် တဲ့အခါမှာတော့ ရုပ်နာမ်သဘောမျှသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ အသက် ကောင်ရယ်လို့ မရှိကြောင်းသာပြီးတောင် ထင်ရှားသေးတယ်။ အဲဒီလို သိပုံကို ရည်ပြီးတော့ “ရုပ်နာမ်အစု၊ ငါကောင်ဟု၊ ထင်မှု မရှိပါ” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ သောတာပန်မှာ ပုထုဇဉ်များလို့ “ရုပ်နာမ်အစုကို ငါကောင်” လို့ ထင်မှတ်စွဲ လမ်းမှု မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်တဲ့ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိကင်းနေကြောင်း ထင်ရှားသိရတယ်။ ဘုရား တရား သံဃာ အကျင့်သိက္ခာနှင့် စပ်ပြီးတော့ယုံမှားမှု ကင်းနေကြောင်းလဲ ထင်ရှားသိရတယ်။ အလေ့ အကျင့်တစုံတခုပြုရုံနဲ့ သံသရာဝဋ် ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်နိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတဲ့ သီလဗ္ဗတ ပရာမာသလဲ ကင်းနေကြောင်း ထင်ရှားသိရတယ်။ အဲဒါကို ရည်ပြီးတော့ “သစ္စာမမြင်၊ မဂ္ဂင်မပါ၊ လေ့ကျင့်ကာဖြင့်၊ ချမ်း သာမြဲမည်၊ မယုံကြည်၊ ကုန်ပြီ သီလဗ္ဗတာ” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီ ထားတယ်။ သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်အောင်လဲ အားမထုတ်ရ ဘဲ၊ သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်ခြင်းလဲ မရှိပါဘဲ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေခြင်းလဲ မရှိပါဘဲ အလေ့ အကျင့်တခုခုကို ပြုရုံမျှဖြင့် ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်။ အမြဲတမ်းချမ်းသာသွားတယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာကို သီလဗ္ဗတပရာမာသခေါ်တယ်။ အဲဒါက ဘယ်လိုဟာလဲ ဆိုယင် ဂင်္ဂါမြစ်ရေချိုးရုံနဲ့ မကောင်းမှုတွေ ကင်းပျောက်သွားတယ်လို့ ယူဆတာ၊ သတ္တဝါတွေကို သတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်ရုံနဲ့ မကောင်းမှုတွေ ကင်းပျောက်သွားတယ်လို့ ယူဆတာ၊ မိမိကိုယ်ကို ပင်ပန်းအောင် လုပ်ရုံနဲ့ အကုသိုလ်ကံ

တွေ ကုန်သွားတယ်လို့ ယူဆတာ၊ နတ် သိကြား ဖြဟွာ
 ကောင်းကင်ဘုံက ဘုရားများကို ကိုးကွယ်နေရုံ အရိုအသေ
 ပြုနေရုံနဲ့ သေပြီးတဲ့နောက် ကောင်းကင်ဘုံရောက်ပြီး အမြဲ
 တမ်း ချမ်းသာသွားတယ်လို့ ယူဆတာ၊ ဘာမျှမလုပ်ဘဲ မိမိ
 စိတ်ကို အငြိမ်းထားရုံနဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်တယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆ
 တာ-ဒီလိုယုံကြည်ယူဆတာတွေဟာ သီလဗ္ဗတပရာမာသတွေပါ
 ဘဲ။ သောတာပန်မှာတော့ “ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တွေကို
 ရှုမှ ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောမှန်ကို
 ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိနိုင်တယ်၊ အဲဒီလို သိပြီးမှ အရိယ မဂ်ဖိုလ်
 ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်တွေ့ရတယ်၊ အဲဒီလို နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့
 ရမှ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်နိုင်တယ်” ဆိုတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့
 အားဖြင့် သိပြီး ဖြစ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်မှုမဂ္ဂသစ္စာကို
 မပွားဘဲ၊ အငြိမ်းဓါတ်နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် မတွေ့ရဘဲ
 တစုံတခုသော အလေ့အကျင့်မျှဖြင့် ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်
 ကယ် ဆိုတာကို လက်မခံနိုင်တော့ဘူး၊ မယုံကြည်နိုင်တော့ဘူး၊
 အဲဒါဟာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိ ကင်းတာပါဘဲ။

ဒါကြောင့် သောတာပန်ဟာ ဆင်ခြင်ကြည့်ယင် မိမိ
 သန္တာန်မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဆိုတဲ့
 ကိလေသာသုံးပါး လုံးဝကင်းနေတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊
 သူတပါးအသက်ကို သတ်ခြင်း ခိုးယူခြင်း အစရှိသော အပါယ်
 ကျလောက်တဲ့ မကောင်းမှုအကြမ်းတွေကို မပြုနိုင်အောင် လော
 ဘ ဒေါသအကြမ်းစားတွေ လုံးဝကင်းနေတာကိုလဲ တွေ့ရ
 တယ်၊ ရှုမှတ်ကြည့်တဲ့အခါ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမှန်ကို

ထင်ရှားသိရတဲ့အတွက် မြဲတယ် ချမ်းသာတယ် ငါ့ကောင်ဘဲ
 လို့ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ မောဟအစရှိသော အနုသယကိလေသာ
 တွေ ကင်း ကင်းသွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အနုသယ ဆိုတာ
 အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တမျှဘဲလို့ မသိရတဲ့ မြင်မှု ကြားမှုစသည်
 ဆိုင်ရာတရားတွေကို နိစ္စ သုခ အတ္တလို့ ထင်ပြီး ဖြစ်နိုင်တဲ့
 ကိလေသာတွေပါဘဲ။ အဲဒီအနုသယကိလေသာ တွေဟာ ရှုမိ
 ပြီး “အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တမျှဘဲ”လို့ သိရတဲ့အာရုံတိုင်းမှာ
 ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ကင်းငြိမ်း ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလို ကင်း
 ငြိမ်းတာကို တဒင်္ဂအားဖြင့် နိဗ္ဗုတိ—ငြိမ်းမှုလို့ ဆိုရတယ်။
 ဒါကြောင့် ရှုဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်က “ပစ္စတ္တံ
 နိဗ္ဗုတိံ၊ မိမိစိတ်၌ ကိလေသာငြိမ်းခြင်းကို။ လဘာမိ၊ ရပါ
 ပေသည်”လို့ သိမြင်ဆုံးဖြတ်ကြောင်း ဟောတော်မူတာဘဲ။
 အဲဒီအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဘုန်းကြီးက—

မဂ်သိပြီးဟန်၊ ဝိပဿနာဏ်၊ ဖန်ဖန်မှီဝဲကာ။

အကြမ်းအနု၊ ကိလေစု၊ ငြိမ်း မှု ထင် ရှား ရာ” လို့
 ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပြီးစီးခဲ့တဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအသိအမြင်
 ဝိပဿနာဉာဏ်ကို အဖန်ဖန်မှီဝဲလေ့ကျင့်ပြီး ရှုဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့
 အခါ အကြမ်းစား ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ ဆိုတဲ့ စိတ်ကူးကြံ
 စည်မှုတွေ ကင်းငြိမ်းနေအောင် အမှတ်ကောင်းတဲ့သမာဓိကိုလဲ
 တွေ့ရတယ်။ အနုသယ ဆိုတဲ့ အနုစားကိုသာတွေ့ ကင်းငြိမ်း

တာကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်—လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုဆင်ခြင်ပြီး သိမြင်ဆုံးဖြတ်တဲ့ဉာဏ်ကို ဒုတိယပစ္စဝေက္ခဏာ လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ ကဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ် များကို ဆိုကြရမယ်။

ဒုတိယ ပစ္စဝေက္ခဏာဆောင်ပုဒ်

မဂ်သိပြီးဟန်၊ ဝိပဿဉာဏ်၊ ဖန်ဖန်မှီဝဲကာ။
အကြမ်း အနု၊ ကိလေစု၊ ငြိမ်းမှုထင်ရှားရာ။
ဤသို့ သိရ၊ ဒုတိယ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

၃။ တတိယ ပစ္စဝေက္ခဏာ

ယခု တတိယ ပစ္စဝေက္ခဏာကို ဟောတော့မယ်။
မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူပုံကတော့—

ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသ-
ဇ္ဇိက္ခတိ “ယထာရူပါယာဟံ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော၊ အတ္ထိ
နုခေါ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ အညော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော
ဝါ တထာရူပါယ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော” တိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊
တပါးသော ဆင်ခြင်ပုံကား။ အရိယသာဝကော၊ အရိယာ

တပည့်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ-သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
ဣတိ ပဋိသန္ဓေကုတိ၊ ဤပုံဤနည်းဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ကြည့်လေ
သည်။ (ရှုဆင်ခြင်ပုံကတော့) အဟံ၊ ငါသည်။ ယထာရူပါယ၊
အကြင်သို့ သဘောရှိသော။ ဒိဋ္ဌိယာ၊ အသိအမြင်ဥာဏ်ပညာ
နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံပေ၏။ ဣတော၊ ၆-ဒွါရ၌ ဖြစ်
ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ရှု၍ သိရသော ဤဘုရားသာသနာတော်နဲ့။
ဗဟိဒ္ဓါ၊ အပြင်ပ၌။ တထာရူပါယ ဒိဋ္ဌိယာ၊ ထိုသို့သောအသိ
အမြင် ဥာဏ်ပညာနှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသော။ သမ-
ဏော ဝါ၊ ရဟန်းသည်၎င်း။ ဗြာဟ္မဏော ဝါ၊ သူမြတ်သည်
၎င်း။ အတ္ထိ နုခေါ် ဣတိ၊ ရှိလေသလောဟူ၍ ရှုဆင်ခြင်
ကြည့်၏။

ဆိုလိုတာကတော့ သောတာပန် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဟာ
ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေကို ရှုပြီး
ရုပ်နှင့် နာမ်ကိုလဲ ပိုင်းခြားသိခဲ့တယ်။ အကြောင်းအကျိုးမျှ
ဆက်စပ်ဖြစ်နေပုံကိုလဲ သိခဲ့တယ်။ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ
အနတ္တ သဘောမှန်ကိုလဲ သိခဲ့တယ်။ အဲဒီလို သိပြီးတော့ ဖြစ်
ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေ လုံးဝ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ
မဂ်ဥာဏ်ဖိုလ်ဥာဏ်ဖြင့် သိတယ်။ အဲဒီလို အသိမျိုးဟာ ဗုဒ္ဓသာ
သနာတော်မှ အပြင်ဘက်က ရသေ့ရဟန်းများမှာ ရှိလေသ
လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ပါတယ် တဲ့။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့
အခါ-

သော၊ ထိုသို့ဆင်ခြင်ကြည့်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်
သည်။ ဧဝံ ပဇာနာတိ၊ ဤသို့ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပေသည်။

ယထာရူပါယာဟံ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော၊ အကြင်သို့သဘော
ရှိသော အသိအမြင်ဉာဏ်ပညာနှင့်ငါ့မှာ ပြည့်စုံပေ၏။ တထာ-
ရူပါယ ဒိဋ္ဌိယာ၊ ထိုသို့သော အသိအမြင်ဉာဏ်ပညာနှင့်။ သမန္နာ-
ဂတော၊ ပြည့်စုံသော။ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ၊ ရဟန်း
ဖြစ်စေ သူမြတ်ဖြစ်စေ။ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ၊ ဤသာသနာတော်
မှ အပြင်ဘက်၌။ နတ္ထိ ဣတိ၊ မရှိဟူ၍ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်
ပေသည်။

ငါသိမြင်သလို သိမြင်တဲ့ ရသေ့ ရဟန်း သူမြတ် ဆိုတာ
ဗုဒ္ဓသာသနာအပြင်ဘက်၌ မရှိဘူးလို့ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသ
တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ အဲဒီလို ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းက
တော့—ဗုဒ္ဓသာသနာမှ အပြင်ဘက်က ဘာသာ သာသနာတွေ
မှာ မိမိသန္တာန်က ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုရတယ် ဆိုတဲ့
ရှုပုံရှုနည်းလဲ မရှိဘူး၊ “အတ္တ ဆိုတဲ့ အသက်ကောင် ငါကောင်
မရှိ၊ အနတ္တ ရုပ်နာမ်သဘောမျှသာရှိတယ်” လို့ သိအောင် ရှုဘို့
ညွှန်ပြဟောပြောခြင်းလဲ မရှိဘူး၊ ကိလေသာနှင့် ရုပ်နာမ်
သင်္ခါရဆင်းရဲတွေ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန် ဆိုတာလဲ အခြား
ဘာသာ သာသနာတွေမှာ မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့်ပါတဲ့။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာတော့ သတိပဋ္ဌာနသုတ် ဒေသနာ
တော်စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြထားတဲ့အတိုင်း ရှုပုံရှုနည်းက ရှိနေ
တယ်၊ အဲဒီရှုနည်းက ဘယ်လိုဟာလဲ ဆိုယင်—၆. နိပါတ် သာရ-
နိယတရားကို ဟောစဉ်က အကျဉ်းချုပ်ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ အတိုင်းပါ
ဘဲ၊ ဂစ္ဆန္တော ဝါ၊ သွားသည်ရှိသော်မူလည်း။ ဂစ္ဆာမိတိ၊

သွားသည်ဟူ၏။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏-စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူတဲ့ အတိုင်း သွားယဉ် သွားတယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်၊ ရပ်ယဉ် ထိုင်ယဉ် လျောင်းယဉ်လဲ ရပ်တယ် ထိုင်တယ် လျောင်းတယ် လို့ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်၊ ကွေးယဉ် ဆန့်ယဉ်လဲ ကွေးတယ် ဆန့်တယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ အတိုချုပ်အားဖြင့် ဆိုယဉ် ကိုယ်အမူအရာပြုတိုင်း စိတ်အမူအရာ ဖြစ်ပေါ်တိုင်း ဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်တိုင်း မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ရှုမှတ် ပြီး သိရတယ်၊ အဲဒီလို အကုန်လုံးကို စေ့ငအောင် လိုက်ပြီး မရှုနိုင်သေးခင် အားထုတ်ခါစမှာတော့ ဝမ်းဗိုက်လှုပ်ရှားမှုကို စပြီး ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုကြောင်း ပြောခဲ့ ပါပြီ။ အဲဒီလိုရုံတော့ ဘာကိုသိသလဲ ဆိုယဉ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တဲ့ လောကီရုပ်နာမ်တရားတွေကို သိရတယ်၊ မြင်တယ်လို့ ရှုတဲ့အခါ မြင်ဆဲခဏမှာ ထင်ရှားတဲ့ရုပ်နာမ်တွေကို သိရတယ်၊ မြင်ဆဲခဏမှာ မျက်စိနှင့် မြင်ရတဲ့အဆင်းက ရုပ်ခန္ဓာဘဲ၊ မြင်သိ တာက နာမ်ခန္ဓာဘဲ၊ အဲဒီမှာ မြင်သိရုံမျှက ဝိညာဏက္ခန္ဓာဘဲ၊ မြင်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာ က္ခန္ဓာ ဘဲ၊ မြင်ရတဲ့အဆင်းကို မှတ်သားတာက သညာက္ခန္ဓာဘဲ၊ မြင်အောင် လို့ ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွားတာက သင်္ခါရက္ခန္ဓာဘဲ၊ ဒါကြောင့် မြင်ဆဲခဏမှာ ဒီနာမ်ခန္ဓာလေးပါးနဲ့ ရုပ်ခန္ဓာ ဆိုတဲ့ ဒီခန္ဓာငါးပါးထဲက တပါးပါးကို အရင်းခံပြုပြီး သိသွား တာဘဲ။ ကြားဆဲခဏ နံဆဲခဏ စားသိဆဲခဏ ထိသိဆဲခဏ ကြံသိဆဲခဏတွေမှာလဲ နည်းတူဘဲ သိပါတယ်။ ထူးတာကတော့ ကြံသိဆဲခဏမှာ နှလုံးက ရုပ်ခန္ဓာ ကြံသိမှုက နာမ်ခန္ဓာလေးပါး ကြံသိရတဲ့အာရုံကတော့ ရုပ်အာရုံလဲ ရှိတယ်၊ နာမ်အာရုံလဲ

ရှိတယ်၊ ဒါလောက်ဘဲ ထူးပါတယ်။ ဒါကြောင့် သံယုတ်ပါဠိ
တော် သီလဝန္တသုတ်မှာ—သီလဝတာ၊ သီလနှင့်ပြည့်စုံသော။
ဘိက္ခုနာ၊ ရဟန်းသည်။ ပဉ္စ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ငါးပါးသော
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို။ အနိစ္စတော၊ မမြဲဟု။ ဒုက္ခတော၊ ဆင်းရဲ
ဟု။ အနတ္တတော၊ အတ္တကောင်မဟုတ် သဘောတရားမျှဟု။
ယောနိသော မနသိကာတဗ္ဗာ၊ နည်းလမ်းမှန်စွာ နှလုံးသွင်းရ
မည် ရှုရမည်—စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီလိုရူတော့
ဘာအကျိုးကို ရသလဲဆိုယင်—

သီလဝါ၊ သီလနှင့်ပြည့်စုံသော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။
ဣမေ ပဉ္စ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေ၊ ဤဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို။ အနိ-
စ္စတော၊ မမြဲဟု။ ဒုက္ခတော၊ ဆင်းရဲဟု။ အနတ္တတော၊ အတ္တ
မဟုတ်ဟု။ ယောနိသော မနသိကရောဇန္တာ၊ နည်းလမ်းမှန်စွာ
နှလုံးသွင်းနေစဉ်။ သောတာပတ္တိဖလံ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို။
ယံ သစ္စိကရေယျ၊ အကြင်မျက်မှောက်ပြုရာ၏။ ဧတံ ဌာနံ၊
ဤသို့ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်း၏ အကြောင်း
သည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ရှိပေ၏—စသည်ဖြင့်လဲ ဟောထားပါတယ်။

မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ခန္ဓာ
ငါးပါးကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ မြင်အောင်ရှုနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ
သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး သောတာပန်ဖြစ်နိုင်ပါ
တယ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ ဒီတော့ မဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်ချင်ယင်
ရချင်ယင် အဲဒီသုတ်အရဖြင့် မြင်ဆဲစသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ခန္ဓာ
ငါးပါးကို ရှုရမယ်ဆိုတာ မရှင်းဘူးလား၊ (ရှင်းပါတယ်ဘုရား)

နောက်ပြီးတော့ သောတာပန်က ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ မြင်အောင် ရှုနေယင် သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သကဒါဂါမိ ဖြစ်နိုင်တဲ့ အကြောင်းလဲ အဲဒီသုတ်မှာဘဲ ဟော ထားတယ် ဒကာကြွယ်ရ။ အဲဒီနည်းအတိုင်းရှုယင် သကဒါဂါမိ က အနာဂါမိ ဖြစ်နိုင်ကြောင်းလဲ ဟောထားတယ်၊ အနာဂါမိ က ရဟန္တာဖြစ်နိုင်ကြောင်းလဲ ဟောထားတယ်၊ ရဟန္တာဖြစ် ပြီးတော့လဲ ဒိဉ္ဇပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ရှုအပ်သေးကြောင်း အဲဒီလို ရှုခြင်းဖြင့် မျက်မှောက်မှာ ချမ်း သာစွာ နေရကြောင်း၊ သတိသမ္ပဇဉ်နှင့် ပြည့်စုံနေကြောင်းလဲ ဟောထားတယ် ဒကာကြွယ်ရ။ ဒီတော့ ဉ္ဇပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေဆိုတာ ပုထုဇဉ်အဖြစ်ကတည်းက စပြီးရှုရ တယ်၊ ရဟန္တာဖြစ်သည်အထိလဲ ရှုရတယ်၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတော့ လဲ မျက်မှောက်ချမ်းသာရေး သတိသမ္ပဇဉ်ဖြစ်ရေးအတွက် ရှုရ တယ်ဆိုတာ အလွန်ထင်ရှားနေတယ် မဟုတ်လား ဒကာကြွယ်ရ၊ ဒါကြောင့် သောတာပန်ဖြစ်ချင်ယင် ဒီရှုနည်းအတိုင်းဘဲ ရှုရ တယ်၊ ဒီရှုနည်းအတိုင်း ရှုလာခဲ့လို့ ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ်ပေါ် လာသမျှ ထင်ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ကြီးသိရတယ်၊ အဲဒီလို သိပြီးတော့ အရိယမဂ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့ရတယ်၊ ဒီလိုထင်ရှားတွေ့ထားတဲ့ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်က ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မိမိကိုယ်တိုင် သိ သလို အခြားဘာသာ သာသနာမှာ သိသူ ရှိသေးသလားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့အခါမှာ မရှိဘူးဆိုတဲ့ အဆုံးအဖြစ်အသိအမြင် ကို ရတာပေါ့၊ တခြားမှာသာ မဟုတ်သေးဘူး၊ ဒီဘုရား သာသနာတော်အတွင်းမှာတောင်မှ ယခုပြောခဲ့တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်

နည်းအရ မရွတ် ဂိုဏ်းဂဏဌာနတွေမှာ ဒီလို ရုပ်နာမ် အဖြစ် အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမှန်ကို သိတဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရဆင်းရဲတွေ လုံးဝ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန် သိတဲ့ဉာဏ် မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့လဲ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဟိဆရာ ဒီဆရာ ဟိုနည်း ဒီနည်းတွေကို မော်ကြည့်ရတဲ့အနေမျိုး မရှိတော့ဘူး၊ အခြားက ပြောဟောတာတွေကို ကိုယ် အသိနှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်လိုက်ယင် သူတို့ ဟောပြောချက်များကို ငဲ့ကြည့်ရတဲ့အနေမျိုး ရောက်နေတယ်။ ဒီလို ဆင်ခြင်ပြီး ဆုံးဖြတ်ပုံဟာ တတိယမဟာပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက—

“ရုမုတ်သိရ၊ ဤလမ်းမှ၊ ပြင်ပ တခြားမှာ။

ကိလေငြိမ်းဘိ၊ မြတ်အရိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ်ရာ။

ဤသို့သိရ၊ တတိယ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီကားပါတယ်။ မိမိသိသလို သိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ တခြားဘာသာ သာသနာ ဌာနများမှာ ရှိပါသေးသလားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့ အခါ မိမိလိုသိတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဟာ တခြားမှာ မရှိဘူး၊ ဒီ ဘုရားသာသနာမှာသာ ရှိတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

တတိယ ပစ္စဝေက္ခဏာဆောင်ပုဒ်

ရုမုတ်သိရ၊ ဤလမ်းမှ၊ ပြင်ပ တခြားမှာ။

ကိလေငြိမ်းဘိ၊ မြတ်အရိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ်ရာ။

ဤသို့သိရ၊ တတိယ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

၄။ စတုတ္ထ ပစ္စဝေက္ခဏာ

စတုတ္ထပစ္စဝေက္ခဏာကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူပုံ ကတော့—

ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ အရိယသဘာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္ဇိ-
က္ခတိ “ယထာရူပါယ ဓမ္မတာယ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော
သမန္နာဂတော၊ အဟမ္ပိ တထာရူပါယ ဓမ္မတာယ သမန္နာဂ-
တော” တိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊
တပါးသော ဆင်ခြင်ပုံကား။ အရိယသဘာဝကော၊ အရိယာ
တပည့်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝါ-သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
ဣတိ ပဋိသဉ္ဇိက္ခတိ၊ ဤပုံဤနည်းဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ကြည့်လေ
သည်။ (ရှုဆင်ခြင်ပုံကတော့) ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော၊ အရိယာ
ဉာဏ်အမြင်နှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယထာရူပါယ ဓမ္မ-
တာယ၊ အကြင်သို့သော ဖြစ်မြဲရိုးရာ ဓမ္မတာသဘောနှင့်။
သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံပေ၏။ အဟမ္ပိ၊ ငါသည်လည်း။ တထာ
ရူပါယ ဓမ္မတာယ၊ ထိုသို့သော ဖြစ်မြဲရိုးရာ ဓမ္မတာသဘောနှင့်။
သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံပါ၏လော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ရှုဆင်ခြင်
ကြည့်လေသည်။

ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္န - အရိယာဉာဏ်အမြင်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်
ဆိုတာ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဘဲ။ ဒါကြောင့် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်
မှာ ပြည့်စုံမြဲ ဖြစ်တဲ့ ဓမ္မတာသဘောနှင့် ငါ့မှာလဲ ပြည့်စုံပါရဲ့
လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ပြည့်စုံမြဲဖြစ်တဲ့ ဓမ္မတာသဘောက ဘယ်ဟာလဲ ဆိုလျှင် အရိယာ ရဟန်းတော်များမှာ ကုစားလို့ ရနိုင်တဲ့အပြစ်အာပတ်ထဲက စိတ်မပါဘဲ သင့်တတ်တဲ့အာပတ် မျိုး သင့်တတ်ပါတယ်တဲ့။ ဘယ်လိုအာပတ်လဲ ဆိုယင် တမိုးတ ရံတည်းသော ကြောင်းမှာ လူသာမဏေနှင့် သုံးညထက် ပိုလွန် ပြီး လျောင်းအိပ်နေယင် သင့်တတ်တဲ့အာပတ်မျိုးဘဲလို့ အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ရတနသုတ် ပရိတ်ကြီးထဲမှာ ကိဉ္ဇာပိ သော ကမ္မံ ကရောတိ ပါပကံ - ဆိုတဲ့ ဂါထာက အဆိုနှင့် အတူတူပါဘဲ။ လွန်ကျူးလို့တဲ့စိတ်မရှိဘဲ အဲဒီလို အာပတ်သင့်ပေမဲ့ သောတာပန်ရဟန်းဟာ အာပတ်သင့်မှန်းသိ တဲ့အခါ အလျင်အမြန်ကုစားတယ်၊ ဥပမာအားဖြင့် ပက်လက် အိပ်တတ်ကာမျှ ကလေးသူငယ်ဟာ မတော်တဆ မီးခဲကို ထိမိ ယင် လျင်မြန်စွာ သူ့လက်ခြေကို ပြန်ရုပ်သိမ်းလိုသလိုပါဘဲ တဲ့၊ အဲဒီဥပမာထဲမှာ ကလေးသူငယ်နဲ့ ပြရတာကတော့ ကလေး သူငယ်မှာ အသားကနုတဲ့အတွက် မြန်မြန်ပူလွယ်တယ်၊ မြန်မြန် ပူတော့ မြန်မြန်ရုပ်သိမ်းတယ် ဆိုတာသိရအောင် ပြတာပါဘဲ။ အဲဒီလိုဘဲ သောတာပန်ရဟန်းဟာ အာပတ်သင့်မှန်း သိလျင် သိချင်း အလျင်အမြန် ကုစားတယ်၊ ကုစားပြီးတော့ နောင် အခါမှာ အဲဒီအာပတ်မျိုး မသင့်ရအောင်လဲ စောင့်ရှောက်သွား ပါတယ် တဲ့၊ အဲဒါဟာ သောတာပန်ရဟန်းမှာ ပြည့်စုံမြဲ ဓမ္မတာပါဘဲ။ လူပုဂ္ဂိုလ် ဆိုယင်တော့ အပါယ်ကျစေနိုင်လောက် တဲ့ ဒုစရိုက်အကုသိုလ်မဟုတ်တဲ့ ပြောမှား ပြုမှား ကြံမှားတဲ့ မကောင်းမှု အကုသိုလ်အသေးအမှားကလေးများကို ယူသင့်ပါ တယ်၊ သတ်မှု၊ ခိုးမှု၊ မပိုင်တဲ့ကံမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းမှု၊ သူတ

ပါးအကျိုးပျက်အောင် လိမ်မှု၊ မူးမေ့ စေတတ်တဲ့သေရည်အရက် ဘိန်း စသည်ကို စားသုံးမှု ဆိုတဲ့ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ အကုသိုလ်မျိုးကိုတော့ သောတာပန်အစစ်ဆိုယင် ဘယ်သောတာပန်မှ မပြုဘူး၊ ဒါပေမဲ့ လောဘ ဒေါသ က လုံးဝကင်းသေးတာ မဟုတ်တဲ့အတွက် အဲဒီလောဘ ဒေါသ အလိုလိုက်ပြီးပြုမှားမိ ပြောမှားမိတဲ့ အကုသိုလ်အသေးအမှားကလေးများကတော့ ဖြစ်နိုင်သေးတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေက ဆိုဆုံးမယင် မိမိ၏အမှားကို ဝန်ခံနိုင်ရမယ်၊ တဖန်ထပ်ပြီး ထိုအမှားမျိုး မဖြစ်ရအောင်လဲ စောင့်ရှောက်လိုတဲ့စိတ်ရှိရမယ်၊ ဒါကြောင့် “နာ၊ မှားမိသောထိုအပြစ်ကို၊ ဝိညုသု သံဗြဟ္မစာရီသု၊ တရားကျင့်ဘက်ပညာရှိတို့ထံ၌။ ဒေသေတိ၊ ပြောကြားဝန်ခံ၏။ ဒေသေတွာ၊ ပြောကြားဝန်ခံပြီး၍။ အာယတိံ စသံဝရံ၊ နောင်ကာလ၌ စောင့်စည်းခြင်းသို့လည်း။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်သည်” လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါဟာ သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံမြဲဖြစ်တဲ့ ဓမ္မတာသဘောပါဘဲ။ ဒါကြောင့် သောတာပန်အစစ်ဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အဲဒီလိုဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့အခါ-

သော၊ ထိုသို့ဆင်ခြင်ကြည့်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧဝံ ပဇာနာတိ၊ ဤသို့ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပေသည်။ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော၊ အရိယာဉာဏ်အမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယထာရူပါယ ဓမ္မတာယ၊ အကြင်သို့သော ဖြစ်မြဲရိုးရာ ဓမ္မတာသဘောနှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံပေ၏။ အဟမ္ပိ၊ ငါသည်လည်း။ တထာရူပါယ ဓမ္မတာယ၊ ထိုသို့သော

ဖြစ်မြဲရိုးရာဓမ္မတာသဘောနှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံပါပေ
သည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပေသည် - လို့ ဟော
တော်မူပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက-

“ကုစားနိုင်ကောင်း၊ အာပတ်ပေါင်း၊ တိမ်းစောင်း
ရောက်သေးရာ။

မဖုံးကွယ်ဘဲ၊ ကုစားမြဲ၊ နောင်လဲ စောင့်ရိုးပါ။

ဤသို့ သိရ၊ စတုတ္ထ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ”လို့ ဆောင်ပုဒ်
စကားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

စတုတ္ထ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆောင်ပုဒ်

ကုစားနိုင်ကောင်း၊ အာပတ်ပေါင်း၊ တိမ်းစောင်း
ရောက်သေးရာ။

မဖုံးကွယ်ဘဲ၊ ကုစားမြဲ၊ နောင်လဲ စောင့်ရိုးပါ။

ဤသို့ သိရ၊ စတုတ္ထ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

အဲဒီဆင်ခြင်ပုံထဲမှာ ကုစားနိုင်ကောင်းတဲ့ အပြစ်ဒဏ်
များသာ သင့်ရောက်တယ်။ အဲဒါကိုလဲ အပြစ်မှန်းသိတဲ့အခါ
မကွယ်မကားဘူး အလျင်အမြန် ကုစားတယ်၊ နောင်အခါလဲ

အဲဒီအပြစ်မျိုး မဖြစ်ရအောင် စောင့်ရှောက်တယ် ဆိုတာတွေ
ဟာ ပုထုဇဉ်နှင့် ထူးခြားချက်တွေဘဲ၊ ပုထုဇဉ်ကတော့ ကု
စားလို့ မရနိုင်ကောင်းတဲ့ အပြစ်ကြီးတွေကိုလဲ မထိန်းသိမ်းနိုင်
ဘူး ကျူးလွန်တယ်၊ ကိုယ် အပြစ်ကို သိတင်းသုံးဘော်များက
ပြောပေမဲ့ အပြစ်မှန်း မသိဘူး၊ အပြစ်မရှိဘူးလို့လဲ ထင်နေ
တတ်တယ်၊ အပြစ်ရှိမှန်းသိပေမဲ့ ဝန်မခံဘူး၊ မကုစားဘဲလဲ
နေတတ်တယ်၊ နောင်အခါလဲ မကြဉ်ရှောင်ဘဲ ရှိတတ်တယ်။
နောက်ပြီးတော့ သောတာပန်မှာ ကာမရာဂ ဗျာပါဒ မကင်း
သေးတဲ့အတွက် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ခံစားနေပေမယ်လို့
အပြစ်ရှိတဲ့အကုသိုလ်ဘဲလို့လဲ သိတယ်၊ ပယ်သင့်တဲ့အကုသိုလ်
ဘဲလို့လဲ သိတယ်၊ ပုထုဇဉ်ကတော့ အဲဒီလို အမှုတွေကို
အကုသိုလ်မှန်းလဲ မသိဘူး၊ ပယ်ဘို့ရန်လဲ အားမထုတ်ဘူး၊
အ မျက် ဒေါသ ထွက် ရာ မှာလဲ ထူးခြားပုံဟာ နည်းတူပါဘဲ၊
သောတာပန်က အကုသိုလ်အမှုကို မရှောင်နိုင်လို့ ပြုရပေမဲ့
ပယ်သင့်တဲ့ အကုသိုလ်မှန်းသိတယ်၊ ပုထုဇဉ်က အဲဒီလို မသိဘဲရှိ
နေတတ်တယ်။ ဒါလောက်ဆိုယင် ဒီစတုတ္ထပစ္စဝေက္ခဏာက
တော့ ဘော်လောက်ပါပြီ၊ ယခု ပဉ္စမပစ္စဝေက္ခဏာကို ဘော
တော့မယ်။

၅။ ပဉ္စမ ပစ္စဝေက္ခဏာ

ဒီပဉ္စမပစ္စဝေက္ခဏာအရာမှာ ဆင် ခြင် ပုံပါဠိ ကတော့
စတုတ္ထကနဲ့ အတူတူပါဘဲ၊ အရိယာဉာဏ်အမြင်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့

သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံမြဲ ဖြစ်တဲ့ ဓမ္မတာသဘောဟာ ငါ့မှာလဲ ပြည့်စုံပါရဲ့လား လို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ပါသတဲ့။ ဒီတော့ ခုတင်က ပစ္စဝေက္ခဏာထဲမှာလဲ ဓမ္မတာသဘောဘဲ၊ ယခုလဲ ဓမ္မတာသဘောဘဲ၊ ဘယ်လိုထူးပါသလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ ခုတင်က ဓမ္မတာသဘောကတော့ အာပတ်အပြစ်ကို မြန်မြန်ကုစားပြီး စောင့်ရှောက်သွားတာကို ဆိုပါတယ်။ ယခု ဓမ္မတာသဘောကတော့ သိက္ခာသုံးပါးကျင့်၍ အလိုဆန္ဒ ထက်သန်အားကောင်းတာကို ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာ ဓမ္မတာသဘောကို ဒီလိုပြတော်မူပါတယ်။

ကံ'ကရဏီယာနိ၊ ဘာလုပ်ပေးရမလဲဟု မေး၍ ပြုလုပ်ပေးသင့်ကုန်သော။ သဗြဟ္မစာရီနံ၊ သီတင်းသုံးဘော်တို့၏။ ယာနိ တာနိ ဥစ္စာဝစာနိ၊ အကြင် အမြတ်အယုတ်အမှုကိစ္စတို့သည်။ ဝါ-အကြင်ကိစ္စကြီးငယ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုကိစ္စကြီးငယ်တို့၌။ ဥဿုက္ကံ အာပဒန္နာ၊ မလွဲရှောင်သာသဖြင့် ကြောင့်ကြစိုက်ခြင်းသို့ရောက်ရသည်။ ကိဉ္ဇာပိဟောတိ၊ အကယ်၍ကားဖြစ်ပေ၏။ အထခေါ၊ ထိုသို့ပင် ကြောင့်ကြစိုက်ကုတ်ပြုလုပ်နေရသော်လည်း။ အဓိသီလသိက္ခာယ၊ မြတ်သော သီလအကျင့်ကိုကျင့်ရန်။ အဓိစိတ္တသိက္ခာယ၊ မြတ်သော သမာဓိအကျင့်ကိုကျင့်ရန်။ အဓိပညာသိက္ခာယ၊ မြတ်သော ပညာအကျင့်ကို ကျင့်ရန်။ အဿ၊ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ တိဗ္ဗာပေက္ခော၊ ထက်သန်သော့ခြင်း လိုလားခြင်း ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပေ၏။

တရားကျင့်ဘက် သီတင်းသုံးဘော်များ၏ သင်္ကန်းကို ချုပ်ပေးရခြင်း ဆိုးပေးရခြင်း အစရှိသော မလ္လံသာသည့်ကိစ္စ များကို ဆောင်ရွက်နေရပေမဲ့ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြတ်သောသီလ သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်ရန်အတွက် စိတ်ဆန္ဒက အလွန်ထက်သန်နေပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် ဝိပဿနာရှုမှတ်ရန်အတွက် အလွန်ထက်သန်သော လိုလားခြင်း ရှိနေပါတယ် တဲ့။ ဥပမာအားဖြင့် အမိနွားမကြီးဟာ မလ္လံသာလို့ မြက်ကိုစားနေရပေမဲ့ မွေးပြီးခါစ သူ့သားငယ်ကလေးကိုလဲ တစိတစောင်းကြည့်ရှုနေသလိုပါဘဲတဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ ကိစ္စကြီးငယ်ကို မလ္လံသာလို့ ဆောင်ရွက်ရပေမဲ့ အဲဒီနွားမကြီးက နွားငယ်ကလေးကို ကြည့်ရှုသလိုပင် သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်ဘို့ရန်လိုလားမှုဆန္ဒက အလွန်ထက်သန်နေပါတယ် တဲ့။ ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာက ဝတ္ထုတခုကို ထုတ်ပြထားပါတယ်။

အဲဒီဝတ္ထုကတော့ တချိန်က သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမ္မိက မဟာစေတီကြီးရင်ပြင်တော်မှာ အင်္ဂတေဖြင့် ပြုပြင်ကြတယ်။ အရိယာမထေရ်တပါးက လက်တဖက်ဖြင့် အင်္ဂတေခွက်ကို ကိုင်ပြီးတော့ အခြားလက်ဖြင့် သံလက်ကို ကိုင်ကာ စေတီတော်ရင်ပြင်တနေရာမှာ တက်ရောက်နေတယ်။ တပါးတည်း ဆိတ်ငြိမ်စွာနဲ့ ရှုမှတ်မှု မပျက်စေဘဲ ပြုပြင်ဘို့ ရည်ရွယ်ပြီးတော့ နေရာယူတာပါ။ ကိုယ်လက်ကြံ့ခိုင်ရေးလောက်သာ အားထုတ်ပြီး တရားနှလုံးသွင်းခြင်း မရှိတဲ့ ရဟန်းတပါးက စကားပြောဘော်ရအောင်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အဲဒီမထေရ်ထံသို့ သွားတယ်။ အရိယာမထေရ်က တခြားနေရာကိုရှေ့ သွားတယ်။

ထိုရဟန်းက အဲဒီမထေရ်ထံသို့ လိုက်လာတယ်။ အရိယာမထေရ်က တခြားနေရာကို ရွှေ့သွားပြန်တယ်။ အဲဒီရွှေ့ရာသို့ ထိုရဟန်းက လိုက်လာပြန်တယ်။ အဲဒီအခါ အရိယာမထေရ်က “သုတော်ကောင်း၊ စေတီတော်ချင်ပြင်ဟာ ကျယ်ပါတယ် တခြားနေရာမှာ ပြုပြင်ရန် အခွင့်မရပါဘူးလား”လို့ ပြောလိုက်တယ်။ ဒီတော့မှ တရားနဲ့လုံးသွင်းမှု မရှိတဲ့ရဟန်းက တခြားသို့ ခွါသွားပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ အရိယာမထေရ်က စကားပြောနေယဉ် ရှုမှတ်မှု လွတ်သွားမှာစိုးလို့ အဖော်မရှိတဲ့အရင်ကို ရွေးချယ်တာပါ။ တပါးတည်းဆိုတော့ ရှုမှတ်မှု မပျက်စေဘဲ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နိုင်တာပေါ့။

လူဝတ်ကြောင်များမှာတော့ ဃရာဝါသော ဗဟုကိစ္စောလို့ အသိရှိတဲ့အတိုင်း ကိစ္စတွေက အလွန်များပါတယ်။ စားဝတ်နေရေးအတွက်လဲ မပြတ်ကြောင့်ကြ စိုက်နေကြရတယ်။ ရပ်ခရီးရှာခရီး မင်းရေးစိုးရေး လူဒါန်းရေးတွေအတွက်လဲ ကြောင့်ကြစိုက် နေကြရတယ်။ အဲဒီလို များပြားလှတဲ့လူမှုကိစ္စတွေ ဆောင်ရွက်နေကြရပေမဲ့ သောတာပန် အရိယာဆိုလျှင် သီလသမာဓိ ပညာအကျင့်ကိုတော့ မေ့ပြစ်မထားဘူး။ အထူးအားဖြင့် ရှုမှတ်မှုဝိပဿနာအလုပ်ကိုတော့ အခွင့်ရသမျှ အားစုတ်နေတတ်တယ်။ လုပ်ကိုင်နေရင်းလဲ ရံခါရံခါ အမှတ်သတိက အလိုလိုပါနေတတ်တယ်။ လွတ်လွတ်လပ်လပ်အားထုတ်လို့ ဘဲစိတ်လဲ ရှိနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်ရန် ဝိတ်အလိုသန့် ထက်သန်နေတာဟာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဖြစ်မြဲ

ရိုးရာဓမ္မတာသဘောပါဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီဓမ္မတာသဘောနဲ့ ပြည့်စုံပါရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့အခါမှာ သောတာပန်အစစ် ဆိုယင် ပြည့်စုံနေကြောင်း သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုသိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပုံကို မြတ်စွာဘုရားက—

အဟမ္မိ၊ ငါသည်လည်း။ တထာရူပါယ ဓမ္မတာယ၊ ကိစ္စကြီးငယ်ကို မလွဲသာ၍ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နေရသော်လည်း သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်ရန် စိတ်အလိုဆန္ဒ ထက်သန်လျက်ရှိသည်ဟု ဆိုသော အရိယာတို့မှာပြည့်စုံမြဲ ထိုဓမ္မတာသဘောနှင့်။ သမန္နာဂတောတိ၊ ပြည့်စုံပါပေသည်ဟူ၍။ ဧဝံ ပဇာနာတိ၊ ဤသို့သိပေသည်လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက—

“ရှောင်လွှဲမရ၊ မှုကိစ္စ၊ ပြုရလေသောခါ။
သိက္ခာသုံးပါး၊ ကျင့်ရန်ကား၊ စိတ်အားသန်မြဲသာ။
ဤသို့ သိရ၊ ပဉ္စမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကိုဆိုကြရမယ်။

ပဉ္စမ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆောင်ပုဒ်

ရှောင်လွှဲမရ၊ မှုကိစ္စ၊ ပြုရလေသောခါ။
သိက္ခာသုံးပါး၊ ကျင့်ရန်ကား၊ စိတ်အားသန်မြဲသာ။
ဤသို့ သိရ၊ ပဉ္စမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ (၄) နံပါတ်နှင့် (၅) နံပါတ်ကတော့ အရိယာတို့မှာ ပြည့်စုံမြဲဖြစ်တဲ့ ဓမ္မတာသဘောနှင့် ပြည့်စုံ - မပြည့်စုံကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာများဘဲ။ အရိယာအစစ် ဖြစ်နေယင်တော့ အဲဒီ ဓမ္မတာ ၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံနေကြောင်း ထင်ရှားတွေ့ရမှာဘဲ။ အဲဒါတွေကတော့ နားလည်လောက်ပါ ပြီ။ ယခု (၆) နံပါတ် ပစ္စဝေက္ခဏာကို ဟောရမယ်။

၆။ ဆဋ္ဌမ ပစ္စဝေက္ခဏာ

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုန စ၊ တပန်လည်း။ အပရံ၊ တပါးသော ဆင်ခြင်ပုံကား။ အရိယသာဝကော၊ အရိယာ တပည့်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝါ-သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣတိ ပဋိသန္ဓေကုတိ၊ ဤငုံဤနည်းဖြင့် ရှုဆင်ခြင်လေသည်။ (ရှုဆင်ခြင်ပုံကတော့) ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော၊ အရိယာဉာဏ် အမြင်နှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယထာရူပါယ ဗလတာယ၊ အကြင်သို့သော ခွန်အားနှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံ၏။ အဟမ္ပိ၊ ငါသည်လည်း။ တထာရူပါယ ဗလတာယ၊ ထိုသို့ သော ခွန်အားနှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံပါ၏လော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ရှုဆင်ခြင်လေသည်။

အရိယာများမှာ ပြည့်စုံမြဲဖြစ်တဲ့ ခွန်အားနှင့် ပြည့်စုံ ပါရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ပါတယ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ။ နွားမှာ နွားခွန်အားရှိတယ်၊ မြင်းမှာ မြင်းခွန်အားရှိတယ်၊ လူမှာ လူ့

ခွန်အားရှိတယ်၊ အဲဒါတွေကတော့ ကာယဗသခေါ်တဲ့ ကိုယ်
 ခွန်အားဘဲ။ စိတ်နာမ်နှင့်ဆိုင်တဲ့ ခွန်အားကတော့ လူထဲက
 လူဆိုး လူမိုက်တွေမှာ လူဆိုးလူမိုက် ခွန်အားရှိတယ်၊ သတ်ရဲ
 တယ် ခိုးရဲတယ် လုရဲတယ် လိမ်ရဲတယ် ဆိုတာတွေဟာ လူဆိုး
 လူမိုက်ခွန်အားတွေဘဲ။ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတွေမှာ ပညာ
 ရှိသူတော်ကောင်းခွန်အား ရှိတယ်၊ တတ်သိလိမ္မာတယ် မေတ္တာ
 ကရုဏာ များတယ် ကုသိုလ်ရေး၌ စိတ်ဝင်စားတယ် ဆိုတာတွေ
 ဟာ ပညာရှိ သူတော်ကောင်း ခွန်အားတွေဘဲ။ နောက်ပြီး
 တော့ ပုထုဇဉ်မှာ ပုထုဇဉ်ခွန်အားရှိတယ်၊ အရိယာမှာ အရိ-
 ယာ ခွန်အားရှိတယ်၊ အဲဒီ ပုထုဇဉ်ခွန်အားနှင့် အရိယာ ခွန်
 အား ဒီနှစ်ပါးထဲက အရိယာခွန်အားဆိုတာ ဘာလဲဆိုယင်—

တထာဂတပုဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ၊ ဘုရားဟော တရား
 ဝိနည်းကို။ ဒေသိယမာနေ၊ တစုံတယောက်က ဟောနေလျှင်။
 အဋ္ဌိံကတော့ မနသိကတော့၊ စီးပွားဥစ္စာသဖွယ်သဘောထားကာ
 သေစွာ နှလုံးသွင်းလျက်။ သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဟရိတော၊
 စိတ်အားလုံးဖြင့် နှလုံးသွင်းလျက်။ ဩဟိဘသောတော၊ နား
 စွင့်လျက်။ ယံ သုဏာတိ၊ အကြင်နာယူ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ မဟုန်း
 တို့။ သော၊ ဤသို့ရှိသေစွာ တရားနာခြင်းသည်။ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နဿ
 ပုဂ္ဂလဿ၊ အရိယာဉာဏ်အမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။
 ဗလတာ၊ ခွန်အားပါပေတည်း—လို့ မြတ်စွာဘုရားက အရိယာ
 ခွန်အားကို သရုပ်ဖော်ပြထားပါသည်။

အဲဒီမှာ ရှိရှိသေသေ တရားနာတာကို အရိယာခွန်အား လို့ ဆိုတယ် ဒကာကြွယ်ရ၊ ဘယ်လိုတရားကို ရှိရှိသေသေနာရ မှာလဲလို့ ဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ တရားတော် ဝိနည်းတော်ကို ရှိရှိသေသေနာရမှာတဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ မြတ်စွာ ဘုရားဟောတော်မူတဲ့ တရားတော်ဆိုတာ မဂ်ဇရာဏ် ဖိုလ်ဝင် ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန် သမ္ပပ္ပဓာန် အစရှိတဲ့ တရားတော်ကို ဆိုတာပါဘဲ၊ အဲဒီ မဂ်ဇရာဏ် ဖိုလ်ဝင် ဘုရားဟော တရား တော်ကို တစုံတယောက်က ဟောနေယဉ် ရှိရှိသေသေနာရမယ် တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ ဘယ်လို ရှိသေရမှာလဲဆိုတော့ အဋ္ဌိကတွာ— စီးပွားဥစ္စာလိုသဘောထားပြီးတော့လဲ ရှိသေရမယ်တဲ့၊ ဒကာ ကြွယ်တို့ လူ့ လောကမှာ စီးပွားရေး အရောင်းအဝယ် စသည် လုပ်တဲ့အခါ တပြားတချပ်မှ မနာရအောင် မဆုံးရှုံးရအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ရတယ် မဟုတ်လား၊ လယ်ယာသမားများမှာ ဆိုယင်လဲ စပါးတစေ့ ပဲတလုံးမှ အလဟဿ မပျက်စီးရအောင် ရှိရှိသေသေ သိမ်းဆည်းရတယ် မဟုတ်လား၊ အဲဒါလိုဘဲ ဟော တဲ့တရားထဲက တလုံးတပါဒမှ နှလုံးမသွင်းမိဘဲ လွတ်မသွားရ အောင် ရှိရှိသေသေနာရမယ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ နောက်ပြီး တော့ သဗ္ဗစေတသာ—စိတ်အားလုံးဖြင့်လဲ နှလုံးသွင်းပြီး နာရ မယ် တဲ့၊ အဲဒီ တရားနာနေတဲ့ ကာလမှာ စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်း ဖြင့် နှလုံးသွင်းစူးစိုက်ပြီးနာရမယ်၊ တခြားတပါးကို ကြံတဲ့စိတ် မရှိစေရဘူး၊ အဲဒီလိုလဲ ရှိရှိသေသေ နာရမယ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ အဲဒါဟာ တရားနာရာမှာ အရိယာ ခွန်အားဘဲ၊ အဲဒီအရိယာ ခွန်အားနှင့် ပြည့်စုံပါရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့ အခါ အဲဒီ အရိယာခွန်အားနှင့် ပြည့်စုံနေ

ကြောင်းလဲ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက—

“ဗုဒ္ဓဟောထား၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောခါ။

လုံးစုံမကြွင်း၊ နှလုံးသွင်း၊ နာခြင်း အားကောင်းစွာ။

ဤသို့သိရ၊ ဆဋ္ဌမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဆဋ္ဌမ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆောင်ပုဒ်

ဗုဒ္ဓဟောထား၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောခါ။

လုံးစုံမကြွင်း၊ နှလုံးသွင်း၊ နာခြင်းအားကောင်းစွာ။

ဤသို့ သိရ၊ ဆဋ္ဌမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

အဲဒါနှင့် စပ်ပြီး ပုထုဇဉ်ခွန်အားကိုလဲ ဖော်ပြဖို့ လိုပါသေးတယ်။ ပုထုဇဉ်ခွန်အားကတော့ အသံကောင်း အဆိုကောင်း အလွမ်း အဆွေး ဝတ္ထုကောင်းနဲ့ ရယ်ရှင်ဘွယ် ပျက်လုံးကောင်းကောင်းကိုမှ နာချင်တယ်။ တရားသဘောရိုးရိုးဟောနေယင် ပျင်းတယ်။ တခြားကို စိတ်ရောက်နေတယ်။ အချင်းချင်း အလွတ်စကားတွေကို ပြောနေတယ်။ ဒီလိုမှမဟုတ် ယင်လဲ့ အိပ်ငိုက်နေတယ်။ အဲဒါတွေဟာ အများအားဖြင့်

ပုထုဇဉ်တွေမှာ တရားနာရာ ပြည့်စုံတတ်တဲ့ခွန်အားတွေဘဲ။ ဒါကြောင့် တရားသဘောရိုးရိုး ဟောနေရာမှာ ရိရိသသေမ နာချင်ယင် ပျင်းယင် ပုထုဇဉ်ခွန်အားတွေကောင်းနေတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ရမယ် ဒကာကြွယ်ရ။ ကဲ ဒီနံပါတ် (၆) ပစ္စဝေက္ခဏာ ကိုတော့ နားလည်လောက်ပါပြီ၊ နံပါတ် (၇) ပစ္စဝေက္ခဏာ ကို ဟောကြစို့။

၇။ သတ္တမပစ္စဝေက္ခဏာ

အဲဒီ သတ္တမပစ္စဝေက္ခဏာမှာလဲ ဆင်ခြင်ပုံပါဠိကတော့ သတ္တမ ပစ္စဝေက္ခဏာမှာလို့ နည်းတူပါတဲ။ အရိယာမှာ ပြည့်စုံမြဲ ဖြစ်တဲ့ ခွန်အားနှင့် ငါ့မှာလဲ ပြည့်စုံပါရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့် ပါတယ်တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ၊ အဲဒီအရိယာခွန်အားက ဘာလဲ ဆိုရင် -

တဏှာဂတပဝေဠိတေ ဓမ္မဝိနယေ၊ ဘုရားဟောတရား ဝိနည်းကို။ ဒေသိယမာနေ၊ တစုံတယောက်ကဟောကြားနေ လျှင်။ လဘတိ အတ္တဝေဒံ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလဲ သဘော ပေါက်၏။ လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ၊ တရားစကားလုံး အစီအစဉ်ကို သည်း သဘောပေါက်၏။ ဓမ္မုပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ၊ တရားနှင့် စပ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို။ ယံ လဘတိ၊ အကြင်ရ၏။ ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သော၊ တရားစကားအနက် အဓိပ္ပါယ် ကို သဘောပေါက်ခြင်း၊ တရားနှင့်စပ်၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဟူသော ဤသဘောသည်။ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နဿ၊ ပုဂ္ဂလဿ အရိယာဉာဏ်အမြင်

နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဗလတာ၊ ခွန်အားပါပေတည်းလို့ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ ဒုတိယခွန်အားကို သရုပ်ဖော်ပြထား ပါတယ်။

ဆိုလိုတာကတော့ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့တရားကို တစုံတယောက်က နာသူ နားလည်တဲ့ဘာသာစကားဖြင့် ဟော နေရာမှာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်က အဲဒီတရားကို နာနေယဉ် ဆိုလိုတဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလဲ သဘောပေါက်ပါတယ်တဲ့။ (အဋ္ဌကထာ မှာတော့ ဒီအတ္ထဝေဒပုဒ်ကို အနက်ကို သိပြီး ဝမ်းမြောက်တယ် လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒီမှာတော့ နောက်နားက ဝမ်းမြောက် မှုနှင့် မထပ်စေရန် သိရုံမျှ သဘောပေါက်ရုံမျှလောက်သာ အနက်ပြန်ထားပါသည်။) ဟောပြောပုံ စကားအစီအစဉ်ကိုလဲ သဘောပေါက်ပါတယ်တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီဟောတဲ့တရား နှင့် စပ်ပြီးတော့လဲ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပီတိပါမောဇ္ဇ ဖြစ်ပါ တယ်တဲ့။ အဲဒီဝမ်းမြောက်မှု ပီတိ ဖြစ်တဲ့အခါ တကိုယ်လုံးမှာ ပီတိဇရုပ်တွေ ပြန့်ပြီး တသိမ့်သိမ့် တဖိမ့်ဖိမ့်နဲ့ ဖြစ်နေတတ် တယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်ရှုမှတ်မှု ဝိပဿနာအလုပ်ကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံအားထုတ်ထားတဲ့ ယောဂီတွေမှာ ဝိပဿနာနှင့် စပ် တဲ့ ဘုရားဟောပါဠိနှင့် အနက်ကို ရိုးရိုးကလေး ဟောနေတာ ကြားရနာရယဉ်လဲ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သဘောပေါက်နားလည် တတ်တယ်။ တရားစကားအစဉ်ကိုလဲ သဘောကျတတ်တယ်။ အဲဒီလို သဘောပေါက်ပြီး ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိတွေလဲ ထက်ထက် သန်သန် ဖြစ်တတ်ကြတယ်။ ဗဟုသုတ အတော်အတန်ရှိတဲ့ တချို့မှာဆိုယဉ် ဘုန်းကြီးတို့က ပါဠိကို ရွတ်လိုက်ရုံနဲ့ဘဲ သူတို့

ကိုယ်ထဲမှာ ဖြိုးဖြိုးဖျဉ်းဖျဉ်းနဲ့ ပီတိတွေ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း ပြောကြတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံတွေဟာ ဒီသတ္တမပစ္စဝေက္ခဏာနှင့် အညီ ဖြစ်ပုံပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်က—

အဟမ္မိ၊ ငါသည်လည်း။ တထာရူပါယ၊ ထိုသို့ တရား နာစဉ်မှာ အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့် တရားစကားကို သဘောပေါက် ၍ ဝမ်းမြောက်မှုဖြစ်ခြင်းဟူသော။ ဗလတဿ၊ အရိယာတို့၏ ပွန်အားနှင့်။ သမန္နာဂတောတိ၊ ပြည့်စုံပါသည်ဟု။ ပဇာနာ တိ၊ သိသည်—လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါဟာ သတ္တမပစ္စဝေက္ခဏာပါဘဲ။ ဒါကြောင့်—

ဣဗ္ဗံ၊ ဤဆင်ခြင်ဉာဏ်သည်။ အဿ အဓိကံ၊ ထို့ အသဘာဝပန်ပုဂ္ဂိုလ်ရသော။ သတ္တမဉာဏံ၊ သတ္တမ ပစ္စ-
ဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပေ၏။ အရိယံ လောကုတ္တ-
ရံ၊ လောကုတ္တရာ အရိယမဂ်ကို မှီ၍ဖြစ်သော ဉာဏ်ပေတည်း။ အဿာဓာရဏံ ပုထုဇ္ဇနနဟိ၊ ပုထုဇဉ်တို့နှင့် မဆိုင်သောဉာဏ်ပေ
တည်း—လို့ နိဂုံးချုပ်ပြီးတော့လဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ
အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို ဘုန်းကြီးက အတိုချုပ်ပြီးတော့—

“ဗုဒ္ဓဗဟာဏာ၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောခါ။

အနက်သိမြင်၊ စိတ်ကြည်ရှင်၊ ကိုယ်ကွင် သိမှ်သိမှ်ဖြာ။

ဤသို့ သိရာ၊ သတ္တမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ”လို့ ဆောင်ပုဒ်

ပြောတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ တရားကို တစုံတယောက်
က ဟောနေစဉ်မှာ နာကြားရတဲ့အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အနက်
ကိုလဲ သဘောပေါက် သိမြင်တယ်၊ တရားစကား အစီအစဉ်ကို
လဲ သဘောပေါက်သိမြင်တယ်၊ (အဲဒါကိုတော့ ဒီသံပေါက်ထဲ
မှာ မထည့်လောက်တဲ့ အတွက် မြှုပ်ထားပါတယ်၊) အဲဒီလိုတ
ရားကို သိမြင်သဘောပေါက်တဲ့အတွက် ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိတွေ
ဖြစ်ပြီး တကိုယ်လုံးမှာ တသိမ့်သိမ့် တမိမ့်မိမ့်နဲ့ ပြန့်ပြီးဖြာထွက်
နေတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်တတ်တဲ့ အရိယာခွန်အားနှင့်လဲ ပြည့်စုံနေ
ကြောင်း သိရတယ်၊ အဲဒါဟာ ခုနစ်ရုမြောက်သတ္တမ ပစ္စ
ဝေက္ခဏာ ဥာဏ်ဘဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်များကို
ဆိုကြရမယ်။

သတ္တမပစ္စဝေက္ခဏာဆောင်ပုဒ်

ဗုဒ္ဓဟောထား၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောခါ။

အနက်သိမြင်၊ စိတ်ကြည်ရှင်၊ ကိုယ်တွင် သိမ့်သိမ့်ဖြာ။

ဤသို့ သိရ၊ သတ္တမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

ဒီသတ္တမ ပစ္စဝေက္ခဏာမှာ ပါဝင်တဲ့ ခွန်အားကတော့
ပရိယတ္တိသာသနာတော်အတွက်လဲ အလွန်ကျေးဇူးများပါတယ်၊
ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် ဝိပဿနာတရားကို ကျကျနန ပြည့်ပြည့်
စုံစုံအားထုတ်ပြီးဖြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘုရားဟောပါဠိတော်စာပေ

တွေကို ကြည့်ရှုတဲ့အခါ ရှေးကထက်ပိုပြီး သဘောပေါက်နားလည်တတ်တယ်။ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေနှင့် စပ်တဲ့အရာ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် စပ်တဲ့အရာတွေမှာ နက်နက်နဲနဲ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သဘောပေါက် နားလည်တတ်တယ်။ ပညာရှိတဦးက ဒီအကြောင်းနှင့် စပ်ပြီး လျှောက်ထားဝန်ခံဘူးတယ်။ သူလျှောက်ထားပုံ ဝန်ခံပုံကတော့ သူဟာအလျင်က စာတတ်ပြီလို့ ထင်ခဲ့ပေမဲ့ ကောင်းကောင်းမတတ်သေးဘူး။ ယခုတရားအားထုတ်ပြီးမှ စာကောင်းကောင်းတတ်တယ်။ ယခု စာကြည့်လိုက်ယင် နက်နက်နဲနဲ သဘောပေါက်ပေါက်သွားတယ်။ ရှေးကမသိနိုင်တာ တွေလဲ ယခု ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသိသွားတယ်လို့ လျှောက်ထား ဝန်ခံပါတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သာမန်မဟုတ်ပါဘူး။ စာတတ် ပေတတ် လူပြန်တော်ပညာရှိကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ စာပေကျမ်းဂန်တတ် ဆရာတော်ကြီးတပါးကလဲ ဒီလို ပြောဘူးပါတယ်။ တချို့တရားသဘောတွေကို စာသက်သက်ဘတ်နေရုံနဲ့ သဘောမပေါက်နိုင်ဘူး။ ဥပမာအားဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်ဆိုတဲ့ တဩမဇ္ဈတ္တတာစေတသိက်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သဘောပေါက်ပို့ခက်တယ်။ သမဝါဟိတလက္ခဏာ အညီအမျှ ဆောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိတယ် ဆိုတာကို စာဟောလောက်သာ ပြောဟောနေကြရတယ်။ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် သိဘို့ခက်တယ်။ ဘယ်လို အညီအမျှဆောင်တယ် ဆိုတာကို သူများ နားလည်အောင် ပြောဖို့လဲ ခက်တယ်။ တရားအားထုတ်ပြီး ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်များ ရောက်ဘူးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ စာမတတ်ပေမဲ့ အဲဒီဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်အကြောင်းကို ပြောလိုက်ယင် သူ့ကိုယ်တွေ့နဲ့ သဘောပေါက်သွားတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် ဆိုတာကိုလဲ ကိုယ်တိုင် မတွေ့ဘူးယင် သဘောပေါက်ဖို့ ခက်တယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စသည်ကို ရောက်ဘူးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ စာမတတ်ပေမဲ့ ပီတိငါးမျိုး အကြောင်း ပြောလိုက်ယင် သူ့ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ကောင်းကောင်းနားလည်သွားတယ် စသည်ဖြင့် အဲဒီဆရာတော်ကြီးက သူ့ကိုယ်တွေ့နှင့် ဆက်စပ်ပြီး ပြောဘူးတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာတရားကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အားထုတ်ထားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ပရိယတ္တိသာသနာတော်ဘက်မှာလဲ အများကြီး အကူအညီအထောက်အပံ့ ရပါတယ်။ အဲဒီလို ပဋိပတ် ပရိယတ်စွယ်စုံပုဂ္ဂိုလ်များက စာပေပို့ချနေမယ် ဆိုယင် တရားဟောနေမယ်ဆိုယင် သူ့ကိုယ်တွေ့နှင့် နှီးနှေးပြီး သဘာဝကျကျ ပို့ချပြောဟောနိုင်ပါတယ်။ စာသင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များမှာလဲ တရားအားထုတ်ပြီးမှ သင်ယင်သမာဓိကောင်းနေတဲ့အတွက် တတ်သိလွယ်တယ်။ နားလည်လွယ်တယ်။ အနေအထိုင်အကျင့်စာရိတ္တဘက်ကလဲ အချိုးကြတယ်။ ဒါကြောင့်တရားအားထုတ်တာဟာ ပရိယတ္တိ သာသနာတော်အတွက်လဲ အနှုန် ကျေးဇူးများပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဘုရားဟောတရားကို နာရင်း သဘောပေါက်ပြီး ပီတိ ဖြစ်ဘယ် ဆိုတာက အရိယာမှာ ပြည့်စုံမြဲ ဖြစ်တဲ့ ခွန်အားဘဲ။ ပုထုဇဉ်ခွန်အားကတော့ နက်နဲတဲ့တရားစကားတွေကို ကြားရယင် ခက်တယ် နက်တယ်လို့လဲ ညည်းတတ်တယ်။ ပျင်းစရာကောင်းတယ် ခြောက်တယ်လို့လဲ ပြောတတ်တယ်။ သူတို့ကတော့ အများအားဖြင့် လွမ်းစရာရယ်စရာတွေ အသံကောင်း အဆိုကောင်းတွေကို ကြားရမှ သဘော

ပေါက်ပြီး ပီတိတွေ ဖြစ်တတ်တယ်။ ယခု ဘုန်းကြီးဟောနေတဲ့ တရားမျိုးဆိုယင် လူများစုက တယ်မကြိုက်တတ်ကြဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပဋိပတ် ပဋိဝေဓဘက်က အရေးကြီးတဲ့တရားတေးများ ဖြစ်တဲ့ အတွက် ဘုန်းကြီးတို့ကတော့ ဒီလိုတရားကိုဘဲ ဟောနေရတယ် ဒကာကြွယ်ရ။ ယခုဟောခဲ့တာဟာ ပစ္စဝေက္ခဏာ(၇)ပါးလုံး စုံသွားပြီ။ နိဂုံးချုပ်ကို ဟောဘို့ဘဲ လိုတော့တယ်။ တရားလဲ ပြီးဆုံးတော့မယ်။ အဲဒီနိဂုံးချုပ်ကို ဟောကြစို့။

နိဂုံးချုပ်

ဧဝံ သတ္တင်္ဂသမန္နာဂတော ခေါ ဘိက္ခဝေ အရိယသမာဝကော သောတာပတ္တိဖလသမန္နာဂတော ဟောတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဧဝံ၊ ယခုဟောပြောခဲ့သည့်အတိုင်း။ သတ္တင်္ဂသမန္နာဂတော၊ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် (၇) ပါး ဟူသော အင်္ဂါ (၇) ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော။ အရိယသမာဝကော၊ အရိယာတပည့်သည်။ ဝါ - မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သည်။ သောတာပတ္တိဖလသမန္နာဂတော၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်နှင့်ပြည့်စုံသော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပေ၏။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဆင်ခြင်ဉာဏ်(၇)ပါးကို အဋ္ဌကထာမှာ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်(၇)ပါးလို့ ခေါ်ဆိုထားတယ်။ အဲဒီမှာ မဟာဆိုတဲ့ဂုဏ်ပုဒ် တည့်ရခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ မင်

ဖိုလ် ရပြီးခါစ မှာ ဖြစ် တဲ့ သာ မန် ပစ္စဝေက္ခဏာ ငါး ပါး ကို ထောက်ဆပြီးတော့ ဒီပစ္စဝေက္ခဏာ(၇)ပါးကို မဟာပစ္စဝေက္ခဏာလို့ ခေါ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်တယ်။ အဲဒီမဟာပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်(၇)ပါးနှင့် ပြည့်စုံယင် ညီညွတ်ယင် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ် အစစ်ဘဲလို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ် တဲ့ ဒကာကြွယ်ရ။ အဲဒီမဟာပစ္စဝေက္ခဏာ (၇) ပါးကို သားပြီးတော့ ရှင်းလင်းသွားအောင် အဘို့ချုပ်ထပ်ပြောလိုက်ဦးမယ်။

(၁)တောအရပ်မှာဖြစ်စေ၊ သစ်ပင်အောက်မှာဖြစ်စေ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ ကျောင်းမှာ အိမ်မှာ ဖြစ်စေ ချဉ်းကပ်ဝင်ရောက်ပြီး ရှုမြဲရှုမှတ်ကြည့်ယင် အပြင်ထွက်တဲ့ စိတ်ကူးတွေဆိုတဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာတွေဟာ လုံးဝ မဖြစ်ဘဲယင်လဲ ကင်းငြိမ်းနေရမယ်၊ ဖြစ်ပေါ်လာယင်လဲ ရှုမှတ်ပြီးပယ်နိုင်ရမယ်၊ အဖြစ် အပျက်ကို ရှင်းလင်းစွာသိသိနေတဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစပြီး မှတ်သိမှု ဝိပဿနာဉာဏ်တွေသာ မပြတ်ဖြစ်ပြီး အမှတ်အသိကောင်းနေရမယ်၊ အထူးအားဖြင့် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို ရောက်နေရမယ်၊ အဲဒီလို အမှတ်ကောင်းနေပုံကို တွေ့ပြီး သိမြင် ဆုံးဖြတ်နိုင် တာ ဟာ ပဌမမဟာပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ် ဘဲ၊ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်မှာ—

“ဆိတ်ငြိမ်ရာတွင်၊ ချဉ်းကပ်ဝင်၍၊ ဆင်ခြင်ရှုကြည့်၊
ဖြစ်ပျက်မိ၊ အသိရှင်းသည်သာ။

ယထာဘူတ၊ မသိရအောင်၊ ထကြွလှမ်းမှီး၊ ကိလေဆိုး၊
ဖြစ်ရိုး မရှိပါ။

ဤသို့သိရာ၊ ပဌမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ” လို့ ဆိုထားတယ်။

(၂) မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပြီးစီးခိုင်မြဲခဲ့တဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိဉာဏ်များကို ဆင်ခြင်လျက်ဖြစ်စေ၊ ရှုမှတ်လျက်ဖြစ်စေ၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် မှီဝဲပွားများနေရတယ်။ အဲဒီလို နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေခြင်းဖြင့် ပရိယတ္တနံစိတ်ကူးကိလေသာတွေ ကင်းငြိမ်းပြီး စိတ်တည်ငြိမ်နေတာကိုလဲ ခံတွေ့ရတယ်။ တချို့ကိလေသာတွေ လုံးဝ မဖြစ်လာတော့ဘဲ ငြိမ်းနေတာကိုလဲ ခံတွေ့ရတယ်။ ခုမိတဲ့ အာရုံမှာ ကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ငြိမ်းနေတာကိုလဲ ခံတွေ့ရတယ်။ အဲဒီလိုတွေပြီး သိမြင်တာက ဒုတိယ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒါကို-

“မဂ်သိပြီးဟန်၊ ဝိပဿဉာဏ်၊ ဖန်ဖန်မှီဝဲကာ။
အကြမ်းအနု၊ ကိလေစု၊ ငြိမ်းမှုတင်ရှားရာ။
ဤသို့သိရာ၊ ဒုတိယ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ” လို့ ဆိုထားတယ်။

(၃) ဖြစ်ခိုက်ချပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ပြီး မိမိလိုသိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာသာ ရှိတယ် တခြားမှာ မရှိဘူးလို့ ဒီလို သဘောကို မြင်တာက တတိယ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒါကို-

“ရှုမှတ်သိရာ၊ ဤလမ်းမှ၊ ပြင်ပ တခြားမှာ။
ကိလေငြိမ်းဘိ၊ မြတ်အရိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ်ရာ။
ဤသို့ သိရာ၊ တတိယ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ” လို့ ဆိုထားတယ်။

(၄) သောတာပန်ရဟန်းဆိုယင် ကုစားနိုင်ကောင်းတဲ့ အစိတ္တကအာပတ်ကတော့ အမှတ်တမဲ့ သင့်ရောက်တတ်သေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ အာပတ်သင့်မှန်းသိယင် ချက်ခြင်းဘဲ ကုစားတယ်။ ဖုံးကွယ်ထားခြင်းမရှိဘူး။ နောင်အခါမှာ အဲဒီ အပြစ်မျိုး မဖြင့်ရအောင် ရိုရိုသေသေစောင့်ရှောက်တယ်။ အဲဒီအရိယာ တို့၏ ပြည့်စုံမြဲဓမ္မတာနှင့် ပြည့်စုံနေကြောင်း တွေ့သိတာဟာ စတုတ္ထ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာဘဲ။ အဲဒါကို—

“ကုစားနိုင်ကောင်း၊ အာပတ်ပေါင်း၊ တိမ်းစောင်းရောက်သေးရာ။

မဖုံးကွယ်ဘဲ၊ ကုစားမြဲ၊ နောင်လဲ စောင့်ရိုးပါ။

ဤသို့ သိရ၊ စတုတ္ထ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ” လို့ ဆိုထားတယ်။

(၅) ကိစ္စကြီးငယ်များကို မရှောင်မလွှဲသာလို့ ပြုလုပ်နေရသော်လဲ သိက္ခာသုံးပါးကျင့်ရန်၊ အထူးအားဖြင့် ရှုမှတ်အားထုတ်ရန် ထက်သန်သော စိတ်ဆန္ဒရှိခြင်းဆိုတဲ့ အရိယာတို့၏ ဓမ္မတာနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း သိရတာက ပဉ္စမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒါကို—

“ရှောင်လွှဲမရ၊ မှုကိစ္စ၊ ပြုရလေသောခါ။

သိက္ခာသုံးပါး၊ ကျင့်ရန်ကား၊ စိတ်အားသန်မြဲသာ။

ဤသို့ သိရ၊ ပဉ္စမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ” လို့ ဆိုထားတယ်။

(၆) ဘုရားဟောတရားတော်ကို နာသောအခါ တခြား
တပါးကို စိတ်မကူးဘဲ စူးစူးစိုက်စိုက် ရိုရိုသေသေ နာခြင်းဆိုတဲ့
အရိယာ၏ ခွန်အားနှင့် ပြည့်စုံနေကြောင်း သိရတာက ဆဋ္ဌမ
မဟာပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဘဲ၊ အဲဒါကို—

“ဗုဒ္ဓဟောထား၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောခါ။
လုံးစုံမကြွင်း၊ နှလုံးသွင်း၊ နာခြင်းအားကောင်းစွာ။
ဤသို့ သိရ၊ ဆဋ္ဌမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ”လို့ ဆိုထားတယ်။

(၇) ဘုရားဟောတရားတော်ကို နာနေစဉ်မှာ သ
ဘာပေါက်ပြီး ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိတွေဖြစ်လျက် တကိုယ်လုံး
တသိမ့်သိမ့် တဖိခုံဖိခုံ ဖြစ်နေတယ် ဆိုတဲ့ အရိယာ၏ ခွန်အားနှင့်
ပြည့်စုံနေကြောင်း သိရတာက သတ္တမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်
ဘဲ၊ အဲဒါကို—

“ဗုဒ္ဓဟောထား၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောခါ။
အနက်သိမြင်၊ စိတ်ကြည်ရှင်၊ ကိုယ်တွင် သိမ့်သိမ့်ဖြာ။
ဤသို့ သိရ၊ သတ္တမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ”လို့ ဆိုထားတယ်။

မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ(၇)ပါး ဆိုတဲ့ အဲဒီဂုဏ်အင်္ဂါ (၇)
ပါးနှင့် ပြည့်စုံလျှင် သောတာပန်အရိယာ အရိယာအစစ်ဖြစ်
ကြောင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်တယ် ဆိုတဲ့ နိဂုံးချုပ်စကားတော်ကိုလဲ

“ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ညီစွာဖြစ်ပါမူ။

အရိယာမှန်၊ သောတာပန်၊ ကေနံ ဆုံးဖြတ်ယူ” လို့
အောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ညီစွာ ဖြစ်ပါမူ။

အရိယာမှန်၊ သောတာပန်၊ ကေနံ ဆုံးဖြတ်ယူ။

မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ တရားတော်ကတော့ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ဒီတရားတော်ကတော့ အဆင့်အတန်း အလွန်မြင့်ပါတယ်။ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ဆိုယင် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်များသာ နားလည်နိုင်မည့် တရားဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မိမိကိုယ်ကို သောတာပန် ဖြစ်နေပြီလို့ ယူဆထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ ဒီတရားတော်နှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်သင့်ပါတယ်။ သောတာပန်အစစ် ဖြစ်နေယင်တော့ ကိုက်ညီနေတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ အခြား ပုဂ္ဂိုလ်များမှာတော့ ဒီတရားကို နာရတဲ့အတွက် ဗဟုသုတ ဆိုတဲ့ အကြား အမြင်များခြင်းကိုလဲ ရနိုင်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်မှာ သောတာပန်တောင် အဆင့်အတန်း မြင့်လှပါပေတယ်လို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ သဒ္ဓါကြည်ညိုမှု ပွားများခြင်းကိုလဲ ရနိုင်ပါတယ်။ ငါတို့လဲ ဒီလိုအဆင့်အတန်း ရောက်အောင် အားထုတ်မယ် ဆိုတဲ့ ဆန္ဒဝီရိယကိုလဲ ပွားစေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီတရားကို ကြားနာကြပြီးတော့ ဒီတရားတော်နှင့်အညီ ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖြစ်အောင် အားထုတ်ကြရန် ဘုန်းကြီးက ထပ်မံပြီး တိုက်တွန်း ခဲ့ပါတယ်။ ယခု တရားသိမ်းတော့မယ်။

ဤမဟာပစ္စဝေက္ခဏာ တရားတော်နှင့် အညီ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်နိုင်ကြပါစေ၊ ထို့ထက် တိုးတက်၍လည်း ကြိုးစားအားထုတ် ကျင့်သုံးနိုင်ကြပါစေ၊ ထိုသို့ ကျင့်သုံးနိုင်ကြသဖြင့် မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သောမဂ်ဉာဏ် ဖိုတ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု

မဟာပစ္စဝေက္ခဏာတရားတော် ဤတွင် ပြီး၏။

မဟာစည်ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ

၁၃၃၂-ခုနှစ် တန်ခူးလဆုတ် ၄-ရက် သင်္ကြန် အကျဇွန်
ဟောကြားတော်မူသော

အခွင့်သာခိုက် လုံ့လစိုက် တရားတော်

ဆောင်ပုဒ်

တရားပွင့်ခါ၊ (၁) ရဲရဲခင်း၊ (၂) ပြိတ္တာ၊ (၃) ဘိရိစ္ဆိ၊ (၄) အဟိတ် တဖြာ၊ (၅) မိစ္ဆာ (၆) ပစ္စနိ၊ (၇) ရုဇ်နာ၊
မရော၊ ဗြဟ္မလောနှင့်၊ (၈) မဟောဘရား၊ တိဟိတ်သား၊
ရှစ်ပါးရပ်ပြစ်၊ လွန်ကာဖြစ်သည့်၊ ခုခတ်ကြုံရာ၊ ကံကောင်း
သည်၊ ခဏ ၉-ခုမြောက်ပေတည်း။

အကျဉ်းချုပ် ရှင်းပြချက်

၁။ တရားပွင့်ဆဲ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ထွန်းပတ်၌ ရဲရဲသိုရောက်
နေခြင်း-ရပ်ပြစ်တပါး။

- ၂။ ထို့အတူ ဘုရားပွင့်ဆဲ၌ ပြိတ္တာဖြစ်နေခြင်း-ရပ်ပြစ်တပါး။

၃။ ။ ။ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်နေခြင်း - ရပ်ပြတ်တ
တပါး။

၄။ ။ ။ အဟိတ် (ဒွိဟိတ်) ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နေ
ခြင်း—ရပ်ပြစ်တပါး။

၇။   ၀   ၀   ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိဟု၊ မိစ္ဆာအယူ
မြဲနေခြင်း-ရပ်ပြစ်တပါး။

၆။ ဘုရားပွင့်ဆဲ သာသနာမထွန်းရာ ပစ္စန္တရစ်၌ လူဖြစ်နေခြင်း-ရပ်ပြစ်တပါး။

၇။ ဘုရားပွင့်ဆဲဗုဒ္ဓသာသနာထွန်းပဆဲ၌ ရုပ်သက်သက်ရှိ အသက်
ညသတ်ဘု၊ နာမ်သက်သက်ရှိ အရူပဘု တို့၌ ဖြစ်နေခြင်း
ရပ်ပြစ်တပါး။

၈။ ဘုရားတရားမဟောမီ (သို့မဟုတ်) သာသနာပဉ္စ တိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်-ရပ်ပြစ်တပါး။

၉။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ထွန်းပဆဲ ထွန်းပရာအရပ်၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိအ
ယူရှိသည့် တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နေလျှင် ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ နဝမခေါ်
၉-ခုမြောက် ဘုရားပွင့်ဆဲခေတ်ကို ရှိနေသည်။

ကျွတ်ထိုက်သူ-ဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ ၆-ပါး

(က) ကံ, ဒိဋ္ဌိ ကင်း၊ ဆန္ဒ တင်း၊ ယုံခြင်း၊ တိဟိတ်, ဉာဏ်။

(ခ) အင်္ဂါ ခြောက်ဝ၊ ပြည့်စုံက၊ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်မှန်။

- ၁။ အမိသတ်၊ အဘသတ်၊ ရဟန္တာသတ်၊ ဘုရားအား သွေးစိမ်းတည်အောင်ပြု၊ သံဃာကို ဂိုဏ်းခွဲခြင်း ဟူသော အာနန္တရိယကံ ငါးပါးကင်းခြင်း။
  - ၂။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကင်းခြင်း။ (ကံ ကံ၏အကျိုး မရှိဟု ခိုင်မြဲနေသည့်အယူကို နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ခေါ်သည်)
  - ၃။ ရတနာသုံးပါးနှင့် ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သည့်သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
  - ၄။ တရားအားထုတ်ရန် ထက်သန်သည့်ဆန္ဒရှိခြင်း။
  - ၅။ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ခြင်း။
  - ၆။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
- ဤ အင်္ဂါ ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံလျှင် ကျွတ်သိုက် တရားထူး ရသိုက်သော ဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် ခည်သည်။ ယင်းအင်္ဂါ ၆-ပါးတို့တွင် (၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄၊) အင်္ဂါတို့နှင့် ပြည့်စုံလျှင်ပင် ဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်ဟု ယုံကြည်စိတ်ချရလေတော့သည်။

ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ ဖလံယဉ်ဓမ္မာရုံကြီး၌
 ၁၃၃၃ - ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓနေ့မှ စ၍၊ ၁၃၃၄ - ခုနှစ်
 တပို့တွဲလပြည့်နေ့အထိ လပြည့်နေ့တိုင်းလိုလိုပင်
 ဟောကြားတော်မူခဲ့သော

ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် သမ္မသဒ္ဓနိယသုတ်
 တရားတော် ဆောင်ပုဒ်များ

နိဒါန်း ဆောင်ပုဒ်များ—

သာရိပုတ္တ၊ မြတ်ထေရ၊ ဗုဒ္ဓ ချဉ်းကပ်ခါ။

ဘုရားရှင်ကို၊ သူကြည်ညို၊ ဤလိုလျှောက်ထားပါ။

“ဘုရားရှင်ထက်၊ သိဉာဏ်ဘက်၊ သာလျက် ထူးသူဟာ။

ရှေးရော၊ နောင်ရော၊ ယခုရော၊ ဘယ်သောခါမျှ မရှိပါ။”

တပည့်စိတ်ထား၊ မြတ်ဘုရား၊ လေးစားယုံကြည်ဖြစ်ပေါ်ပါ။

မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူပုံ—

ရှေး၊ နောင်ဘုရား၊ ခုဘုရား၊ စိတ်များ သင်သိပါ၏လော။

အရှင်သာရိပုတြာက ဖြေကြားလျှောက်ပုံ—

ရှေး၊ နောင်ဘုရား၊ ခုဘုရား၊ စိတ်များ တပည့်မသိပါ။

သို့သော် နှိုင်းဆ၊ ဓမ္မနွယ်၊ သိရ ဤသို့ပါ။

နီဝရဏငါး၊ စွန့်ပယ်ရှား၊ လေးပါးသတိမှာ။

ကောင်းစွာတည်လတ်၊ ဗောဇ္ဈင်သတ်၊ ပွားလတ်ပြီးမှသာ။

ဘုရားဖြစ်ရန်၊ ဗောဓိဉာဏ်၊ အမှန် ဆိုက်ရောက်ပါ။

ဘုရားတိုင်းပင်၊ ဤသို့လျှင်၊ လမ်းစဉ် ကျင့်ရိုးပါ။

ဤလိုနှိုင်းဆ၊ သိပါရ၊ ဗုဒ္ဓရှင်အား ကြည်ညိုပါ။

တရားသိ၍ ကြည်ညိုကြောင်း လျှောက်ပုံ—

မြတ်စွာဘုရား၊ တပည့်အား၊ တရား ဟောပြော။

ဟောတိုင်းမှာပင်၊ ဉာဏ်သက်ဝင်၊ သိမြင်ပြီးသောခါ။

ယုံကြည်ဆုံးဖြတ်၊ သဒ္ဓါဓါတ်၊ ဖြစ်လတ် ဤသို့ပါ—

“ကိုယ်တော်တိုင်သာ၊ မြတ်ဗုဒ္ဓ၊ မှန်စွာ သိပေသည်။

ကောင်းစွာဟောထား၊ မြတ်တရား၊ မမှားမှန်ပေသည်။

တပည့်သံဃာ၊ အပေါင်းဟာ၊ ကောင်းစွာ ကျင့်ပေ

သည်။”

အပရမ္မနိယဂုဏ် ၁၆-ပါး ခေါင်းစဉ်—

သာရိပုတြာ၊ ထေရ်မဟာကာ၊ မြတ်စွာရှင်ထံ၊ နမောဉာဏ်
ဖြင့်၊ အပရံ ပန၊ ဤလို စ၍၊ တင်ပြဖော်ထုတ်၊ မြတ်ကြောင်း
ဟုတ်သည့်၊ အနုတ္တရိယ၊ ဆဲ့ခြောက်ဝက်— (၁) ကုသလ
ဒေသနာ၊ (၂) တဖြာ အာယတန၊ (၃) ဂဗ္ဘအဝက္ကန်၊ (၄)
အာဒေသန်နှင့်၊ (၅) ဒဿနံ တဝ၊ (၆-၇) ပုဂ္ဂလ၊ ပဓာ၊ (၈)
ပဋိပဒါနှင့်၊ (၉) ဘဏ္ဍစာရ၊ (၁၀) ကျင့်သီလတည်း၊ (၁၁)
ဆုံးမညွှန်ကြား၊ (၁၂) သူတပါးလွတ်ဟန်၊ ဝေဘန်ဖော်ပြ၊
(၁၃) သဿတ တထေ၊ (၁၄) ပုဗ္ဗေနိဝါသ၊ (၁၅) ဒိဗ္ဗ
ဗျက်စိ၊ (၁၆) ဣဒ္ဓိဝိဓာ၊ ဒေသနာဟု၊ သမ္မသဒ္ဓနိယ၊ သုတ်၌
ပြသည့်၊ အနုတ္တရိယံ၊ ဆဲ့ခြောက်တန်သည်—အပရမ္မနိယ ဂုဏ်
များတည်း။

(အပရမ္မနာတိပဒံ ယေသံ ဒေသနာယ အတ္ထိ၊ တေ အပ-
ရမ္မနိယာ—ဟူသောပါဌ်မှန် ပါထိက ဌီကာနှင့်အညီယင်း
ဂုဏ် ၁၆—ပါးတို့ကို လျှောက်ထားသောအခါ အပရံ
ပန၊ အပရံ ပန—ဟု အစချီ၍ လျှောက်သောကြောင့်
ယင်းဂုဏ် ၁၆—ပါးကို အပရမ္မနိယဟု ခေါ်သည်။
အကျယ်အဆုံးအဖြတ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ နိဿယ
ဒုတိယတွဲ နှာ-၉၃-၄—တို့၌ မှတ်ချက်မှာကြည့်ပါ။)

(၁) ကုသိုလ်ကိုဟောခြင်း
အပရံ ပန၊ ပုဒ်ဖြင့် ပြ၊ ဂုဏ် ဆဲ့ခြောက်ဖြာ။

(၃၁) ပဌမအကြိမ်

အရှင်ဘုရား၊ ကုသိုလ်များ၊ ဟောကြား ဤသို့ပါ။
 သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္ပပ္ပဓါန်၊ လေးတန် ဣဒ္ဓိပါဒ်။
 ဣန္ဒြေငါးပါး၊ ဗိုလ်လဲငါး၊ ခုနစ်ပါး ဗောဇ္ဈင်မြတ်၊
 မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၊ ကုသိုလ်တရား၊ ဟောကြား ပြည့်စုံလတ်။
 ယင်းထက် ပိုလွန်၊ ဟောနိုင်ရန်၊ ကေန့် မရှိပါ။
 ထို့ကြောင့်ဗောဓိ၊ သာလွန်သိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ်ပါ။

(၂) အာယတနကို ဟောခြင်း—
 အခြားဂုဏ်ကား၊ မြတ်ဘုရား၊ ဟောကြား အာယတန်၊
 အတွင်းခြောက်ထွေ၊ ပြင်ခြောက်ထွေ၊ စိတ်စေ့ဖြစ်
 ကြောင်းမှန်။
 မျက်စိ၊ ရူပ၊ နား၊ သဒ္ဓါ၊ သာန၊ ဂန္ဓာရမ်၊
 ဇိဋ္ဌာ၊ ရသာ၊ ကိုယ်၊ ထိရ၊ မန၊ ဓမ္မာရမ်။
 ယင်းထက်ပိုလွန်၊ ဟောနိုင်ရန်၊ ကေန့် မရှိပါ။
 ထို့ကြောင့်၊ ဗောဓိ၊ သာသွန်သိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ်ပါ။

(၃) ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တီကို ဟောခြင်း—
 အခြားဂုဏ်မှာ၊ ဟောပြုပါ၊ လေးဖြာ အဝက္ကန္တီ၊
 အမိဝမ်းမှာ၊ သက်၊ တည်ကာ၊ ဖွားတာ သူမသိ။
 (သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ)
 သက်စဉ် သိကာ၊ တည်နေတာ၊ ဖွားတာသူ မသိ။
 (မဟာသာဝကလောင်းများ)
 သက်တာ၊ တည်တာ၊ သိနိုင်ပါ၊ ဖွားတာ သူမသိ။
 (အဂ္ဂသာဝက၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ)

သက်၊ တည်၊ မွေးဖွား၊ သိသူကားတုရားလောင်းသာရှိ၊
ယင်းထက်ပိုလွန်.....။ ထို့ကြောင့်ဗောဓိ.....။

(၄) အနာဂတ်အတပ်ဟောပုံကို ဟောခြင်း—
အခြားဂုဏ်ကား၊ ဟောညွှန်ကြား၊ လေးပါး
အတပ်ဟော။
နိမိတ်အရာ၊ ဟောညွှန်ပြ၊ ပဌမ အတပ်ဟော။
တဆင့်ကြားအရာ၊ ဟောညွှန်ပြ၊ ဒုတိယ အတပ်ဟော။
ယောင်ရမ်းသံအရာ၊ ဟောညွှန်ပြ၊ တတိယ
အတပ်ဟော။
အဘိညာဉ်အရာ၊ ဟောညွှန်ပြ၊ စတုတ္ထ အတပ်ဟော။
ယင်းထက် ပိုလွန်.....။ ထို့ကြောင့်ဗောဓိ.....။

(၅) အမြင်အသိကို ဟောခြင်း—
အခြားဂုဏ်ကား၊ ဟောဖော်ကြား၊ လေးပါး ဒဿန။
သုံးဆယ့်နှစ်ဖြာ၊ ကောဠာသာ၊ မြင်တာ ပဌမ။
ထို့ထက်ကျော်ကား၊ အရိုးမှာ၊ မြင်တာ ဒုတိယ။
လောကနှစ်ရပ်၊ စိတ်မပြတ်၊ မြင်လတ် တတိယ။
လောကနှစ်ရပ်၊ စိတ် ကင်းပြတ်၊ မြင်လတ် စတုတ္ထ။
ယင်းထက်ပိုလွန်.....။ ထို့ကြောင့်ဗောဓိ.....။

(၆) ပုဂ္ဂိုလ်အပြား ဟောခြင်း—
အခြားဂုဏ်ကား၊ ခုနစ်ပါး၊ ခွဲခြား ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်။
အရူပချာန်၊ အခြေခံကာ၊ ရဟန္တာ၊ နှစ်ဖြာရုပ် နာမ်
လွတ်။

ဥဘတောဘာဂ—ဝိမုတ္တ၊ ခေါ်ရ ထိုအရှင်မြတ်။ (၁)
 အခြားရဟန္တာ၊ အမည်မှ၊ ပညာဝိမုတ်မှတ်။ (၂)
 သဒ္ဓါလွန်ကာ၊ စ—မဂ်မှ၊ သဒ္ဓါနုသာရီ။ (၃)
 ပညာလွန်ကာ၊ စ—မဂ်မှ၊ ဓမ္မာနုသာရီ။ (၄)
 သာဒ္ဓါလွန်ကာ၊ လယ် ၆—ဌာ၊ သဒ္ဓါဝိမုတ်မှတ်။ (၅)
 ပညာလွန်ကာ၊ လယ် ၆—ဌာ၊ မှတ်ပါ ဒိဋ္ဌိပွတ် (၆)
 အရူပစျာန်၊ အခြေခံက၊ ၆-ဌာန၊ ကာယသက္ခမမှတ်။ [၇]
 ယင်းထက်ပိုလွန် —။ ထို့ကြောင့်ဗောဓိ—။

(၇) ဗောဇ္ဈင်ကို ဟောခြင်း—
 အခြားဂုဏ်ကား၊ ခုနစ်ပါး၊ ဟောကြား ဗောဇ္ဈင်ပါ။
 သတိ—အမှတ် ထင်လတ်သူမှ၊
 ဓမ္မဝိစယ—ဉာဏ်က ပေါ်လာ၊
 ဝီရိယ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ တဖြာ၊
 သမာဓိ ဖြစ်၏ ဥပေက္ခာ။
 ဗောဇ္ဈင်၊ ခုနစ်ပါး၊ ဤတရား၊ ဟောကြားဘဂဝါ။
 ယင်းထက် ပိုလွန်—။ ထို့ကြောင့် ဗောဓိ—။
 ဗောဇ္ဈင်ဆိုတာဘာလဲ

(က) သစ္စာ ၄-ပါးသိသူ၏ အကြောင်းအင်္ဂါကို ဗောဇ္ဈင်ခေါ်သည်။
 (ခ) သစ္စာ ၄-ပါးသိမှု၏ အစိတ်အပိုင်းကိုလည်း ဗောဇ္ဈင်ခေါ်သည်။

၁။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်

မလ္လုတ်စတမ်း စောင့်ဖမ်းနေသည်၊ (လက္ခဏာ)
ဖြစ်ပျက်သရွေ့ မမေ့စေပြီ၊ (ရ သ)
အာရုံရှေးရှု စောင့်မှုထင်သည်၊ (ပစ္စုပ္ပန်)
မြတ်သတိ မှတ်သိ ပောဇ္ဈင်မည်။

- (က) သတိသမ္ပဇဉ်၊ အမြဲယှဉ်၊ ထိုတွင် စိတ်ညွတ်ရာ။
- (ခ) မေ့သူ ရှောင်လွှဲ၊ သတိမြဲ၊ မှီဝဲဆည်းကပ်ပါ။
- (ဂ) သတိပွားရေး၊ အကြောင်းလေး၊ ညွှန်းသေးအဋ္ဌကထာ။

၂။ ဓမ္မဝိစယ သမ္ပောဇ္ဈင်

ရုပ်နာမ်ခွဲခြမ်း စူးစမ်းသိသည်၊ သဘောမှန်များ ထင်
ရှားစေသည်၊
တွေဝေမှုကင်း ရှင်းရှင်းသိသည်၊ ဓမ္မဝိ မှတ်သိ ပော-
ဇ္ဈင်မည်။

- (က) မေးမြန်း၊ သန့်စင်၊ ညီမျှယှဉ်၊ ထိုတွင်စိတ်ညွတ်ရာ။
- (ခ) ဥာဏ်မဲ့ရှောင်ကြဉ်၊ ဥာဏ်ရှိယှဉ်၊ ဆင်ခြင်နက်နဲမှာ။
- (ဂ) ဥာဏ်ဖြစ်ကြောင်းများ၊ ခုနစ်ပါး၊ ညွှန်ကြားအဋ္ဌက-
ထာ။

၃။ ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင်

ကြောင့်ကြပြုလုပ် အားထုတ်တတ်သည်။ စိတ်အား
တက်ရေး အားပေးတတ်သည်။

မဆုတ်နစ်ဘဲ စိတ်ဇွဲသန်သည်။ ဝီရိယ မှတ်ကြ ဗောဇ္ဈင်
မည်။

- (က) အပါယ်ဘေးဆင်ခြင်၊ အာနိသင်၊ လမ်းစဉ် ရှိသေပါ။
- (ခ) ဆွမ်းအကျိုး တုံ့ပြန်၊ မြတ်မေ့ခံ၊ ရှုရန် မြတ်ဆရာ။
- (ဂ) သာကီမျိုးတော်၊ ကျင့်သုံးဘော်၊ ရှုမျှော်ဆင်ခြင်ပါ။
- (ဃ) ပျင်းသူကိုကြည့်၊ ဇွဲကောင်း ယှဉ်၊ ထိုတွင် စိတ်ညွတ်ရာ။
- (င) ဝီရိ ပွားရန်၊ ဆဲတတန်၊ ထုတ်ပြန် အဋ္ဌကထာ။

၄။ ဝီတိသမ္ပောဇ္ဈင်

နှစ်သိမ့်ရောင့်ရဲ ဝမ်းလဲမြောက်သည်။ ရုပ်ကောင်း ရုပ်
သန့် ပြန့်နှံ့စေသည်။

ကိုတ်စိတ်ပေါ့လျက် ကြွတက်ထင်သည်။ မြတ်ပီတိ မှတ်
သိ ဗောဇ္ဈင် မည်။

- (က) ရတနာသုံးစုံ၊ သီလဂုဏ်၊ စွန့်ပုံ အောက်မေ့ပါ။
- (ခ) နတ်ဖြစ်ဖွယ်စု၊ ငြိမ်းအေးမှု၊ တွေးရှု အောက်မေ့ပါ။
- (ဂ) မဲ့ခြောက်သူ ကြည့်၊ စိုပြေ ယှဉ်၊ ထိုတွင်စိတ်ညွတ်ရာ။
- (ဃ) ကြည်ညိုဘွယ် ညွှန်ကြား၊ သုတ္တန်များ၊ စဉ်းစား ဆင်
ခြင်ရာ။
- (င) ပီတိ ပွားရန်၊ ဆဲတတန်၊ ထုတ်ပြန်အဋ္ဌကထာ။

၅။ ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင်

ကြောင့်ကြပူရေး ငြိမ်းအေးနေသည်၊ ကြောင့်ကြပူခြင်း
နှိမ်နင်းပယ်သည်။

လှုပ်ရှားမှုကင်း အေးခြင်းထင်သည်၊ ပဿဒ္ဓိ မှတ်သိ
ဗောဇ္ဈင်မည်။

- (က) ဘောဇဉ်၊ ဥတု၊ နေထိုင်မှု၊ မှီပြု သင့်မြတ်ရာ။
- (ခ) မလွန်မယုတ်၊ လုံ့လထုတ်၊ ကြမ်းကြုတ်သူ ရှောင်ပါ။
- (ဂ) ငြိမ်းအေးသူတောင်၊ မှီဝဲယှဉ်၊ ထိုတောင် စိတ်ညွတ်ရာ။
- (ဃ) ပဿဒ္ဓိ ပွား၊ ခုနစ်ပါး၊ ညွှန်ကြား အဋ္ဌကထာ။

၆။ သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင်

ပျံ့လွင့်မထွက် ကပ်လျက်တည်သည်၊ တအာရုံတည်း
ပေါင်းစည်းစေသည်၊ ငြိမ်သက်သည်ဟု ရှေးရှုထင်သည်၊ သမာဓိ
မှတ်သိ ဗောဇ္ဈင် မည်။

- (က) ဝတ္ထုသန့်စင်၊ ညီမျှယှဉ်၊ ကျမ်းကျင် နိမိတ်များ။
- (ခ) ကြလျင် နှိမ်လင့်၊ ကျလျင် ပင့်၊ ရှင်သင့် ရှင်စေရာ။
- (ဂ) ညီမျှနေလျှင်၊ ရှုမြဲပင်၊ ထိုတောင် စိတ်ညွတ်ရာ။
- (ဃ) ပျံ့လွင့်သူ ကြည်၊ တည်သူ ယှဉ်၊ ဆင်ခြင် ဈာန်မောက္ခာ။
- (င) သမာဓိပွား၊ ဆဲတပါး၊ ညွှန်ကြား အဋ္ဌကထာ။

၇။ ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်

ဥပေက္ခာက ညီမျှစေသည်။ (လက္ခဏာ)
တဖက်လိုက်ခြင်း ပယ်ခွင်းတတ်သည်။ (ရသ)
လယ်ဗဟိုမျှ ချိန်ကျနေသည်။ (ပစ္စုပ္ပန်)
နှားစုံကောင်း နှင်မောင်းတူပေသည်။

- (က) ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဝတ္ထု၊ လစ်လျူရှု၊ ညွတ်မှု ထိုတွင်သာ။
- (ခ) ယုယသုအား၊ ပယ်ရှောင်ရှား၊ စိတ်ထားမျှသူ မှီဝဲပါ။
- (ဂ) ဥပေက္ခာပွား၊ ကြောင်းငါးပါး၊ ညွှန်ကြား အဋ္ဌကထာ။
- (ဂ) ပဋိပဒါကို ဟောခြင်း=
  - အခြားဂုဏ်ကား၊ ဟောဖော်ကြား၊ လေးပါး ပဋိပဒါ။
  - သမာဓိအရာ၊ ခဲယဉ်းစွာ၊ ဉာဏ်မှာနှေးက ပဌမ။
  - (ဒုက္ခာပဋိပဒါ-ဒန္တာဘိညာ)
  - သမာဓိအရာ၊ ခဲယဉ်းစွာ၊ ဉာဏ်မှာမြန်က ဒုတိယ။
  - (ဒုက္ခာပဋိပဒါ-ခိပ္ပာဘိညာ)
  - သမာဓိအရာ၊ လွယ်ကူစွာ၊ ဉာဏ်မှာနှေးက တတိယ။
  - (သုခါပဋိပဒါ-ဒန္တာဘိညာ)
  - သမာဓိအရာ၊ လွယ်ကူစွာ၊ ဉာဏ်မှာမြန်က စတုတ္ထ။
  - (သုခါပဋိပဒါ-ခိပ္ပာဘိညာ)
  - ထို့ထက်ပိုလွန်..... ။ ထို့ကြောင့်ဗောဓိ- -။

(၉) စကားပြောရေးအကျင့်ကို ဟောခြင်း—
 အခြားဂုဏ်ကား၊ ဟောဖော်ကြား၊ စကား အကျင့်ပါ။
 လိမ်လည်မပြော ကုန်းချောက်ကင်းရာ၊ ဆဲဆိုရှောင်ရှား
 စဉ်းစားပြောရာ၊
 ခိတ်နှလုံးထဲ မှတ်စွဲထိုက်တာ၊ ပြောသင့်မှ ပြောရ
 ချင့်ချိန်ကာ။
 ဟုတ်မှန်ကျိုးများ၊ ထိုစကား၊ ညွှန်ကြား ပြောစေပါ။
 ယင်းထက်ပိုလွန်.....။ ထို့ကြောင့်ဗေဒင်.....။

(၁၀) ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သီလအကျင့်ကို ဟောခြင်း—
 အခြားဂုဏ်၊ ဟောဖော်ပြု၊ သီလအကျင့်ပါ။
 သစ္စာစကား၊ သဒ္ဓါအား၊ လှုပ်ရှားမရှိ မြဲစေရာ။
 အထင်ကြီးအောင်၊ ကြည်ညိုအောင်၊ ဟန်ဆောင်ပြုမှု
 မရှိရာ။
 ပစ္စည်းလှူရေး၊ လမ်းကြောင်းပေး၊ မြှော်တွေး ပြောဆို
 မရှိရာ။
 ချစ်လိုသည့်စိတ်၊ ဖြစ်ရန်ရိပ်၊ နိမိတ်ပြုမှု မပြုရာ။
 မလွှတ်ရှောင်၊ မဖြစ်အောင်၊ ချုပ်နှောင်ဖိနှိပ်မပြောရာ။
 ပေးကာ များကာ၊ ပစ္စည်းရှာ၊ မိစ္ဆာသက်မွေး မပြုရာ။
 ခောင့်ရှောက် ဣန္ဒြေ၊ ဘောဇန၊ တိုင်းရှေ့ သိတတ်ရာ။
 ညီစွာပြုလင့်၊ နိုးကြားကျင့်၊ ကိုယ်ဖြင့် မပျင်းရာ။
 စိတ်လုံ့လပြု၊ စျာန်ဝင်ရှု၊ ထင်မှု ပြည့်စုံရာ။
 (အာရဒ္ဓဝိရိယော၊ စျာယံ၊ သတိမာ)

ပြောရေးရှိလျှင်၊ ဉာဏ်ပေါ်ထင်၊ အလျင် သိနိုင်ရာ။
(ကလျာဏပဋိဘာနော)

လျင်စွာသွားတတ်၊ ဆောင်ထားတတ်၊ သိတတ်

ဉာဏ်ရှိရာ။ (ဂတိမာ၊ ဓိတိမာ၊ မတိမာ)

ကာမဂုဏ်ထဲ၊ မတပ်စွဲ၊ အမှတ်လဲပြု၊ ရှုလဲရှု၊

ရင့်မှု ပွားစေရာ။ (န စ ကာမေသု ဂိဒ္ဓေါ၊ သတော စ
နိပကော စ)

အကျင့်သီလ၊ ဤသို့ပြု၊ လုံးဝ ပြည့်စုံပါ။ (စကားမှန်
စေရမယ်၊ သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ ပြည့်စုံစေရ
မယ်၊ သူတပါးအထင်ကြီးအောင် ဟန်မဆောင်ရဘူး
စသည်ဖြင့် ရဟန်းကောင်းတို့၏ သီလအကျင့်ကို မြတ်စွာ
ဘုရား ပြတော်မူသည်မှာ လိုလေသေးမရှိ ပြည့်စုံပါပေ
သည်-ဟု ဆိုလို၏။)

ယင်းထက်ပိုလွန်..... ။ ထို့ကြောင့်ဗောဓိ.....။

(၁၁) ဆုံးမ ညွှန်ကြားရေးကို ဟောခြင်း-

အခြားဂုဏ်၊ ဟောဖော်ပြ၊ ဆုံးမသွန်သင်ဟူ။

ဆုံးမတိုင်းသာ၊ ဤသူဟာ၊ ညီစွာ ကျင့်ပါမူ။

သောတာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်မည်ကို၊ တင်ကြိုသိတော်မူ။

သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ အရဟံ၊ ထို့အတူ။

ဖြစ်ထိုက်သမျှ၊ သွန်သင်ပြ၊ ဆုံးမပေးတော်မူ။

ယင်းထက်ပိုလွန်..... ။ ထို့ကြောင့်ဗောဓိ.....။

(၁၂) ဝိမုတ္တိ-လွတ်မြောက်ရေး၌ ဟောခြင်း-

အခြားဂုဏ်ကား၊ ဟောညွှန်ကြား၊ လွတ်သွား ဥဏ်ထူး
မှာ။

ကိုယ်တိုင် ဥဏ်ဖြင့်၊ လျှော်စွာကျင့်၊ လေးဆင့်ဖိုလ်ဥဏ်
မှာ။

ရောက်မည့်ပုံဟန်၊ ဘုရားဥဏ်၊ အမှန်သိနှင့်ပါ။
ယင်းထက်ပိုလွန်..... ။ ထို့ဗောဓိ..... ။

(၁၁-နှင့် ၁၂ ထူးခြားချက်)

ညွှန်ကြားဘို့ရာ၊ သိဟန်သာ၊ ရှေ့မှပြဆိုသည်။
[၁၁-က ပြဆိုပုံ]

ဥဏ်ထူးဖြစ်မှာ၊ သိနှင့်ဘာ၊ နောက်မှာပြဆိုသည်။
[၁၂-၌ပြဆိုပုံ]

) သဿတဝါဒကို ဟောခြင်း-

အခြားဂုဏ်၊ ဟောဖော်ပြ၊ သဿတ ယူလေးဖြာ။
ဘဝ သိန်းထိ၊ ပြန်လည်ကြည့်၊ မြဲ၏ ယူဆ တဦးမှာ။
ဆယ် ကပ္ပာယ်၊ ပြန်လည်ကြည့်၊ မြဲ၏ ယူဆ တဦးမှာ။
ကပ်လေးဆယ်ထိ၊ ပြန်လည်ကြည့်၊ မြဲ၏ ယူဆ တဦးမှာ။
ဥဏ်ထူးမရှိ၊ ကြံတွေးကြည့်၊ မြဲ၏ ယူဆ တဦးမှာ။
(ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှ ယူဖြည့်သည်)

တည်မြဲ ယူဆ၊ သဿတ၊ ခဲ့ပြ ဤလေးဖြာ။

(သုတ်ရင်း၌ သုံးပါးသာရှိသည်)

ယင်းထက်ပိုလွန်..... ။ ထို့ကြောင့်ဗောဓိ..... ။

(၁၄) ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ကို ဟောခြင်း—

အခြားဂုဏ်ကား၊ ဖြစ်ဟောင်းများ၊ စဉ်းစားသိပုံ
ဟောခြင်းပါ။

တစ် ဘဝမှ၊ သိန်း ဘဝ၊ များလှ ဖြစ်ဘူးတာ။

တစ် ကမ္ဘာမှ၊ သိန်း မက၊ များလှ ကပ်—ကမ္ဘာ။

ရှေးဖြစ်ဟောင်းတွေ၊ စား·ဝတ်·နေ၊ ထွေထွေ

ခြင်းအရာ။

ဖြစ်ခဲ့ရပုံ၊ အလုံးစုံ၊ အကုန် အောက်မေ့ကာ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသံ၊ ဉာဏ်ဖြစ်ဟန်၊ ထုတ်ပြန် စုံလင်စွာ။

ယင်းထက်ပိုလွန်— — — ။ ထို့ကြောင့်ဗောဓိ— — — ။

(၁၅) ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို ဟောခြင်း—

အခြားဂုဏ်၊ ဟောဖော်ပြ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုပါ။

ခြား—ကွယ်—ဝေးငြား၊ အဆင်းများ၊ ထင်ရှားမြင်နိုင်
ပါ။

ကံဆိုးသူတွေ၊ ပါယ်လေးထွေ၊ ဖြစ်နေ မြင်နိုင်ပါ။

ကံကောင်းသူတွေ၊ နတ်—လူ့ပြေ၊ ဖြစ်နေ မြင်နိုင်ပါ။

သေပြီးသည့်နောက်၊ ကံအလျောက်၊ ကပ်ရောက်

သိနိုင်ပါ။

နတ်မျက်စိသွင်၊ ကြည့်တိုင်းမြင်၊ ဘိညာဉ် ဉာဏ်ထူးပါ။

ယင်းထက်ပိုလွန်— — — ။ ထို့ကြောင့်ဗောဓိ— — — ။

(၁၆) ဣဒ္ဓိဝိဓကို ဟောခြင်း—

အခြားဂုဏ်ကား၊ ဟောဖော်ကြား၊ နှစ်ပါး ဣဒ္ဓိဝိ။

အာသဝေါရှိတာ၊ မရှိတာ၊ ပြီးတာ နှစ်မျိုးရှိ။

(ဣဒ္ဓိ ၂-မျိုး)

စတုတ္ထဈာန်၊ အဘိညာဏ်၊ ဓိဋ္ဌာန်တိုင်း ပြီး၏။
အများ၊ တပါး၊ ဖြစ်စေသား၊ ထင်ရှား၊ ကွယ်စေ
နိုင်ဘိ၏။

နံရံ တောင်များ၊ ထွင်းဖောက်သွား၊ လျင်လျား
နှေးအောင်ပြုနိုင်၏။

မြေလျှိုး မိုးပျံ့၊ အတန်တန်၊ ဓိဋ္ဌာန်ပြုတိုင်း ပြီးစီး၏။
ဤလိုတန်ခိုး၊ ပြီးတာမျိုး၊ ခေါ်ရိုးသာသဝ အမည်ရှိ၊
(သာသဝဏ္ဏဒွိ)

နှစ်သက်ဖွယ်ဝယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၊ တကယ် ရှုနိုင်သည်။
စက်ဆုပ်ဖွယ်ဝယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်၊ တကယ်ရှုနိုင်သည်။
ထိုနှစ်မျိုးဝယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်၊ တကယ် ရှုနိုင်သည်။
ထိုနှစ်မျိုးဝယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၊ တကယ် ရှုနိုင်သည်။
ချစ်မုန်း ကင်းကွာ၊ လစ်လျူသာ၊ ကောင်းစွာ ရှုနိုင်
သည်။

ဤသို့ ပြီးတာ၊ တန်ခိုးဟာ၊ အရိယာ ဣဒ္ဓိမည်။
(အရိယိဒ္ဓိ)

အာသဝေါကင်းပ၊ စင်ကြယ်စွာ၊ နာသဝလဲမည်။
(အနာသဝဏ္ဏဒ္ဓိ)

ယင်းထက်ပိုလွန်၊ ဟောနိုင်ရန်၊ ကေန မရှိပါ။
ထို့ကြောင့် ဗောဓိ၊ သာလွန်သိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ်ပါ။
(အပရမ္မနီယဂုဏ် ၁၆-ပါး ဤတွင်ပြီးသည်)

အခြားတနည်းဖြင့် ချီးကျူး လျှောက်ထားခြင်း—

သဒ္ဓါ၊ လုံ့လ ပြည့်ဝသောသူ၊ စွမ်းကုန်ကြိုးကုတ် အား
ထုတ်ပါမူ၊

မြတ်ဆုံးဉာဏ်ဆင့် ရောက်သင့်သည်ဟူ၊ ယင်းဉာဏ်
အား ဘုရားရောက်တော်မူ။

ကာမချမ်းသာ၊ သုံးဆောင်တာ၊ ပယ်ခွါရှောင်တော်မူ။
မသုံးဆောင်ဘဲ၊ ကိုယ်ညှင်းဆဲ၊ ဒါလဲ ရှောင်တော်မူ။
မျက်မှောက်ကိုယ်မှာ၊ ချမ်းသာစွာ၊ နေရာ နေကြောင်း
ဟူ။

ဈာန်မြတ်လေးဖြာ၊ လိုတိုင်းသာ၊ လွယ်စွာရတော်မူ။

မေးမြန်း စိစစ်လျှင် ဖြေရှင်းနိုင်ကြောင်း—

ဘုရားထက်သာ၊ ရှေး၊ နောင်မှာ၊ ရှိပါသလော မေးခွဲ
လျှင်၊

ဘုရားထက်သာ၊ ရှေး၊ နောင်မှာ၊ မရှိပါဟု ဖြေမည်ပင်။
ရှေး၊ နောင်ဘုရား၊ ခုဘုရား၊ ဉာဏ်အားတူသလော
မေးခွဲလျှင်၊

ရှေး၊ နောင်ဘုရား၊ ခုဘုရား၊ ဉာဏ်အားတူကြောင်း
ဖြေမည်ပင်။

ဘုရားထက်သာ၊ တူသူဟာ၊ ခုခါရှိသလောမေးခွဲလျှင်၊

ဘုရားထက်သာ၊ တူသူဟာ၊ ခုခါမရှိ ဖြေမည်ပင်။

ဘယ်ကြောင့် ဆိုတာ၊ မေးပြန်ပါ၊ အောက်ပါအတိုင်း
ဖြေမည်ပင်။

“ငါဘုရားနှင့် ဉာဏ်အားတူညီ၊

ရှေးဘုရားများ ပွင့်သွားလေပြီ၊

နောင်ခါ ကာလ ပွင့်ကြဦးမည်။”

ဤစကား ဘုရားမိန့်ပါသည်။

“လောကဓါတု တခုတည်းမှာ၊
စင်ပြိုင်ဘုရား နှစ်ပါးပွင့်ရာ၊
အကြောင်း နတ္ထိ မိန့်ရုံမြတ်စွာ၊”

ဤစကား နာကြားရဘူးပါ။
ထို့ကြောင့်ဘဲ ဆိုရဲတိကျစွာ။

(ပြိုင်တူမပွင့်ခြင်းနှင့် စပ်၍ သာသနာငါးထောင် အဆိုများ)

ပ-ဆ-တေ-သုက်၊ သေက္ခ ထုတ်၊ သံယုတ်၊ အင်္ဂုတ်-
ဌ။ (သိဋ္ဌ ၂၊ ၁၀၇၊ အိဋ္ဌ ၁၊ ၆၇)

ပ-ဆ-တေ-သုက်၊ ပါတိမုက်၊ မိန့်ထုတ် ပါသိက။
(ဒိဋ္ဌ ၃၊ ၈၃)

ပ-သုက်-အနာ သ-သောတာ၊ မိန့်မှာ ဝိနယ။
(ဝိဋ္ဌ ၄၊ ၁၂၇)

သမ္မုသာဒနီသသုတ် နိဂုံးချုပ် မိန့်ခွန်းတော်-

“ကြည်ညိုဘွယ်များ ချစ်သား လျှောက်တင်၊
ကြည်ညိုဘွယ်ကောင်း ထို့ကြောင်းကြောင့်ပင်၊
ခဏ ခဏ ဟောပြုလေ သင်၊
နာသူများ ယုံမှားကင်းမည်ပင်။”
မြတ်ဘုရား မိန့်ကြား ဤသို့ပင်။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ခွဲပုံဆောင်ပုဒ်များ

မြင်ဆဲ ခဏ၌ မျက်စိနှင့် အဆင်းက——ရုပ်ဥပါဒါ-

နက္ခန္ဓာ၊

မြင်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာက.....ဝေဒနာ

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

(ကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာနှင့် ဇောခဏ၌ သောမနဿကို
ကောင်းတာဟု ဆို၏။ အကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာနှင့် ဇောဒေါ-
မနဿကို မကောင်းတာဟု ဆို၏)

မြင်ရတဲ့အဆင်းကို မှတ်သားတာက -----သညာ ဥပါဒါ-
နက္ခန္ဓာ၊

မြင်မှုကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်း
တာက သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

မြင်သိရုံမျှသဘောက .... -- ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(ကြားဆဲ နံဆဲ စားသိဆဲခဏတို့၌ နည်းတူပင်)

ထိသိဆဲခဏ၌ ထိသိရာကိုယ်အကြည်ရုပ်နှင့်ထိသိရတာက
ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

ထိလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာက -----ဝေဒနာ
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

တွေ့ထိရတာကို မှတ်သားတာက .... -- သညာ ဥပါဒါ-
နက္ခန္ဓာ၊

ထိသိမှုပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာ
က .... သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

သိသိရုံမျှသဘောက .... -- ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

ကြံသိဆဲခဏ၌ ကြံသိမှု၏ တည်ရာရုပ်က .... ရုပ်ဥပါဒါ-

နက္ခန္ဓာ၊

ကြံလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာက -----ဝေဒနာ
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

ကြံမိရာအာရုံကို မှတ်သားတာက -----သညာဥပါဒါ-
နက္ခန္ဓာ၊

ကြံသိမှုပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်း—
တာက.....သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

ကြံသိရုံမျှသဘောက.....ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
ဖေါင်းတယ်ဟု မှတ်ဆဲ၌ တောင့်တင်း လှုပ်ရှားတာက—
ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

ရှုမှတ်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာက .....
ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

(ဤ၌ ဥပေက္ခာကိုပင် မကောင်းတာဟု ဆိုသည်)
တောင့်တင်း လှုပ်ရှားမှုကို မှတ်သားတာက .....
သညာ—ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

ရှုမှတ်မိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာက—
သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

တောင့်တင်း လှုပ်ရှားမှုကို သိရုံမျှသဘောက.....
ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

ငိန်တယ်ဟု မှတ်ဆဲ၍ ယော့ကာ လှုပ်ရှားတာက
ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

ရှုမှတ်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာက ..... ဝေဒနာ
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

ယော့မှု လှုပ်ရှားမှုကို မှတ်သားတာက.....သညာ
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

ရှုမှတ်မိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာက
သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

ယော့မှု လှုပ်ရှားမှုကို သိရုံမျှသဘောက.....ဝိညာဏ်
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

နာတယ်ဟု မှတ်ဆဲခဏ၌ နာရာဌာနရုပ်က.....
ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

နာတာ အခံခက်တာက.....ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊
အတွေ့အာရုံဆိုးကို မှတ်သားတာက.....သညာဥပါဒါ

နက္ခန္ဓာ၊

နာမ အခံခက်မှုဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းတာက ———
သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

အတွေ့အာရုံဆိုးကို သိရုံမျှသဘောက.....ဝိညာဏ်
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

၁၃၃၄—ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်နေ့မှ စ၍ ဖလ်ယဉ်ဓမ္မာရုံကြီး၌

ဟောကြားတော်မူသော နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိ

သမ္မသသုတ် တရားတော်

ဆောင်ပုဒ်များ

၁။ ဘယ်ကြောင်းရှိက၊ အိုသေရ၊ ဒုက္ခ ဖြစ်သနည်း။

၂။ ဥပဓိရှိက၊ အိုသေရ၊ ဒုက္ခ ဖြစ်ပေါ်သည်။

၃။ ဥပဓိ ဆိုတာ၊ ကပ် တည်ရာ၊ ခန္ဓာပင် ဖြစ်သည်။

၄။ ထိုသို့ သိလျှင် အိုခြင်း သေခြင်းကိုလဲ သိသည်၊ ယင်း၏
အကြောင်းကိုလဲသိသည်၊ ယင်း၏ချုပ်ရာကိုလဲ သိသည်၊
ယင်းချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်လမ်းကောင်း

ကိုလဲ သိသည်၊ သိသည့်အတိုင်း လျော်စွာလဲ ကျင့်လျှင် အံ့ခြင်းသေခြင်း ချုပ်ကင်းရန် အမှန်ကျင့်သူ ဖြစ်လေတော့သည်။

၅။ ဥပဓိ-ခန္ဓာ၊ ဖြစ်ပေါ်တာ၊ ဘယ်ဟာကြောင့်-
ပါနည်း။

၆။ ဥပဓိ-ခန္ဓာ၊ ဖြစ်ပေါ်တာ၊ တဏှာကြောင့်-
ပေတည်း။

ထိုသို့ သိလျှင် ဥပဓိကိုလဲ သိသည်၊ ဥပဓိဖြစ်ကြောင်း ကိုလဲ သိသည်။ ဥပဓိချုပ်ရာကိုလဲ သိသည်၊ ယင်းချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းကိုလဲ သိသည်၊ သိသည့်အတိုင်း လျော်စွာလဲ ကျင့်လျှင် ဥပဓိချုပ်ကင်းရန်၊ ဆင်းရဲအလုံးစုံ ကုန်ရန် အမှန်ကျင့်သူ ဖြစ်လေတော့သည်။

၇။ ဘယ်အရာမှ၊ ထိုတဏှာ၊ တွယ်ကာ ဖြစ်သနည်း။

၈။ ချစ်နှစ်သက်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်၊ ငြိတယ်-
ဖြစ်လေသည်။

၉။ ချစ်-သာယာဖွယ်၊ ထိုနှစ်သွယ်၊ အဘယ်ဟာ-
ပါနည်း။

၁၀။ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ ကိုယ်၊ လျှာ၊ စိတ်ပါ ၆-ပါး
တည်း။ (အကျဉ်း)

၁၁။ မြင်ရာ၊ ကြားရာ-စသည်မှ၊ ပေါ်လာ ၆-မျိုးစီ
ပေတည်း။ (အကျယ်)

၁၃။ ပိယရုပ် သာတရုပ်ဟု ခေါ်သော ချစ်ဖွယ် သာယာဖွယ် သဘောကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု မြင်လျှင် တဏှာကို ပယ်သည်—တဏှာ ကင်းသည်၊ တဏှာ ကင်းလျှင် ဥပဓိ ခန္ဓာလဲ ကင်းလေတော့သည်။ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းလေတော့သည်။

အကြောင်း အကျိုး ဆက်သွယ်ပုံ

- ၁။ အတိတ်အကြောင်း ငါးပါးကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ငါးပါး ဖြစ်လျက်ရှိသည်။
- ၂။ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကံ၊ သင်္ခါရ၊ ဤငါးဝ မှတ်ကြ ရှေးအကြောင်း။
- ၃။ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ ဤငါးဖြာ၊ မှတ်ပါ ခုအကျိုး။
- ၄။ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ငါးပါးကို မှီ၍ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ငါးပါးဖြစ်သည်။ (ဝေဒနာကြောင့် တဏှာ ဖြစ်ခြင်း စသည်ပင်)
- ၅။ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းငါးပါးသည် အတိတ်အကြောင်း ငါးပါးနှင့် အရ အတူတူပင်။
- ၆။ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ငါးပါးကြောင့် အနာဂတ်အကျိုး ငါးပါးဖြစ်မည်။
(ကမ္မဘဝကြောင့် ဇာတိပေါ်ခြင်း စသည်ပင်)
- ၇။ အနာဂတ်အကျိုး ငါးပါးသည် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးငါးပါးနှင့် အရ အတူတူပင်။

လိုရင်း ကောက်နှုတ်ချက်

- ၁။ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အမှန် သိအောင် ရှုရမည်။
- ၂။ မသိသူမှာ၊ တပ်မက်ကာ၊ ခန္ဓာ—ဆင်းရဲ ဖြစ်လိမ့်မည်။
- ၃။ သိမြင်သူမှာ၊ တပ်မက်ကွာ၊ ခန္ဓာ—ဆင်းရဲ ကင်း
ငြိမ်းသည်။

၁၃၃၅-ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်နေ့ ၌

ဟောကြားတော်မူသော

ဇိုက်မျဉ်းကင်းပျောက် လမ်းဆုံးရောက်တရားတော်

(အင်္ဂုတ္တရ ဒု-၅၆၁)

သောဝင်ပုဒ်များ

- ၁။ မောဂ္ဂလာန်အရှင်၊ အားထုတ်စဉ်၊ အိပ်ချင် ငိုက်နေရာ။
- ၂။ မြတ်စွာ ကြွလတ်၊ ခုနစ်ရပ်၊ မိန့်မှတ် ညွှန်ကြားပါ။
- ၃။ ငိုက်ကြောင်း စိတ်များ၊ ခွန့်ပယ်ရှား၊ တရားဆင်ခြင်
လေ။ (၂-ရပ်)
- ၄။ အကျယ်ရှုတ်ပါ၊ နား၊ ကိုယ်မှာ၊ ဆွဲကာ၊ ပွတ်သတ်လေ။
(၂-ရပ်)

၂၆၂   မဟာစည် ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

- ၅။ မျက်နှာသစ်ပါ၊ လင်း သညာ၊ ကောင်းစွာဆင်ခြင်
လေ။ (၂-ရပ်)
- ၆။ စကြိုလျှောက်ကာ၊ ရှုမှတ်ပါ၊ ငိုက်တာပျောက်မည်ပေ။
(၁-ရပ်)
- ၇။ ငိုက်နေသေးလျှင်၊ အိပ်ရာဝင်၊ နိုးလျှင် ထ-မှတ်လေ။

အရှင်မောဂ္ဂလန်က တောင်းပန်ပုံ-

- ၈။ တဏှာကုန်ကင်း၊ လွတ်မြောက်ခြင်း၊ အကျဉ်းဟော
ကြားပါ။

မြတ်စွာဘုရားက ဟောပုံ-

- ၉။ လုံးစုံ ဓမ္မ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ အနတ္တာ။
- ၁၀။ ဤရွှေ၊ ဤမျှ၊ ကြားဘူးက၊ သုတ လုံလောက်ပါ။
- ၁၁။ ဥာဏ်ဖြင့် ရှေးရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ မှတ်ပြု သိလေရာ။
- ၁၂။ မမြဲ ဆင်းရဲ၊ သဘောဘဲ၊ သိမြဲ ပိုင်းခြားကာ။
- ၁၃။ ကောင်း၊ ဆိုး၊ လတ်စု၊ ခံစားမှု၊ မှတ်ရှု အနိစ္စာ။
- ၁၄။ ပျက်ပြယ်သွားမှု၊ ချုပ်ငြိမ်းမှု၊ မှတ်ရှုနေပြန်ရာ။
- ၁၅။ စွန့်လွှတ်တဖန်၊ စေလွှတ်ဟန်၊ ထပ်မံ ရှုမှတ်ရာ။
- ၁၆။ သို့ရှုသူဟာ၊ လောကမှာ၊ စွဲဆာ ကင်းလေသည်။
- ၁၇။ ဆာလောင်ကင်းလျှင်၊ ကိုယ်ဘိုင်ပင်၊ အစဉ်ငြိမ်းအေး
သည်။
- ၁၈။ ဤမျှဖြင့်ပင်၊ တဏှာစင်၊ ကျင့်စဉ်ပြီးဆုံးသည်။

၁၉။ ပစသယ၊ သုတ္တန္တ၊ ဗုဒ္ဓ ဟောမိန့်သည်။

၂၀။ စူဠတဏှာ—သင်္ခယာ၊ သုတ်မှာလဲဘဲ ဟောမိန့်သည်။

မောဂ္ဂလ္လာနသံယုတ် (သံ ဒု-၄၅၇)

၂၁။ စျာန်ရှစ်ပါးမှာ၊ ချွတ်ယွင်းရာ၊ မြတ်စွာကြွရောက် ပြင်ပေးသည်။

၂၂။ ဝိပဿနာ၊ ချွတ်ယွင်းရာ၊ မြတ်စွာ ကြွရောက် ပြင်ပေးသည်။

၂၃။ မြတ်စွာချီးမြှောက်၊ ဉာဏ်ထူးရောက်၊ ဆုံလောက် ငါ့ကို ဆိုသင့်သည်။

၁၃၃၆—ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်နေ့၌
ဟောကြားတော်မူသော

အနုပဒသုတ္တန် တရားတော်

ဆောင်ပုဒ်များ

၁။ သာရိပုတ္တ၊ မြတ်ထေရ၊ နုပဒ ဝိပဿနာ ရှုပုံမှာ။

၂။ စျာန်မှ ထလျှင်၊ စျာန်စိတ်တွင်၊ ပါဝင်သမျှ ရှုနိုင်ပါ။

၃။ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ကေဂ္ဂတာ၊ ဤငါးဖြား၊ မှတ်ပါ ပ—စျာန်ပင်။

၄။ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာ၊ မနသိကာရ၊ ဤငါးဝ၊ ယုံဉ်ကြ စိတ်တိုင်းတွင်။

- ၅။ ဆန္ဒ၊ အဓိ မောက္ခ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဥပေက္ခာ၊ ဤပါး
 ဖြာ၊ ယှဉ်လာ စွာန်တိုင်းပင်။
- ၆။ ပ-စွာန်စိတ်ပါ၊ ဆဲ ခြောက်ဖြာ၊ ခွဲကာ ရှုသိမြင်။
- ၇။ သိလျက် ဖြစ်၊ တည်၊ ပျက်လေသည်၊ ထူးသည် သူ့
 ဉာဏ်မြင်။
- ၈။ မရှိရာမှ၊ ဖြစ်လာကြ၊ ပြီးက ကွယ်ပျောက်မြင်။

ကောက်ချက်-နည်းယူပုံ-

- ၉။ ဤရှုပုံက၊ နည်းညွှန်ပြ၊ ကောင်းလှပါပေသည်။
- ၁၀။ သမထယာဉ်၊ စွာန်ပြီးလျှင်၊ စွာန်ပင် ပြန်ရှုသည်။
- ၁၁။ ဝိပဿနာ-ယာနိကာ၊ တူစွာ ရှုရသည်။
- ၁၂။ မြင်ကြားတွေရာ၊ ပေါ်တိုင်းသာ၊ လိုက်ကာ ရှုရသည်။
- ၁၃။ စွာန်မှာ ထင်ရှား၊ ဆဲ ခြောက်ပါး၊ ပိုင်းခြား ရှုလေ
 သည်။
- ၁၄။ မထင်မရှား၊ ရုပ်နာမ်များ၊ စဉ်းစား မရှုပြီ။
- ၁၅။ ထိုနည်းတူစွာ၊ ထင်ရှားရာ၊ မှတ်ကာ ရှုရသည်။
- ၁၆။ မျက်မှောက် မမြင်၊ တွေးဆင်ခြင်၊ ရှုလျှင် အတုမည်။

အထက်စွာန်များ၌ ထိုအရှင်ရှုပုံ-

- ၁၇။ ဒု-စွာန်၌ကား၊ ဆဲ ငါးပါး၊ ပိုင်းခြား ရှုသိမြင်။
- ၁၈။ ဝိတက်၊ ဝိစာ၊ မရှိပါ၊ သမ္မသာ အပိုယှဉ်။
- ၁၉။ တ-စွာန်၌လဲ၊ ဆဲ ငါးဘဲ၊ သိမြဲ ရှုသိမြင်။
- ၂၀။ ပီတိလဲ ကွာ၊ အပိုမှာ၊ နှစ်ဖြာ သတိ၊ သမ္မဇဉ်။

- ၂၁။ စတုတ်ဈာန်လဲ၊ ဆဲငါးဘဲ၊ သိမြဲ ရှုသိမြင်။
၂၂။ သုခအရာ၊ ဥပေက္ခာနှင့်၊ အနာဘောဂ၊ လုံးဝစင်ဘို့၊
မြတ်သတိ၊ ပေါင်းထည့် ဆဲငါးပင်။
၂၃။ အောက် အရူပ၊ ဈာန်သုံးဝ၊ သိရ နည်းတူပင်။
၂၄။ သညာ ကေဂ္ဂတာ၊ ဆဲတဖြာ၊ ပေါင်းကာ ဆဲသုံးပင်။
(ဖဿစသည် ၅၊ ဆန္ဒ စသည် ၅၊ စိတ်-ဟူသော ဤ
၁၁-ပါး၌ ၂-ပါးထည့် ၁၃-ဖြစ်သည်)
၂၅။ နေဝသညာ၊ သိမ်မွေ့စွာ၊ ခွဲကာ မရှုပြီ။
၂၆။ ရှေးဈာန်နှင့် မှီး၊ ကလာပ်နည်း၊ ပေါင်းစည်း ရှုလေ
သည်။

နည်းယူပုံ-

- ၂၇။ မထင်ရှားရှား၊ ထိုနည်းသာ၊ နှိုင်းကာ ရှုရသည်။
၂၈။ ကိုယ်တွင်းထင်ရှား၊ ရုပ်နာမ်များ၊ ပိုင်းခြားရှုရသည်။
၂၉။ အပြင်ပ၌၊ မခွဲထိုက်၊ ပေါင်းလိုက်ရှုရသည်။
၃၀။ သာဝကမှာ၊ ဤမျှသာ၊ ရှုရာ တရားမည်။
(သာဝကသမ္မသနစာရ)

၁၃၃၆-ခုနှစ် ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်နေ့၌

ယခင်နှစ် ဝါတော်စဉ်မှ အစဉ်ကျ၍

ဟောကြားတော်မူသော

နန္ဒသုတ် တရားတော်

ဆောင်ပုဒ်များ

၁။ အမျိုးကောင်းသားဆိုလျှင် အရှင်နန္ဒကိုပင် ဆိုသင့်သည်။

၂။ အားကြီးသူ ဆိုလျှင် ။ ။

၃။ တင့်တယ်သူ ဆိုလျှင် ။ ။

၄။ ရာဂကြီးသူ ဆိုလျှင် ။ ။

၅။ အခြားသူဝယ် ဆိုဘွယ်မရှိ၊ အရှင်နန္ဒပင် ကျင့်နိုင်
သေးသည်။

၆။ ဣန္ဒြေတရား၊ ခြောက်တံခါး၊ ပိတ်ထား လုံခြုံစေ
နိုင်သည်။

၇။ အရပ်ဆယ်ခွင်၊ ကြည့်လိုလျှင်၊ ဆင်ခြင်ပြီးမှ သူကြည့်
သည်။

၈။ နှလုံးမသာ၊ အဘိဇ္ဈာ၊ ဖြစ်စရာမရှိမှ သူကြည့်သည်။ (၁)

၉။ ဆွမ်းဟင်းထွေထွေ၊ စားဘွယ်ထွေ၊ တိုင်းရှေ့သိ၍ သုံး
ဆောင်သည်။

၁၀။ ပျော်ရန် လှရန်၊ မရည်သန်၊ ကျင့်ရန်မျှော်လင့် သုံး
ဆောင်သည်။ (၂)

၁၁။ နေ့ရောညဉ့်ပါ၊ ချိန်များစွာ၊ ဘာဝနာဖြင့် နိုးနေ
သည်။ (၃)

၁၂။ သတိ၊ သမ္မုတိ၊ အမြဲယှဉ်၊ ဖြစ်စဉ်၊ တည်၊ ပျက်
ထင်ပေါ်သည်။

- ၁၃။ ခံစား၊ မှတ်သား၊ ကြံစည်များ၊ ထင်ရှား ရှုသိနိုင်
ပေသည်။ (၄)
၁၄။ ယင်း လေးပါးဖြင့်၊ မြတ်သောကျင့်၊ အသင့် ပြီးစေ
နိုင်ပေသည်။
၁၅။ ဣန္ဒြေစောင့်ချက်၊ တေဒဂ်၊ မိန့်မြွက် ချီးကျူးခံရ
သည်။

၁၃၃၆-ခုနှစ် ပြာသိုလပြည့်နေ့မှ စ၍

ဝါတော်စဉ်အရ ဟောကြားသော

အဘိဓမ္မာတရားတော်

ကာမာဝစရကုသိုလ်ဝေသာန်ချက်

ဆောင်ပုဒ်များ

၁။ သော မနဿသဟဂုတ် ဥာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက
စိတ်၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ခိုက်၌ အမည်ထုတ်၍ ဟောထား
သော တရားတို့မှာ-

ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာ၊ စိတ်၊ .....
(ပဿပဉ္စမက ၅)

ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ (သုခ)*၊ ကေဂူတာ၊ .....
(စျာနင် ၅)

သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ (သမာဓိ)၊ ပညာ၊ (မန၊ သော
မနဿ) ဇီဝိတ၊ ..... (ဣန္ဒြေ ၈)

(သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သင်္ကပ္ပ၊ ဝါယာမ၊ သတိ၊ သမာဓိ).....
(မဂ္ဂင် ၅)

(သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ) ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ --
(ဗိုလ် ၇)

အလောဘ၊ အဒေါသ၊ (အဓမ္မာဟ)..... (မူလ ၃)

(အနတ္တိဇ္ဈာ၊ အဗျာပါဒ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ)..... ကမ္မပထ ၃)

(ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ) ..... (လောကပါလ ၂)

ကာယပဿဒ္ဓိ၊ စိတ္တပဿဒ္ဓိ၊ ကာယလဟုတာ၊ စိတ္တလ
ဟုတာ၊

ကာယမုဒုတာ၊ စိတ္တမုဒုတာ၊ ကာယကမ္မညတာ၊ စိတ္တ

ကမ္မညတာ၊ ကာယပါဂုညတာ၊ စိတ္တပါဂုညတာ၊ ကာယ

ဇုကတာ၊ စိတ္တဇုကတာ၊ ..... (အစုံတရား ၁၂)

(သတိ၊ သမ္မုဇဉ်)..... (ဥပကာရတရား ၂)

(သမထ၊ ဝိပဿနာ)..... (ယုဂနန္ဒတရား ၂)

(ပဂ္ဂါဟ၊ အဝိက္ခေပ)..... (ညီမျှစေအပ်သည့်တရား ၂)

မှတ်ချက် * လက်သည်းကွင်းဖြင့် ရှေးနှင့် တရားကိုယ် ထပ်တူ
ဖြစ်ကြောင်းပြသည်။

ဤ(၅၆)ပါးပင် ဖြစ်သည်။ တရားကိုယ်အားဖြင့် (၃၀) မျှသာ ရှိသည်။

ယေဝါပန-အရ အဋ္ဌကထာ၌ ပြသောတရားတို့မှာ-
ဆန္ဒ၊ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရ၊ တဩမဇ္ဈတ္တတာ၊
(အမြဲယှဉ် ၄)

ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊.....(ရံခါယှဉ်၊ အပ္ပမညာ ၂)
သမ္မာဝါစာ၊ ကမ္မန္တ၊ အာဇီဝ၊-(ရံခါယှဉ်၊ ဝိရတိ ၁)

ဤ(၉)ပါးတို့ပင် ဖြစ်သည်။ ၂-ရပ်ပေါင်းလျှင် တရား
ကိုယ် (၃၉) ပါးဖြစ်သည်။

၂။ သောမနဿသဟဂုတ် ဥာဏဝိပူယုတ် အသင်္ခါရိက
စိတ်၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ခိုက်၌ ယင်း(၃၉)ပါးမှ ဥာဏ်ပညာ
မပါ (၃၀)ပါး ဖြစ်သည်။

၃။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဥာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက
စိတ်၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ခိုက်၌ ယင်း (၃၉)ပါးမှ ဝိတိမပါ
(၃၀)ပါးဖြစ်သည်။

၄။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဥာဏဝိပူယုတ် အသင်္ခါရိက
စိတ်၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ခိုက်၌ ယင်း (၃၉)ပါးမှ ဥာဏ်ပညာ
နှင့် ဝိတိမပါ (၃၇)ပါးဖြစ်သည်။

ရူပကုသိုလ် အရူပကုသိုလ် ဝေဘန်ချက်

၁။ ရူပါဝစရ ပဌမဈာန်ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ခိုက်၌ အမည်
ထုတ်၍ ဟောထားသည့် တရားများမှာ ကာမကုသိုလ် ၁-ဒု
စိတ်တို့ကဲ့သို့ (၅၆)ပါးပင်။ တရားကိုယ်လဲ (၃၀)ပင်။

ယေဝါပန·အရ အမြဲယှဉ် ၄-ပါးနှင့်ရံခါယှဉ် အပ္ပမညာ
၂-ပါးသာ။ ၂-ရပ်ပေါင်း တရားကိုယ် (၃၆) ပါးဖြစ်သည်။

၂။ စတုက္ကနည်း ဒုတိယဈာန်စိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ ဝိတက်၊ ဝိစာရ
မပါ (၃၄)ပါး။

၃။ တတိယဈာန်စိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ ပီတိလဲ မပါ (၃၃) ပါး။

၄။ စတုတ္ထဈာန်စိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ သုခလဲ မပါ၊ ဥပေက္ခာနှင့်
တက္ခ (၃၃)ပါးပင်။

ပဉ္စကနည်း ဒုတိယဈာန်စိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ မူလ (၃၆) မှ
ဝိတက်မပါ (၃၅) ပါး။ တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမဈာန်စိတ်တို့
ဖြစ်ခိုက်၌ စတုက္ကနည်း ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထဈာန်စိတ်တို့
ဖြစ်ခိုက်၌ကဲ့သို့ပင် (၃၄) (၃၃) (၃၃)ပါး ဖြစ်သည်။

အရူပါဝစရဈာန် ၄-ပါးဖြစ်ခိုက်၌ ရူပါဝစရပဉ္စမဈာန်
ဖြစ်ခိုက်၌ကဲ့သို့ပင် တရားကိုယ်(၃၃)ပါး ဖြစ်သည်။ ယင်း အရူပ
ဈာန်လေးပါးကို ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိ၌ စတုတ္ထဈာန်ဟူသောအမည်
ဖြင့် ဟောထားသည်။ ယင်း လေးပါးမှာ အာကာသာနဉ္စာ
ယတန၊ ဝိညာဏဉ္စာယတန၊ အာကိဉ္စညာယတန၊ နေဝသညာ
နာသညာယတနဈာန်တို့ဖြစ်သည်။

လောကုတ္တရာကုသိုလ်ဝေဘန်ချက်

အရိယမဂ်လေးပါးဖြစ်ခိုက်၌ အမည်ထုတ်၍ ဟောထား
သည့် တရားများမှာ ကာမကုသိုလ်ပဌာနစိတ်၌ ဟောထားသည့်
(၅၆)ပါးနှင့် ဝိရတီ ၃ ပါး၊ အနုညတညဿာမိတိန္ဒြေ ၁-ပါး၊

ပေါင်း (၆၀) ဖြစ်သည်။ တရားကိုယ်အားဖြင့် (၃၃) သာ ရှိသည်။ ယေဝါ ပန-အရ ဆန္ဒ-စသည် အမြဲယှဉ် ၄-ပါးနှင့် တကွ တရားကိုယ် (၃၇)ပါးဖြစ်သည်။

ဒုတိယဈာန် စသည်တို့၌ ရူပဈာန်၌ကဲ့သို့ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိတို့ကို နှုတ်ပယ်သောအားဖြင့်၎င်း၊ သုခအရာ၌ ဥပေက္ခာကို ထည့်သောအားဖြင့်၎င်း တရားကိုယ် အရေအတွက်ကို သိအပ်၏။

အဋ္ဌသာလိနီ စသည်၌ ပြသော
ပဋိပဒါနှင့် အဘိညာ ခွဲခြားချက်

(၁) ရုပ်နာမ်ကို သိမ်းဆည်းရာ၌၎င်း၊ (၂) ရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်ရာ၌၎င်း၊ (၃) အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို သိမ်းဆည်းရာ၌၎င်း၊ (၄) လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို သိမြင်ရာ၌၎င်း၊ (၅) မဂ်မှန် မဂ်မှားကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌၎င်း ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ကိလေသာစိတ်ကို သုံးကြိမ်အထိ ရှု၍ ပယ်ရလျှင် ဒုက္ခပဋိပဒါ (ဆင်းရဲသောအကျင့်) မည်၏။ တကြိမ် နှစ်ကြိမ် ရှုရုံမျှဖြင့် ပယ်နိုင်လျှင် သုခပဋိပဒါ (ချမ်းသာသောအကျင့်) မည်၏။

(ကျက်မှတ်၍ ဆင်ခြင်ရာ၌ ထိုသို့သော အခက် အလွယ် ရှိ မရှိ ဆင်ခြင်ရာ၏)

ဥပက္ခိလေသမှ လွတ်သော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသည်၌ ကြာမြင့်စွာ တည်နေပြီးမှ အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လျှင် ဒန္တာဘိညာ (နှေးသောအသိဉာဏ်) မည်၏။ ထိုဉာဏ်များဖြစ်၍ မကြာမီပင် အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လျှင် ခိုဗ္ဗါဘိညာ (မြန်သောအသိဉာဏ်) မည်၏။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ် စသည်၌ပြသော

ဝိသုဒ္ဓိနှင့် ဥာဏ်ဖြစ်ပုံ အကျဉ်းချုပ်

သီလဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံမှ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်နိုင်သည်။ (နိဝရဏ ကင်းအောင် စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိကို စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဟု ခေါ်သည်)။ ယင်းစိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံမှ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဥာဏ်နှင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်သည်။ ယင်းဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံမှ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဥာဏ်နှင့် ကင်္ခါဝိဘရဏဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်သည်။ ယင်းဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံမှ သမ္မသနဥာဏ် စသည်တို့ဖြစ်ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ခုပ်နာမ်၊ ကြောင်းကျိုး စသည်ကို သရုပ်ခွဲ ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဥာဏ် စသည် မဖြစ်နိုင်ဟု မှတ်ရာ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်—သရုပ်ခွဲ ဆင်ခြင်ရာ၌ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ စသည် အကြောင်းမရှိသောကြောင့်ပင်။ ဤအချက်သည် ဒုက္ခပဋိပဒါကို ပြသော အဋ္ဌကထာစကား ဖြင့်လဲ ထင်ရှားပေ၏။

အကုသိုလ်ဝေဘန်ချက်

၁။ သောမနဿသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက လောဘမူ ပဌမစိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ အမည်ထုတ်၍ ဟောထားသော တရားတို့မှာ—

ဗဿပဉ္စမက ၅-ပါး၊ စျာနင် ၅-ပါး၊ (ကုသိုလ်စိတ်၌ ကဲ့သို့ပင် တရားကိုယ် ၉)

ဝီရိယ၊ (သမာဓိ၊ မန၊ သောမနဿ) ၊ ဇီဝိတ၊
(ဣန္ဒြေ ၅)

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ (မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ၊ ဝါယာမ၊ သမာဓိ)၊
 (မိစ္ဆာမဂ္ဂင် ၄)
 (ဝီရိယ၊ သမာဓိ)၊ အဟိရိက၊ အနာတ္တပ္ပ၊ (ဗိုလ် ၄)
 လောဘ၊ မောဟ၊ .....(မူလ ၂)
 (အဘိဇ္ဈာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ)၊ ..... (ကမ္မပထ ၂)
 (အဟိရိက၊ အနာတ္တပ္ပ)..... (လောကနာသက ၂)
 (သမထ) (အခြားကိစ္စတို့၌ ပျံ့လွင့်မှုငြိမ်းစေသည့်တရား
 ၁)
 (ပဂ္ဂါဟ၊ အဝိက္ခပ) (ညီမျှစေအပ်သည့်တရား ၂)

ဤ(၃၂)ပါးပင် ဖြစ်သည်။ တရားကိုယ်အားဖြင့် (၁၆)ပါးမျှသာ ရှိသည်။

ယေဝါပန-အရ အဋ္ဌကထာ၌ ပြသောတရားတို့မှာ-
 သန္တ၊ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရ၊ ဥဒ္ဓစ္စ-ဟူသော ဤ၄-ပါးပင်။
 ၂-ရပ်ပေါင်းလျှင် တရားကိုယ် (၂၀)မျှသာဖြစ်သည်။

၃။ သောမနဿသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိ-
 ကလောဘမူ တတိယစိတ်၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမပါ ယေဝါပန-အရ မာန
 နှင့်တကွ တရားကိုယ် (၂၀) ပင်ဖြစ်သည်။

၅။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက
 လောဘမူ ပဉ္စမစိတ်၌ ပဌမ (၂၀)မှ ပီတိမပါ (၁၉) ပါး
 ဖြစ်သည်။

၇။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက
လောဘမူ သတ္တမစိတ်၌ တတိယစိတ် (၂၀) မှ ပီတိမပါ(၁၉)
ပါး ဖြစ်သည်။

၂၊ ၄၊ ၆၊ ၈။ လောဘမူ ဒုတိယစသော သသင်္ခါရိ
ကစိတ် ၄-ပါးတို့၌ ၁၊ ၃၊ ၅၊ ၇-စိတ်တို့ဆိုင်ရာ တရားကိုယ်
(၂၀၊ ၂၀၊ ၁၉၊ ၁၉)တို့တွင် ယေဝါပန-အရ ထိနမိဒ္ဓနှင့်
တတူ အစဉ်အတိုင်း (၂၂၊ ၂၂၊ ၂၁၊ ၂၁) ဖြစ်သည်။

၉။ ဒေါမနဿသဟဂုတ် ဒေါသမူ အသင်္ခါရိကစိတ်၌
ပဌမစိတ်ဆိုင်ရာ(၂၀)မှ ပီတိဒိဋ္ဌိ လောဘ မပါ၊ ဒေါသနှင့်တကွ
(၁၈)ပါးဖြစ်သည်။ ယေဝါပန-အရ ဣဿာမစ္ဆရိယ ကုက္ကုစ္စ
တို့တွင် တပါးပါးနှင့်တကွ ရံခါ ၁၉-ပါးလဲ ဖြစ်သည်။ အမည်
ထုတ်၍ဟောရာတွင် သုခ၊ သောမနဿအရာတို့၌ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ
ဟု ဟောသည်။

၁၀။ ယင်း ဒေါသမူ သသင်္ခါရိကစိတ်၌ ယေဝါပန-
အရ ထိနမိဒ္ဓနှင့်တကွ (၂၀၊ ၂၁)ပါး ဖြစ်သည်။

၁၁။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ် မောဟမူ
စိတ်ဖြစ်ချိန်၌ ပါဝင်သော တရားများမှာ လောဘမူပဌမစိတ်၌
ပြခဲ့သော (၁၆)ပါးမှ ပီတိ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ လောဘမပါ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်
တကွ တိုက်ရိုက်ပြ (၁၄)ပါး၊ ယေဝါပန-အရ မနသိကာရ၊
ဥဒ္ဓစ္စတို့နှင့်တကွ (၁၆)ပါး ဖြစ်သည်။

၁၂။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ် မောဟမူစိတ်
၌လဲ ထို့အတူပင် ဝိစိကိစ္ဆာမပါ ဥဒ္ဓစ္စနှင့်တကွ တိုက်ရိုက်ပြ
(၁၄)ပါး၊ ယေဝါပန-အရ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရတို့နှင့်
တကွ (၁၆) ပါးပင် ဖြစ်သည်။ (အထူး သတ်ပြုရန်မှာ တရား
ကိုယ် အရေအတွက်တို့၌ စိတ်ပါ ထည့်တွက်ထားသည်ကို အထူး
သတ်ပြပါ။)

ဝိပါက်ကဗျာကတခေါ် အကျိုးတရား ဝေဘန်ချက်

၁။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကျွတ်ညွှတ်-မြင်သိစိတ် မြင်ခိုက်၌
အမည်ထုတ်၍ ဟောထားသည့်တရားများမှာ - ဖဿ
ပဉ္စမက ၅-ပါး၊ (ဥပေက္ခာ) ကေဂ္ဂတာ - ၁၊ နှစ်
၂-ပါး၊ (မန၊ ဥပေက္ခာ) ခီဝိတ-ဣဒန္တ ၃-ပါး၊ ဤ
(၁၁) ပါးပင်။ တရားကိုယ်အားဖြင့် (၇) ပါးသာ
ယေဝါပန - အရ မနသိကာရနှင့်တကွ (၈) ပါး ဖြစ်
သည်။ (အဆင်းကောင်းကိုမြင်သွင်း ကုသလဝိပက်
စိတ်၊ အဆင်းဆိုးကို မြင်သွင်း အကုသလဝိပါက်စိတ်
ဖြစ်သည်။)

မြင် သိစိတ်နှင့် တကွ ဝိထိစိတ်စဉ် ဖြစ်ပုံ

- က. တပင်၊ ဆင်ခြင်၊ မြင်ပြီးသွင်း၊ ထို့ပြင် လက်ခံတဲ့။
ခ) စုံခမ်း၊ ဆုံးဖြတ် ဇောဝိတ် သတ်၊ နှစ်ရပ် တဒါရုံ။

- (ဂ) အဆင်းမြင်လျှင်၊ ဖြစ်ချိုးပင်၊ စိတ်စဉ် မှတ်ပါကုန်။
- (ဃ) ကြား၊ နံ၊ စား၊ ထိ၊ မြင်တူ၏၊ မှတ်ဘိ စိတ်ဖြစ်ပုံ။
- (င) ဆင်ခြင်ပြီးခါ၊ ဇော၊ တဒါ၊ ကြံရာ စိတ် ဖြစ်ပုံ။

သာမန်လူတို့မြင်ရာ၌ စိတ်ဖြစ်ပုံ

- (က) ထင်ဆဲဆင်းမိတ် မြတ်လတ်ဦးစွာ၊
မြင်ပြီးတရား စဉ်းစားပြန်ရာ၊
သဏ္ဌန်ခြပ်၊ ပညတ် ပေါ်ကာ၊
မည်နာမ သိရ နောက်ဆုံးမှာ။

ရူမှတ်သူတို့မြင်ရာ၌ စိတ်ဖြစ်ပုံ

- (ခ) မြင်လျှင် မြင်ချင်း လက်ငင်း မှတ်လျှင်၊
မြင်ရုံတိုင်ဘဲ ပြတ်စဲစိတ်စဉ်၊
ရုပ်နာမ် ကွဲလျက် ဖြစ်ပျက် သိမြင်၊
အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ သဘော ထင်။

၂။ သောတဝိညာဏ် — ကြားသိစိတ်၊ သာနဝိညာဏ်—နံသိစိတ်၊ ဇိဝှာဝိညာဏ်—စားသိစိတ်၊ ကာယဝိညာဏ်—ထိသိစိတ်တို့ဖြစ်ခိုက်၌လဲ တရားကိုယ်အရ အတူတူပင်။ ကာယဝိညာဏ်၌ ကုသလဝိပါက် ဖြစ်လျှင် သုခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်၍ သုခသဟဂုတ်မည်ခြင်း၊ အကုသလဝိပါက် ဖြစ်လျှင် ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်၍ ဒုက္ခသဟဂုတ် မည်ခြင်း မျသားထူးသည်။

- ၃။ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယနှစ်ခုခေါ် လက်ခံသည့်စိတ် ဖြစ်ခိုက်၌ ယင်း(၇) ပါးတွင် ဝိတက်၊ ဝိစာရတို့နှင့်တကွ တိုက်ရိုက်ပြု(၉)ပါး၊ ယေဝါပန-အရ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရတို့နှင့် တကွ (၁၁) ပါး ဖြစ်သည်။ ဝေဒနာမှာ ဥပေက္ခာ ဖြစ်၍ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ပင်။
- ၄။ သန္တရဏခေါ် စူးစမ်းသည့်စိတ် ဖြစ်ခိုက်၌လဲ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ဖြစ်လျှင် ယင်း(၁၁)ပါးပင်၊ ကုသလဝိပါက် သောမနဿသဟဂုတ်ဖြစ်လျှင် ပီတိနှင့်တကွ (၁၂) ပါး ဖြစ်သည်။
- ၅။ သဟိတ်ကာမ ကုသလဝိပါက်စိတ်သည် ကုသိုလ်ကဲ့သို့ပင် ရှစ်ပါး ရှိသည်။ ယင်းစိတ်ရှစ်ပါးဖြစ်ခိုက်၌ တရားများ သည် ကာမကုသိုလ်ရှစ်ပါးဖြစ်ခိုက်နှင့်တူ၏။ ကရုဏာ၊ မုဒိတာနှင့် ဝိရတိသုံးပါးတို့ မပါဝင်ခြင်းမျှသာ ထူး သည်။
- ၆။ ရူပဝိပါက် အရူပဝိပါက် လောကုတ္တရာဝိပါက် စိတ်တို့ ဖြစ်ခိုက်၌ ပါဝင်သော တရားကိုယ်များမှာ ယင်းတို့၏ အကြောင်း ကုသိုလ်စိတ်များ ဖြစ်ခိုက်နှင့် အလုံးစုံပင် အရတူ၏။

မြင် သိမှု စသည်တို့၏ အကြောင်းများ

- ၈။ မျက်စိ၊ အဆင်း၊ အလင်း၊ နှလုံးသွင်းမှု စသည် ၄-ခုရှိမှ မြင်သိမှု ဖြစ်သည်။

- ၂။ နား၊ အသံ၊ အာကာသ၊ နှလုံးသွင်းမှု = ဤ ၄-ခုရှိမှ ကြားသိမှု ဖြစ်သည်။
- ၃။ နှာခေါင်း၊ အနံ့၊ သယ်ဆောင်လေ၊ နှလုံးသွင်းမှု = ဤ ၄-ခုရှိမှ နံသိမှု ဖြစ်သည်။
- ၄။ လျှာ၊ အရသာ၊ အစိုအရည်၊ နှလုံးသွင်းမှု = ဤ ၄-ခုရှိမှ အရသာသိမှု ဖြစ်သည်။
- ၅။ ကိုယ်အကြည်၊ ထိစရာ၊ အမာခံ၊ နှလုံးသွင်းမှု = ဤ ၄-ခုရှိမှ ထိသိမှု ဖြစ်သည်။
- ၆။ ဘဝင်စိတ်၊ ထင်ပေါ်သည့်အာရုံ၊ မှီရာရုပ်၊ နှလုံးသွင်းမှု = ဤ ၄-ခုရှိမှ ကြံသိမှု ဖြစ်သည်။
- ၇။ အာရုံကောင်း၌ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုး ဝိပါက်စိတ် ဖြစ်သည်။ အာရုံဆိုး၌ အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုး ဝိပါက်စိတ် ဖြစ်သည်။
- ၈။ ထက်သန်သော ဥာဏ်ယှဉ်ကုသိုလ်ကြောင့် ဥာဏ်ယှဉ်ကုသလဝိပါက် ၄-ခု ဖြစ်သည်။ မထက်သန်သော ဥာဏ်ယှဉ်ကုသိုလ်နှင့်ထက်သန်သောဥာဏ်မယှဉ်ကုသိုလ်တို့ကြောင့် ဥာဏ်မယှဉ် ဟိတ်ရှိကုသလဝိပါက် ၄ - ခု ဖြစ်သည်။ မထက်သန်သော ဥာဏ်မယှဉ် ကုသိုလ်ကြောင့်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိရဏခေါ် အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ဖြစ်သည်။ ယင်းကုသလဝိပါက် ၉-ပါးသည် လူ့ဘုံ နတ်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ၊ဘဝင်၊ စုတိကိစ္စဖြင့်လဲ ဖြစ်သည်။ ကာမ ၁၁-ဘုံ၌ တဒါရုံကိစ္စဖြင့်လဲ ဖြစ်သည်။

- ၉။ အကုသိုလ်စိတ် (၁၂) ပါးကြောင့် အကုသလဝိပါက် စိတ် [၇] ပါးဖြစ်သည်။ ထိုတွင် သန္တီရဏစိတ်သည် အပါယ် ၄-တို့၌ ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိကိစ္စဖြင့်လဲ ဖြစ်သည်။ သန္တီရဏစိတ် သုံးခုတို့သည် သန္တီရဏကိစ္စ၊ တဒါရုံကိစ္စတို့ဖြင့်လဲ ဖြစ်သည်။

ကိရိယာ အဗျာကတ တရား ဝေဘန်ချက်

- ၁။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ ပါဝင်သောတရားများမှာ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆိန်းဖြစ်ခိုက်နှင့် တူ၏။ တရားကိုယ် (၁၁) ပါးပင်။
- ၂။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ ပါဝင်သောတရားတို့မှာ အထက်ပါ [၁၁]ပါးတွင် ဝိရိယနှင့်တကွ [၁၂]ပါး ဖြစ်သည်။ (ဤအာဝဇ္ဇန်း ၂-ပါးသည် ပုထုဇဉ် သေက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်လဲ သက်ဆိုင်၏။ ကျန် ကိရိယာစိတ် (၁၈) ပါးသည် ရဟန္တာတို့နှင့်သာဆိုင်သည်)
- ၃။ ဟသိတုပ္ပါဒ်ခေါ် ရဟန္တာတို့၏ပြုံးရွှင်စိတ် ဖြစ်ခိုက်၌ အထက်ပါ [၁၂]ပါးတွင် ဝီတိနှင့်တကွ [၁၃]ပါးဖြစ်သည်။ ဝေဒနာမှာ သောမနဿ ဖြစ်၍ သောမနဿ သဟဂုတ်ခေါ်သည်။

- ၄။ သဟိတ်ကာမကိရိယာစိတ်သည် ကာမကုသိုလ်စိတ်ကဲ့သို့ ပင် ရှစ်ပါးရှိသည်။ ယင်း စိတ်ရှစ်ပါးဖြစ်ခိုက်၌ ပါဝင်သောတရားများမှာ ကာမကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါးဖြစ်ခိုက်နှင့်တူ၏။ ဝိရတီ သုံးပါး မပါဝင်ခြင်းမျှသာ ထူးသည်။
- ၅။ ရူပကိရိယာ အရူပကိရိယာ စိတ်တို့ဖြစ်ခိုက်၌ပါဝင်သောတရားတို့မှာ ရူပကုသိုလ် အရူပကုသိုလ်စိတ်တို့ဖြစ်ခိုက်နှင့်တူ၏။

ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ စာရင်းချုပ်

- ၁။ ကာမကုသိုလ်(၈)၊ ရူပကုသိုလ်(၅)၊ အရူပကုသိုလ်(၄)၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ် (မဂ်၄) = ဤကုသိုလ်စိတ်(၂၁) ပါးဖြစ်ခိုက်၌ ပါဝင်သော စိတ် စေတသိက် တရားတို့ ကုသလာ ဓမ္မာ—ကုသိုလ် တရားဟု ဟောသည်။
- ၂။ အကုသိုလ်စိတ် (၁၂) ပါး ဖြစ်ခိုက်၌ ပါဝင်သောစိတ် စေတသိက်တရားတို့ကို အကုသလာ ဓမ္မာ — အကုသိုလ် တရားဟု ဟောသည်။
- ၃။ (က) စက္ခုဝိညာဏ်စသော အကုသလဝိပါက် (၇)၊ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်(၈)၊ ကာမကုသိုလ်နှင့်အလားတူ သဟိတ်ကာမဝိပါက်(၈)၊ ရူပဝိပါက်(၅)၊ အရူပဝိပါက် (၄)၊ လောကုတ္တရာဝိပါက်(ဖိုလ် ၄) = ဤဝိပါက်စိတ် (၃၆)ပါးဖြစ်ခိုက်၌ ပါဝင်သောစိတ် စေတသိက်တရားတို့ကို ဝိပါက်အဗျာကတဟုဟောသည်။

အဘိဓမ္မာ ခန္ဓဝိဘင်္ဂတရားတော်ဆောင်ပုဒ်များ ၂၈၁

(ခ) ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဟသိတုပ္ပုဒ်
ဟူသော အဟိတ်ကိရိယာ (၃)၊ သဟိတ်ကာမကိရိယာ (၈)၊
ရူပကိရိယာ (၅)၊ အရူပကိရိယာ(၄) = ဤကိရိယာစိတ်(၂၀)
ဖြစ်ခိုက်၌ ပါဝင်သောစိတ် စေတသိက်တရားတို့ကို ကိရိယာ
အဗျာကတဟု ဟောသည်။

(ဂ) ဟဒယဝတ္ထု မပါ ရုပ်(၂၇)ပါးကို ရုပ်အဗျာက
တဟု ဟောသည်။

(ဃ) နိဗ္ဗာန်ကို အသင်္ခတ အဗျာကတဟု ဟောသည်။
ဤဝိပါက်၊ ကိရိယာ၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို အဗျာကတာ
ဓမ္မာ—အဗျာကတ တရားဟု ဟောသည်။

၁၃၃၇-ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှစ၍

ဟောကြားတော်မူသော

အဘိဓမ္မာ ခန္ဓဝိဘင်္ဂတရားတော်
ဆောင်ပုဒ်များ

ခန္ဓာငါးပါး

ရုပ်အစု၊ ဝေဒနာအစု၊ သညာအစု၊ သင်္ခါရအစု၊
သိညာဏ်အစု ဤအစုငါးမျိုးကို ခန္ဓာငါးပါး ခေါ်သည်။

(၃၆) ပဌမအကြိမ်

ရူပက္ခန္ဓာ-ရုပ်အစု

အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်၊ အတွင်း, အပြင်၊ အကြမ်း
အနု၊ အယုတ်, အမြတ်၊ အဝေး, အနီးဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်း
အစုကို ရူပက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။

ရူပက္ခန္ဓာသရုပ်

၁။ ပ, အာ, တေ, ဝါ၊ ရုပ်လေးဖြာ၊ မှတ်ပါ မဟာဘုတ်။

၂။ မျက်စိ, နား, နှာ၊ ကိုယ်, လျှာ၊ ငါးဖြာ အကြည်ရုပ်။

၃။ ဆင်း, သံ, နံ, ပါ၊ အရသာ၊ တွေ့တာ အာရုံရုပ်။

(အတွေ့ ဆိုတာ၊ ပ, တေ, ဝါ၊ သုံးဖြာ မဟာဘုတ်။)

၄။ ဖို့, မ ဖြစ်စေ၊ ရုပ်နှစ်ထွေ၊ မှတ်လေ ဘာဝရုပ်။

၅။ အသက်, အာဟာရ၊ ဟဒယ၊ သုံးဝ သီးခြားရုပ်။

၆။ ဘုတ်-လေး, ကြည်-ငါး၊ အာရုံ-ငါး၊ နှစ်ပါး ဘာဝ
မည်။

၇။ သီးခြား သုံးပါး၊ ဆဲရှစ်ဖြာ၊ သဘာဝရုပ်မည်။

၈။ သဘာဝ ရုပ်ခါတ်၊ ပရမတ်၊ ဝိပဿ် ရှုရသည်။

၉။ ကြွင်းရုပ် ဆယ်ဖြာ၊ ပညတ်သာ၊ ရှုစရာ မလိုပြီ။

၁၀။ အာကာသခါတ်၊ နှစ်-ဝိညတ်၊ ပေါ့လတ်, နဲ့, ခံ, သည်။

၁၁။ ဖြစ်, ပွား, ရင့်လတ်၊ သေပျက်မှတ်၊ ပညတ် ရုပ်ဆယ်
မည်။

ကလပ်ဖွဲ့ပုံ

- ၁။ ဆင်း၊ နံ၊ ရသာ၊ ဘုတ်လေးဖြာ၊ ဩဇာ အဌကလပ်။
(ကမ္ဘာ မရှိ)
- ၂။ အသက်နှင့်တကွ၊ ထိုအဌ၊ နဝ ရုပ်ကလပ်။
(ဇီဝိတနဝက ကမ္ဘာကလပ်)
- ၃။ အကြည်၊ ဘာဝ၊ ဟဒယ၊ ဒသရုပ်ကလပ်။
(ဒသက ကလပ် ရှစ်ခု)
- ၄။ အသံနှင့်တကွ၊ ထိုအဌ၊ နဝရုပ်ကလပ်။
(သဒ္ဒနဝက စိတ္တဇ၊ ဥတုဇကလပ် ၂)
- ၅။ ထိုရှစ်၊ ကိုးမှာ၊ ဝိညတ်ပါ၊ ကိုးဖြာ၊ ဆယ်ကလပ်။
(နဝက၊ ဒသက စိတ္တဇကလပ် ၂)
- ၆။ ပေါ၊ နှ၊ ခံဝါ၊ ပါဝင်ရာ၊ ဆဲတဖြာ စသည်မှတ်။
(၁၁၊ ၁၂၊ ၁၃-ခုအပေါင်း စိတ္တဇ၊ ၁၁-ခု အပေါင်း ဥတုဇ၊ အာဟာရဇကလပ်)
- ၇။ ဝိညတ်ပါရာ၊ ကလပ်မှာ၊ စိတ်သာ ဖြစ်ကြောင်းမှတ်။
(စိတ္တဇသာ)
- ၈။ ပေါ၊ နှ၊ ခံတာ၊ ဝိညတ်ပါ၊ အပြင်မှာ မရှိ မှတ်။
(ဤငါးပါးအပြင်၌မရှိ)
- ၉။ ဂဗ္ဘသေယျာ၊ သန္ဓေမှာ၊ ကာ၊ ဘာ၊ ဝတ်ဖြင့် စ-တည်သည်။
(ကာယဒသက၊ ဘာဝဒသက၊ ဝတ္ထုဒသက ဟူသော ကလပ် သုံးခုဖြင့် စ၍တည်သည်)

၁၀။ သံသေ၊ ဥပပါတ်၊ ပြည့်စုံလတ်၊ ကလာပ် ခုနစ်မည်။
(စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှိ၊ ကာယ၊ ဘာဝ၊ ဝတ္ထု-
ဒသကဟူသော ကလာပ် ခုနစ်ခု)

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ—ဝေဒနာအစု

အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အတွင်း၊ အပြင်၊ အ-
ကြမ်း၊ အနု၊ အယုတ်၊ အမြတ်၊ အဝေး၊ အနီးဖြစ်သော
ဝေဒနာ အပေါင်းအစုကို ဝေဒနက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။

သညာက္ခန္ဓာ—သညာအစု

အတိတ်၊ အနာဂတ် — ပ — သညာ အပေါင်း အစုကို
သညာက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ—သင်္ခါရအစု

အတိတ်၊ အနာဂတ်—ပ—အနီးဖြစ်သော ဝေဒနာ သ-
ညာတို့မှ တပါး ဖဿစသော စေတသိက်(၅၀)တရားအပေါင်း
အစုကို သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ—ဝိညာဏ်အစု

အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အတွင်း၊ အပြင်၊ အ-
ကြမ်း၊ အနု၊ အယုတ်၊ အမြတ်၊ အဝေး၊ အနီးဖြစ်သော စိတ်
ဝိညာဏ်အပေါင်းစုကို ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာသရုပ်

ကာမဇော ၂၉-ပါး

- ၁။ အကု ဆဲ၊ နှစ်၊ ကုသိုလ် ရှစ်၊ အပြစ်၊ ကောင်းကျိုးပေး။
- ၂။ ရဟန္တာမှ၊ ကိရိယာ၊ ကိုးဖြာ ကျိုးမပေး။
- ၃။ ကာမဇောမျိုး၊ နှစ်ဆဲ၊ ကိုး၊ ဖြစ်ရိုး ကျယ်လှသေး။

အကုသိုလ်ဇော ၁၂-ပါး

- ၁။ လော-ရှစ်၊ ဒေါ-နှစ်၊ မောလဲ နှစ်၊ ဆဲ၊ နှစ် အကုမည်။
- ၂။ ဝမ်းသာ၊ မသာ၊ ဒိဋ္ဌိ ယှဉ်၊ မယှဉ်၊ တိုက်တွန်းမှု ရှိ၊ မရှိ၊ ခွဲလေဘိ၊ ဖြစ်၏ လောရှစ်မည်။
- ၃။ တိုက်တွန်းမှု ရှိတာ၊ မရှိတာ၊ နှစ်ဖြာ ဒေါစိတ်မည်။
- ၄။ ပျံ့လှင့်၊ ယုံမှား၊ ဤနှစ်ပါး၊ မှတ်သား မောစိတ်မည်။

သဟိတ်ကာမကုသိုလ် ၈ပါး ကိရိယာ ၂၄-ပါး

- ၁။ ဝမ်းသာ၊ မသာ၊ ဉာဏ်ယှဉ်၊ မယှဉ်၊ တိုက်တွန်းမှု ရှိ၊ မရှိ၊ ခွဲလေဘိ၊ ဖြစ်၏ ကုရှစ်မည်။
- ၂။ ဝိပါက်၊ ကိရိယာ၊ နည်းတူသား၊ မှတ်ပါ ရှစ်ခုစီ။
- ၃။ ပြုံးရှင်စိတ်ပါ၊ ကိရိယာ၊ မှတ်ပါ ဇောကိုးမည်။

အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး

- ၁။ စုံစမ်း၊ လက်ခံ၊ ငါး ဝိညာဏ်၊ နှစ်ဘန် ဝိပါက်စိတ်။
(အကုဝိပါက် ကုဝိပါက် ၂-မျိုးစီခွဲယူရမည်)

- ၂။ စုံစမ်း နှစ်ချက်၊ ကုဝိပါး၊ တချက် အကုဝိ။
 (ထိုတွင် စုံစမ်းစိတ်သည် ကုသလဝိပါး ၂-ခု၊ အကုသ
 လဝိပါး ၁-ခု၊ ပေါင်း ၃-ခုရှိသည်)
- ၃။ ဆင်ခြင် နှစ်ဖြာ၊ ပြုံးရွှင်တာ၊ မှတ်ပါ ကြိယာစိတ်။
 (ဆင်ခြင်တဲ့ အာဝဇ္ဇန်းစိတ် ၂-ခု၊ ပြုံးရွှင်တဲ့စိတ် ၁-ခု၊
 ပေါင်း အဟိတ်ကြိယာစိတ် ၃-ခု ရှိသည်)
- ၄။ ဤ ဆဲ ရှစ်မှာ၊ ဟိတ် ကင်းကွာ၊ မှတ်ပါ အဟိတ်စိတ်။

တဒါရုံစိတ် ၁၁-ပါး

စုံစမ်း သုံးချက်၊ ရှစ်ဝိပါး၊ ရေတွက် တဒါရုံစိတ်။

ရူပ-အရူပ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇-ပါး

- ၀။ ဈာန်-ကု ကိုးချက်၊ ကိုး ဝိပါး၊ ကိုးချက် ကြိယာစိတ်။
 (ဈာန်ကုသိုလ် ဝိပါး ကြိယာ ၉-ခုစီ၊ ပေါင်း ၂၇-ခု
 ဖြစ်သည်)
- ၂။ ကု၊ ကြိ နှစ်ဖြာ၊ ဇောဖြစ်ခါ၊ ဝိပါ သန္ဓေစိတ်
 (ကုသိုလ်နှင့် ကြိယာစိတ်များက ဇောစိတ် ဖြစ်သည်၊
 ဝိပါက-ဝိပါစိတ်က ပဋိသန္ဓေ (ဘဝင်၊ စုတိ) စိတ်
 ဖြစ်သည်)

စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ် တွက်ပုံ

- ၁။ ကာမစိတ် ၇၄-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇-ပါး၊ ပေါင်း
 လောကီစိတ် ၈၁-ပါး ဖြစ်သည်၊ မဂ်စိတ် ၄-ပါး
 ဖိုလ်စိတ် ၄-ပါးဟူသော လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး
 နှင့် တကွ စိတ် (၈၉) တခုယုတ် ကိုးဆယ်ဖြစ်သည်။

၂။ ထို့တွင် လောကီစိတ် ၈၁-ပါးကို ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။ ယင်း လောကီစိတ်ကိုသာ ဝိပဿနာ ရှုရ သည်။ လောကုတ္တရာ စိတ် ၈-ပါးကို ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဟူ၍သာခေါ်သည်။ ယင်း လောကုတ္တရာစိတ်ကို ဝိပဿ- နာမရှုရ။

စေတသိက် ခန္ဓာသုံးပါး သရုပ်-

စိတ်တိုင်းနှင့် ယှဉ်သည့် စေတသိက် (၇) ပါး

ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာ၊ ကေဂ္ဂတာ၊ ဒီပိ- ကိန္ဒြေ၊ မနသိကာရ-ဤ (၇) ပါး စိတ်တိုင်းနှင့်ယှဉ်သည်။

စိတ်အမျိုးမျိုးနှင့် ပြီးပြမ်းယှဉ်သည့် စေတသိက်(၆)ပါး

၁။ ဝိတက် (ပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀-ပါးမှ တပါး ကာမစိတ် ၄၄၊ ပဌမဈာန်စိတ် ၁၁-နှင့်ယှဉ်၏)

၂။ ဝိစာရ (ဒုတိယဈာန်စိတ် ၁၁-နှင့်တကွ ၆၆-နှင့် ယှဉ်၏)

၃။ ပီတိ (သောမနဿသဟဂုတ် ၅၁-နှင့်ယှဉ်၏)

၄။ ဝီရိယ (ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပဉ္စဝိညာဏ်၊ သမ္ပုဋ္ဌိစိုဏ်း၊ သန္တရဏတို့နှင့် မယှဉ်)

၅။ ဆန္ဒ (အဟိတ်စိတ် ၁၈၊ မောဟမူ ၂-တို့နှင့် မယှဉ်)

၆။ အဓိမောက္ခ (ပဉ္စဝိညာဏ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် စိတ်တို့ နှင့် မယှဉ်)

(ဝိတက် ၅၅၊ ဝိစာရ ၆၆၊ ပီတိ ၅၁၊ ဝီရိယ ၇၃၊ ဆန္ဒ ၆၉၊ အဓိမောက္ခ ၇၈-ပါးဟု ယှဉ်ရာစိတ်များ နှင့်အညီ ယင်းတို့၏အပြားကို သိရာ၏)

အကုသိုလ်စေတသိက် (၁၄) ပါး

- * မောဟ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ (ဤ ၄-ပါး အကုသိုလ်စိတ်တိုင်းနှင့် ယှဉ်သည်)
- ၁။ လောဘ (လောဘမူစိတ် ၈-ပါးနှင့် ယှဉ်သည်)
- ၂။ ဒိဋ္ဌိ (ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ် ၄-ပါးနှင့် ယှဉ်သည်)
- ၃။ မာန (ဒိဋ္ဌိဝိပုယုတ် ၄-ပါးနှင့် ရံခါသာ ယှဉ်သည်)
- ၁။ ဒေါသ (ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါးနှင့် ယှဉ်သည်)
- ၃။ ဣဿာ- မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ (ဤ ၃-ပါး ဒေါသမူ- ၂-ပါးနှင့် ရံခါသာတပါးချင်းယှဉ်သည်)
- ၁။ ထိန၊ မိဒ္ဓ (ဤ ၂-ပါး လော-ဒေါ သသင်္ခါရိက- စိတ် ၅-ပါးနှင့် ရံခါသာ ယှဉ်သည်)
- ၅။ ဝိစိကိစ္ဆာ (ဝိကိစ္ဆာသဟဂုံစိတ် တပါးနှင့်သာ ယှဉ်သည်)

သောဘနသာဓါရဏ စေတသိက် (၁၉)ပါး

- * သဟိတ်ကာမကုသိုလ်၊ ဝိပိက်၊ ကြိယာ ၂၄-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ် ၂၇-ပါး၊ လောကုတ္တရာ ၈-ပါး=ဤစိတ် ၅၉-ပါးကို သောဘန(တင့်တယ်သော)စိတ်ခေါ်သည်။ ယင်းစိတ် ၅၉-ပါးလုံးနှင့် ယှဉ်သောစေတသိက်များကို သောဘနသာဓါရဏခေါ်သည်။ ၎င်းတို့မှာ-
  - ၁။ ယုံကြည်တာ ကြည်ညိုတာက သဒ္ဓါ။
  - ၂။ အမှတ်ရတာက သတိ။

၃-၄။ မကောင်းမှုမှ ရှက်တာက ဟိရီ။ ကြောက်တာက
ဩတ္တပ္ပ။

၅။ မတပ်မက် မလိုချင်တာက အလောဘ။

၆။ စိတ်မဆိုးတာ မပြစ်မှားတာ ချမ်းသာစေလိုတာက
အဒေါသ။

၇။ အညီအမျှ ဖြစ်နေတာက ဝတ်တြမဇ္ဈတ္တတာ။

၈-၉။ ပူဇော်ပင်ပန်းမှု ငြိမ်းတာက ပဿဒ္ဓိ။

၁၀-၁၁။ ပေါ့ပါးတာက လဟုတာ။ ၁၂-၁၃။ နူးညံ့တာ
က မုဒုဘာ။

၁၄-၁၅။ ပြုတို့ခံတာက ကမ္မညတာ။ ၁၆-၁၇။ သန့်
စွမ်းတာက ပါဂုညတာ။

၁၈-၁၉။ ဖြောင့်မတ်တာက ဥဇုကတာ။ ဤ (၁၉) ပါးပင်
ဖြစ်သည်။

(ပဿဒ္ဓိ-စသည်တို့ကို ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ-စသည်
ဖြင့် ၂-ပါးစီ ခွဲယူရမည်။)

၂၀။ အမှန်ကို သိတာက အမောဟ။ ဥဏ်ဟု ပညာဟုဝိဇ္ဇာ
ဟုလဲ ခေါ်သည်။ ဥာဏသမ္ပယုတ် ကာမကုသိုလ်၊
ဝိပါက်၊ ကြံယာ ၁၂၊ မဟဂ္ဂုတ် ၂၇၊ လောကုတ္တရာ
၈ = ဤစိတ် ၄၇-ပါးတို့နှင့် ယှဉ်သည်။

အပ္ပမညာ စေတသိက် (၂)ပါး

၂၁။ သနားတာက ကရုဏာ၊ သနားသောအခါ ဖြစ်သည်။

၂၂။ ကြည်ဖြူဝမ်းမြောက်တာက မဒိတာ၊ သူတပါး ကောင်းစား ချမ်းသာတာကို ကြည်ဖြူဝမ်းမြောက်သောအခါ ဖြစ်သည်။

ဝိရတိ စေတသိက် (၃)ပါး

၂၃။ မကောင်းတဲ့စကားကို မပြောဘဲ ကြည်ရှောင်တာက သမ္မာဝါစာ။

၂၄။ မကောင်းတဲ့အမှုကို မပြုဘဲ ကြည်ရှောင်တာက သမ္မာကမ္မန္တ။

၂၅။ မတရားစီးပွားရှာမှုမှ ကြည်ရှောင်တာက သမ္မာအာဇီဝ။
(ဤဝိရတိ ၃-ပါးသည် မကောင်းမှုမှ ကြည်ရှောင်လိုသည့် ကာမကုသိုလ် စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်သည်။ မဂ်ဖိုလ်စိတ်တို့နှင့်ကား အမြဲယှဉ်သည်။)

စိတ်တိုင်းယှဉ် (၇)ပါး၊ ပြိုးပြင်းယှဉ် (၆)ပါး၊ အကုသိုလ် (၁၄)ပါး၊ သောတန (၂၅)ပါး၊ ပေါင်း စေတသိက် (၅၂)ပါးဖြစ်သည်။

ထိုတွင် ဝေဒနာကို ဝေဒနာက္ခန္ဓာခေါ်သည်။ သညာကို သညာက္ခန္ဓာခေါ်သည်။ ကျန်စေတသိက် ငါးဆယ်ကို သင်္ခါရက္ခန္ဓာခေါ်သည်။ ထိုတွင်လဲ လောကီစိတ် ၈၁-ပါးနှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရတို့ကို ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓာ သညုပါဒါနက္ခန္ဓာ သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။ ယင်းဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကိုသာ ဝိပဿနာရှုရသည်။

အမှား အမှန် ပြင်ဆင်ချက်

မျက်နှာ	ကြောင်းရေ	အမှား	အမှန်
၂	၁၄	ဘုန်းပေး	ဘုဉ်းပေး
၅	၄	ဘုန်းပေး	ဘုဉ်းပေး
၆	၄	ဘုန်းပေး	ဘုဉ်းပေး
၂၅	၁၂	မကွေ	မဂ္ဂါ
၃၆	၁၁	ကဏ္ဍပက္ခ	ကဏ္ဍပက္ခ
၃၈	၃	နေယျ	နေယျ
၄၃	၁၅	ဆိုတာကို	ဆိုတာကို
၄၇	၁၅	တ္ထ	တ္ထ
၆၁	အောက်ဆုံးအထက် စျာန်သမ္မာဓိ		စျာန်သမာဓိ
၇၅	၁၄	မြင်သည်	ဖြစ်သည်
၈၁	၁၁	ဥပတ္တိလေသ	ဥပက္ခိလေသ
၈	၁၆	ဒါကြောင့်	ဒါကြောင့်
၈၃	၁	တယဉာဏ်	ဘယဉာဏ်
၈၆	၆	တင်ရှားဖြစ်	ထင်ရှားဖြစ်
၈၇	၅	ငြိမ်သတ်	ငြိမ်သက်
၉၃	၅	အရာပရံ	အပရာပရံ
၉၆	၆	ပဒေသဝတီ	ပဒေသဝတ္တိ
၁၀၃	၁၁	ပြီးခြင်း	ပြီးချင်း
၁၀၆	၂	ထိုင်းပြီး	ထိုင်ပြီး
၁၁၈	၈	ညီညွတ်	ညီညွတ်
၁၂၇	၇	သသိရပြီး	သတိရပြီး
၁၃၅	၇	သဗြဟ္မစရိသု	သဗြဟ္မစာရိသု

အမှား၊ အမှန် ပြင်ဆင်ချက်

မျက်နှာ	ကြောင်းရေ	အမှား	အမှန်
၁၃၉	၈	ပူန စ	ပူန စ
၁၅၁	၄	ထင်ရှင်းပေါ်	ထင်ရှားပေါ်
၁၅၃	၂၀	ဒီနေ့မှာ	ဒီနေ့ရာမှာ
၁၅၄	၉	ဣရိယာပုဒ်	ဣရိယာပုထ်
၁၅၉	၁၇	ဟူမျှလဲ	ဟူသမျှလဲ
၁၆၃	၁၆	တောင်းတင်း	တောင့်တင်း
၁၇၆	ထိပ်ခေါင်းစီး	မေးခွန်းတော်	မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ - တရားတော်
၁၈၁	၅	ထိုင်းမိုင်းပျင်းရိ	ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိ
၁၉၅	၁၀	နတ္ထိ	နတ္ထိ
၂၂၂	၁၅	သေစွာနှလုံးသွင်း	ရိုသေစွာနှလုံးသွင်း
၂၂၈	၅	မြုပ်ထားပါတတ်	မြုပ်ထားပါတယ်
၂၃၀	၁၄/ ၁၅	အချိုးကြတယ်	အချိုးကျတယ်
၂၆၄	၁/၂	ဤပါးဖြာ	ဤငါးဖြာ
၂၇၅	ထိပ်ခေါင်းစီး	ဝိပါက်ကံဗျာကတခေါ်	ဝိပါက်အ- ဗျာကတခေါ်
၂၇၇	ထိပ်ခေါင်းစီး	မြင်သိမှုစသည်တို့လူ	မြင်သိမှု စသည်တို့၏
၂၈၀	အောက်ဆုံးအထက်	စေတသိက်တရား	စေတသိက်ဘရား

